

Poštovani čitatelji,

iza nas je svečanost obilježavanja 20. obljetnice javnobilježničke službe u Hrvatskoj i Dana javnih bilježnika. Tim događanjima prisustvovao je velik broj izaslanstava bilježnika Europe, a nazočni su bili i predstavnici naše državne i sudbene vlasti, ugledni profesori te brojni javni bilježnici iz Hrvatske.

Prema programu prijam je započeo u palači Dverce uz ugodni glazbeni okvir, večeru te druženje, međusobno upoznavanje i razmjenu iskustava.

Kraćim tekstom, slikom i filmom, koji se može pogledati na našim mrežnim stranicama, nastojali smo zabilježiti sve te događaje. U subotu smo u prepunoj dvorani Panorama hotela Westin održali radni dio konferencije.

U svom pozdravnom govoru predsjednica *Lucija Popov* naglasila je značaj ove obljetnice i podsjetila na naš razvojni put te na neke daljnje pravce kojim bi se trebalo kretati javno bilježništvo u Republici Hrvatskoj. Posebno je naglasila značenje provedbe "Plana 2020" svih bilježnika Europe i na obvezu europske pravosudne politike koja odgovara na suvremene ekonomsko-socijalne izazove. U svome govoru predsjednica HJK zahvalila se svim hrvatskim bilježnicima koji su vlastitim primjerom, radom i zalaganjem te odricanjem, radeći profesionalno u svojim uredima, sudjelujući u radu tijela Komore, pridonijeli ugledu struke, nastojeći tijekom svih tih godina ostvariti našu krilaticu o tome da su javni bilježnici jamstvo pravne sigurnosti.

Potom su slijedili pozdravni govori predstavnika pokrovitelja, visokih dužnosnika i predstavnika međunarodnih tijela javnih bilježnika.

Pritom, svakako treba istaknuti naglasak iz govora *Marija Miccolija*, predstavnika Međunarodne unije notarijata, o tome kako je častan i ugledan posao bilježnika: "...Moramo opravdati svoju korisnost – korist koju dajemo građanima svaki dan, što znači održavanje najviših standarda, ali ponajviše, deontologiju službe i odgovornost. To je jedna od glavnih preokupacija Unije, voditi brigu o tome da notarijati članica održavaju takve standarde. Republika Hrvatska, čiji prosperitet se među ostalim temelji na turizmu, tako je lijepa zemlja, poznata po tome da privlači turiste iz cijele Europe, morala bi investitorima iz Europe omogućiti osnovnu pravnu sigurnost i da se osjećaju kao doma".

Jean Tarrade, predstavnik Vijeća notarijata Europske unije, detaljnije je pojasnio cilj i zadaće ostvarivanja "Plana 2020". Naznačio je kako se uskoro valja založiti i za proširenje obveza bilježnika vezano uz nekretnine, obiteljski zakon i druge poslove koje više od 40 000 europskih bilježnika već obavlja te na taj način jamči apsolutnu pravnu sigurnost sklopljenih pravnih poslova, štiti potrošače, ali i opće interese država.

U drugome dijelu konferencije predstavljena je monografija "Hrvatsko javno bilježništvo". *Jožica Matko-Ruždjak*, koja je moderirala ovaj skup, pritom je posebno naglasila: "... Ovakva knjiga bila je neophodna jer je usprkos bogatoj tradiciji i povijesti bilježništva u Hrvatskoj malo vrijednih i znanstveno utemeljenih izdanja o povijesti bilježništva. To je bio i osnovni razlog da se povodom 20. obljetnice ovim monografskim izdanjem ostavi trag našega djelovanja tijekom povijesti, ali isto tako da se obuhvati i javno bilježništvo danas kao i da se otvore pogledi na javno bilježništvo sutra".

Ivan Maleković, urednik monografije "Hrvatsko javno bilježništvo", zahvalio je svima kojima je ukazano povjerenje uređivanja i sudjelovanja u ovome značajnom projektu. Uz inicijatore Upravni odbor Hrvatske javnobilježničke komore, članove Izdavačkog savjeta te autore monografije, njegovu osmišljavanju i oblikovanju pomogli su i djelatnici tiskare Denona d.o.o., prevoditeljica *Mirna Herman Baletić*, Jezični laboratorij d.o.o., Apostrof d.o.o., lektor *Marijan Ričković*, koji su se potrudili

da ova knjiga udovolji svim prijeko potrebnim standardima. Posebnu ulogu u svemu tome imao je *Željko Obad*, tehnički urednik i koordinator svih poslova oko izdavanja monografije. I. Maleković još je istaknuo kako očekuje da englesko izdanje postigne svoj cilj, tj. da se i bilježnici Europe, pa i sve druge zemlje Međunarodne unije notarijata, bolje upoznaju s djelovanjem javnih bilježnika u Republici Hrvatskoj. To je i svrha naše daljnje suradnje na zajedničkim poslovima koji nas očekuju.

Opušteniji dio proslave 20. obljetnice bila je svečana večera, koju je gastronomski i vizualno osmislila agencija "Status grupa", tako da su i strani gosti upoznali ovaj dio naše kulture i tradicije. Više o tom dijelu svečanosti čitatelji našega časopisa mogu se upoznati pogledaju li i fotografije na kojima je zabilježena atmosfera na večeri.

Tako proširenim prvim tematskim blokom ovoga broja s mnogo slika, željeli smo i za neke buduće naraštaje ostaviti i slikovni trag s obilježavanja prvih dvadeset godina djelovanja javnih bilježnika u Republici Hrvatskoj.

U drugome dijelu časopisa objavljujemo već u poznatom stilu autorske priloge naših stalnih i povremenih suradnika.

Tako doc. dr. sc. *Gabrijela Mihelčić* s Katedre za građansko pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, vezano uz aktualnu primjenu Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona koji je stupio na snagu prvim danom 2015. godine, piše o fiducijarnom osiguranju na nekretninama i pokretninama nakon reforme, s posebnim osvrtom na prodaju elektroničkom javnom dražbom.

Po prvi put u našem izdanju imamo prilog poljskog bilježnika, prof. *Pawła Czubika*, profesora na Jagiellonskome sveučilištu i javnog bilježnika u Krakovu. U svome članku raspravlja o zanimljivoj temi - pitanjima pravnih akata Europske unije koji se odnose na nadležnosti kao i probleme međunarodnoga privatnog prava. Posebno govori o formalnoj učinkovitosti i dokaznoj vrijednosti hrvatskih javnobilježničkih punomoći pred poljskim javnim bilježnicima.

Gordana Jakobović, dipl. iur., javna bilježnica u Zagrebu, piše o uvijek aktualnoj i praktičnoj temi primjene sudskog poslovnika u javnobilježničkoj službi i dužnosti javnog bilježnika u primjeni sudskog poslovnika pri rješavanju ostavinskog spisa.

Naslov rada *Marije Butković*, dipl. iur. iz Rijeke je: "Oporuka u izvanrednim okolnostima - usmena oporuka", o tome kako za usmenu oporuku možemo reći da je ona izvanredni oblik oporuke, koji je valjan samo ukoliko su kumulativno ispunjene određene zakonom predviđene pretpostavke, zatim o tome koje su to pretpostavke i kako je ovaj institut uređen u hrvatskom nasljednom pravu ... O toj važnoj temi možete više pročitati u njenom temeljitom članku.

Na kraju stručnih članaka je tema iz prošlosti dubrovačkog notarijata u 13. stoljeću, naše suradnice iz Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU u Zagrebu, dr. sc. *Branke Grbavac*. Proučavajući notarsku profesiju u dubrovačkoj komuni autorica ukazuje na niz zanimljivosti iz rada nekoliko notara u tom razdoblju.

U našoj redovnoj temi "Dogadanja", uza zapis i slike o različitim aktivnostima u obljetničkoj 2014. godini, posebno je značajan bio posjet dvaju predsjednika, i to: predsjednika Međunarodne unije notarijata *Danijela Sédara Senghora* i predsjednika CNUE-a *Andréa Michielsensa*.

Na kraju ove edicije naš je obnovljeni adresar svih javnih bilježnika Republike Hrvatske, njihovih prisjednika savjetnika i vježbenika. Molimo čitatelje i ovaj put da elektroničkom poštom pošalju možebitne ispravke, a novoimenovane javne bilježnike da brižljivo provjere svoje podatke.

Pozivamo vas također da i nadalje svojim stručnim priložima i zanimljivostima iz prakse sadržajno obogatite sljedeća izdanja.

Uredništvo časopisa Javni bilježnik

Copyright CNUE

JEAN TARRADE

новоizabrani predsjednik europskih javnih bilježnika

Javni bilježnik iz Francuske, Jean Tarrade, novi je predsjednik 40 000 europskih javnih bilježnika u 2015. godini. Sredinom siječnja 2015. preuzeo je predsjedništvo Vijećem notarijata Europske unije (CNUE) od Andréa Michielsensa iz belgijskog javnog bilježništva. S obnovljenim sastavom Europskog parlamenta i Europske komisije J. Tarrade namjerava što češće poduzimati aktivnosti na području odnosa s javnošću prema europskim tijelima u svrhu boljeg upoznavanja sa značenjem i funkcijom javnobilježničke službe.

Ukupne aktivnosti novoga predsjednika bit će u skladu s provedbom Plana 2020, a koji je u svojoj biti niz prijedloga s ciljem unaprjeđenja sloboda kretanja građana i poslovnih subjekata u Europi. Primjerice, 2015. godine CNUE će postojećoj bazi

podataka o ranjivim odraslim osobama dodati odjeljak o maloljetnicima. Također će se ustrojiti *on line* baza podataka radi olakšavanja razumijevanja prava prometa nekretnina u 23 države članice Europske unije s javnim bilježništvom latinskog tipa. (Inače, Plan 2020 dostupan je na sljedećoj adresi: <http://www.notariesofeurope.eu/plan2020>)

Važni događaji za CNUE slijede 17. kolovoza 2015., među ostalim, danom stupanja na snagu Uredbe o nasljeđivanju¹. Mnogi su notarijati određeni kao tijela nadležna za izdavanje Europske po-

¹ Regulation (EU) No 650/2012 of the European Parliament and of the Council of 4 July 2012 on jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of decisions and acceptance and enforcement of authentic instruments in matters of succession and on the creation of a European Certificate of Succession.

Jean Tarrade

Copyright CNUE

S mrežne stranice CNUE-a preveo: Filip Milak

tvrde o nasljeđivanju. Stupanje na snagu Uredbe zahtijevat će uvođenje pravnih i poreznih rješenja s kojima će se europski notarijati morati u potpunosti upoznati. Zbog toga će pozornost CNUE-a u 2015. godini biti usredotočena na edukacijske programe za europske javne bilježnike te će ih se povezati primjenom *on line* platforme za suradnju EUFides.

Predsjednik Jean Tarrade poticat će međupovezivanje nacionalnih upisnika oporuka (dvanaest upisnika u Europskoj uniji bit će već povezano, v.: www.enrwa.eu) te nastaviti svoj rad na registraciji europskih potvrda o nasljeđivanju.

U svrhu pripreme za svoje predsjedanje, g. Tarrade se susreo 16. siječnja 2015. s latvijskim ministrom pravosuđa, Dzintarsom Rasnačsom. Latvija predsjedava Vijećem Europske unije u prvome polugodištu 2015. godine. Sastanak je bio plodonosan i kao prilika za prezentiranje projekata i područja interesa za javno bilježništvo. Srž razgovora bili su pregovori o predstojećoj Uredbi o slobodnom protoku isprava² te Direktivi o društvu s ograničenom odgovornošću s jednim članom³ te pitanja od osobitog interesa za predsjedništvo europskog bilježništva. Tekstovi oba propisa predstavljaju posebno važna pitanja za pravnu sigurnost.

Za više informacija o francuskom predsjedništvu CNUE-a i njegovu programu može se posjetiti: <http://www.notaries-of-europe.eu/about-us/CNUE-presidencies/france-2015/overview>

-
- 2 REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on promoting the free movement of citizens and businesses by simplifying the acceptance of certain public documents in the European Union and amending Regulation (EU) No 1024/2012
 - 3 DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on single-member private limited liability companies.

20. obljetnica javnobilježničke službe u Hrvatskoj i Dan javnih bilježnika

Zagreb, 14. - 16. studenoga 2014.

Poštovani,

koristim ovu prigodu da vam najsrdahnije zahvalim što ste svojom prisutnošću uveličali našu svečanost obilježavanja 20. obljetnice javnobilježničke službe i Dana javnih bilježnika.

Vjerujem kako je 20. obljetnica bila prigoda da se prisjetimo prvih dana reformi pravnog ustroja i početaka rada jedne nove službe u samostalnoj Republici Hrvatskoj, a da je naš susret i druženje još više utjecao na razmjenu iskustva i na našu buduću suradnju.

S poštovanjem,

Lucija Popov,
predsjednica Hrvatske javnobilježničke komore

PALAČA DVERCE

Svečanost je započela u petak, 14. studenog, u palači Dverce pozdravnim govorom Lucije Popov, predsjednice HJK i pozdravima u ime pokrovitelja Grada Zagreba, Dianore Lulić Kobia. Ugodno druženje bilježnika iz cijele Hrvatske te predstavnika notarijata Austrije, Nizozemske, Bosne i Hercegovine - Republike Srpske, Slovenije, Njemačke, Italije, Poljske, Francuske, Mađarske, Makedonije, Turske, Crne Gore, Luksemburga, Republike Srbije, Slovačke i Češke te potpredsjednika UINL i CNUe, nastavljeno je glazbenim ugodajem koji su priredili Ivana Biliško, harfa i Martina Gojčeta Silić, mezzosopran.

Dianora Lulić Kobia

Ivana Biliško, harfa i Martina Gojčeta Silić, mezzosopran

Lucija Popov, predsjednica HJK

NAGLASCI IZ GOVORA LUCIJE POPOV, PREDsjedNICE HJK

Dame i gospodo, dragi prijatelji,

gostima iz inozemstva kao i vama bilježnicima koji ste došli iz različitih krajeva Hrvatske želim dobrodošlicu na proslavi 20. obljetnice Hrvatske javnobilježničke službe i Dana javnih bilježnika.

Čeka nas bogati radni i svečani dio obilježavanja našeg jubileja. Moram u ovome prekrasnom prostoru zahvaliti predstavnicima Grada Zagreba što su osigurali početak naše svečanosti u jednoj od najreprezentativnijih palača ovoga grada.

Nalazimo se u palači Dverce (nazvana po malim gradskim vratima), čija je izgradnja započela godine 1708. na bedemima Gornjega grada, a završena je u cijelosti 1883. godine.

Mijenjali su se vlasnici, no svakako najznačajniji je Ambrož Vranyczany-Dobrinović, ministar trgovine, koji je kod udaje kćerki Klotildi poklonio ovu palaču. Ona je palaču nadogradila plesnom dvoranom u kojoj se upravo nalazimo kako bi se imala gdje družiti i zabavljati.

Pred kraj života odlučila je palaču pokloniti gradu Zagrebu i 1912. godine to ostvarila oporukom u kojoj stoji da Dverce ostavlja gradu Zagrebu, pod uvjetom da nitko u toj palači ne smije stanovati, već da se u njoj mogu samo održavati svečanosti. Ta odredba njezine oporuke i danas se poštuje pa Dverce služi samo za velike gradske svečanosti.

Palača je bogato ukrašena s pozlaćenim okvirima ogledala, bogatim komodama s vrijednim porculanom i staklom, slikama naših poznatih majstora Belle Csikosa Sesije, Ljube Babića, Slave Raškaj i drugih. Danas, u vlasništvu Grada Zagreba, koristi se za svečana primanja i druge reprezentativne svrhe. U hodniku prvoga kata nalaze se portreti zadnjih četiriju gradonačelnika sa znamenitim lancem gradonačelnika - izuzetno vrijednim djelom kipara-medaljera Frangeša-Mihanovića.

Započnimo naše druženje s nekoliko kratkih kompozicija koje će izvesti naše mlade umjetnice Ivana Biliško i Martina Gojčeta Silić.

RADNI DIO SVEČANOSTI

subota, 15. studenoga 2014.

dvorana Panorama hotela Westin

U subotu je tijekom dopodneva započeo radni dio konferencije na kojoj je izložena aktualna situacija u bilježništvu i planovi za daljnji razvoj te je ukazano na značaj bilježništva kao službe samostalnih i neovisnih nositelja povjerenih im javnih poslova i osoba javnog povjerenja.

U svom izlaganju Lucija Popov, predsjednica HJK, uz pozdrave prisutnima u prepunoj dvorani Panorama vrlo iscrpno ukazala je na razvojni put i na neke, daljnje pravce kojim bi se trebalo kretati javno bilježništvo u Republici Hrvatskoj.

Javni bilježnici - jamstvo pravne sigurnosti

*Dame i gospodo, dragi gosti,
poštovane kolegice i kolege,*

Velika mi je čast i zadovoljstvo pozdraviti vas na ovoj našoj proslavi obilježavanja 20. obljetnice javnog bilježništva u Republici Hrvatskoj i Danu javnih bilježnika, u svoje osobno ime kao predsjednice Hrvatske javnobilježničke komore i u ime svih mojih kolega javnih bilježnika.

Okupili smo se danas ne samo da proslavimo naš vrijedni jubilej, nego i da se još bolje upoznamo, razmijenimo iskustva, uspostavimo suradnju.

Dopustite mi da najprije pozdravim predstavnike naših visokih pokrovitelja:

- pozdravljam predsjednika Republike Hrvatske gospodina Ivu Josipovića
- predsjednika Hrvatskoga sabora gospodina Josipa Leku
- ministra pravosuđa gospodina Orsata Miljenića
- predstavnike Grada Zagreba koji su nam jučer ustupili prostor palače Dverce za koncert i svečani prijem javnih bilježnika.
- gospodina Marija Miccolija, predstavnika Međunarodne unije latinskog notarijata
- gospodina Jeana Tarradea, predstavnika Vijeća notarijata Europske unije.

Pozdravljam predsjednike i predstavnike notarijata pojedinih zemalja koji su ovdje među nama - javne bilježnike iz: Austrije, Nizozemske, Bosne i Hercegovine - Republike Srpske, Slovenije, Njemačke, Italije, Poljske, Francuske, Mađarske, Makedonije, Turske, Crne Gore, Luksemburga, Republike Srbije, Slovačke, Češke...

Pozdravljam i nazočne čelne ljude iz sudstva i odvjetništva.

Pozdravljam i zahvaljujem svima vama što ste svojom nazočnošću uveličali ovaj naš jubilej. Za-

hvaljujem i prisutnim javim medijima koje također pozdravljam.

Želim zahvaliti Osiguranju Euroherz, glavnom sponzoru naše svečanosti obilježavanja 20. obljetnice hrvatskoga javnog bilježništva.

Dame i gospodo, dragi prijatelji,

dopustite mi da vas sada kratko podsjetim na naš razvojni put i da ukažem na neke daljnje pravce kojim bi se trebalo kretati javno bilježništvo u Republici Hrvatskoj.

Ne mogu započeti a da vas ne podsjetim na bogatu povijest notarijata na ovim našim prostorima, djelovanja javnih bilježnika unutar različitih pravnih sustava i unija, statuta dalmatinskih i istarskih gradova, utjecaj za francuske uprave i djelovanje u skladu sa Zakonom o notarijatu, uvođenje austrijskoga notarskog reda, djelovanja u Kraljevini Jugoslaviji - sve do ukinuća 1941. godine. No da se ne upuštam u povijesna motrišta razvoja javnog bilježništva uz naše uvažene profesore, autore tekstova u našoj monografiji Hrvatsko javno bilježništvo, akademika Bratulića i docentice Krešić, koji će u drugom dijelu ove naše konferencije nešto više o tome reći, pokušat ću, kao sudionik od prvog dana, reći više o našem 20-godišnjem razvojnog putu javnog bilježništva u samostalnoj i suverenoj Republici Hrvatskoj.

Padom Berlinskog zida promjene koje su započele u Srednjoj Europi ranih 1990-ih godina dovele su do novog ustrojstva sudbene vlasti i pravosudne uprave. Stoga su i kod nas, iako u dodatno otežanim ratnim okolnostima, u ponovnom uvođenju javnog bilježništva veliku ulogu imala tijela Međunarodne unije latinskog notarijata, potpomognuta zapadnoeuropskim javnobilježničkim organizacijama, a posebice zalaganjem Austrijske javnobilježničke komore i Akademije te pomoći i angažmana njemačke Savezne javnobilježničke komore kao i regionalnih komora njemačkih pokrajina. To je bilo moguće zahvaljujući domaćem razumijevanju pravosudnih i drugih državnih tijela te

posebnom angažmanu pojedinaca. Moram spomenuti da posebne zasluge u tome ima naš počasni član Ivica Crnić koji je tada bio ministar pravosuđa i prof. dr. Mihajlo Dika, profesor na Pravnom fakultetu u Zagrebu koji je izradio Nacrt zakona o javnome bilježništvu. Temeljem tog Zakona osnovana je i Hrvatska javnobilježnička komora, čime je i organizacijski obnovljena duga tradicija javnoga bilježništva na hrvatskim prostorima.

Vjerujem da su dobre pripreme i njihov entuzijizam kao i drugih pojedinaca utjecale da je osnivanje i kasnije djelovanje proteklo bez osobitih poteškoća, otpora, sumnji i problema.

Od prvog dana uspješno smo preuzimali obavljanje poslova koje su do tada rješavali sudovi i upravna tijela, prije svega zahvaljujući profesionalnosti, stručnosti i posebnim edukacijama.

Pokazali smo tako da smo kao služba samostalnih i neovisnih nositelja povjerenih nam javnih poslova i osobe javnog povjerenja. Svaki javni bilježnik preuzeo je dakako i osobnu odgovornost, poštujući etička načela naše službe.

U proteklih dvadeset godina, razumljivo, šire se i nadležnosti javnobilježničke službe koja je upravo i ustanovljena da uređuje nesporne odnose među građanima i na taj način smanji opterećenje državnih službi. Počeli smo s ovjerama potpisa da bi nastavili s poslovima usklađivanja, osnivanja i promjena u trgovačkim društvima te gotovo u cijelosti preuzeli poslove osiguranja tražbina na temelju sporazuma stranaka, sukladno Ovršnom zakonu. Nešto kasnije, vezano uz promjene u Zakonu o nasljeđivanju, od sudova smo preuzeli vođenje ostavinskih postupaka, kao povjerenici suda, a uz to dobili smo i poslove vezane uz nasljedno-pravne ugovore i javne oporuke.

Od obnove rada hrvatski javni bilježnici i njihova Komora ostvaruju značajnu međunarodnu suradnju. Hrvatska javnobilježnička komora tako je godine 1997. postala članicom Međunarodne unije latinskog notarijata (UINL) te putem svojih predstavnika aktivno sudjeluje u radu njezinih tijela. U radu Vijeća notarijata Europske unije (CNUE) Komora sudjeluje od 2004. u statusu promatrača, a 2013. primljena je kao stalna članica. Također, od 2007. godine punopravna smo članica Europske notarske mreže, najznačajnijeg projekta CNUE-a, što je hrvatskom bilježništvu omogućilo da zajedno s ostalim notarijatima sudjeluje u radu na zajedničkim projektima, od kojih je neke prepoznala i Europska komisija. Prepoznati smo kao aktivna članica - srednjoeuropske notarske inicijative pod nazivom Heksagonala. Od 1998. u stalnim smo kontaktima, razmjeni iskustva i međusobnoj pomoći s Austrijom, Mađarskom, Češkom, Slovačkom

i Slovenijom, a svakako je vrijedno spomenuti da smo organizirali nekoliko zapaženih međunarodnih skupova javnih bilježnika.

Nova stranica u povijesti hrvatskog bilježništva otvorena je ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju. Danas smo dio bilježništva cijele Europske unije. Niz pravnih poslova već mnogi dobro poznaju (nasljeđivanje, nekretnine, obiteljsko pravo, poslovi poduzetništva i gospodarstva, zaštita podataka i privatnosti i dr.). Vrlo brzo suočit ćemo se s nizom poslova vezanih za baze podataka i elektroničko poslovanje. Vijeće notarijata Europske unije, kao službeno tijelo koje predstavlja bilježničku struku u odnosima s nizom europskih institucija, značajno pomaže i unapređuje naše poslovanje. Bavit ćemo se, dakle, sve više i zajedničkim europskim temama.

Naša Komora, razvijajući se kao organizacija svih javnih bilježnika, od početnih poteškoća smještaja danas je u reprezentativnom prostoru s dvoranom za edukaciju. To je dobra osnova, uz mlade kadrove koji danas rade u Komori, i kao poticajni element uspostavljanja i razvijanja suradnje s drugim javnobilježničkim komorama i međunarodnim asocijacijama.

Predugo bi trajalo ovo izlaganje da vas upoznam sa svim aktivnostima bilježnika i Hrvatske javnobilježničke komore u protekla dva desetljeća. O tome, dakako, možete više pročitati u našoj monografiji - svojevrsnoj spomenici svih aktivnosti u prošlom razdoblju. Ipak, ne mogu a da ne naglasim samo najznačajnije. Tako je od godine 2004. Komora uspostavila Hrvatski upisnik oporuka, a od prošle godine elektronički vodimo i registar zadužnica i bjanko zadužnica. Ne moram naglašavati (posebno ne ovom skupu) koji je značaj ovih registara za pravnu sigurnost građana.

Već od početka našeg djelovanja osjećala se potreba stalne edukacije. Svi smo bili svjesni kako su znanja koja su stečena kao pretpostavka za obavljanje profesije - samo osnova, i kao takva podložna zaboravu i pretvaranju posla u puku rutinu. Upravo zbog stjecanja novih znanja i vještina godine 2007. osnovali smo Hrvatsku javnobilježničku akademiju koja je preuzela značajnu ulogu u edukaciji članstva.

Vrijedno je spomenuti da smo edukaciju kontinuirano provodili i putem tiskanih medija. Tu je naš časopis Javni bilježnik te više od 20-ak knjiga i priručnika kao i naše mrežne stranice.

Značajna je bila uloga, svih ovih godina, naših redovnih i izvanrednih sjednica skupština, rada upravnih odbora, povjerenstava za stalno stručno usavršavanje, povjerenstava za međunarodnu suradnju i etičkih povjerenstava te drugih tijela

Komore koji su nadzirali rad i ponašanje javnih bilježnika, ali time čuvali ugled, čast i prava javnih bilježnika.

Značajna je i aktivnost javnobilježničkih zborova koji uz sudjelovanje u postupku kandidiranja za tijela Komore brinu o umirovljenim članovima Komore, uspostavljaju tješnju suradnju s lokalnom zajednicom te provode različite oblike stručnog usavršavanja.

Posebno mi je zadovoljstvo da naše mlade snage, prisjednici, savjetnici i vježbenici još od godine 1999. djeluju putem svoje Udruge i sve više preuzimaju različite javnobilježničke poslove i obveze. Svojim znanjem, mladošću i stručnošću vjerujemo da će biti dobri nasljednici naše generacije, svakako i bolji od nas jer su u službi koja se uspješno profilirala proteklih dvadesetak godina.

Moram ovom prilikom reći i jedno veliko hvala svim bilježnicima koji su vlastitim primjerom, radom i zalaganjem te odricanjem, sudjelujući u spomenutim tijelima pridonijeli ugledu Komore i naše struke.

Pitamo se kako dalje? Važno je nikad ne prestati postavljati pitanja, rekao je nekom prilikom Albert Einstein, a mi kao europski bilježnici uz pitanja postavili smo i ciljeve, tj. obvezu provođenja konkretnih stvari i traženje rješenja za sve ono što, kako bismo kolokvijalno rekli, “žulja” građane i poslovne subjekte.

Pred nama su nova desetljeća i nove zadaće koje nam svakodnevno kucaju na vrata.

Danas su vremena kada smo stasali i ušli u najbolje godine za afirmaciju ove naše struke koja se mora još više primijetiti u hrvatskome pravu i pravosuđu, ali i među građanima. Afirmaciju javnobilježničke službe moramo izgrađivati prije svega putem naših asocijacija te europskih i međunarodnih tijela javnih bilježnika u kojima smo od promatrača devedesetih, do danas kao stalna članica, postali i sve značajniji čimbenik kreiranja poslovne strategije, za što smo uostalom dobili i potvrdu prilikom nedavnog posjeta Hrvatskoj i našem bilježništvu predsjednika Daniela Sédara Senghora, predsjednika Međunarodne unije notarijata i Andréa Michielsensa, aktualnog predsjednika Vijeća notarijata Europske unije - CNUE-a.

Konkretni zadaci i obveze slijede iz našeg “Plana 2020”. koji je podijeljen u pet cjelina ili obveza. Vjerujte, nisu to promjene koje su nastale i zapisane u nekom uredu. One su nužne zbog brzog razvoja tehnologije, mobilnosti, utjecaja banaka i niza drugih društvenih i ekonomskih promjena. Vjerujem kako će se svatko u svom uredu zapitati o tome - što od toga svatko od nas mora učiniti da djeluje u skladu s vremenom i potrebama, a da nas građani

i poslovni subjekti ne percipiraju i vezuju samo uz pečat i potpis, već da u nama vide pravnog stručnjaka, nepristranog povjerenika koji štiti njihove interese i interese države.

Pred nama su, dakle, ciljevi i obveze te upute za redovne kampanje, usmjerene prema medijima i širokoj javnosti kako bi obratili pozornost ulozi koju imaju javni bilježnici i spoznali njihov doprinos društvenom skladu, pravosudnom javnom redu, borbi protiv siromaštva i potpori znanom održivom razvoju.

Dio tih preporuka već smo počeli ostvarivati, primjerice suradnjom sa sveučilištima kako bi se utvrdili najučinkovitiji načini izobrazbe javnih bilježnika i novih naraštaja koji studiraju ili će tek studirati. Posebno smo se trudili unaprijediti kompetencije javnih bilježnika u području novih tehnologija i s njima povezanom materijalnom opremom, kako bi pogodovali razvoju povlaštenih i sigurnih veza između njih i državnih službi, kao što su porezne službe, katastri, zemljišne knjige i ostali javni registri.

No do kraja ovog desetljeća “Plan 2020” treba ostvariti. Ne treba ga prepričavati nego provesti. Na nedavnom sastanku u Hrvatskom saboru, predsjednik Vijeća notarijata Europske unije, gospodin Michielsens, naglasio je kako očekuje da će Hrvatska kao najmlađa članica CNUE-a ujedno biti

i najdinamičnija i aktivno sudjelovati u provedbi ovog plana. Nastojat ćemo to opravdati.

Iz predloženog naglasila bih ipak samo sljedeće: obvezujemo se, prije svega, na europsku pravosudnu politiku koja odgovara na socijalno-ekonomske izazove. Još jednom naglašavam - zapitajmo se svakodnevno - koliko smo stvarno potpora građana i poslovnih subjekata, naročito onih koji su sve više mobilni, opremljeni novim tehnologijama. Koliko smo spremni rješavati i prekogranične predmete. Suočavamo se i s pitanjima ostavina, prometom nekretnina, ugovorima obiteljskog prava i drugima zbog kojih su potrebna nova znanja i rekla bih saznanja komunikacije i razmjene iskustava, kako među nama bilježnicima Hrvatske tako i kolegama u Europi.

Naravno, nije samo sve na nama - iako smo upravo mi ključ provedbe ovog Plana. Kao prvo, u traženju novih rješenja za svakodnevni život i potrebe građana potrebno je svojevrsno unificiranje propisa na europskoj razini za obiteljsko pravo i građanska statusna prava. Više pozornosti valja obratiti medijaciji kao alternativnom obliku rješavanja sporova, a u skladu s Haškom konvencijom iz 2000. godine treba osigurati provedbu zaštitnih mjera posebno za socijalno osjetljive skupine. Na području nekretnina, gdje je sve veći interes građana, potrebna je snažnija uloga javnih bilježnika u smislu transparentnosti transakcija prevencije pranja novca i utaje poreza.

Niz je zadataka u sljedećem razdoblju kako bi se upravo iz bilježničkih redova dala podrška razvoju poslovanja u Europi. Tu se pod hitno moraju riješiti direktive EU-a o pravu društva kada je u pitanju prijenos sjedišta, što će olakšati kretanje poslovnih subjekata, ali i jačati pravnu sigurnost vjerovnika.

Sve to moguće je provesti samo ako uspostavimo bolju prekograničnu suradnju javnih bilježnika, što je novim informacijsko-komunikacijskim tehnologijama vrlo ostvarljivo i jednostavno provedljivo poticanjem ustrojavanja nacionalnih registara, međusobnom povezivanju i jačanjem Europske notarske mreže, koja već danas pruža tehničku podršku bilježnicima. Vidim ovdje i za naše bilježnike, prisjednike i sve druge mlade snage bilježništva prostor za edukaciju i potporu iz europskih projekata. Pritom se posebno valja usmjeriti i na razvoj elektroničkih javnobilježničkih akata i razvoj elektroničkih alata, kao što su elektronički potpis, arhiviranje elektroničkih dokumenata i dr.

Dakako, sve je to moguće ostvariti u suradnji i uz poticaj, našeg Ministarstva, upravnih tijela - razvijajući radne alate zajedno s nacionalnom upravom kao što su distancijske procedure za upravne stvari, plaćanje poreza, elektroničko pohranjivanje podataka u javnim upisnicima.

Svi smo suočeni s ekonomskim i proračunskim poteškoćama. No uz puno volje i suradnju, traženju sredstava za novo i inovativno, pružaju nam se prilike. Prisjetite se samo kako su izgledali naši uredi onda, a kako izgledaju danas. Koliko stvari rješavamo brže i bolje.

Apeliram ovdje i na naše visoke dužnosnike da u svojim kampanjama, poslovima, planovima imaju u vidu da se mnoge težnje građana mogu riješiti u narednim godinama i uz pomoć javnih bilježnika.

Pred nama je, dakako, velika odgovornost, ali vjerujem u svakom od nas i želja da postavljene ciljeve ostvarimo. Sve je to moguće jer javno bilježništvo u Republici Hrvatskoj svojim dosadašnjim radom opravdalo je ono što se od njega očekivalo – u organizacijskom, kompetencijskom i funkcionalnom smislu.

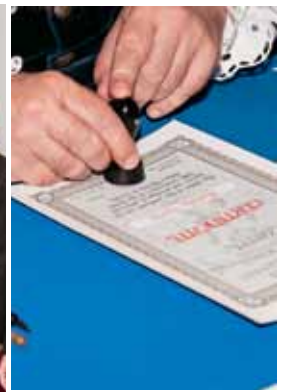
S nadom i vjerom zaključujem ovo izlaganje. Vjerujem kako će nas 320 javnih bilježnika u Republici Hrvatskoj nastojati ostvariti krilaticu - Javni bilježnici u službi pravde.

Želim vam ugodan radni i svečani dan, gostima posebno želim ugodan boravak u Zagrebu.

Želim vam zanimljivu i korisnu konferenciju, razgovore, sastanke i druženja.

Vjerujem da će naša obljetnica biti poticaj suradnje javnih bilježnika koji su ovdje okupljeni i koji su jedan od tri stupa - uz odvjetnike i pravosudna tijela - osnova pravnog poretka.

Skup je moderirala predsjednica Hrvatske javnobilježničke akademije Jožica Matko Ruždjak

Poštovani gosti, drage kolegice i dragi kolege javni bilježnici, još jednom hvala na odzivu i sudjelovanju na obilježavanju 20. obljetnice javnobilježničke službe u samostalnoj RH i Danu javnih bilježnika.

Veliku čast u obilježavanju ove obljetnice iskazali su nam svojim visokim pokroviteljstvom: predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović, predsjednik Hrvatskog sabora Josip Leko, gradonačelnik Grada Zagreba Milan Bandić.

Predstavnici pokrovitelja pozdravili su skup.

Potom je J. Matko Ruždjak kratko predstavila predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Branka Hrvatina i zamolila da se obrati skupu.

Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Branko Hrvatina, cijeli svoj profesionalni vijek provodi u sudbenoj vlasti. Počeo je na Općinskom sudu u Zagrebu, a sada je već u trećem mandatu predsjednik Vrhovnog suda RH. Osim što se dokazao kao izvrstan pravnik civilist, značajna je njegova uloga u unaprjeđenju učinkovitosti rada sudova u vrijeme završnih pregovora za prijam RH kao 28. članice EU-a.

Branko Hrvatina:

Što više pitanja rješavati izvan sudova te niz poslova prepustiti javnobilježničkoj službi

Poštovana predsjednice HJK, uvažene kolegice i kolege, cijenjeni gosti iz inozemstva, svi koji ste našli vremena posvetiti ovome velikom jubileju, to je 20. obljetnica javnog bilježništva za koju često kažemo kako to i nije neko vrijeme promatrajući povijest, ali u našim životima to je vrijeme znakovito, veliko i ono daje osnove za zaključiti o tome jesu li određeni procesi ili služba bili ustrojeni onako kako je trebalo i daju li određene rezultate. Cestitajući svim javnim bilježnicima na ovih 20 godina, mogu reći da se treba prisjetiti prošlosti i svakako, a ovaj jubilej to i govori, valja živjeti u sadašnjosti i planirati budućnost.

Prošlosti se rado sjetim zato što mogu s ponosom reći kako je u ustroju i obnovi javnobilježničke službe sudjelovao velik broj sudaca, vrsnih sudaca i zbog toga sam i sretan i nesretan: nesretan jer smo ih izgubili iz sudske službe, ali sam zadovoljan stoga jer su oni bili doista onaj temelj na kojem je ova služba izgrađena. I pokazali su da je sudbena vlast, ma kako bila kritizirana, sastavljena od iznimno važnih i vrijednih ljudi, stručnih ljudi koji

su spremni i voljni sudjelovati u ovakvom procesu. Gledajući unatrag, možemo reći da je odluka bila dobra, ali ne samo da je bila dobra, nego je bila i provedena, a to je ono najvažnije.

Što se tiče budućnosti, dakako, potrebno je krenuti dalje. Dinamika kojom se ova služba razvijala i koju je predsjednica spomenula, ne smije posustati, naprotiv, ona se mora razvijati i dalje napredovati.

Dio sudačkih poslova prenesen je u nadležnost javnog bilježništva i sigurno je pridonio, kao što je rekla uvažena zastupnica, rasterećenju sudova, ali budućnost mora biti nastavljena. Ne samo zbog rasterećenja, već i zbog jedne bitne poruke koju mislim da se mora poslati javnosti, a to je da Republika Hrvatska nije i ne treba biti država orijentirana prema sudovima, nego da treba rješavati pitanja što više izvan

sudova te treba čitav niz poslova prepustiti javnobilježničkoj službi. Ovdje nema profesora M. Dike, ali u našim razgovorima našli smo niz detalja, niz poslova koje sam spomenuo i u Hrvatskom saboru, a koji se mogu već danas usmjeravati prema

javnom bilježništvu. I to treba činiti, ponavljam, ne toliko zbog rasterećenja, nego da sudovi rješavaju ono što je sporno, da tu donose svoje odluke i rješavaju svoje sporove, a sve ono što može i treba biti izvan sudova da bude na nadležnim drugim tijelima. To je smisao svake uređene države. I to je poruka koju s ovoga mjesta šaljem.

Šaljem je otvorena srca i vrlo lako. Zašto? Ponavljam, dokazano je da javno bilježništvo može odgovoriti vrlo zahtjevnim poslovima i gdje su četiri

ključne riječi, a vi ste ih također rekli: javni bilježnici su, to su prve dvije riječi, osobe javnog povjerenja, a druge dvije riječi su pravna sigurnost. One su ono što je temelj rada ove službe.

Želim da ustrajete na ovome potvrđivanju, da jeste osobe javnog povjerenja i da ste jamci pravne sigurnosti.

Još jednom, čestitam vam vaš, možda brojčano mali, ali vrlo bitan i meni značajan jubilej.

Zamjenica ministra pravosuđa Sanda Artuković Kunšt radi obnašanja ove odgovorne dužnosti prekinula je sudačku karijeru na Županijskom sudu u Zagrebu, gdje se posebno bavila obiteljskim pravom. U RH upravo se počelo s primjenom novoga Obiteljskog zakona i vjerujem da gđa Artuković Kunšt uspijeva od drugih poslova pratiti i probleme koje imamo s implementacijom toga zakona. U Ministarstvu pravosuđa ona je upravo jedna od dužnosnica koja pokazuje puno razumijevanje i uvažavanje naše službe.

Sandra Artuković Kunšt:

Dostavu obavljati na adresu koja je upisana u registru prebivališta, boravišta ili sjedišta ovršenika

Poštovana predsjednice HJK, draga Lucija, poštovani i uvaženi gosti, poštovani predstavnici sudbene vlasti i Ustavnog suda, dragi i cijenjeni kolege javni bilježnici, dragi prijatelji,

- iznimna mi je čast i zadovoljstvo da vas mogu pozdraviti u ime Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske na ovome vrlo važnom skupu u ime ministra pravosuđa, Orsata Miljenića i, naravno, osobno.

Ono što želim na početku reći je to da je vrlo vrijedan doprinos javnih bilježnika stvaranju, odnosno ostvarenju onoga cilja kojem smo intenzivno težili, a koji još u potpunosti nismo dostigli, dakle uspostavi pune pravne države, odnosno pravne sigurnosti u RH. Taj doprinos ima veliku snagu i posebno se cijeni. Ona razina profesionalnog znanja, angažmana, entuzijazma, energije i materijalnih sredstava koje su naši kolege, javni bilježnici, uložili u preuzimanju poslova koji su im povjereni, predstavlja vrlo bitan i velik doprinos. Možda se i ne vidi na prvi pogled činjenica kako

je radom javnih bilježnika postignuta viša razina administrativne usluge u pozitivnom smislu riječi, koja se pruža hrvatskim građanima.

Na tragu izlaganja gđe L. Popov reći ću nekoliko riječi o izmjenama koje smo izvršili u Ovršnom zakonu, a tiču se vrlo važnog segmenta funkcioniranja pravosuđa, a to je dostava. To je problem s kojim se suočavamo i koji nastojimo na svaki način riješiti.

Mijenjali smo Ovršni zakon u jednom od niza izmjena i smatramo da je ovo vrlo pozitivno i da svakako pridonosi onome što je cilj, a to je da postupak bude transparentan i da se ustanovi viša razina pravne sigurnosti. Izmijenili smo ga u segmentu dostave prijedloga za ovrhu. Naime, ovršni se postupak pokreće dostavom prijedloga za ovrhu i prijedlogom kojim ovrhovoditelj želi prisilnim putem naplatiti svoju tražbinu, a naznačuje adresu ovršenika onako kako je naznači. Pritom, nažalost, suočavali smo se s pojedinim slučajevima zloupotrebe u smislu da se naznačila

ona adresa ovršenika koja nije realno bila točna, ali je pružala mogućnost da se zloupotrebom sustava, potpisivanjem dostavnice učini tražbina ovršnom, odnosno izvrši prisilna naplata. Naravno, taj postupak podliježe odgovarajućem postupku sankcioniranja i to u pravnom smislu nije problem, ali problem jest u onom slučaju kada ona osoba koja je tako oštećena ne može nadoknaditi štetu.

Kako se ne bi izrgavali takvu riziku, izmijenili smo Ovršni zakon u smislu da se dostava obavlja na onu adresu koja je upisana u registru prebivališta, boravišta ili sjedišta ovršenika, a da bi to postigli, naravno, moramo omogućiti javnim bilježnicima priliku da tom registru pristupe.

Unazad nekog vremena u Ministarstvu smo pristupili aktivnostima kojima bi, u tehničkom smislu, uspostavili takav sustav koji će ovakvu radnju omogućiti, dakle da javni bilježnik pri donošenju, odnosno aktivnostima vezanih za ovrhu, može provjeriti adresu prebivališta ili boravišta ovršenika. Taj postupak nije jednostavan. Nismo bili na tragu toga da apsolutno otvaramo uvid u registre, nego je na tehničkoj razini ovaj postupak uspostavljen temeljem upita i odgovora. Sada je u tijeku testno puštanje u rad sustava spajanja registra i ono što je bitno, ovaj sustav uskoro ide u puni pogon. On će, dakle, omogućiti da se na više razina pravne sigurnosti, temeljem onih adresa koje su registrirane i za fizičke i za pravne osobe, obavi dostava onako kako je zakonom predviđeno.

Još jedna tema koja nije do kraja dovršena, a na

kojoj intenzivno radimo, pitanje je sustava OIB-a, odnosno osobnoga identifikacijskog broja. To je posebno vezano za ostavinske postupke budući da je Zakonom o nasljeđivanju izmijenjeno to da OIB mora biti sastavni dio rješenja o nasljeđivanju i to OIB i ostavitelja, i nasljednika, i zapisovnika, i legatara, onih dakle koji stječu određena prava iz ostavine. To je za bilježnike vrlo važno zbog toga što izostavljanje bitnog segmenta rješenja o nasljeđivanju podliježe prekršajnoj odgovornosti. A to svakako želimo izbjeći. Radimo intenzivno i na tome da s Ministarstvom financija RH kao nadležnim, resornim ministarstvom za sustav OIB-a, nademo ono rješenje koje će omogućiti da se zadovolji zahtjev za pravnom sigurnošću povezivanjem registara osobnih identifikacijskih brojeva, a s druge strane situacije onih osoba koje sudjeluju, ili na koje se rješenje o nasljeđivanju odnosi, da ako nemaju OIB ipak budu sastavni dio i da bilježnik koji je na tome radio ne mora radi toga imati bilo kakvu posebnu odgovornost.

Ovo su segmenti koji predstavljaju realizaciju dostignuća modernih tehnologija. To je velik izazov i u materijalnom, i u tehničkom, i u smislu znanja. Smatramo kako ovdje možemo postići puno veće iskorake jer nam to tehnologija omogućava, a sve na tragu toga da građani RH kao i EU, čiji smo dio, a koji će u svojim pravnim aktivnostima sve više sudjelovati i s kojima ćemo se sve više ispreplitati, dobivaju onu razinu pravne sigurnosti koju kao hrvatski državljani zaslužuju. Uvjerena sam da ćemo to na tragu ove zajedničke suradnje sigurno i postići.

Naš slijedeći govornik je Izaslanik predsjednika Međunarodne unije latinskog notarijata Daniela Sedara Sehghora, Mario Miccoli – javni bilježnik iz Livorna, Italija, potpredsjednik Međunarodne unije latinskog notarijata za Europu.

Prije nego zamolim Marija Mikolija da nam se obrati, želim reći da je predsjednik Međunarodne unije latinskog notarijata Daniel Sedar Sehghor bio gost hrvatskih javnih bilježnika polovinom listopada 2014. te je tom prigodom održao sjajno predavanje o latinskom notarijatu na Pravnom fakultetu u Zagrebu, a primio ga je i Predsjednik Republike te zamjenica ministra pravosuđa. Njegova je zasluga, naše zadovoljstvo i čast, da je danas među nama, kao njegov izaslanik, Mario Mikoli, javni bilježnik iz Livorna, Italija, potpredsjednik Međunarodne unije latinskog notarijata za Europu.

Mario Miccoli:

Javnobilježnički posao je služba mira, služba prevencije

Zahvaljujem predsjednici hrvatskih javnih bilježnika, dragoj kolegici Luciji, što je organizirala ovaj događaj i uputila poziv Uniji. Ovim je omogućila Uniji i meni osobno da ponovo budemo među dragim kolegama i prijateljima, hrvatskim javnim bilježnicima.

Dopustite da skrenem pozornost i svih predstavnika javne vlasti, predstavnicima iz politike, pravosuđa, predstavnicima Akademije, na ovaj važan događaj.

Dvadeset godina ... Od proslave 10. obljetnice prošlo je vrijeme vrlo brzo. Sada je to desetogodišnje stvorenje postalo mlado, snažno i prekrasno biće i zadovoljstvo je da sada svi ovdje to primimo na znanje.

Dopustite mi da vam prenesem neke od značajnih postignuća UINL-a.

Kako javnost ima dojam da je javnobilježnička služba nešto svojstveno staromodnim državama poput Francuske, Italije ili Španjolske, činjenica je da UINL broji 86 članica. Kada govorimo o 86 članica, ne govorimo samo o malim i zanemarivim državama, govorimo osim o staromodnim državama i o novim ekonomskim divovima poput Kine, Japana i Rusije. Među ovih 86 zemalja, imamo 15 od 19 zemalja članica G 20. Imamo 22 od 28 zemalja članica EU-a. Sve ovo, drugim riječima, znači pružanje usluga 60 % svjetskog stanovništva. Služba ima 150 000 javnih bilježnika i

2 000 000 suradnika u uredima. Svake godine „proizvedemo“ 400 000 000 javnih isprava. Koji

su razlozi takvog uspjeha? Rekao bih da je glavni razlog specifična narav javnog bilježnika. On je osoba javnog povjerenja, punomoćnik države, ali istodobno ustrojen kao nezavisna slobodna služba. Takva narav dopušta mu da bude jedan od najvažnijih posrednika između države i građana. Takva narav i funkcija važni su danas zbog kompleksnosti modernog života.

Tako je bilježniku dužnost apsolutno ključna objašnjavati građaninu što mu zakon nalaže. Iz te perspektive moramo ocijeniti kako je javnobilježnički posao služba mira, služba prevencije. Spomenuo sam da „proizvodimo“

400 000 000 javnih isprava godišnje. To znači da toliko javnih isprava neće uzrokovati sporove. Diljem svijeta, postotak osporenih javnih isprava manji je od 1 %. S druge strane, moramo imati na umu da naša služba nije nezamjenjiva, nismo odvjetnici, nismo liječnici, a ne bavimo se ni prostitucijom.

Moramo opravdati svoju korisnost – korist koju dajemo građanima svaki dan, što znači održavanje najviših standarda, ali ponajviše, deontologiju službe i odgovornost. To je jedna od glavnih preokupacija Unije, voditi brigu o tome da notarijati članice održavaju takve standarde.

Vjerujemo da je javnobilježnička služba dužna nadzirati i poštovati ključne aspekte kao što je područna rasprostranjenost javnih bilježnika. Ne možemo dopustiti svakome da postane javni bilježnik,

niti da preseli kamo god poželi. Moramo osigurati da svaki pojedini građanin ima jednostavan pristup javnobilježničkoj usluzi.

Snažno vjerujemo u pozitivnu stranu pristojbi. Italija je, nažalost, jedna od država koja je ukinula pristojbe, što je proizvelo vrlo negativne posljedice, osobito za siromašne građane.

Ukidanje pristojbi za posljedicu ima da velike tvrtke određuju cijene s javnim bilježnicima.

Druga stvar koju razmatramo je nezadovoljstvo Unije situacijom u Hrvatskoj u pogledu javnobilježničkih kompetencija. Snažnog smo uvjereni kako su zemljišne knjige toliko važan element pravosudnoga i društvenog života da država ne bi smjela svakome dopustiti da podnosi prijedloge za upis u njih.

Također, iz političke perspektive, država poput Republike Hrvatske, čiji prosperitet se, među ostalim, temelji na turizmu, tako lijepa zemlja koja je poznata po tome da privlači turiste iz cijele Europe, morala bi investitorima iz Europe omogućiti osnovnu pravnu sigurnost i da se osjećaju kao doma. Nijedan europski građanin neće se osjećati kao kod kuće, ako mali komad papira popuni agent za nekretnine. Javni bilježnici i odvjetnici su oni koji bi ih trebali popunjavati. Žao mi je što se tako žustro unosim u interne poslove, ali ovdje nismo samo da

slavimo, već i da pomognemo ljudima.

Na kraju, o kontrastu između svijeta common lawa i kontinentalnog prava.

Kao UINL nismo opterećeni problemima s kojima se svakog dana bori CNUE i zahvaljujem CNUE-u na uložnim naporima u odnosu na EU, čime oslobađa UINL takvih dužnosti. Nećemo nikada zaboraviti da ako opslužujemo

60 % svjetskog stanovništva, oni opslužuju ostalih 40 %, tako da smo vrlo otvoreni za dijalog s njima u smislu kako razumijemo potrebu stanovništva iz common law država da imaju usluge usporedive s javnobilježničkim u zemljama kontinentalnog prava.

Ipak, snažno se protivim Europskoj uniji, odnosno državama članicama common law poretka u pogledu nametanja tog sustava. Pamtit ću prekrasnu akademsku raspravu profesora Michela Grimaldija iz Valencije. Lišenje naroda njihove pravne tradicije, lišavanje naroda njihova prirodnog prava je kao lišavanje naroda vlastitog jezika.

To nećemo dopustiti i borit ćemo se protiv svakog pokušaja nametanja strane tradicije. Stoga izražavamo dobrodošlicu najmlađoj članici Europske unije i posljedično CNUE-a.

Zahvaljujem!

Prije nego zamolim Jeana Tarada da nam se obrati, želim reći da je predsjednik Vijeća notara Europske unije, André Michielsens, bio gost hrvatskih javnih bilježnika krajem rujna 2014. te je tom prigodom bio primljen u Saboru RH. Domaćini su mu bili predsjednici i predstavnici saborskih odbora za ustav, pravosuđe i odnose s EU-om. Tom prigodom nazočni saborski zastupnici pokazali su velik interes za njegovo izlaganje o planovima europskih notara do 2020. godine. Primio ga je i pomoćnik ministra pravosuđa Ivan Crnčec.

Jean Tarrade, javni bilježnik iz Pariza, predsjednik Francuske notarske komore, potpredsjednik Vijeća notara EU-a i već sljedeće godine predsjednik toga Vijeća.

Jean Tarrade:

Javni bilježnik idealan je partner koji pomaže u rasterećenju suda

Dame i gospodo, visoki predstavnici javne vlasti RH, gospodine predsjedniče Vrhovnog suda RH, draga gospodo L. Popov, gospodine potpredsjedniče UINL-a, dragi gospodine Miccoli,

- velika je čast da kao potpredsjednik CNUE-a mogu govoriti na ovome skupu kojim se obilježava 20. obljetnica hrvatskoga javnog bilježništva. Dvadeset godina, lijepe su to godine. Na ovu vrstu događaja običaj je donijeti pregršt darova. Ovaj put nadam se da ćete mi oprostiti, gospodo predsjednice, došao sam s porukama ohrabrenja prepunim optimizma. Istodobno kada je Republika Hrvatska postala članica Europske unije, Hrvatska javnobilježnička komora postala je članica CNUE-a, u srpnju 2013., nakon što je imala status promatrača od 2004. g. Od tada nadalje pokazali ste odlučnost da sudjelujete u europskim poslovima ove službe. Vaše će bilježništvo biti članom Upravnog odbora CNUE-a u 2015. g. Hrvatsko bilježništvo član je Europske notarske mreže od 2007. g. Također, članovi ste Europske mreže registara oporuka (ARERT/ENRWA) od 2009., a s obzirom na vašu agilnu i aktivnu uključenost, hrvatsko bilježništvo je adut u kartama europskog notarijata. Što se nas tiče, uvjeravam vas da smo s ponosom primili hrvatsko javno bilježništvo u svoje redove, bilježništvo koje se oslanja na duboke povijesne temelje, snažne vještine i dinamizam.

Ponosni smo što možemo računati na vas kako bismo se bolje nosili s pravnim sustavom latinskog tipa kao 22 države članice Europske unije.

U svim tim zemljama 40 000 javnih bilježnika imaju ključni posao koji obavljaju u ime države koja ih imenuje i koja im dodjeljuje status nositelja javnih ovlasti. Oni ovjeravaju isprave i ugovore time što ih sastavljaju te na taj način jamče apsolutnu pravnu sigurnost sklopljenih pravnih poslova. Iz tog statusa nositelja javnih ovlasti proizlaze obveze koje se odnose na organizaciju službe, obveze koje će ispuniti to da će javni bilježnik osigurati kvalitetnu uslugu dostupnu svima. Ovime mislim na pravila o mjesnoj nadležnosti, o tarifama, o nadzoru raspoređivanja ureda te o zabrani oglašavanja. Nadalje, javni bilježnik mora poštovati obvezu izdavanja javnih isprava; on ne može odbiti pružanje usluge onome tko je od njega zatraži, iako u usporedbi s tim građanin slobodno izabire bilježnika, nositelja javnih ovlasti.

Konačno, javni bilježnik mora osigurati kontrolu zakonitosti u svakom predmetu koji zaprimi, to se ne može ignorirati. Ima objektivnu, neovisnu, poštenu i nepristranu zadaću u pogledu istraživanja i informiranja. Bilježnik preuzima odgovornost pri svakom svom djelovanju u ime države. Dakle, uloga javnog bilježnika nikako se ne može ograničiti na puko ovjeravanje isprava, tvrdnja koju ponekad koriste oni koji žele uskladiti sve pravne profesije s jednim velikim zanimanjem o pravu.

Uza sve ostale pravne profesije od kojih svatko ima svoje vlastite zadaće, javni bilježnik obnaša svoju dužnost u najraznovrsnijim područjima pra-

va u okviru preventivnog pravosuđa i pravde koja uređuje ljudske odnose. Ovim mislim na vođenje ostavinskih postupaka, registraciju trgovačkih društava, bračne ugovore, itd.

U velikom broju zemalja, kao u Francuskoj, notarijat ima isključivu nadležnost u prometu nekretnina. Ovo nije slučajno. Kupnja nekretnina za mnoge građane i njihove obitelji predstavlja najvažnije trenutke u njihovim životima, prvenstveno stoga što će ta nekretnina predstavljati životni okvir dugi niz godina, a i zato što predstavlja značajno financijsko ulaganje. Upravo stoga u mnogim državama članica zakonodavac želi osigurati razinu pravne sigurnosti koja odgovara izazovima takve transakcije. Zbog toga bilježnik u prometu nekretnina ima ulogu jedinstvenog šaltera. Prikuplja informacije o strankama, sastavlja ispravu o zajmu i rješava brojne formalnosti u vezi upisa u javne registre, zatim plaćanje poreza državnoj blagajni, izdavanje kupcu potvrde o vlasništvu itd.

Načelo pravne sigurnosti i kvalitete svrha su zaštite potrošača, ali i općeg interesa za državu jer je promet nekretnina važan za društvo. U tom smislu kriza nastala zbog tzv. subprime kredita uzdrmala je pravnu sigurnost u brojnim zemljama koje ne poznaju javno bilježništvo. Zna se da je Robert Shiller, svjetski poznati ekonomist i profesor na Sveučilištu Yale, ocijenio kako se ova kriza mogla izbjeći da su SAD imale javnobilježnički sustav. Zna se da je FBI izjavio kako prijevare, koje su pogoršale subprime krizu, nastavile uspijevati zato što ih američki sustav nije mogao izbjeći. Također, poznato je da su američki novinari ukazali na apsurdnost nedostataka vlastitog sustava kod prodaje Empire State Buildinga.

U velikom broju europskih zemalja zakonodavac je načinio svoj izbor i dodijelio javnim bilježnicima nove nadležnosti. U vrijeme gospodarskih i proračunskih poteškoća javni je bilježnik idealni partner koji pomaže u rasterećenju suda tako što učinkovito prikuplja poreze za račun države, vodeći i nadopunjavajući javne registre rijetko viđenom marljivošću. Mogu reći da, u svjetlu nedavnih zbivanja i s punim povjerenjem, gospodo predsjednice, radite s vašom Vladom. Dokaz tome je odluka kojom vam je dodijeljena nadležnost sastavljanja europskih potvrda o nasljeđivanju, što je uvedeno europskom Uredbom o nasljeđivanju. Ova će potvrda biti dokaz svojstva nasljednika u državama članicama i znatno će olakšati postupke nositelja prava i profesionalaca koji se nadu u tim teškim trenucima.

Vaša vam je vlada ukazala povjerenje za vođenje upisnika anticipiranih punomoći. S obzirom na rastuću mobilnost osoba pod skrbništvom u Europi, stručnjake i praktičare zanima poznavanje najrazličitijih mjera koje su uspostavljene. Upravo ohrab-

rujemo razvoj sustava oglašavanja i djelovanja u državama članicama. Sretan sam zbog tog pozitivnog razvoja za ranjive osobe.

Europski javni bilježnici u službi su svojih država. Oni mogu podnositi prijedloge europskim institucijama. Zapravo, glavnoj skupštini CNUE-a u Antwerpenu u lipnju 2014. usvojili smo Plan 2020, koji predstavlja našu zajedničku strategiju za budućnost. Taj Plan sadrži skup konkretnih obveza, čiju realizaciju predlažu javni bilježnici za građane i poduzeća u Europi u razdoblju do 2020. godine. Ove inicijative sastoje se od pet obveza.

Prvo, pružiti nova rješenja za svakodnevni život građana. Zalagat ćemo se na tom putu na način da ćemo jačati naše partnerstvo s europskim institucijama za poboljšanje usklađenja pravila o rješavanju sukoba zakona u okviru Europske unije.

Drugo, pratiti razvoj poduzeća u Europi. Važno je za poduzeća da se mogu slobodno kretati u Europskoj uniji. U tom kontekstu pozivamo na usvajanje 14. direktive o pravu društava o prijenosu sjedišta koja bi pružala pouzdani pravni okvir. Krućijalna uloga gatekeepera, vratara koju ima javni bilježnik u borbi protiv pranja novca, ne smije se izgubiti iz vida.

Treće, jačati prekograničnu suradnju javnih bilježnika povezivanjem upisnika bračnih ugovora, odnosno poslovnih registara, anticipiranih punomoći ili registra nelikvidnosti tvrtki.

Četvrto, učiniti pravosuđe učinkovitijim zahvaljujući javnobilježničkoj ispravi. Kretanje javnobilježničke isprave u Europi, ponajprije u elektroničkom obliku, primarni je cilj. Radit ćemo također na vjerodostojnom uobličavanju novih europskih pravnih instrumenata kao što je europska potvrda o nasljeđivanju.

Konačno, peto, raditi zajedno s nacionalnom upravom. Europski javni bilježnici zalažu se za olakšanje posla nacionalnoj upravi. U okviru njihova zadatka, koji polazi od općeg interesa i nositelja javnih ovlasti koje imenuje država, želimo pridonijeti funkcioniranju pravosuđa i nastaviti razvijati alate za rad s nacionalnom upravom.

Ovim planom do 2020. godine europski javni bilježnici iskazuju svoju želju da izgrade europsku politiku pravosuđa na razini društvenogospodarskih uloga. Plan se savršeno uklapa u strategiju Europe 2020. kojim se Europska komisija oslanja na države članice kako bi one provele reforme u skladu s njezinim preporukama.

Upravo ovim riječima, prožetim snažnim europskim uvjerenjima, želim zaključiti svoj govor.

Zahvaljujem na pozornosti, želeći vam uspješan nastavak rada.

Najveći dio nas pravnika iz Hrvatske poznaje akademika Jakšu Barbića kao svojeg profesora na Katedri trgovačkog prava na Pravnom fakultetu u Zagrebu. Danas je J. Barbić potpredsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Usprkos tome uvijek nađe vremena da organizira i sudjeluje u skupovima na kojima su teme iz djelokruga javnog bilježništva. Počasni je član Stručnog vijeća HJA u radu kojega aktivno sudjeluje, a zahvaljujući tome mogu ovdje najaviti tribinu Kluba pravnika grada Zagreba, kojeg je akademik predsjednik.

Jakša Barbić:

Kad smo počinjali mnogi su nas pitali: „Javni bilježnik, a tko je to?“

Poštovana i draga predsjednice, poštovani visoki gosti i dragi javni bilježnici,

- pozdravljam vas u ime Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, čiji me predsjednik zamolio da vas pozdravim i u njegovo ime.

HAZU u posljednje 153 godine, koliko djeluje, radi s poslanjem koje je još odredio J. J. Strossmayer, a to je da moramo djelovati na očuvanju nacionalnog identiteta i djelovati kao savjest nacije. U suvremeno doba dodali smo tome da sudjelujemo i na stvaranju hrvatskog društva. Odmah vam je jasno kako javno bilježništvo nije moglo biti izvan fokusa onoga čime se bavimo i brojna su istraživanja rađena upravo unutar Akademije o povijesti notarijata kod nas, od srednjeg vijeka pa nadalje. Tu je i naš akademik Josip Bratulić dao velik doprinos, zatim dr. Grbavac i dr. Uostalom, ako nekoga to zanima, može naći u raznim tekstovima objavljenim u publikacijama koje izdaje HAZU.

Koliko daleko to ide pokazat ću vam na dva primjera gdje sam slučajno uletio, iako nije to bilo moje područje. Jednog sam dana dobio na recenziju članak pod naslovom „Položaj udovica u Varaždinu u drugoj polovini 18. stoljeća“. Naravno da sam se uznemirio i rekao: „Pa, čekajte, ja i udovice u 18. st.? Ne znam ništa o tome.“ Rekli su mi: „Samo ti to čitaj!“

Kad sam otvorio, našao sam se na svom terenu. Radilo se o oporukama koje su sastavljali notari u Varaždinu i iz njih se vidio položaj koje su udovice tada imale. Zapravo, to je bila vrlo zanimljiva sociološko-antropološka studija i stoga sam bio zahva-

lan. Autor je nešto pogriješio u pravnom smislu pa sam ga ispravio tako da je na kraju ispalo dobro. Drugi primjer: dobio sam slučaj našeg akademika u trgovačkim društvima u Splitu u srednjem vijeku. Malo mi je bilo to čudno, ali ispostavilo se na kraju da to nisu trgovačka društva već trgovačka ortaštva, a to je bilo rađeno na temelju knjige notara splitskih i trogirskih, sve krcato podacima!

Prema tome, analiziralo se ne samo notarijat kao notarijat, kao institucija onoga što je to bilo u srednjem vijeku, nego se to koristilo i za druga sociološka i antropološka istraživanja u Akademiji. Međutim, to je povijest, to je naš Zavod za povijesne znanosti. Danas imamo Znanstveno vijeće za državnu upravu, pravosuđe i vladavinu prava, koje uredno poziva javne bilježnike na raspravu o temama vezanim uz pravo i ostale društvene probleme. Dosad smo objavili 25 knjiga, pet je u pripremi, uskoro će ih biti 30. Pozivam vas, kad god budete imali potrebu da se pravno raspravi nešto na okruglom stolu, to ćemo prihvatiti. Jer, kolegice i kolege,

Akademija nije hrpa staraca koji sjede u palači na Zrinjevcu 11 i međusobno ćaska, nego je to skupina u kojoj se nalazi cjelokupna hrvatska znanost i visoka praksa. Uvijek stojim na stajalištu da ne treba lučiti praksu od teorije niti teoriju od prakse. Samo zajedno to može biti nešto. Čista teorija će vas dovesti negdje u oblake, pitanje je hoće li se moći primijeniti, a čista praksa vodi u stranputicu. Prema tome, mora biti spoj jednoga i drugog i to činimo, to čini Akademija.

Sentimentalno sam vezan uz javne bilježnike. Jedan sam od onih koji je od početka stvarao ono što danas imate.

Znate, 50 godina nije bilo javnog bilježništva. Nitko nije bio živ tko je bio javni bilježnik. Eventualno se netko sjećao da je mogao biti neki javni bilježnik negdje, ali što je radio, kako je radio, na koji način se organizirao, što se od njega tražilo, to nitko u zemlji nije znao, čuo ni vidio. Prošlo je 50 i nešto godina i našli smo se u situaciji da treba uvesti jednu značajnu javnu službu, o čemu vam neću mnogo govoriti. Vi to dobro znate. I našli smo se pred zadatkom koji je bio vrlo težak. Znači, ako imate službu pa je preoblikujete u nešto drugo, to nije teško, ali ako imate službu pa joj dodajete nadležnosti, ni to nije teško. No zamislite kako je početi od nule s uvjerenjem, a ljudi vas pitaju: „Javni bilježnik, a tko je to?“ Dakle, od te točke pa dok stvorite službu koja mora funkcionirati besprijekorno, a ona je vremenski bila ograničena. Našli smo se pred zadacima koji su nekad bili nepremostivi. Ispričat ću vam jedan, a vi prosudite sami.

Svi javni bilježnici moraju položiti javnobilježnički ispit. Rokovi su zadani i vrlo kratki. Od donošenja zakona do časa kada je on stupio na snagu, u listopadu 1994., kada je sve počelo, bilo je kratko vrijeme, a morate formirati javne bilježnike. Treba ih biti tristo i nešto i mora se s time krenuti. Da bi položili takav ispit, ispitivači moraju biti oni koji su položili javnobilježnički ispit, a u cijeloj državi nemate nijednog javnog bilježnika, iz inozemstva ne možete dovesti jer ovo je drugi pravni sustav. I što smo mi učinili? Mi, koji smo predstavljali komisiju, međusobno smo se ispitali. Ja sam njih ispitivao trgovačka društva, a oni su mene ispitivali ono drugo, treće. I mi smo bili prvi javni bilježnici, odnosno osobe s položenim javnobilježničkim ispitom. Tada smo počeli s ispitima i tako je čitava stvar krenula. Nešto detaljnije o tome ispričat ću kada budemo govorili o monografiji.

Prema tome, drage kolegice i kolege, sada vas pozdravljam osobno, osobno vam čestitam vaš jubilej, a završio bih rečenicom: „Ponosan sam na ono što sam započeo“.

Dodjela plakete Jožici Matko-Ruždjak

Zahvaljujem, predsjednici HJK Luciji Popov koja je predložila da mi se danas dodijeli ova plaketa.

Zahvaljujem svim članovima UO HJK koji su se suglasili s ovim prijedlogom, a posebno onima među njima koji su smatrali da to treba biti danas kada slavimo ovu obljetnicu, što mi je posebna čast.

Zahvaljujem svim kolegicama i kolegama bilježnicima, prisjednicima, savjetnicima i vježbenicima s kojima sam surađivala sve ovo vrijeme. Zahvaljujem i onima s kojima nisam uvijek dijelila isto pravno razmišljanje. Svi su oni pridonijeli ovom priznanju koje sam danas primila.

Zahvaljujem svim kolegicama i kolegama iz Ministarstva pravosuđa RH, onima s kojima sam nekada tamo radila, a također i svima drugima koji su tamo radili i koji i danas rade i s kojima gotovo svakodnevno surađujem.

Zahvaljujem svim kolegicama i kolegama sucima s koji-

ma sam radila na Općinskom sudu u Zagrebu, s većinom kojih sam i danas održala kontakte, ma gdje sada bili, zahvaljujem i svim sucima općinskih i trgovačkih sudova u RH i profesorima na pravnim fakultetima u RH, koji su uvijek tu da pomognu kad treba riješiti neki problem. Zahvaljujem svojim profesorima na Pravnom fakultetu u Zagrebu. Još jednom od srca svima hvala.

PREDSTAVLJANJE MONOGRAFIJE „HRVATSKO JAVNO BILJEŽNIŠTVO“

U drugom dijelu svečanosti predstavljena je monografiju „Hrvatsko javno bilježništvo“.

Ovakva knjiga bila je neophodna jer je usprkos bogatoj tradiciji i povijesti bilježništva u Hrvatskoj malo vrijednih i znanstveno utemeljenih knjiga o povijesti bilježništva. To je bio i osnovni razlog da se povodom 20. obljetnice ovim monografskim izdanjem ostavi trag našega djelovanja tijekom povijesti, ali isto tako da se obuhvati i javno bilježništvo danas kao i da se otvore pogledi na javno bilježništvo sutra. Određeni broj primjeraka preveden je i na engleski kako bi se o nama više znalo diljem Europe i svijeta.

Mislim da nije potrebno predstavljati svima nam poznatog akademika Josipa Bratulića. On je pisao o prvim ispravama koje čine povijest javnog bilježništva i o njegovom postojanju na teritoriju današnje Hrvatske do 19. stoljeća. Po struci je filolog, bavi se proučavanjem hrvatske književnosti, posebice starijih razdoblja, kao i studijem srednjovjekovnih slavenskih književnosti. U svojim radovima često se i nezaobilazno bavi notarima. Uz monografiju o Istarskom razvodu objavio je i vrijedno izdanje Vinodolskog zakona, kao i nekoliko vrlo važnih pretisaka starih hrvatskih knjiga koje je popratio pogovorima i tumačenjima. U široj javnosti poznat je kao autor jedinstvenog spomen-obilježja »Aleje glagoljaša Roč-Hum«, za koju je napisao i vodič.

Josip Bratulić:

Pučka mudrost može poslužiti svugdje

Počet ću s pučkim mudrostima koje mogu poslužiti svugdje pa i u sudskoj praksi toga (davnog) vremena. Općine su tada, zapravo, uređivale pravni sustav između feudalaca, crkvenih gospodara i naroda, puka, kmetova koji obrađuju zemlju. To jedinstvo bilo je potrebno da se očuva red i mir na našem prostoru. Iz tog razdoblja imamo puno dokumenata. To je, primjerice, Vinodolski zakonik, Poljički statut, Vrbaski statut, dakle, toliko je tekstova koji uređuju pravno ustrojstvo pojedine općine. No oni (notari) su radili i drugo, oni su pisali oporuke, a isto tako i fundacijske isprave kada je pojedini feudalac izgradio, uređio ili podigao zadužbinu, tj. samostan npr. za benediktince ili za pavline, franjevce ... Redovi su u našim krajevima bili žarišta književnosti, pismenosti i obrazovanja. Kada govorimo o tome, nemojte misliti da su učili samo čitati i pisati svoje učenike, učili su ih i poljoprivredi, vinarstvu, voćarstvu, učili su ih kalemiti voće,

tako da su, zapravo, obnavljali ono što je poteklo iz davnih vremena.

Također, bitno su utjecali i na jezik. Jezik u našim krajevima, u slavenskoj crkvi, bio je staroslavenski i u tradiciji ćirilometodskoj, ali sve ono udaljeno od oltara bilo je na domaćem jeziku. Bilo je jasno da se onaj koji piše i onaj kojem se obraća moraju razumjeti. Zato je vrlo rano jezik puka ušao u te dokumente. Dapače, u nekim tekstovima u kojima se koristila glagoljica, kao liturgijski jezik na oltaru, a hrvatska ćirilica kao pismo za običan svijet, ti su tekstovi posve u narodnom izričaju, kao što npr. u Poljičkom statutu, na samome početku ima jedna odredba: „Ništa nije što je vazda bilo“. Danas nijedan filolog neće shvatiti da ono „vazda u poljičkom“ znači isto što i u kajkavskom – „ništa nije što je sada“. To znači kad god se pozivamo na zakon, moramo se pozvati na ono što je sada, a ne ono što je pisalo. To je vrlo važno. Zatim, ima odredba

kada se u Poljici započelo uvoditi lige, rekli bismo danas stranke i strančice, jedna je odredba bila da se to ne smije u Poljicima provoditi, nego da sve mora biti po bratstvu i jedinstvu. To nije ono iz našeg socijalističkog razdoblja, ali doista se poziva na bratstvo i jedinstvo, tj. da budu složni jer imaju dovoljno neprijatelja izvana da bi na neki način zaštitili svoju stečevinu slobode i prema Mlečanima i prema Turcima.

Velika je količina takvih isprava koje su naši notari, danas bismo rekli javni bilježnici, radili i za feudalce, a kancelarije Zrinskih i Frankopana pune su takvih isprava koje uređuju život u gradu. Jedna od posebno značajnih žena, osim muških, dakle žena koja je upravljala gradovima, bila je nesretna Ana Katarina Zrinska koja je, dok je bila u Čakovcu, upravljala i poslovima u Vinodolu. Određivala je da se smeće iz grada mora odvoziti. Ako se to smeće iz grada ne bude odvozilo, bit će kažnjen ne samo onaj tko ga nije odvezio, nego i oni suci starci koji se o tome moraju brinuti. Zabranila je da neki imaju tzv. kuće za zabavu, tj. javne kuće upravo zbog opasnosti od bolesti. Dakle, ona je uređivala sustav kao žena čvrste ruke, a istodobno se brinula za imanje, dok je njezin muž ratovao po Hrvatskoj protiv Turaka. Taj narodni izričaj doista

je u našim spomenicima snažno prisutan.

Reći ću vam samo jednu anegdodu. Kada su godine 945. i 946. postali suci općinskih sudova ljudi koji nisu imali pravni osjećaj, također su često sudili po onome kako glasi usmena tradicija, pa je sudac na jednom otoku presudio između mladića i djevojke. Mladić je djevojci obećao da će je ženiti. Ona je ostala u drugom stanju, ali nije ju htio oženiti, a onda je sudac presudio vrlo jasno: 1000 dana zatvora jer postoji pjesma „Za jedan časak radosti, 1000 dana žalosti“. Dakle, pučka mudrost može poslužiti svugdje, negdje uspješno, negdje neuspješno. No oni koji su doista sastavljali našu pravnu terminologiju, sastavili su je tako da ona i u jeziku i u pravnoj materiji i u svemu pokazuje visoki stupanj pravne sigurnosti, pravnog uređenja i svega onoga što nam je još potrebno o tome napisati.

U 19. stoljeću javni bilježnici postoje u okviru Habsburške Monarhije, a još do danas se čuvaju oporuke koje su dragocjeno svjedočanstvo i o malim ljudima, što su ostavljali, a isto tako o feudalcima kada ostavljaju posebno velike iznose i za crkve i za samostane i za one institucije koje se brinu o općem dobru. Moje je da o tome govorim ne samo kao filolog, nego i kao kulturni historičar, povjesničar kulture jer to važno poznavati.

Bilježništvo kako danas poznajemo vrlo temeljito obradila je docentica Mirela Krešić autorica teksta „Razvoj modernoga javnog bilježništva u Hrvatskoj“, a dolazi nam s Katedre za hrvatsku pravnu povijest u europskom kontekstu, Pravni Fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Posebno je zanimljiv razvitak javnog bilježništva na ovim prostorima u 20. stoljeću.

Kako kažu studenti na Forumu, doc. M. Krešić korektna je, duhovita, odlična na ispitu, strpljiva... Svakako jedna od rijetkih koja se znanstveno bavi proučavanjem povijesti javnog bilježništva. Zahvalni smo za njezine priloge u našem i drugim časopisima, a ovo je svakako najcjelovitiji prikaz povijesti modernoga javnog bilježništva.

Mirela Krešić:

Povijesna razdijeljenost hrvatskih zemalja utjecala je na značaj bilježništva u pojedinom razdoblju

Cijenjeni uzvanici, poštovani javni bilježnici, dragi kolege,

- za početak, ne treba vjerovati svemu što piše na studentskom forumu. Dopustite da na početku kratko privatiziram svoje obraćanje na ovome skupu. Naime, prije nekoliko godina, kad sam počela pisati doktorsku disertaciju o nasljeđivanju na hrvatsko-slavonskom pravnom području, u jednom trenutku nakon normativne analize tekstova bilo je potrebno osnovne teze provjeriti i u sudskoj praksi. Slijedom toga krenula sam u Državni arhiv i „kopajući“ po ostavinskim spisima, odjednom su počeli odasvud iskakati javni bilježnici, vaši stariji kolege te se ponekad činilo kako se zapravo u ostavinama sve vrti jedino i isključivo oko javnih bilježnika. Ukratko, toliko su me iznervirali i isprovocirali javni bilježnici da je prvi rad koji sam napisala nakon doktorata bio upravo o ustroju javnog bilježništva na hrvatsko-slavonskom pravnom području. Negdje na tome tragu bavljena s javnim bilježnicima dospjela sam ovdje kao jedna od suradnica na ovome krasnom izdanju. Nekoliko crtica o tome što možete pročitati o razvoju modernoga javnog bilježništva, a za koje su me organizatori ljubazno zamolili da vam ga predstavim.

Kao što vjerojatno znate, za razliku od današnjega jedinstvenog razvoja javnog bilježništva, do 1941. odnosno 1944. g., povijesna razdijeljenost hrvatskih zemalja utjecala je na različita bilježništva, ali i na značaj koji je u pojedinom razdoblju bilježništvo imalo u pojedinim krajevima.

Značajnu prijelomnicu u razvoju svjetskoga kao i europskoga javnog bilježništva predstavljao je francuski Zakon o javnom bilježništvu koji je ustrojio novi model europskog bilježništva. To je model koji je bio prilagođen organizaciji modernog društva, uz očuvanje tradicionalnog obilježja bilježništva kao slobodne profesije s javnim ovlastima. Slijedom toga javni bilježnik postao je državni službenik i osoba od javnog povjerenja koji je svoju službu obavljao prema zakonu. Svi bilježnički propisi koji su u razdoblju od početka 19. pa do sredine 20. st. vrijedili na području razjedinjenih hrvatskih zemalja, primjerice, propisi koji su na području Istre i Dalmacije bili izrađeni za vrijeme francuske uprave, zatim kasnije i tri austrijska bilježnička zakona koji su se, opet, kako-koji primjenjivali na području Istre, Dalmacije, zatim Slavonije i Hrvatske, zatim mađarski ZJB koji je vrijedio na području Medimurja i Rijeke, potom talijanski zakon koji je vrijedio na anektiranim hrvatskim prostorima nakon 1918. g. te, konačno, onaj jugoslavenski zakon iz 1930. g. Dakle, svi ti zakoni su prihvatili tzv. čisti

latinski tip javnog bilježništva koji podrazumijeva odvojenost poslova javnog bilježništva od poslova odvjetništva, premda su svi ti zakoni omogućavali kao privremeno rješenje da se javni bilježnici istodobno bave i odvjetništvom. Odvojenost koja je bila načelno propisana, primjerice, nikad nije bila ostvarena na hrvatsko-slavonskom području do ukinuća javnobilježničke institucije u 1940-im godinama, a djelovali su bilježnici koji su istodobno bili odvjetnici.

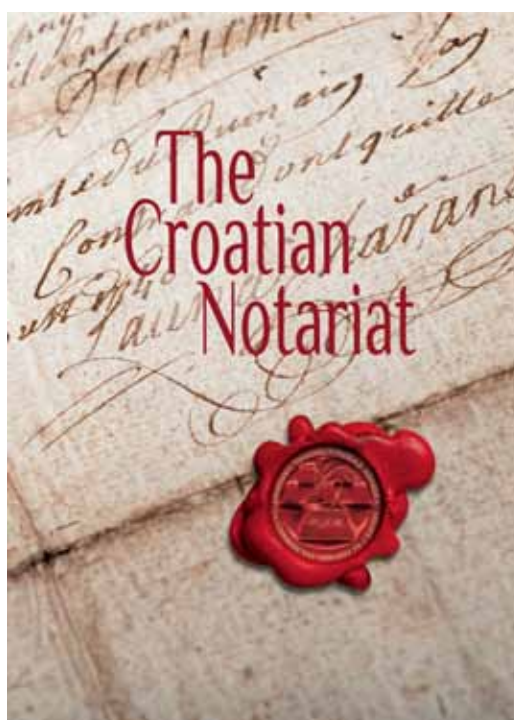
Ova činjenica značajno je utjecala na staleško organiziranje javnih bilježnika, odnosno na neosnivanje, tj. probleme oko osnivanja javnobilježničkih komora jer bez oživotvorenja načela odvojenosti, javni bilježnici koji su ujedno djelovali i kao odvjetnici, a njih je zaista bilo, zapravo su bili članovi dviju autonomnih staleških organizacija. Vezano za osnivanje, odnosno djelovanje komora istaknula bih kako su funkcije komora obavljali sudbeni stolovi, danas bismo rekli županijski sudovi. Premda je to bilo zamišljeno kao privremeno rješenje, ta privremenost je nažalost ostala trajno stanje zbog zakonom propisanog načina osnivanja javnobilježničke komore na način da je ta komora trebala biti osnovana i funkcionirati prema području jednoga sudbenog stola, odnosno županijskog suda. U skladu s tim teško je bilo za očekivati ustrojavanje, primjerice, komore čiji bi jedan jedini član bio jedan jedini bilježnik s područja, recimo gospićkoga ili petrinjskog županijskog suda.

Ovo neosnivanje komora nije se pokazalo korisnim za javne bilježnike jer je nepostojanje staleške organizacije sprječavalo njihov značajniji razvoj i jačanje kao službe. Neovisno o tome, javni bilježnik je u razdoblju o kojem govorimo, zapravo, bio jedan od rijetkih visokoobrazovnih osoba koji je na različite načine ipak pridonosio političkom, pravnom te kulturnom napretku društva. Mnogi od poznatih osoba, bilo na lokalnoj ili na nacionalnoj razini, u nekom dijelu svog života djelovali su kao javni bilježnici. Spomenula sam da su javni bilježnici djelovali do 1940-ih godina, naime, o njihovu ukidanju već se počelo govoriti nakon 1918. g. i

osnivanja Kraljevine Jugoslavije. Ta su se razmišljanja nastavila unatoč donošenju spomenutoga jugoslavenskog zakona o javnom bilježništvu iz 1930. g., a stalno prisutne dvojbe oko toga zadržati ili eliminirati javno bilježništvo iz pravnog sustava bile su razriješene konačno nakon Drugoga svjetskog rata, kada su prvo vlasti NDH 1941., a zatim i komunističke vlasti temeljem odluke AVNOJ-a iz 1944., donijeli odluku o ukidanju javnobilježničke institucije. Stupanjem na snagu tog zakona iz 1944. ukinuta je institucija javnog bilježništva koja je potom bila obnovljena u sklopu opsežne pravne reforme tijekom 1990-ih godina, kada je donesen Zakon o javnom bilježništvu kojim je javnobilježnička služba ustrojena kao posebna javna služba, zbog čega smo i danas ovdje.

Završila bih riječima uvaženog profesora M. Dike koji je prije 20-ak godina, dakle, na početku stvaranja ove javnobilježničke priče, navijestio kako će budućnost hrvatskog bilježništva ovisiti o tome hoće li se uspjeti osigurati visoka razina stručnosti javnih bilježnika, njihova, odnosno vaša profesionalna odgovornost i integritet, potreban nadzor nad radom javnih bilježnika i, uopće, povjerenje u službu. Rekla bih danas, a mislim da ćete se složiti sa mnom 20 godina nakon svega, da su se dano povjerenje i uloženi trud isplatili. Iz moga stručnog dijela bavljenja javnim bilježnicima i pravnopovijesnog motrišta, želim vjerovati kako su tome svakako pridonijeli i temelji modernoga javnog bilježništva, koji su u Hrvatskoj postavljeni i u razdoblju 19. i početka 20. st.

Čestitam vam od srca na ovoj obljetnici.

Akademik J. Barbić autor je teksta u monografiji pod naslovom „Javno bilježništvo i trgovačka društva“. Jakša Barbić autor je i za nas javne bilježnike iznimno važnog Zakona o trgovačkim društvima, modernog zakona u koji su već kod donošenja unesene brojne stečevine europskog prava, a koji se u RH primjenjuje od 1995. godine.

Suvremeni Zakon o trgovačkim društvima, koji se počeo primjenjivati 1995., za svoju primjenu pretpostavljao je postojanje i funkcioniranje javnobilježničke službe u RH. Svi se (neki s nostalgijom) sjećamo te 1995. godine i postupka usklađivanja postojećih trgovačkih društava s tim novim Zakonom o trgovačkim društvima.

Jakša Barbić:

Sustav trgovačkih društava temelji se na javnom bilježniku, nezavisnom revizoru i registarskom sudu

Između sudbine javnog bilježništva na samom početku i trgovačkih društava praktički nema razlike. Uzajamnost je bila maksimalna. Javno bilježništvo prestalo je 1941., a trgovačka društva 1948. Nakon toga, svakih 15-ak godina mijenja se pravni sustav, a temelj mu je neko vrijeme državno vlasništvo pa društveno vlasništvo, pa onda nakon toga opet pomalo stidljivo ulazi privatno vlasništvo, da bi 1990-ih stvaranjem Republike Hrvatske konačno bilo stavljeno u prvi plan privatno vlasništvo. Zašto nismo imali javne bilježnike u vrijeme od 1941. pa do ponovnog uvođenja? Zato što nije bilo onakvih poslovnih konstrukcija kao danas koje zahtijevaju javne bilježnike. Nije bilo trgovačkih društava. Sve se svodilo na ovjere potpisa i prijepisa, čak ne i fotokopije u početku. Naravno, to su s jedne strane radili sudovi, a s druge strane tijela državne uprave. Trgovačkih poslova praktički da nije ni bilo pa nikome nije ni smetalo da država radi takve stvari jer država je tu pa će se brinuti o svemu. Onog trena kada ste prešli u sferu privatnog vlasništva i normalnih trgovačkih odnosa, to više ne može biti država. I to je bio početak koji je diktirao: kada se uvode trgovačka društva, mora se uvesti i javno bilježništvo. Tu je došlo do sljedeće situacije: Zakon o trgovačkim društvima donesen je i stupa na snagu s primjenom 1. siječnja 1995. Do tog časa morate imati javne bilježnike! U protivnom, Zakon ne može funkcionirati. Sad je nastala strka s vremenom. Počinjali su ispiti o kojima sam jutros govorio, tako da smo došli do toga da je ZJB počeo s primjenom u listopadu 1994., a ZTD 1. siječnja 1995., a sada ćete se malo nasmijati. Zakon o sudskom registru koji je mogao

to sve provesti 2. siječnja 1995., znači onog dana kada bi prva stranka mogla doći i reći: „Želim osnovati trgovačko društvo“. Dakle, tu imamo mnogo sličnosti i mnogo međuzavisnosti. Još jedna važna stvar... U privatnom pravu kažemo da uvijek kada se nešto temeljito mijenja nikad sve ne prestaje danas, a počinje sutra jer u privatnom pravu uvijek imate odnose nastale po starijem pravnom režimu, a onda odnose po novom pravnom režimu. Ne možete odnose koji su nastali ranije sada podvesti pod drugi pravni režim, pa kažemo da novo pravo prožima staro i s vremenom ga potpuno napušta. Ovdje to nije slučaj. Javno bilježništvo ste morali osnovati od nule, trgovačka društva su morala krenuti od nule. Dakle, vidite kolika je tu sličnost jednoga i drugog?

Zašto je za područje trgovačkih društava važno javno bilježništvo? Ako društvo definirate kao privatnopravnu zajednicu osoba, nastalo pravnim poslom radi postizanja nekog određenog cilja, onda morate imati nezavisnu osobu javne vjere koja će potvrditi i taj pravni posao i ono što će se kasnije događati jer pravo trgovačkih društava spada u najstroženija područja prava uopće. Dat ću samo jedan primjer, uzmite jedno dioničko društvo, d.d. Tu su odnosi među dioničarima od kojih većinski imaju jedan interes, manjinski imaju drugi interes, članovi tijela imaju treći interes, tijela međusobno, odnosi njih svih prema društvu, zaposlenika prema društvu, odnosi prema dobavljačima, kupcima, bankama, itd. Dakle, gomila odnosa koja se vrti oko jednog takvog društva, koja zahtijeva sigurnost pravnog stanja. Sada zamislite glavnu skupštinu dioničkog društva na kojoj zapisnik ne

bi vodio javni bilježnik, nego recimo netko od di-oničara koji je izabran da bude bilježnik, a druga dvojica da budu ovjerovitelji zapisnika. To je katastrofa! Tko će nadzirati da je to sve vjerodostojno? Tko će znati da je to radeno u skladu s određenim pravilima? Sustav počiva na tome da javni bilježnik koji to bilježi u svom zapisniku potvrđuje da je to tako, to je javna isprava i zna se koji je put pobijanja javne isprave. Da to nije tako, onda bi se parnicama dokazivalo sadržaj toga je li donesena odluka, nije li donesena odluka. Organizam kao što je trgovačko društvo ne može trpjeti neizvjesnost, a točno su propisana pravila kada se nešto može pobijati. Ne možete sada nešto napraviti u trgovačkom društvu i onda nakon pet godina voditi parnicu je li nešto bilo odlučeno na nekoj skupštini ili nije jer što će se dogoditi? Propast će stvar...

Čitav sustav trgovačkih društava temelji se na tri osnovne točke. Jedno je javni bilježnik. Drugo je nezavisni revizor, privatnik također, i treće je registarski sud koji to sve upisuje i nadzire je li to sve uredu. Tu je uloga javnog bilježnika nezamjenjiva, počevši od prijave za upis. Ovjerom potpisa na prijavi za upis potvrđuje se da je taj preuzeo sve one obveze koje je preuzeo u prijavi i da je točno ono što je tamo naveo i ne može se ispričavati kao, nisam znao, nisam mislio, bilo je to drukčije. Prema tome, imate potpunu izvjesnost. U fazi osnivanja pomoć koju javni bilježnici daju kada netko dode osnovati društvo, da mu se sugerira što je dobro, a što nije, što je ispravno, a što nije. Zato mi se osobito dopada prijedlog direktive koja je još u fazi nacrti, a koja bi riješila pitanje društva tzv. jednog člana, koje će se osnivati bez sudjelovanja javnog bilježnika tako da netko dode i kaže evo, ja tu osnivam društvo, to je potpuno nepotrebna stvar. Kada vi u Bruxellesu stavite na jedno mjesto takvu gomilu činovnika, oni moraju proizvoditi nešto. Ispričat ću anegdotu, ne znam je li vam poznata. No svima je poznat Krupp u Njemačkoj koji je proizvodio naoružanje za Wehrmacht. Saveznici su uništili sve proizvodne tvornice, ali nisu taknuli poslovnu zgradu jer tamo se ništa nije događalo. Tamo je 500 činovnika funkcioniralo kao da proizvodnja radi. Oni su bili organizirani kao hrpa birokrata i normalno su funkcionirali, a to što tvornice nije bilo, to nije bilo važno. Prema tome, da se vratim sad na ovaj primjer, imamo obični d.o.o., imamo i tzv. j.d.o.o. To je cijela Europa sada uvela po uzoru na Engleze, pa što nam treba još i ovo drugo? Ali i to malo kada se osniva, ono mora proći kroz ruke javnog bilježnika da se postigne pravna sigurnost. Kako ćemo je postići ako netko traži upis i upiše se negdje? Kažu, Amerikanci se negdje upisuju s kreditnom karticom, pa nek' se upisuju! To je njihov problem. Postoji velika razlika između američkoga i europskog sustava, neću reći u pravu nego u poslovnoj filozofiji. Tamo je uspjeh pod svaku cijenu, a ovdje

održivi razvoj. To su dva puta. Kriza koja je nastala 2008. g. rezultat je uspjeha pod svaku cijenu. Europa to ne smije dopustiti. Ona mora imati striktna pravila, ona mora imati one koji će na ta pravila paziti. Osnivanje d.o.o.-a, prijenos poslovnih udjela, pa to je važna stvar! Tko je član društva, tko nije? Tu mora biti javni bilježnik već iz psihološkog razloga da ovome kaže: „Pazi, čovječe, što radiš, to ti je ozbiljna stvar, napuštaš članstvo i prepuštaš ga nekom drugom“. Kada dode kod javnog bilježnika, malo će razmisliti, a ovaj ga mora i upozoriti na neke stvari jer to je ili solemnizirana isprava ili javnobilježnički akt. Prema tome, ne vidim nijednu mogućnost da bi se nešto umanjila uloga javnog bilježnika kada je riječ o trgovačkim društvima, dapače, mislim da bi se mogla i pojačati. Uzmite samo pitanje koncerna, odnosa vladajućega i ovisnog društva, statusne promjene, to mora ići na taj način!

Inače će doći do oštećenja nekoga od tih stakeholdera koji su povezani a to se, naravno, mora spriječiti. To mora spriječiti netko tko je nezavisan, netko tko je nepristran i netko tko uživa javnu vjeru i javno povjerenje, a to je dokument koji jedino može sastaviti javni bilježnik. Budući da je privatna osoba, odvojen je od države, odvojen je od bilo kojeg utjecaja sa strane, on nepristrano obavlja svoj posao. Vidim to na taj način, prema tome ne bojim se da će vaša uloga u trgovačkim društvima otpasti, mogla bi se samo u nekim stvarima pojačati, a ako bude potrebe da u tome nešto suradujemo, dobro znate kome ćete se obratiti. Raspraviti ćemo ako treba i predložiti rješenja koja smatramo prihvatljivim.

Sada molim glavnog urednika monografije Ivana Malekovića, javnog bilježnika iz Velike Gorice, da vam više kaže o razlozima nastanka ove monografije, strukturi knjige, organizacijskim poslovima, dizajnerskim i drugim tehničkim detaljima koji su prethodili ovom doista reprezentativnom izdanju.

Također, zamolila bih ga da se ukratko osvrne na sadržaj monografije, autore koji danas nisu nazočni kao i na kronologiju razvoja javnobilježničke službe u samostalnoj Hrvatskoj.

Moram ovdje još reći da najveću zaslugu za kronologiju u riječi i slici ima naš višegodišnji suradnik prof. Željko Obad, tehnički urednik našeg časopisa, urednik naših knjiga i priručnika i fotograf na većini naših susreta. Sve je to prikupio strpljivim radom, bilježeći iz zapisnika UO i zapisnika sa sjednica Skupština. Hvala mu.

Ivan Maleković:

Monografija svjedoči o povijesti, sadašnjosti i pravcima razvoja javnog bilježništva u RH

Poštovani uzvanici, drage kolegice i kolege!

Kao glavni urednik monografije "Hrvatsko javno bilježništvo" prvenstveno bih se želio zahvaliti Upravnom odboru HJK koji mi je ukazao povjerenje uređivanja i sudjelovanja u ovome značajnom projektu. Njegovom osmišljavanju pomogli su i članovi Izdavačkog savjeta, a posebnu ulogu u izdavanju monografije imaju Željko Obad i djelatnici tiskare Denona d.o.o. Također, velik doprinos engleskom izdanju dale su i prevoditeljice Mirna Herman Baletić, Jezični laboratorij d.o.o., Zagreb i Apostrof d.o.o., Zagreb kao i lektor Marijan Ričković, koji su se potrudili da ova knjiga udovolji svim prijeko potrebnim standardima. Od srca svima zahvaljujem

Posebno sam bio sretan kada su za monografiju pristali radove napisati, usprkos svim svojim obvezama, akademici Jakša Barbić i Josip Btatulić, zatim prof. Mihailo Dika, prof. Tatjana Josipović i doc. Mirela Krešić. Oni su izuzetni poznavatelji prilika u kojima je obnovljeno javno bilježništvo u Republici Hrvatskoj, a akademik J. Barbić i prof. M. Dika i osobno su sudjelovali u obnavljanju javnobilježničke službe. Od srca im zahvaljujem.

Cilj izdavanja ove monografije bio je posvjedočiti sadašnji trenutak javnog bilježništva u RH, ukazati na povijesni tijek razvoja javnog bilježništva na ovim prostorima te navijestiti pravce razvitka javnog bilježništva u RH posebice u kontekstu našeg članstva u Europskoj uniji.

Prilikom koordiniranja rada na ovoj monografiji vodile su me riječi velikog pravnika, pravnog povjesnika, svjetskog stručnjaka za javno bilježništvo, dr. Vladimira Papaffave, koji se rodio u Zadru 30. travnja 1850. Tu je završio osnovnu školu i gimnaziju. Pravo je završio u Grazu, a doktorirao u Beču. Kao odvjetnik najduže i najuspješnije bavio se poviješću i praksom javnog bilježništva. O bilježništvu je tako rekao sljedeće: Od svih pravnih ustanova iz starine, koje su tijekom vjekova do nas doprle, te kojima u višoj ili manjoj mjeri nalazimo traga kod svih danas obrazovanih naroda, nijedna se možda po važnosti ne može srazmjeriti s bilježništvom.

Akademik Josip Bratulić uvodi nas u ovu monografiju ukazujući na značaj javnih isprava koje je sastavljao javni bilježnik-notar već od srednjeg vi-

Ivan Maleković
glavni urednik monografije "Hrvatsko javno bilježništvo"

jeka, te posebno na značenje pisanoga i jezičnog bogatstva tih isprava.

Doc. dr. sc. Mirela Krešić u svome iznimnom radu čitatelje upućuje na razvoj modernoga javnog bilježništva na ovim prostorima, koji je uvjetovan Francuskom revolucijom i donošenjem Zakona o notarijatu 1803. g. Ona nas upoznaje sa značajem i organizacijom bilježničke službe na ovim prostorima sve do ukinuća javnog bilježništva 18. travnja 1941., pa ponovo s njenim obnavljanjem 1993. godine, sve do današnjih dana.

To obnavljanje javnobilježničke službe bilo je uvjetovano nizom čimbenika, a jedan od bitnih je bio i donošenje ZTD-a, čiji je tvorac akademik Jakša Barbić i koji je vizionarski znao kako projekt trgovačkih društava neće moći funkcionirati bez sudova, bilježnika i revizora.

Kompetencije koje javni bilježnici u Republici Hrvatskoj sada imaju nisu mogli predvidjeti ni najveći optimisti. To je dokaz da su te kompetencije rastele sudove nespornih postupaka, a jednako tako i osigurale bržu i učinkovitu uslugu za građane u administrativno-tehničkim poslovima.

Kompetentan poznavatelj javnobilježničke službe, prof. Mihailo Dika, u svome tekstu ukazuje na sadašnji status, ali i na pravce razvoja javnobilježničke službe. Taj tekst je bitan ne samo za javne bilježnike već i za Ministarstvo pravosuđa koje je zaduženo za nadzor kao i razvoj javnobilježničke službe.

Zadnji tekst koji potpisuje prof. Tatjana Josipović upućuje na nužnost daljnje informatizacije javnobilježničke službe radi što bržega i učinkovitijeg povezivanja hrvatskoga i europskog e-pravosuđa. Profesorica T. Josipović ukazuje na činjenicu da potencijali javnog bilježništva u RH, u pružanju javnobilježničke usluge elektroničkim putem, nisu u potpunosti iskorišteni. Ukazuje i na približavanje

primjene Uredbe 650/12 koja se odnosi na nasljedne stvari, čija primjena započinje 17. kolovoza 2015. Posebno naglašava da se njome javni bilježnici uvode u prekogranične nasljedne postupke koje će javni bilježnici samostalno provoditi.

Na kraju monografije dolazi ono što nam je pripremio tehnički urednik Željko Obad, prof., a to je zapravo kronologija razvoja javnobilježničke službe slikom i tekstem u zadnjih 20 godina. Svaki javni bilježnik koji je stvarao našu službu s velikim će zanimanjem pročitati taj tekst i pogledati slike. Ali, tekst i slike bit će od izuzetne važnosti i za buduće generacije javnih bilježnika u Republici Hrvatskoj. Naravno, kao i cijela monografija.

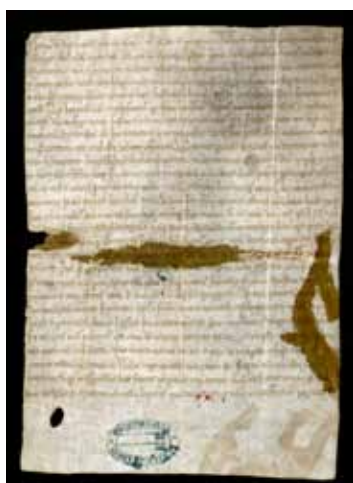
Stoga, želim zahvaliti i svim javnim bilježnicima, prisjednicima, savjetnicima i djelatnicima javnobilježničkih ureda koji su svojim radom sudjelovali u ovih 20 godina javnog bilježništva i omogućili objavljivanje ove monografije.

Današnjim predstavljanjem monografije Hrvatsko javno bilježništvo prepuštamo naš rad prosudbi javnosti, svjesni da smo učinili tek prvi korak, za-bilježivši na jednome mjestu što više od onoga što se odnosi na javne bilježnike tijekom vremena, ali i svjesni toga kako je još preostalo prostora koji se može obraditi. Nadamo se kako smo i ovime pružili priliku onima koji dolaze da tu povijest dalje proučavaju i valoriziraju te da unesu u praksu, odnosno u neku novu knjigu, svoja stručna i znanstvena zapažanja.

Posebno će nam biti drago ako englesko izdanje postigne svoj cilj - da se i bilježnici Europe pa i sve druge zemlje Međunarodne unije notarijata bolje upoznaju s djelovanjem javnih bilježnika u Hrvatskoj. To je i cilj naše daljnje suradnje na zajedničkim poslovima koji nas očekuju.

Hvala još jednom svima koji ste svojom prisutnošću uveličali našu proslavu 20. obljetnice i predstavljanje monografije Hrvatsko javno bilježništvo.

Neki od najstarijih dokumenata Hrvatskoga državnog arhiva u monografiji

SVEČANA VEČERA

subota, 15. studenoga 2014.

Kristalna dvorana hotela Westin

Iz govora Lucije Popov, predsjednice HJK u Kristalnoj dvorani hotela Westin

Dragi moji suradnici, dame i gospodo,

vjerujem da ste svi željno čekali ovaj opušteniji dio proslave naše 20. obljetnice javnobilježničke službe u Hrvatskoj i Dan javnih bilježnika.

Pozdravljam sve prisutne, a za one koji nisu bili na dopodnevним događanjima izvještaj ću sažeti samo u jednoj rečenici: ... javni bilježnici moraju djelovati u skladu s vremenom i potrebama, ne smijemo si dopustiti da nas građani i poslovni subjekti percipiraju i vezuju samo uz pečat i potpis, već da u nama vide pravne stručnjake, nepristrane povjerenike koji štite njihove interese kao i interese države.

Vjerujem kako ste svi vi ponosni na to što smo učinili tijekom ovih dvadeset godina i da ćemo zajednički sve učiniti kako bismo tim putem nastavili, ostvarujući naš "Plan 2020" koji smo si kao dio europskog bilježništva postavili.

Nije trenutak za velike riječi i duge govore. Želim vam da se večeras družite, ugodno zabavljate, bolje upoznate jer samo to je osnova da složno, s puno volje i međusobnog razumijevanja, nastavimo dalje.

Ne mogu, a da ne zahvalim još jednom svim našim pokroviteljima, našem organizacijskom odboru, stručnoj službi, Agenciji "Status Grupa" i ljudima koji su s puno truda sve ovo organizirali. Hvala im.

Prepuštam vas našim izvođačima večeras. Započet ćemo sa spletom hrvatskih pjesama u izvode-nju Kulturno-umjetničkog društva „Ivan Goran Kovačić“, a kasnije će nas zabavljati grupa Status. Simbolično podižem ovu času pjenušca i želim da mi se pridružite da se večeras veselimo i zaboravimo svakodnevne brige. Sretna vam 20. obljetnica javnobilježničke službe!

Fiducijarno osiguranje na nekretninama i pokretninama nakon reforme

- s posebnim osvrtom na prodaju elektroničkom javnom dražbom

I. Uvodne naznake

S prvim danom 2015. godine u cijelosti je stupio na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona¹ iz srpnja 2014., pa time i one njegove odredbe čije je stupanje na snagu bilo odgođeno. Dva dana prije, točnije 30. prosinca 2014., objavljena su u Narodnim novinama tri pravilnika - Pravilnik o vrstama i visini naknada za obavljanje poslova provedbe prodaje nekretnina i pokretnina u ovršnom postupku,² Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja Očevidnika nekretnina i pokretnina koje se prodaju u ovršnom postupku,³ i kao najvažniji među njima - Pravilnik o načinu i postupku provedbe prodaje nekretnina i pokretnina u ovršnom postupku.⁴ Svi su stupili na snagu 1. siječnja 2015. Na taj je način zaokružen normativni okvir kojeg je zamislio zakonodavac - na snazi su i primjenjuju se pravila noveliranoga Ovršnog zakona⁵ i pripadajućih podzakonskih akata.

Institut sudskoga odnosno javnobilježničkog osiguranja prijenosom prava vlasništva na stvari odnosno prijenosom prava (tzv. fiducijarno osiguranje) barem kada je riječ o osnivanju (stjecanju) osiguranja nije značajnije noveliran. Ipak, određena nova rješenja su predviđena i ona će se analizirati u ovome radu. Uvodno je moguće kazati da su učinjene izmjene i dopune pretežito u vezi

prisilnog ostvarenja (namirenja) tražbine osiguranja prijenosom prava vlasništva na stvari odnosno prijenosom prava. U radu se promatraju s obzirom na predmet osiguranja i to tako da se najprije analizira novi režim koji se tiče nekretnina, a zatim pokretnina. Pojedini zaključci do kojih se analizom došlo prikazani su u samom tekstu pa ih nije trebalo završno rekapitulirati.

II. Novine u uređenju instituta prijenosa prava vlasništva na stvari odnosno prijenos prava radi osiguranja

1. OPĆENITO

Među pravilima koja uređuju institut sudskoga odnosno javnobilježničkog osiguranja prijenosom prava vlasništva na stvari, odnosno prijenosom prava sadržanima u čl. 309.-330. OZ-a, izmijenjene su samo tri odredbe. Riječ je o:

- pravilu iz čl. 316. st. 3. OZ-a kojim je uređena mogućnost da se nekretnina ili pokretnina proda odnosno unovči elektroničkom javnom dražbom prodaje li se primjenom *odgovarajućih ovršnih pravila*
- pravilu iz čl. 317. st. 2. OZ-a u koji je intervenirano suspenzijom dužnosti izvješćivanja protivnika osiguranja o dražbi radi li se o elektroničkoj dražbenoj prodaji kao jednom od modela prisilnog namirenja fiducijarne tražbine iz vrijednosti predmeta osiguranja *dražbom* te
- pravilu iz čl. 325. OZ-a kojim je *pojačana*

Doc. dr. sc.
Gabrijela Mihelčić

Katedra za
gradansko
pravo,
Pravni fakultet
Sveučilišta u
Rijeci

1 Narodne novine br. 93/14, dalje: ZIDOZ/14 ili Novela OZ/14.
2 Narodne novine br. 156/14, dalje: PWNOPPPNPOP
3 Narodne novine br. 156/14, dalje: PIDPSNVONPPPOP
4 Narodne novine br. 156/14, dalje: PNPPPNPOP.
5 Narodne novine br. 112/12, 25/13 i 93/14, dalje: OZ.

ovlast protivnika osiguranja zatražiti (inicirati) prisilno namirenje fiducijarne tražbine (*stara* odredba čl. 325. OZ-a zamijenjena je novom).

Stupanje na snagu tih izmjena i dopuna bilo je određeno s danom 1. siječnja 2015. (v. čl. 84. ZIDOZ/14), dakle, sada su na snazi i vrijedi za postupke pokrenute nakon njihova stupanja na snagu (v. čl. 82. ZIDOZ/14).⁶

Pravila iz izmijenjenih i dopunjenih čl. 316. i 317. OZ-a tiču se ovlasti predlagatelja osiguranja (fiducijara) da prisilno namiri svoju dospjelu nenamirenu fiducijarnu tražbinu ostvaruje li namirenje primjenom odgovarajućih ovršnih pravila u vezi s tim o kojoj se *vrsti* predmeta osiguranja radi, npr. pravila o ovrsi na nekretnini radi li se o nekretnini (čl. 79.-132.i OZ-a), ovrsi na pokretninama radi li se o pokretnini (čl. 133.-168. OZ-a) i sl. Novim pravilom iz čl. 325. OZ-a uređena je, pak, ovlast protivnika osiguranja (fiducijanta) da sam inicira prisilno namirenje dospjele nenamirene fiducijarne tražbine ne učini li to predlagatelj osiguranja. Samo prisilno namirenje provodi se po jednakim pravilima kao i s naslova čl. 316. i 317. OZ-a, odnosno čl. 322. OZ-a.

2. NEKRETNINA KAO PREDMET OSIGURANJA PRIJENOSOM PRAVA VLASNIŠTVA

Kao što je uvodno navedeno, radi li se o pravilima koja uređuju *osnivanje* (stjecanje) osiguranja prijenosom prava vlasništva, pa i onih koja to uređuju s obzirom na nekretninu kao predmet osiguranja, npr. pravila o sadržaju osnovnog sporazuma o osiguranju, naknadnog sporazuma o osiguranju, načinu osnivanja osiguranja i sl., zapravo i nema novih rješenja. Jednako, nisu mijenjana niti pravila koja uređuju ovlasti protivniku osiguranja da nekretninu za koju je prenio pravo vlasništva radi osiguranja optereti založnim pravom u svrhu osiguranja tražbine kojega drugog vjerovnika.

Izmijenjena su i dopunjena pravila kojima je uređeno *namirenje* - prisilno ostvarenje fiducijarne tražbine. Novine su zahvatile *oba* načina namirenja - drugog, zapravo, više korektivno.

Dospije li, naime, fiducijarna tražbina, a ne bude namirena, predlagatelj osiguranja ovlašten ju je prisilno namiriti tako da:

a) ili zahtjeva prodaju i unovčenje, ovdje nekretnine, u izvanjudskom postupku putem javnog bilježnika s naslova čl. 316. i 317. OZ-a i odgovarajućom primjenom pravila o ovrsi na nekretnini (v. čl. 317. st. 1. OZ-a), ili,

b) a to je drugi način, prisilno namirenje ostvari stjecanjem tzv. *punopravnog vlasništva* nekretnine primjenom pravila iz čl. 322. OZ-a, također izvanjudski.

2.1. Prisilno namirenje fiducijarne tražbine primjenom pravila o ovrsi na nekretnini

2.1.1. Općenito

Ovlasti predlagatelju osiguranja da fiducijarnu tražbinu prisilno namiri tako da javni bilježnik unovčenje i prodaju provede *odgovarajućom* primjenom ovršnih pravila - znači da će se nekretnina prodavati odgovarajućom primjenom pravila o *ovrsi na nekretnini* (čl. 79.-132.i OZ-a). Najvažnija novina među pravilima o ovrsi na nekretnini je ona kojom je predviđena prodaja nekretnine putem elektroničke javne dražbe putem Financijske agencije (dalje: FINA ili Agencija), v. npr. čl. 95.a OZ-a.

U vezi s tim treba uočiti dvije stvari.

S jedne strane to što se radi samo o novom režimu *prodaje* nekretnine - prodaje kao *jedne* od ovršnih radnji kojima se *provodi* ovrha na nekretnini (čl. 80. OZ-a), pa Agencija ne može provoditi *ostale* ovršne radnje kojima se ovrha provodi, npr. zabilježbu ovrhe, utvrđenje vrijednosti nekretnine i dr. S druge strane, Agencija je ovlaštena i nadležna za provođenje prodaje samo jednim od dva *modela* kojima se u ovrsi na nekretnini prodaja može provesti - prodaju elektroničkom javnom *dražbom*. Agencija ne provodi prodaju i unovčenje nekretnine *uopće*, a što bi uključilo i prodaju nekretnine neposrednom pogodbom.

Naime, prodaja nekretnine u ovrsi na nekretnini može se provesti, osim tako da se nekretnina proda na dražbi, sada i putem Agencije i elektroničkom javnom dražbom (v. čl. 97. st. 1.-5. OZ-a), i na način da se proda *neposrednom pogodbom* (čl. 97. st. 6.-8. OZ-a), kada postoje tražene pretpostavke. Pravila koja uređuju prodaju neposrednom pogodbom nisu *derogirana*⁷ pa u tom dijelu vrijede *stare* varijante mogućih načina prodaje nekretnine. Dakle, nekretnina se može prodati:

a) dražbom, ali sada samo elektroničkom putem Agencije, a ne više i javnom dražbom koju bi provodio sud (što se još uvijek može kada se radi o prodaji pokretnina u ovrsi na pokretninama), i

⁶ Pravilom iz čl. 82. st. 1. određeno je „da će se postupci pokrenuti prije stupanja na snagu ZIDOZ/14 dovršiti primjenom odredbi Ovršnog zakona (Narodne novine br. 112/12 i 25/13).“

⁷ Takva su razmišljanja postajala u pripremi Novele OZ/14, ali se od njih odustalo. Takvo što predlagalo se u Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona <http://www.sabor.hr/prijedlog-zakona-o-izmjenama-i-dopunama-ovrsnog-za>, dalje: PZIDOZ/14 ili Prijedlog Novele OZ/14.

b) prodajom neposrednom pogodbom koju i dalje provodi sud postoje li predviđene pretpostavke.

Pravilo iz čl. 316. st. 3. OZ-a predviđa mogućnost da se i prodaja nekretnine u fiducijarnom režimu provede elektroničkom javnom dražbom putem Agencije. Točnije, određuje da: „*Prodaju nekretnine ili pokretnine koja je predmet osiguranja javni bilježnik može povjeriti Agenciji koja će prodaju provesti odgovarajućom primjenom pravila o prodaji nekretnina na elektroničkoj javnoj dražbi.*“ Stipulacija prema kojoj - javni bilježnik *može*, ali *ne mora*, prodaju nekretnine ili pokretnine povjeriti Agenciji - tumači se na način da je za *povjerenje dražbe Agenciji* javnom bilježniku potrebna privola stranaka, u prvom redu protivnika osiguranja budući da ionako postupa prema prijedlogu predlagatelja osiguranja, predloži li on takav način prodaje.⁸

To će, svakako, vrijediti kada je riječ o prodaji pokretnina (o čemu v. u dijelu pod 3.2.), no čini se da neće - radi li se o nekretninama kao premetu osiguranja.

Nema, naime, *alternativnih pravila o dražbenoj prodaji nekretnine* do onih o prodaji elektroničkom dražbom (koju provodi Agencija), a u smislu da bi se dražbena prodaja nekretnine mogla kako drukčije provesti. Stoga odgovarajuća primjena pravila o prodaji nekretnine elektroničkom dražbom, kao jednim od modela prodaje (jednom od dvije inačice prodaje) na prisilno namirenje fiducijarne tražbine, uvjetuje da se i ovdje - dražbom - nekretnina *jedino* može prodati elektroničkom dražbom temeljem odgovarajućih pravila. Zato, predloži li predlagatelj osiguranja prodaju nekretnine dražbom, izlišno je to je li protivnik osiguranja dao privolu ili nije. Formulaciju iz čl. 316. st. 3. OZ-a o *mogućem povjerenju* prodaje Agenciji, kada se radi o nekretninama, moglo bi se dovesti u vezu s ugovaranjem mogućeg načina prodaje temeljem pravila o ovrši na nekretnini *uopće* - tako da se u osnovnom sporazumu o osiguranju ili u naknadnom sporazumu uglavi da se predlagatelj osiguranja obvezuje prodaju nekretnine prema ovim pravilima tražiti određenim modelom - elektroničkom javnom dražbom ili neposrednom pogodbom.

2.2.2. Posebno o prodaji nekretnine neposrednom pogodbom

Međutim, nema zapreke i ubuduće će takvo što biti moguće, tj. nekretninu prodati neposrednom pogodbom. Ovršna pravila određuju da se prodaja obavlja putem osobe ovlaštene za promet nekretnina, sudskog ovršitelja, javnog bilježnika ili na drugi način, *sporazume* li se o ovom načinu prodaje stranke, založni vjerovnici i nositelji osobnih služnosti i stvarnih tereta koji prestaju prodajom nekretnine najkasnije do prodaje na javnoj dražbi (čl. 97. st. 6. OZ-a).

Takav je sporazum moguć i prodaje li se nekretnina u fiducijarnom režimu, pa sporazume li se protivnik i predlagatelj osiguranja te ovlaštenici stvarnih prava na nekretnini (založni vjerovnici i nositelji osobnih služnosti i stvarnih tereta koji prestaju prodajom) - nema zapreke prodaji neposrednom pogodbom. Za sporazum o ovoj vrsti prodaje ne traži se posebna forma (kada je provodi sud), no kod izvansudske prodaje za očekivati je da će se ovlaštenici, ipak, o ovome sporazumjeti pisanim putem, ali nije nužno.

S obzirom na *vrijeme nastanka sporazuma*, moguće je da ga stranke uglave već u osnovnom sporazumu o osiguranju (eventualno i naknadnom sporazumu o osiguranju), ali ne moraju. Životnija je varijanta da će se sporazum postići nakon što fiducijarna tražbina dospije, a ne bude namirena i kada se pojavi zainteresirani kupac.

Pravila o ovrši na nekretnini predviđaju da se *ugovor o prodaji nekretnine neposrednom pogodbom* može zaključiti pod pretpostavkom da su se ovlaštenici prethodno sporazumjeli o takvoj vrsti prodaje. I dok se, za razliku od sporazuma o samoj vrsti prodaje ne traži posebna forma, za ugovor o prodaji neposrednom pogodbom traži se pisani oblik. Osim forme, posebnost mu je što ovršenik, premda je stranka ugovora nije ovlašten nastupati samostalno. Ugovor o prodaji nekretnine neposrednom pogodbom, naime, *u ime i za račun ovršenika* sklapa osoba kojoj je povjerena prodaja temeljem zaključka o prodaji (čl. 97. st. 7. OZ). S tim da, neovisno kada je ugovor zaključen njegovi pravni učinci stupaju na snagu, ugovor proizvodi pravne učinke od dana pravomoćnosti rješenja o dosudi (čl. 97. st. 8. OZ-a).

Primjena tih ovršnih pravila kod prodaje nekretnine u fiducijarnom režimu traži nužnu mjeru prilagodbe koja, kao što nije bila nezamisliva ni dosada, neće biti niti ubuduće. I ovdje je moguće postupati po čl. 317. st. 3. OZ-a koji određuje da će temeljem provedene dražbe, a nakon što kupovina bude položena, u obliku javnobilježničkog akta javni bi-

8 Matko Ruždjak, J., Javnobilježnička ovrha i osiguranje prema Noveli Ovršnog zakona 2014., u: Garac, S., Kontrec, D., Matko-Ruždjak, J., Sessa, Đ., Izmjene i dopune Ovršnog zakona 2014., Inženjerski biro, Zagreb, 2014., str. 102.-103.

lježnik sklopiti u ime predlagatelja osiguranja ugovor o prodaji predmeta osiguranja s kupcem.

2.2.3. Posebno o prodaji nekretnine na elektroničkoj javnoj dražbi

2.2.3.1. Općenito

Kako je više puta navedeno, prodaje li se nekretnina dražbom - prodaja se može obaviti samo elektroničkom javnom dražbom. Ovršne odredbe (odredbe Ovršnog zakona) o tomu kako se nekretnina prodaje elektroničkom javnom dražbom po prirodi stvari uređuju postupanje suda u kontaktu s Agencijom.

Što se tiče postupanja javnih bilježnika, osim pravila iz čl. 316. st. 3. reč. 2. OZ-a koja doslovno određuje: „*Prodaju nekretnine ili pokretnine koja je predmet osiguranja javni bilježnik može povjeriti Agenciji koja će prodaju provesti odgovarajućom primjenom pravila o prodaji nekretnina na elektroničkoj javnoj dražbi*“ te onog iz čl. 317. st. 2. OZ-a, koji kaže: „*O prodaji predmeta osiguranja i o svakoj dražbi, osim u slučaju prodaje elektroničkom javnom dražbom, javni bilježnik uputit će obavijest protivniku osiguranja na adresu iz sporazuma iz članka 310. stavka 1. ovoga Zakona. Prodaja će se obaviti neovisno o tome je li obavijest dostavljena protivniku osiguranja*“ drugih zakonskih pravila - pravila u Ovršnom zakonu - nema.

Pravila o postupanju javnih bilježnika, ipak, postoje, ali ne u Ovršnom zakonu, već u Pravilniku o načinu i postupku provedbe prodaje nekretnina i pokretnina u ovršnom postupku.⁹ U njemu se, u 2. glavi, čl. 30.-33. PNPPNPOP-a, uređuje „*Unovčenje predmeta osiguranja prodajom preko javnog bilježnika putem elektroničke javne dražbe.*“

Članci prije ovih (od čl. 1. do 29. PNPPNPOP-a) uređuju (sadrže): a) opće odredbe (čl. 1. i 2. PNPPNPOP-a), b) dostavu pismena između Agencije i suda (čl. 3.-5. PNPPNPOP-a), c) oblik i sadržaj zahtjeva za prodaju i ostalih pismena u postupku provedbe prodaje elektroničkom javnom dražbom (čl. 5.-7. PNPPNPOP-a), d) način objave pismena na mrežnim stranicama Agencije (čl. 7. i 8. PNPPNPOP), e) sadržaj poziva i način uplate predujma za pokriće troškova provedbe prodaje (čl. 9. i 10. PNPPNPOP-a), f) iznos, način uplate i način povrata jamčevine (čl. 11.-13. PNPPNPOP-a), g) oblik i sadržaj prijave za sudje-

lovanje u elektroničkoj javnoj dražbi (čl. 14. i 15. PNPPNPOP-a), h) postupak dodjele identifikatora (čl. 16. PNPPNPOP-a), i) način prikupljanja i davanja ponuda (čl. 17.-24. PNPPNPOP-a), j) izvještaj o provedenoj dražbi (čl. 25. PNPPNPOP-a), k) postupak i način uplate kupovnine (čl. 26. i 27. PNPPNPOP-a), l) provedbu rješenja o namirenju (čl. 28. PNPPNPOP-a) te m) tzv. prekid postupka zbog tehničkih poteškoća (čl. 29. PNPPNPOP-a). Važno ih je poznavati jer je njima, u nekim dijelovima, uređeno i to kako će postupati javni bilježnici.

Nastavno će se detaljnije analizirati navedena pravila. Prije toga, posebno je važno podsjetiti na hijerarhiju pravila s obzirom na njihovo podrijetlo. Naime, i površan pogled na sadržaj naznačenih pravilničkih odredbi i predmet njihova uređenja pokazuje da su neka od pitanja, koja su njima uređena, regulirana i pravilima Ovršnog zakona, npr. javna objava - čl. 132.b OZ-a, jamčevina - čl. 132.e OZ-a, prikupljanje ponuda - čl. 132.g OZ-a i sl. Naravno da je takvo što smisleno jer se podzakonski akt donosi temeljem zakona, a radi njegova oživotvorenja pa to ne bi trebao biti problem. Problem bi se, međutim, mogao pojaviti u slučaju kada se podzakonskim pravilima neko pitanje uređuje drukčije negoli zakonskim pravilima.

Bilo kojim pravilnikom, pa ni Pravilnikom o načinu i postupku provedbe prodaje nekretnina i pokretnina u ovršnom postupku, nije moguće neko pitanje urediti *drukčije* negoli onako kako to čini zakon - Ovršnim zakonom. Međutim, čini se takvi slučajevi postoje. U slučaju da je Pravilnikom o načinu i postupku provedbe prodaje nekretnina i pokretnina u ovršnom postupku neko pitanje drukčije uređeno negoli Ovršnim zakonom, vrijede i primjenjuju se zakonska, nauštrb podzakonskih pravila.

Javni bilježnik, provodi li prodaju nekretnine u fiducijarnom režimu primjenom pravila o ovrši na nekretnini - u prvom redu postupka po tim pravilima, čl. 79.-132.i OZ-a. Naravno, nakon što iskoristi ovlasti iz čl. 316. i 317. OZ-a, odnosno drugih odgovarajućih pravila koja uređuju sudsko i javno-bilježničko osiguranje prijenosom prava vlasništva na stvari, odnosno prijenosom prava iz čl. 309.-327. OZ-a.

Potom, u obzir dolaze primjene podzakonskih pravila, i to najprije onih kojima je u Pravilniku o načinu i postupku provedbe prodaje nekretnina i pokretnina u ovršnom postupku uređeno postupanje bilježnika - dakle, podzakonskih pravila iz čl. 30.-33. PNPPNPOP-a. S tim da ona ne smiju *kolidirati* s pravilima iz čl. 79.-132.i OZ-a (čl. 309.-327. OZ-a). Određuju li što drukčije - podzakonska se

⁹ Iako bi se iz naziva ovog Pravilnika: Pravilnik o načinu i postupku provedbe prodaje nekretnina i pokretnina u ovršnom postupku, moglo zaključiti da uređuje načinu i postupku provedbe prodaje nekretnina i pokretnina u *ovršnom postupku*, Pravilnik u 5. glavi sadrži i pravila o provedbi prodaje elektroničkom javnom dražbom u *stečajnom postupku* (čl. 40.-44. PNPPNPOP-a).

pravila ne primjenjuju. Primjenjuju se pravila iz čl. 79.-132. i OZ-a (čl. 309.-327. OZ-a).

U slučaju da određeno pitanje podzakonske naravi nije uređeno pravilima iz čl. 30.-33. PNPPNPOP-a, u obzir dolazi primjena pravila iz čl. 1.-29. PNPPNPOP-a.¹⁰ Naravno, nisu li ta pravila u surotnosti s pravilima iz čl. 30.-33. PNPPNPOP-a, odnosno čl. 79.-132. i. OZ-a (čl. 309.-327. OZ-a).

2.2.3.2. Postupak prodaje nekretnine u fiducijarnom režimu elektroničkom javnom dražbom

Jednako kao što je i dosada bio slučaj, prodaju i unovčenje nekretnine kao predmeta osiguranja¹¹ pokreće predlagatelj osiguranja predlažući javnom bilježniku da prisilno namirenje provede prodajom na elektroničkoj dražbi. Sama prodaja obavlja se elektroničkom javnom dražbom za koju je zadužena Agencija - u svemu ostalom prodaju i unovčenje provodi javni bilježnik.

Postoji dužnost javnog bilježnika da o prodaji izvjesti:

- a) protivnika osiguranja – ova je dužnost donekle izmijenjena (u suštini prilagođena) i
- b) hipotekarnog vjerovnika.

Tako se pravilom iz čl. 317. st. 2. OZ-a, koje je dijelom novo, određuje da će: „O prodaji predmeta osiguranja i o svakoj dražbi, osim u slučaju prodaje elektroničkom javnom dražbom, javni bilježnik uputiti obavijest protivniku osiguranja na adresu iz sporazuma iz čl. 310. st. 1. OZ-a. Prodaja će se obaviti neovisno o tome je li obavijest dostavljena protivniku osiguranja.“

Očito je da je isključena prije predviđena dužnost javnog bilježnika da o prodaji i svakoj javnoj dražbi izvjesti protivnika osiguranja kod elektroničke dražbe. Takva dužnost postoji samo kod obične dražbe - kakva postoji u slučaju prodaje pokretnina.

U ovom slučaju - kada se nekretnina prodaje elektroničkom dražbom javni bilježnik više nije dužan o svakoj dražbi slati obavijesti protivniku osiguranja (na adresu iz sporazuma o fiducijarnom osiguranju). Isključenje te dužnosti ne bi trebala polučiti isključenje dužnosti bilježnika da uopće o prodaji obavijesti protivnika osiguranja onako kako predviđa čl. 317. st. 2. OZ-a.

Kod prodaje nekretnine predviđena su i pravila koja se tiču dužnosti obavještanja o prodaji hipotekarnog vjerovnika. Nalaze se u čl. 319. st. 4.

OZ-a kojim se određuje da je: „U slučaju izvansudske prodaje nekretnine iz čl. 316. i 317. OZ-a javni bilježnik koji provodi prodaju dužan o tomu obavijestiti novog hipotekarnog vjerovnika te protivnika osiguranja, na adresu iz ugovora o osiguranju koji su s tim osobama sklopljeni. Prodaja će se obaviti neovisno o tome je li ta obavijest dostavljena tim osobama.“ Ta dužnost ostaje.

2.2.3.2.1. Zahtjev za prodaju nekretnine

2.2.3.2.1.1. Kako bi Agencija mogla organizirati elektroničku javnu dražbu potrebno je da javni bilježnik uputi tzv. zahtjev za prodaju nekretnine.¹² Zahtjev za prodaju i ostala pismena u postupku prodaje nekretnine dostavljaju se regionalnim centrima Agencije, čija se mjesna nadležnost utvrđuje prema nadležnosti suda koji provodi ovrhu (čl. 132.a OZ-a). Dakle, nadležan je onaj regionalni centar koji se nalazi na području suda koji je nadležan za odlučivanje o prijedlogu za ovrhu na nekretnini i za provedbu te ovrhe. Takav mjesno nadležan sud je sud na čijem se području nekretnina nalazi (čl. 79. OZ-a).

Pravilom čl. 31. st. 1. PNPPNPOP-a predviđeno je da javni bilježnik, uza zahtjev za prodaju, treba dostaviti Agenciji:

- a) zapisnik o sadržaju oglasa o prodaji nekretnine
- b) sporazum o osiguranju novčane tražbine prijenosom vlasništva (naknadni sporazum) te
- c) izvadak iz zemljišne knjige.

Propuštanje dužnosti dostavljanja ovih isprava, uza zahtjev za prodaju nekretnine, za posljedicu ima tzv. nepotpunost zahtjeva, a po takvom zahtjevu Agencija ne postupa (čl. 6. st. 3. PNPPNPOP-a).

Postoji posebno pravilo u čl. 3. PNPPNPOP-a o tomu kako se pismena dostavljaju Agenciji. Riječ je o pravilu čija primjena dolazi u obzir za svaku komunikaciju javnog bilježnika s Agencijom pa i u ovom. Prema čl. 3. st. 1. PNPPNPOP-a, zahtjev za prodaju i ostala pismena u postupku provedbe prodaje nekretnina i pokretnina (i to u: izvorniku, otpravku ili ovjerenom preslici, v. čl. 3. st. 2. PNPPNPOP-a) nadležno tijelo¹³ (ovdje javni bilježnik) dostavlja Agenciji:

10 V. čl. 30. PNPPNPOP-a koji određuje da se: „U postupku provedbe prodaje predmeta osiguranja putem Agencije na odgovarajući način primjenjuju odredbe ovoga Pravilnika koje se odnose na postupak provedbe prodaje nekretnina elektroničkom javnom dražbom, ako odredbama ove glave nije drugačije propisano.“

11 Prema čl. 2. t. 4. PNPPNPOP-a predmet osiguranja je predmet prodaje čiju prodaju elektroničkom javnom dražbom javni bilježnik povjerava Agenciji.

12 Obrazac zahtjeva za prodaju nekretnine u ovršnom postupku nalazi se u Prilogu 3. PNPPNPOP-a i predstavlja sastavni dio Pravilnika (čl. 5. st. 3. PNPPNPOP-a).

13 Prema čl. 2. t. 3. PNPPNPOP-a „nadležno tijelo je tijelo koje u smislu Pravilnika Agenciji dostavlja zahtjev za prodaju i ostala pismena radi provedbe prodaje nekretnina i pokretnina elektroničkom javnom dražbom (sudovi, javni bilježnici, porezna i druga tijela koja su temeljem posebnih propisa ovlaštena provoditi postupak ovrhe na nekretninama i pokretninama).“

- a) preporučenom pošiljkom s *povratnicom*
- b) neposrednom dostavom - ali samo radnim danima od ponedjeljka do petka u vremenu od 8,00 do 13,00 sati (v. čl. 3. st. 2. PNPPNPOP-a), ili
- b) elektroničkim putem kada za takvu dostavu budu ostvareni uvjeti.¹⁴

Postupanje u skladu s navedenim pravilom o dostavi važno je zato što, ne bude li pismeno dostavljeno onako kako je to ovim pravilom o dostavi predviđeno, Agencija po takvom pismenu *neće postupati* (čl. 6. st. 2. t. 2. PNPPNPOP-a).

Ovdje se naznačuje, a tijekom rada na odgovarajućim mjestima i detaljnije pojašnjava, da treba imati u vidu kako su podzakonskim pravilima predviđene *tri vrste pravila o dostavi* – tj. o tomu kako se vrši dostava:

- a) pravila prema kojima nadležno tijelo (sud, javni bilježnik) pismena dostavlja Agenciji (v. čl. 3. PNPPNPOP-a)
- b) pravila o tomu kako Agencija dostavlja pismena nadležnom tijelu - sudu ili javnom bilježniku (v. čl. 4. PNPPNPOP-a) te
- c) pravila o tomu kako se Agencija obraća ostalima adresatima - npr. ovrhovoditeljima, predlagateljima osiguranja, kada ih poziva na uplatu predujma, tzv. javna objava (v. čl. 132.b OZ-a).

Sve isprave koje se dostavljaju (uključivo zahtjev za prodaju nekretnine) objavljuju se na mrežnim stranicama Agencije zajedno s pozivom na sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi (čl. 31. st. 2. PNPPNPOP-a).

2.2.3.2.1.2. Sadržaj i oblik zahtjeva za prodaju nekretnine uređuje čl. 5. st. 1. PNPPNPOP-a. Iako je preporučljivo da zahtjev sadrži sve podatke koje se ovim pravilom predviđaju, izostanak pojedinih podataka nema jednake posljedice. Izostanu li određeni podaci iz sadržaja zahtjeva za prodaju, njihov izostanak rezultira afirmacijom predmnijeve o *nepotpunosti* zahtjeva za prodaju nekretnine. Prema nepotpunom zahtjevu Agencija ne postupi. Za izostanak nekih drugih podataka nije predviđena takva sankcija. Pa, izostanu li, to ne uvjetuje nepotpunost zahtjeva za prodaju nekretnine i prema takvom zahtjevu Agencija može postupati. Podaci koje zahtjev treba sadržavati dijelom korrespondiraju s onima koje treba naznačiti u uvjetima prodaje iz čl. 98. OZ-a, a dijelom ne.

Pravilo iz čl. 5. st. 1. PNPPNPOP-a određuje da zahtjev za prodaju nekretnine sadrži:

- a) podatke koje je *nužno* unijeti u zahtjev jer u

¹⁴ Pravilo iz čl. 3. st. 4. PNPPNPOP-a upućuje da se popis nadležnih poslovnih jedinica Agencije nalazi u Prilogu 1. PNPPNPOP-a.

suprotnom zahtjev za prodaju nije *potpun* pa Agencija neće prema njemu postupati (čl. 5. st. 2. PNPPNPOP-a u vezi čl. 6. st. 2. t. 3. i st. 3. PNPPNPOP-a), a tiču se:

1. naziva i adrese nadležnog tijela - javnog bilježnika koji provodi prodaju
2. poslovnog broja (javnobilježničkog) spisa
3. datuma zahtjeva za prodaju
4. podataka o strankama (ime i prezime/naziv, adresa, OIB ovrhovoditelja odnosno njegova punomoćenika ili zakonskog zastupnika te iste podatke za ovršenika odnosno njegova punomoćenika ili zakonskog zastupnika)
5. - 9. podataka o nekretnini: 5. broj zemljišnoknjižnog uložka/poduloška, 6. broj katastarske čestice, 7. katastarsku općinu, 8. adresu nekretnine, 9. opis nekretnine s pripadcima;¹⁵
- b) podatke koje treba unijeti u zahtjev, ali njihov izostanak nije sankcioniran *nepotpunošću* zahtjeva za prodaju - pa nedostaju li Agencija treba postupati prema zahtjevu za prodaju nekretnine (čl. 5. st. 2. PNPPNPOP-a u vezi čl. 6. st. 2. t. 3. i st. 3. PNPPNPOP-a), a tiču se:
10. naznake prava koja ne prestaju prodajom¹⁶ i
11. naznake je li nekretnina slobodna od osoba i stvari, odnosno stanuje li ovršenik s članovima svoje obitelji u nekretnini ili je nekretnina dana u najam ili zakup;¹⁷
- c) daljnje podatke koje je *nužno* unijeti u zahtjev jer u suprotnom zahtjev za prodaju nije *potpun* pa Agencija neće moći prema njemu postupati (čl. 5. st. 2. PNPPNPOP-a u vezi čl. 6. st. 2. t. 3. i st. 3. PNPPNPOP-a), a tiču se:
12. utvrđene vrijednosti nekretnine¹⁸
13. minimalne cijene ispod koje se nekretnina ne može prodati na dražbi¹⁹
14. početne cijene za nadmetanje;²⁰
- d) daljnje podatke koje treba unijeti u zahtjev, ali njihov izostanak nije sankcioniran *nepotpunošću*

¹⁵ V. čl. 98. st. 1. t. 1. OZ-a. Usp. s čl. 10. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama, Narodne novine br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13, dalje: ZZK, prema kojem odluke sudova i druge vlasti o knjižnim pravima moraju sadržavati oznake i podatke o katastarskom broju i *površini* katastarskih čestica, kao i o katastarskoj općini u kojoj leže, onako kako su ti podaci označeni u zemljišnoj knjizi.

¹⁶ V. čl. 98. st. 1. t. 2. OZ-a.

¹⁷ V. čl. 98. st. 1. t. 3. OZ-a.

¹⁸ V. čl. 98. st. 1. t. 4. OZ-a.

¹⁹ V. čl. 98. st. 1. t. 5. OZ-a. V. čl. 102. st. 1. OZ-a prema kojem se na prvoj elektroničkoj javnoj dražbi nekretnina ne može prodati ispod četiri petine utvrđene vrijednosti nekretnine, odnosno čl. 102. st. 2. OZ-a koji određuje da se na drugoj elektroničkoj javnoj dražbi nekretnina ne može prodati ispod tri petine utvrđene vrijednosti nekretnine. V. čl. 21. st. 1. PNPPNPOP-a.

²⁰ U smislu čl. 2. t. 6. PNPPNPOP-a *početna cijena za nadmetanje* je cijena predmeta prodaje (ovdje predmeta osiguranja) od koje počinje postupak nadmetanja određena zakonom ili odlukom nadležnog tijela.

zahtjeva za prodaju - pa nedostaju li Agencija treba postupati prema zahtjevu za prodaju nekretnine (čl. 5. st. 2. PNPPNPOP-a u vezi čl. 6. st. 2. t. 3. i st. 3. PNPPNPOP-a), a tiču se:

15. iznosa dražbenog koraka (iznosa u kunama);²¹

e) daljnje podatke koje je *nužno* unijeti u zahtjev jer u suprotnom zahtjev za prodaju nije *potpun* pa Agencija neće prema njemu postupati (čl. 5. st. 2. PNPPNPOP-a u vezi čl. 6. st. 2. t. 3. i st. 3. PNPPNPOP-a), a tiču se:

16. oznake elektroničke javne dražbe

17. rednog broja održavanja elektroničke javne dražbe (koji put se dražba održava po redu)

18. iznosa jamčevine koju ponuditelji²² moraju uplatiti (iznos u kunama)²³

19. roka u kojem je kupac dužan položiti kupovninu;²⁴

f) daljnje podatke koje treba unijeti u zahtjev, ali njihov izostanak nije sankcioniran *nepotpunošću* zahtjeva za prodaju - pa nedostaju li Agencija treba postupati prema zahtjevu za prodaju nekretnine (čl. 5. st. 2. PNPPNPOP-a u vezi čl. 6. st. 2. t. 3. i st. 3. PNPPNPOP-a), a tiču se:

20. podataka o mjestu i vremenu razgledavanja nekretnine te osobi zaduženoj za kontakt

21. ostalih uvjeta prodaje

22. napomena.

2.2.3.2.2. Tzv. nemogućnost postupanja Agencije prema zahtjevu za prodaju i ostalim pismenima

Posebnu pozornost treba obratiti na čl. 6. PNPPNPOP-a u vezi već spominjane *nemogućnosti* postupanja Agencije prema zahtjevu za prodaju, ali i drugim pismenima koja joj se dostave.

U smislu čl. 6. st. 1. PNPPNPOP-a utvrdi li Agencija da ne može postupiti prema zahtjevu za prodaju, izvijestit će o nemogućnosti provedbe nadležno tijelo (ovdje javnog bilježnika) uz navođenje razloga za nemogućnost postupanja prema zahtjevu za prodaju. Jednako će postupiti i utvrdi li da ne može postupiti prema *naknadno* zaprimljenim *odlukama* nadležnog tijela koje joj to tijelo dostavlja te o nemogućnosti provedbe obavijestiti nadležno tijelo uz navođenje razloga (čl. 6. st. 5. PNPPNPOP-a).

21 V. čl. 20. PNPPNPOP-a.

22 U smislu čl. 2. t. 1. PNPPNPOP-a *ponuditelj* je osoba koja daje ponudu na elektroničkoj javnoj dražbi, odnosno osoba u čije ime i račun se daje ponuda na elektroničkoj javnoj dražbi.

23 V. i usp. čl. 98. st. 1. t. 8. OZ-a prema kojem se u uvjetima prodaje treba osim iznosa osiguranja, odrediti rok u kojemu mora biti dano, kod koga i kako mora biti dano.

24 V. čl. 98. st. 1. t. 6. OZ-a, V. da prema čl. 98. st. 2. OZ-a rok u kojemu je kupac dužan položiti kupovninu ne može biti duži od tri mjeseca od dana prodaje, bez obzira na to isplaćuje li se cijena odjednom ili u obrocima.

Što u tom slučaju - dakle, obavijesti li Agencija nadležno tijelo da ne može postupati prema zahtjevu za prodaju, zakonodavac ne određuje. Odnosno određuje samo da: „*Utvrdi li Agencija da ne može postupiti po zahtjevu za prodaju vratit će nadležnom tijelu prilog koji je uz njega dostavljen ako je to potrebno radi nastavka postupka* (čl. 6. st. 1. PNPPNPOP-a).“ Razumno je očekivati da će nadležno tijelo ukloniti razlog koji ima za posljedicu nemogućnost postupanja Agencije pa će Agencija, nakon što otpadnu razlozi za nemogućnost postupanja, postupati onako kako je predviđeno. Problem je moguć u slučaju smatra li nadležno tijelo da ne postoji razlog za nemogućnost postupanja Agencije, a Agencija ustraje na *nepostupanju* smatrajući da postoji. Ovo pitanje može biti posebno osjetljivo u odnosu javnog bilježnika kao nadležnog tijela i Agencije, a posebno prouzroči li se uslijed toga kakva šteta - npr. u smislu *gubitka* na prodajnoj cijeni (kupovninu) predmeta osiguranja.

Pravilo iz čl. 6. st. 2. PNPPNPOP-a predviđa *kada to Agencija neće moći postupati* prema zahtjevu za prodaju i određuje da će to biti:

a) kada podaci iz zahtjeva za prodaju ne odgovaraju podacima iz rješenja o ovrsi, izvotka iz zemljišne knjige i zaključka o prodaji (ovdje - zapisnika o sadržaju oglasa o prodaji nekretnine, sporazuma o osiguranju novčane tražbine prijenosom vlasništva i izvotka iz zemljišne knjige) - što nije za očekivati, osim u slučaju omaške tijela koje dostavlja zahtjev

b) kada zahtjev za prodaju nije dostavljen Agenciji *na propisanom obrascu* (što je, pojavi li se, također relativno uklonjiv nedostatak), no i ako zahtjev *nije dostavljen na način propisan PNPPNPOP-om* tj. prema čl. 3. st. 1. PNPPNPOP-a, preporučenom pošiljkom s povratnicom, neposrednom dostavom (radnim danima od ponedjeljka do petka u vremenu od 8,00 do 13,00 sati) ili elektroničkim putem kada za takvu dostavu budu ostvareni uvjeti

c) kada zahtjev za prodaju nije potpun (v. u djelu rada pod 2.2.3.2.1.). Naglasiti je da osim predviđenog sadržaja zahtjeva za prodaju, kako bi bilo udovoljeno zahtjevu potpunosti, uza zahtjev trebaju biti dostavljeni *svi propisani prilozi* (tj. zapisnik o sadržaju oglasa o prodaji nekretnine, sporazum o osiguranju novčane tražbine prijenosom vlasništva (naknadni sporazum) i izvadak iz zemljišne knjige (v. čl. 31. st. 1. PNPPNPOP-a). Naime, prema čl. 6. st. 3. PNPPNPOP-a, zahtjev za prodaju nije potpun ako ne sadrži propisane podatke u skladu s odredbama PNPPNPOP-a i *propisane priloge*.

U vezi navoda pod b) - o tomu da zahtjev za prodaju bude dostavljen Agenciji na propisanom *obrascu* predviđenom u Prilogu 3. PNPPNPOP-a, za očekivati je *nužnu mjeru prilagodbe*. Naime, *obrazac* kao forma pismena i *njegovo popunjavanje* pravila Ovršnog zakona ne poznaju - uređujući pismena kojima sud saobraća određuje da se radi o rješenjima i zaključcima (čl. 10. st. 4. OZ-a). Jednako kao i što su u smislu čl. 3. st. 1. Zakona o javnom bilježništvu²⁵ *javnobilježničke isprave* - isprave o pravnim poslovima i izjavama koje su sastavili javni bilježnici (javnobilježnički akti), zapisnici o pravnim radnjama koje su obavili ili kojima su bili nazočili javni bilježnici (javnobilježnički zapisnici) i potvrde o činjenicama koje su posvjedočili javni bilježnici (javnobilježničke potvrde).

2.2.3.2.3. Poziv na uplatu predujma

Utvrđi li Agencija da je moguće postupiti prema zahtjevu za prodaju objavljuje na svojim mrežnim stranicama *poziv na uplatu predujma* za pokriće troškova prodaje elektroničkom javnom dražbom (čl. 9. st. 1. PNPPNPOP-a).

Ovlast Agenciji da traži predujam za pokriće troškova koje će imati u vezi s prodajom nekretnine predviđena je čl. 95.a st. 4. OZ-a i određeno je da je ovrhovoditelj (ovdje predlagatelj osiguranja) predujam dužan platiti u roku od osam dana od dana *dostave* poziva na uplatu.

I ovdje je pitanje dostave posebno uređeno pa se dostava obavlja *objavom na mrežnim stranicama Agencije* - javnom objavom. Tzv. javnu objavu uređuje čl. 132.b OZ-a i određuje da se pismena (pozivi, obavijesti, zahtjevi i sl.), koje Agencija donosi u postupku prodaje i koje je potrebno javno objaviti, objavljuju na mrežnim stranicama Agencije (čl. 132.b st. 1. OZ-a). Smatra se da je pismeno dostavljeno svim osobama na koje se odnosi *istekom osmog dana od objave* na mrežnim stranicama Agencije (čl. 132.b st. 2. OZ-a).²⁶ Postojanje ove predmnijeve - o tomu da se dostava smatra obavljenom istekom osmog dana od dana objave - traži pojačanu pozornost svih sudionika prodaje nekretnine elektroničkom javnom dražbom. Imajući u vidu prije spominjanu dužnost javnog bilježnika da o prodaji izvijesti protivnika osiguranja i hipotekarnog vjerovnika, čija je založna tražbina osigurana zalogom na nekretnini u fiducijarnom režimu (v. dio rada pod 2.2.3.2.), čini se još važnijim da o samoj prodaji - činjenici da je Agenciji uputio zahtjev za

prodaju nekretnine javni bilježnik izvijesti predlagatelja osiguranja. Kako bi u predlagatelj osiguranja u *predvidljivom* vremenskom okviru pratio mrežne stranice Agencije i pravodobno reagirao na poziv za uplatu predujma. Ali to nije predviđeno.

Istekom roka s obzirom na koji vrijedi predmnijeve o izvršenoj dostavi započinje teći rok za uplatu predujma koji je *prekluzivne* naravi i traje osam dana od dana *dostave* poziva na uplatu. Naime, ne uplati li ovrhovoditelj (predlagatelj osiguranja) u tom roku predujam - Agencija neće provesti prodaju nekretnine, nego će o tomu obavijestiti sud - javnog bilježnika, v. čl. 95.a st. 4. OZ-a. Rok za obavijest u smislu čl. 9. st. 4. PNPPNPOP-a iznosi osam dana. U tom slučaju, prema navedenom čl. 95.a st. 4. OZ-a, sud *obustavlja* ovrhu.

Ovdje je potrebno istaknuti nekoliko referentnih točaka.

Najprije treba reći da postoji posebno podzakonsko pravilo iz čl. 9. st. 6. PNPPNPOP-a koje, *različito* od citiranog čl. 95.a st. 4. OZ-a, određuje da se tzv. *valjanom uplatom* smatra uplata izvršena u roku i *evidentirana* na računu Agencije najkasnije u roku od 8 dana od isteka roka za uplatu. Prema zakonskom pravilu iz čl. 95.a st. 4. OZ-a, prekluzivni rok za uplatu predujma istječe protekom osmog dana od dana dostave poziva za uplatu, a primijeni li se čl. 132.b st. 2. OZ-a, prema kojem se smatra da je pismeno dostavljeno osmog dana od objave na mrežnim stranicama Agencije, zaključiti se može da rok za uplatu predujma istječe protekom osmog dana otkako je navršeno osam dana od objave poziva na mrežnim stranicama. Pri tomu ne postoji kriterij *evidentiranja uplate predujma* - traži se samo da je uplaćen u roku. Podzakonsko pravilo iz čl. 9. st. 6. PNPPNPOP-a, proglašavajući *valjanom uplatom* onu izvršenu u roku, traži i da je *evidentirana* na računu Agencije najkasnije u roku od 8 dana od isteka roka za uplatu.²⁷

²⁷ V. pravilo kojim je predviđen poseban režim u vezi s *evidentiranjem* uplate na računu Agencije. Riječ je o pravilu iz čl. 39. PNPPNPOP-a koje uređuje *postupanje Agencije povodom pritužbi na jamčevinu i kupovninu*, i predviđa u st. 1., čl. 39. PNPPNPOP-a kako se zahtjev za povrat ili preknjiženje pogrešno uplaćene jamčevine i kupovnine dostavlja Agenciji na adresu objavljenoj na mrežnim stranicama po kreditnoj instituciji koja je pogrešno provela nalog za plaćanje odnosno uplatitelju koji je pogrešno ispostavio nalog za plaćanje (uza zahtjev se podnosi dokaz o uplati, čl. 39. st. 2. PNPPNPOP-a). Utvrđi li Agencija da je pritužba osnovana i da je potrebno izvršiti povrat ili preknjiženje pogrešno uplaćene jamčevine i kupovnine - iznimno raspolaže novčanim sredstvima na posebnim računima bez naloga suda (čl. 39. st. 3. PNPPNPOP-a). Posebno je u kontekstu ovog pitanja važno pravilo iz st. 4., čl. 39. PNPPNPOP-a koje određuje da se u slučaju iz st. 3., čl. 39. PNPPNPOP-a - danom uplate novčanih sredstava s osnova jamčevine i kupovnine smatra datum kada je uplata evidentirana na računu Agencije.

²⁵ Narodne novine br. 78/93, 29/94, 162/98, 16/07 i 75/09, dalje: ZJB.

²⁶ Postoji dužnost Agencije da u svim poslovnim jedinicama osigura mogućnost *uvida* u javne objave (čl. 132.b st. 3. OZ-a). Prema čl. 8. PNPPNPOP-a popis poslovnih jedinica Agencije u kojima će Agencija osigurati mogućnost uvida u javnu objavu nalazi se u Prilogu 2. PNPPNPOP-a.

Važnije su, međutim, posljedice koje proizlaze iz *neuplate* predujma tj. ne uplati li ovrhovoditelj (predlagatelj osiguranja) traženi predujam Agenciji u kojem slučaju ona ne postupa - ne provodi prodaju elektroničkom javnom dražbom, već o tomu izvještava sud kako bi obustavio ovrhu. Uzme li se da će u tom slučaju o navedenoj činjenici Agencija obavijestiti javnog bilježnika - nije za očekivati da će javni bilježnik *obustaviti* postupak prisilnog ostvarenja fiducijarne tražbine, a budući da zakonodavac ne određuje ništa pobliže - ostaje otvorenim što će bilježnik činiti.

Sadržaj poziva na uplatu predujma uređuje čl. 9. st. 2. PNPPNPOP-a, a svakako je njegov najvažniji sastojak *rok* u kojem je predlagatelj osiguranja dužan uplatiti predujam koji je naprijed detaljnije analiziran. Iznos predujma uređuje Pravilnik o vrstama i visini naknada za obavljanje poslova provedbe prodaje nekretnina i pokretnina u ovršnom postupku.²⁸ Prema Cjeniku naknada Agencije koji se nalazi u prilogu PWNOPPPNPO-a proizlazi da naknada za provedbu elektroničke javne dražbe iznosi 560,00 kuna, odnosno 700,00 kuna s PDV-om. Naknada za provedbu elektroničke javne dražbe za drugi i svaki sljedeći predmet prodaje, ako utvrđena vrijednost prelazi 10 000,00 kuna, iznosi 160,00 kuna, odnosno 200,00 kuna s PDV-om.²⁹

28 Prema čl. 4. st. 1. PWNOPPPNPOP-a, za obavljanje poslova provedbe prodaje nekretnina naplaćuju se, između ostalog, naknada za provedbu prodaje nekretnina elektroničkom javnom dražbom i naknada za obavljanje poslova povodom zahtjeva za objavu poziva na sudjelovanje u sredstvima javnog priopćavanja. *Naknada za provedbu prodaje nekretnina elektroničkom javnom dražbom*, u smislu čl. 5. st. 1. PWNOPPPNPOP-a, uključuje naknadu Agencije za: 1. primitak i obradu zahtjeva za prodaju i ostalih pismena kojima javni bilježnik upravlja postupkom (sadrži naknadu za primitak, skeniranje, čuvanje zahtjeva za prodaju i ostalih pismena, provjeru sadrži li zahtjev za prodaju i ostala pismena podatke koji su potrebni za postupanje prema zahtjevu odnosno pismenu i troškove upisa podataka iz zahtjeva za prodaju i ostalih pismena u Očevidnik i sustav elektroničke javne dražbe), 2. izradu i objavu poziva na uplatu predujma za troškove provedbe prodaje elektroničkom javnom dražbom na mrežnim stranicama Agencije i trošak obrade i izvršenja naloga za plaćanje u provedbi prodaje nekretnina propisanih Zakonom i kontrolu izvršene uplate, 3. provedbu elektroničke javne dražbe (sadrži naknadu za trošak izrade i objave poziva na sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi na mrežnim stranicama Agencije, trošak obrade i izvršenja naloga za plaćanje u provedbi prodaje nekretnina i kontrolu izvršene uplate, trošak prikupljanja, obrade i čuvanja podataka o sudionicima elektroničke javne dražbe, utvrđivanja ispunjenja pretpostavki za sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi, dodjele jedinstvenog identifikatora za sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi, trošak uspostave i održavanja sustava elektroničke javne dražbe, trošak izrade i dostave izvještaja o provedenoj elektroničkoj javnoj dražbi nadležnom tijelu).

29 Naime, ako je u zahtjevu za prodaju navedeno više predmeta prodaje, ukupna naknada za provedbu prodaje nekretnina elektroničkom javnom dražbom dobiva se zbrajanjem naknade za provedbu prodaje nekretnina za prvi predmet prodaje i naknade za provedbu elektroničke javne dražbe za drugi i svaki sljedeći predmet prodaje, ako utvrđena vrijednost drugog predmeta prelazi 10 000,00 kuna (čl. 5. st. 2. PWNOPPPNPOP-a).

2.2.3.2.4 Poziv za sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi

U smislu čl. 97. st. 1. OZ-a elektronička javna dražba počinje objavom *poziva na sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi*. Tako, nakon što javni bilježnik dostavi Agenciji zahtjev za prodaju s pratećom dokumentacijom, Agencija sve to objavljuje na svojim mrežnim stranicama uz objavu poziva na sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi (čl. 31. st. 2. PNPPNPOP-a).³⁰

Jednako predviđa i Zakon određujući da se poziv na sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi objavljuje na mrežnim stranicama Agencije (čl. 97. st. 3. OZ-a), s tim što je predviđena i varijanta da se prema prijedlogu *stranke* (ovdje predlagatelja osiguranja, ali i eventualno, protivnika osiguranja) *poziv* može objaviti i u sredstvima javnoga priopćavanja, predujmi li predlagatelj (stranka koja predlaže objavu u sredstvima javnog priopćavanja) Agenciji potrebna sredstva. Neuplaćivanje predujma ima za posljedicu samo to da se poziv neće objaviti u sredstvima javnog priopćavanja (usp. i v. čl. 14. st. 2. reč. 3. OZ-a).³¹

Ono što je osobito važno je da od objavljivanja poziva na sudjelovanje u elektroničkoj dražbi na mrežnim stranicama Agencije do početka prikupljanja ponuda mora proteći *najmanje šezdeset dana* (čl. 97. st. 4. OZ-a).

Poziv na sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi sadrži:

- a) način i uvjete prodaje
- b) datum i vrijeme početka i završetka elektroničke javne dražbe
- c) vrijeme kada osobe zainteresirane za kupnju nekretnine mogu razgledati nekretninu
- d) kao i druge potrebne podatke (čl. 97. st. 2. OZ).

30 V. čl. 7. st. 1. PNPPNPOP-a prema kojem Agencija uz objavu poziva na sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi na mrežnim stranicama objavljuje rješenje o ovrsi, izvadak iz zemljišne knjige i zaključak o prodaji. Uputilo bi ovo na zaključak da će uz poziv na sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi povodom prodaje nekretnine u fiducijarnom režimu, Agencija uz poziv, objaviti zapisnik o sadržaju oglasa o prodaji nekretnine, sporazum o osiguranju novčane tražbine prijenosom vlasništva (naknadni sporazum) i izvadak iz zemljišne knjige za nekretninu koja je predmet prodaje.

31 Pravila o objavi poziva na sudjelovanje u sredstvima javnog priopćavanja nalaze se u čl. 10. PNPPNPOP-a. U njemu se, u bitnom, određuje da Agencija poziv objavljuje ako stranka dostavi Agenciji *pisani zahtjev* i za to predujmi troškove (čl. 10. st. 1. PNPPNPOP-a). Takav pisani zahtjev dostavlja se nadležnoj poslovnoj jedinici Agencije preporučenom pošiljkom s povratnicom ili neposrednom dostavom u dva primjerka, radnim danima od ponedjeljka do petka, u vremenu od 8,00 do 13,00 sati (čl. 10. st. 2. PNPPNPOP-a). Nakon što Agencija od tijela javnog priopćavanja zaprimi predračun za trošak objave oglasa, poziva stranku da izvrši uplatu troška objave poziva (čl. 10. st. 3. PNPPNPOP-a). Ne uplati li stranka predujam Agencija neće postupiti prema njezinu zahtjevu (čl. 10. st. 4. PNPPNPOP-a).

Među tim *drugim potrebnim podacima* sigurno su najvažniji oni koji se tiču iznosa, roka i načina uplate *jamčevine*. U elektroničkoj javnoj dražbi kao kupci, naime, mogu sudjelovati samo oni koji su prethodno dali *jamčevinu* (čl. 99. st. 1. OZ-a, čl. 132.e st. 1. OZ-a). O jamčevini detaljnije *infra* pod 2.2.3.2.4.1.

Među tzv. druge potrebne podatke - kao važan ulazi podatak o trajanju prikupljanja ponuda. U smislu čl. 17. st. 3. PNPPNPOP-a, naime, Agencija je u pozivu na sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi dužna odrediti datum i vrijeme *početka* prikupljanja ponuda te datum i vrijeme *završetka* prikupljanja ponuda (v. dio rada pod 2.2.3.2.6.). V. i usp. čl. 103. st. 1. OZ-a koji određuje da elektronička javna dražba završava u trenutku koji je *unaprijed* određen u pozivu na sudjelovanje. U ovom kontekstu treba imati u vidu i pravilo iz čl. 29. st. 2. PNPPNPOP-a koje pod određenim pretpostavkama dopušta *produljenje trajanja dražbe* kada je određeno vrijeme bila prekinuta zbog tehničkih nemogućnosti (v. dio rada pod 2.2.3.2.6.) i koje može biti problematično dovede li se u vezu s pravilima o prvoj i drugoj dražbi i prodajnoj cijeni po kojima se nekretnina na tim dražbama može prodati (v. čl. 102. st. 1. i 2. OZ-a).

2.2.3.2.4.1. Posebno o jamčevini

Iznos jamčevine izražava se u kunama u skladu s uvjetima prodaje - oglasom o prodaji (čl. 11. PNPPNPOP-a).

Jamčevina se uplaćuje najkasnije *zadnjeg dana objave poziva na sudjelovanje*, a kako to određuje čl. 12. st. 1. PNPPNPOP-a. U istoj se odredbi čl. 12. PNPPNPOP-a, međutim, predviđa i drukčiji rok kao *relevantan* za uplatu jamčevine i ponovo uvodi kriterij *evidentiranja uplate* (kao i u čl. čl. 9. st. 6. PNPPNPOP-a za uplatu predujma). Tako se u st. 4., čl. 12. PNPPNPOP-a određuje da se valjanom uplatom smatra uplata izvršena u roku i evidentirana na računu Agencije najkasnije u roku od 8 dana od isteka roka za uplatu.

Jamčevina se uplaćuje na poseban račun Agencije u iznosu, roku i na način utvrđen u pozivu na sudjelovanje (čl. 12. st. 2. PNPPNPOP-a).³²

Nakon što ponuditelj uplati jamčevinu bit će mu u sustavu elektroničke javne dražbe vidljive dražbe za koje je uplatio jamčevinu i *za koje može ispuniti prijavu za sudjelovanje* u elektroničkoj javnoj dražbi (čl. 12. st. 5. PNPPNPOP-a).

Pravilo iz čl. 99. st. 4. OZ-a određuje da će po-

³² Prema čl. 12. st. 3. PNPPNPOP-a, uplatiteljom jamčevine smatrat se osoba čiji je osobni identifikacijski broj (OIB) naveden u pozivu uplate (PNB).

nuditeljima, čija ponuda nije prihvaćena, Agencija vratiti jamčevinu na temelju naloga suda za prijenos novčanih sredstava. Podzakonskim pravilima povrat jamčevine uređen je čl. 13. PNPPNPOP-a. Prema čl. 13. st. 1. PNPPNPOP-a, uplaćena jamčevina ostaje na posebnom računu Agencije otvorenom za tu namjenu do primitka naloga nadležnog tijela za njezin povrat ili za drugo postupanje s novčanim sredstvima uplaćenim na ime jamčevine. To bi značilo da će javni bilježnik, kada postoje razlozi za povrat jamčevine, takvo što naložiti Agenciji. Ona je dužna, nakon što takav nalog primi izvršiti povrat jamčevine na račun naznačen u prijavi na sudjelovanje (čl. 13. st. 2. PNPPNPOP-a). Predviđena je i dužnost Agencija da uplatitelju koji traži povrat jamčevine, na njegov zahtjev ili zahtjev nadležnog tijela (javnog bilježnika), izda potvrdu o uplaćenju jamčevini (čl. 13. st. 3. PNPPNPOP-a).

2.2.3.2.5. Prijava za sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi

U elektroničkoj javnoj dražbi kao kupci mogu sudjelovati samo osobe koje su prethodno dale jamčevinu, ali i podnijele *prijavu za sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi*. (čl. 132.e st. 1. OZ-a),

Postoje posebna pravila o tzv. pristupu sustavu elektroničke javne dražbe i nalaze se u čl. 14. PNPPNPOP-a. Temeljni je zahtjev da se osoba koja pristupa sustavu *identificira* tako da se njezin identitet može potvrditi:

a) bilo da to učini osobno putem valjanoga digitalnog certifikata kojim se potvrđuje njezin identitet i certifikata koji omogućuje primjenu naprednoga elektroničkog potpisa ponude (čl. 14. st. 2. PNPPNPOP-a)

b) bilo po punomoćniku ili zakonskom zastupniku - kada je ponuditelj dužan potpisati punomoć koja se pohranjuje u Agenciji, a kojom ovlašćuje tu osobu da u njegovo ime i za njegov račun pristupa sustavu elektroničke javne dražbe (čl. 14. st. 1. PNPPNPOP-a).³³

Sama prijava za sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi mora sadržavati: broj predmeta ovrhe, podatke o ponuditelju, podatke potrebne za kontakt, način plaćanja jamčevine kao i druge prijeko potrebne podatke (čl. 132.e st. 2. OZ-a). Prilikom

³³ Za pristup sustavu elektroničke javne dražbe preduvjet je posjedovanje valjanog digitalnog certifikata i certifikata koji omogućuje primjenu naprednoga elektroničkog potpisa. U tu svrhu ponuditelj mora osigurati osnovne tehničke preduvjete - pristup internetu, mogućnost korištenja internet preglednika te posjedovanje valjanog digitalnog certifikata. Punu tehničku specifikaciju osnovnih uvjeta za pristup elektroničkoj javnoj dražbi Agencija je dužna objaviti na svojim mrežnim stranicama (čl. 14. st. 2. i 3. PNPPNPOP-a).

prve prijave u pojedinu elektroničku javnu dražbu ponuditelj je dužan popuniti *obrazac* prijave za sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi (čl. 15. st. 1. PNPPNPOP-a).³⁴ Obrazac ponuditelj potpisuje naprednim elektroničkim potpisom (čl. 15. st. 2. PNPPNPOP-a).

Nakon uplate jamčevine, a prilikom prve prijave za sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi, točnije - nakon popunjavanja navedenog elektroničkog obrasca, Agencija (zapravo, sustav elektroničke javne dražbe) ponuditelju dodjeljuje i dostavlja identifikator (tzv. *jedinstveni identifikator* za pojedinu elektroničku javnu dražbu) pod kojim je ovlašten anonimno sudjelovati u elektroničkoj dražbi (čl. 132.e st. 3. OZ-a, v. čl. 16. st. 1. PNPPNPOP-a).

Ovo vrijedi u slučaju kada ponuditelj *osobno* pristupa sustavu elektroničke javne dražbe. U slučaju zastupa li ga punomoćnik ili zakonski zastupnik, sustav elektroničke javne dražbe identifikator dostavlja punomoćniku ili zakonskom zastupniku (čl. 16. st. 2. PNPPNPOP-a).

2.2.3.2.6. Prikupljanje ponuda

Ponude za sudjelovanje u elektroničkoj dražbi prikupljaju se elektroničkim putem (čl. 132.g st. 1. OZ, v. i čl. 17. st. 2. PNPPNPOP-a).³⁵

Prema zakonskom uređenju iz čl. 102. st. 6. OZ-a u trajanju od *deset radnih dana*. Podzakonskim uređenjem iz čl. 17. st. 1. PNPPNPOP-a također se određuje da prikupljanje ponuda u elektroničkoj javnoj dražbi traje *deset radnih dana*, ali se potom u čl. 17. st. 2. PNPPNPOP određuje da se ponude prikupljaju elektroničkim putem *i radnim i neradnim danima* u vremenu od 0 do 24 sati. Što bi trebalo značiti da se ponude prikupljaju *svakodnevno cijeli dan*, a to vrijeme traje dok ne istekne *deset radnih dana*. Valja imati u vidu da zakonodavac, određujući što se smatra radnim danom u smislu PNPPNPOP-a, određuje u čl. 2. t. 7. PNPPNPOP-a da se *radnim danom smatra radni dan suda*. Prema čl. 17. st. 3. PNPPNPOP-a datum i vrijeme početka prikupljanja ponuda te datum i vrijeme završetka prikupljanja ponuda određuje Agencija u pozivu na sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi.

U odnosu na pitanje *trajanja* elektroničke dražbe treba u vidu imati i pravilo iz čl. 29. PNPPNPOP-

a koji sadrži *posebno* pravilo u slučaju pojave li se tzv. tehničke poteškoće. Naime, prekine li se nadmetanje zbog tehničkih poteškoća, Agencija ga nastavlja nakon što se otklone (čl. 29. st. 1. PNPPNPOP-a). S tim da, dode li za trajanja nadmetanja do prekida dražbe zbog tehničkih poteškoća tijekom *zadnjeg radnog dana* nadmetanja ili u trajanju duljem od 12 sati tijekom ostalih dana - nadmetanje se produljuje za jedan radni dan (čl. 29. st. 2. PNPPNPOP-a). Agencija je dužna na mrežnim stranicama objaviti obavijest o nemogućnosti održavanja nadmetanja zbog tehničkih poteškoća, te o nastavku prekinutog nadmetanja (čl. 29. st. 3. PNPPNPOP-a).

Ponuda mora sadržavati *identifikator* (v. čl. 14. PNPPNPOP-a) i *cijenu ponude* (čl. 132.g st. 4. OZ-a).

Na prvoj elektroničkoj javnoj dražbi nekretnina se ne može prodati ispod *četiri petine* utvrđene vrijednosti nekretnine, a na drugoj ispod *tri petine* utvrđene vrijednosti nekretnine (čl. 102. st. 1. i 2. OZ-a).

Pravilo iz čl. 132.g st. 5. OZ-a izrijeком određuje da na elektroničkoj dražbi nije moguće dati više istovjetnih cijena ponude. Omogućivanju primjene ovog pravila služi uređenje tzv. *dražbenoga koraka* koji je predviđen i uređen pravilima PNPPNPOP-a, dok se u samom Ovršnom zakonu o tomu ništa ne govori i nema nikakvih pravila.

Dražbeni korak je korak povećanja cijene za koji ponuditelj može dati ponudu u odnosu na:

- a) iznos *minimalne cijene* za koju se predmet prodaje može prodati ili na
- b) iznos *zadnje valjane ponude* (čl. 19. PNPPNPOP-a).

Određuje se prema utvrđenoj vrijednosti predmeta prodaje (čl. 20. st. 1. PNPPNPOP-a), i primjerice iznosi: 5,00 kuna za vrijednost predmeta prodaje u iznosu do 100,00 kuna ...

1 000,00 kuna za vrijednost predmeta prodaje u iznosu od 100 000,01 do 1 000 000,00 kuna ...
10 000,00 kuna za vrijednost predmeta prodaje u iznosu od 5 000 000,01 kn. (v. čl. 20. st. 2. PNPPNPOP-a).

Dražbeni korak vidljiv je u nadmetanju i povećanje zadnje valjane ponude moguće je samo za unaprijed određen dražbeni korak (čl. 21. st. 2. PNPPNPOP-a).

Pravilo iz čl. 21. st. 1. PNPPNPOP-a određuje da početnu cijenu predmeta prodaje od koje počinje postupak *nadmetanja* određuje sud. Usp. i v. čl. 2. t. 6. PNPPNPOP-a prema kojem je *početna cijena za nadmetanje* - cijena predmeta prodaje od koje počinje postupak nadmetanja određena za-

³⁴ Nakon prijave u sustav elektroničke javne dražbe ponuditelju se prikazuju elektroničke javne dražbe za koje je uplatio jamčevinu (čl. 15. st. 3. PNPPNPOP-a).

³⁵ Ponudu za sudjelovanje u elektroničkoj dražbi može se dati i elektroničkim putem u poslovnoj jedinici Agencije (čl. 132.g st. 2. OZ-a). U smislu čl. 18. st. 1. PNPPNPOP-a, Agencija je u svojim poslovnim jedinicama dužna omogućiti pristup sustavu elektroničke javne dražbe pod uvjetima iz čl. 14. PNPPNPOP-a. S tim da je davanje ponuda elektroničkim putem u Agenciji moguće je samo u radno vrijeme poslovne jedinice Agencije u kojoj se ponuda daje (čl. 18. st. 2. PNPPNPOP-a).

konom ili odlukom nadležnog tijela. Takva je cijena, radi li se o nekretnini i u vezi s tim je li u pitanju prva ili druga elektronička dražba - najmanje četiri petine odnosno tri petine utvrđene vrijednosti nekretnine. Riječ je o *najnižoj cijeni*, pa dopuštaju li to okolnosti konkretnog slučaja moguće je odrediti višu cijenu.

Pitanje početne cijene za nadmetanje može biti vrlo *osjetljivo pitanje*, pa bi moguće koristilo u osnovni ili naknadni sporazum o osiguranju unijeti kakav uglavak, kojim bi ono riješilo sporazumom predlagatelja i protivnika osiguranja, imajući u vidu zakonski minimum.

U vezi s tim, o prikupljanju ponuda i pojedinim rješenjima potrebno je apostrofirati nekoliko točaka.

Najprije, da u čl. 2. t. 5. PNPPNPOP-a zakonodavac određuje kako je *nadmetanje* -razdoblje od deset radnih dana u kojemu ponuditelji mogu davati ponude elektroničkim putem. Zatim, da u čl. 21. PNPPNPOP-a govori o nadmetanju dok se prije služi nazivom *prikupljanje ponuda*, kako u PNPPNPOP-u tako i u Ovršnom zakonu, a u kojem se uopće ne govori o nadmetanju kao niti o dražbenim koracima, a što bi moglo uputiti na *dražbovanje*, već samo o prikupljanju ponuda.

K tomu, postoji već naglašeni problem trajanja nadmetanja krene li se od njegova određenja iz čl. 2. t. 5. PNPPNPOP-a (razdoblja od *deset radnih dana* u kojemu ponuditelji mogu davati ponude elektroničkim putem) i dovede li se u vezu s čl. 17. st. 2. PNPPNPOP-a (prikupljanje ponuda obavlja se *i radnim i neradnim danima* u vremenu od 0 do 24 sati). Pitanje trajanja, zvalo se nadmetanje ili prikupljanje ponuda i neovisno uključuje li samo prikupljanje ponuda ili i dražbovanje za čim se podzakonskim tekstom očito ide, važno je imaju li se u vidu pravila o najnižoj prodajnoj cijeni, koja su u vezi s tim je li riječ o prvoj ili drugoj dražbi (v. čl. 102. st. 1. i 2. OZ-a).

Ponuditelj može odabrati između unaprijed ponuđenih iznosa ponude koje mu *nudi* sustav elektroničke javne dražbe (čl. 21. st. 3. PNPPNPOP-a).

Postoji više varijanti:³⁶

Iz pravila čl. 21. st. 4. PNPPNPOP-a koje predviđa da u slučaju kada u nadmetanju nije evidentirana niti jedna valjana ponuda ponuditelj može odabrati između iznosa ponude koji odgovara početnoj cijeni, odnosno početnoj cijeni uvećanoj za dražbeni korak i početnoj cijeni uvećanoj za tri dražbena koraka, proizlazilo bi da se:

a) ponuditelj može odlučiti na davanje ponude u odnosu na iznos početne cijene, a koja može biti i najniža cijena za koju se nekretnina može prodati (četiri petine odnosno tri petine utvrđene vrijednosti nekretnine) - tako da ponudi samo iznos početne cijene ili takav iznos i određeni dražbeni korak, a najviše tri dražbena koraka više od početne cijene.

Kada je u nadmetanju evidentirana barem jedna valjana ponuda, ponuditelj može odabrati između varijanti ponude iznosa najviše evidentirane valjane ponude uvećane za dražbeni korak, a najviše tri dražbena koraka (čl. 21. st. 5. PNPPNPOP-a):

b) može se odlučiti na davanje ponude u odnosu na iznos *zadnje valjane ponude* - tako da ponudi samo iznos *zadnje valjane ponude* i dražbeni korak, a najviše tri dražbena koraka.

S tim da ponuditelj ne može dati ponudu ako je njegova ponuda evidentirana u sustavu kao *zadnja najviša valjana ponuda* (čl. 21. st. 7. PNPPNPOP-a).

2.2.3.2.7. Postupanje s prikupljenim ponudama

U sustavu elektroničke javne dražbe *evidentiraju* se valjane i nevaljane ponude (čl. 22. st. 2. PNPPNPOP-a). Međutim, nevaljane ponude *ne prikazuju* se u nadmetanju (čl. 23. st. 2. PNPPNPOP-a).

U smislu podzakonskih pravila ponuda se smatra *nevaljanom*:

a) ako je po cijeni jednaka valjanoj ponudi koja je prije evidentirana u sustavu (čl. 23. st. 1. PNPPNPOP-a), i

b) u slučaju kada je ponuditeljeva ponuda evidentirana u sustavu kao *zadnja najviša valjana ponuda* (čl. 23. st. 1. u vezi čl. 21. st. 7. PNPPNPOP-a).

Ponuda se smatra prihvaćenom kada je sustav elektroničke javne dražbe ponuditelja obavijestio da je njegova ponuda *evidentirana kao valjana* (čl. 22. st. 1. PNPPNPOP-a).

Zakonska pravila određuju da se ponuda smatra *valjanom* ako su ispunjeni uvjeti za davanje ponude predviđenim pravilima Ovršnog zakona i ako je cijena naznačena u ponudi ista ili veća od cijene po kojoj se nekretnina može prodati prema uvjetima prodaje koji su objavljeni u pozivu na sudjelovanje u elektroničkoj dražbi (čl. 132.g st. 5. OZ-a).

Ako se na prvoj elektroničkoj javnoj dražbi ne prikupi nijedna valjana ponuda, druga elektronička javna dražba počinje objavom poziva na sudjelovanje prvog dana nakon završetka prve elektronič-

³⁶ Odabir između ponuđenih iznosa ponude ponuditelj obavlja elektroničkim putem pod dodijeljenim identifikatorom i potvrđuje naprednim elektroničkim potpisom (čl. 21. st. 6. PNPPNPOP-a).

ke javne dražbe (čl. 102. st. 3. OZ-a). Ne prikupi li se nijedna valjana ponuda niti na drugoj elektroničkoj javnoj dražbi, Agencija će o tome obavijestiti sud. U tom slučaju sud će obustaviti ovrhu (čl. 102. st. 4. OZ-a).

2.2.3.2.8. Izvještaj o provedenoj elektroničkoj javnoj dražbi

Nakon završetka elektroničke javne dražbe Agencija sudu (javnom bilježniku) dostavlja *izvještaj o provedenoj dražbi* koji u smislu čl. 25. PNPPNPOP-a sadrži sljedeće podatke: 1. poslovni broj spisa, 2. ime i prezime/naziv, adresa, OIB ovrhovoditelja i ovršenika, odnosno njihovih punomoćnika ili zakonskih zastupnika, 3. vrstu predmeta prodaje, 4. njegov opis, 5. identifikator predmeta prodaje, 6. (oznaku) elektroničke javne dražbe, 7. datum i vrijeme početka i završetka nadmetanja, 7. iznos i uplatitelja jamčevine (ime i prezime/naziv, adresa, OIB), 8. ponuditelja (ime i prezime/naziv, adresa, OIB) koji je sudjelovao u elektroničkoj javnoj dražbi odnosno njegova punomoćnika ili zakonskog zastupnika, 9. identifikator ponuditelja, 10. iznos svih ponuda koje su stavljene u dražbi (valjanih i nevaljanih), 11. vrijeme (datum, sat, minuta, sekunda) kada je ponuda dana te 12. račun i poziv na broj za uplatu kupovnine (način formiranja poziva na broj).

2.2.3.2.9. Zapisnik o dosudi i uplata kupovnine

Nakon što od Agencije primi izvještaj o provedenoj elektroničkoj javnoj dražbi postupanje javnog bilježnika ovisi o tomu je li bilo valjanih ponuda.

Pravila iz čl. 102. st. 3. i 4. OZ-a određuje da u slučaju ne prikupi li se na prvoj elektroničkoj dražbi nijedna valjana ponuda, druga elektronička dražba počinje objavom poziva na sudjelovanje prvog dana nakon završetka prve elektroničke dražbe. Ne prikupi li se niti na njoj nijedna valjana ponuda, Agencija o tomu obavještava sud koji će *obustaviti* ovrhu.

Nadalje, u čl. 103. st. 1. i 2. OZ-a predviđeno je, najprije, da elektronička javna dražba završava u trenutku koji je unaprijed određen u pozivu na sudjelovanje, a nakon njezina završetka Agencija je dužna bez odgode obavijestiti sud o provedenoj dražbi, prikupljenim ponudama i drugim potrebnim podacima, tj. dostaviti *izvještaj o provedenoj dražbi* sadržaja predviđenog čl. 25. PNPPNPOP-a, osim ne radi li se o slučaju kada na prvoj elektroničkoj dražbi nije prikupljena nijedna valjana ponuda pa se pristupa drugoj elektroničkoj javnoj dražbi.

Takav izvještaj o provedenoj dražbi koji sadržaji podatke predviđene čl. 25. PNPPNPOP-a Agen-

cija dostavlja i javnom bilježniku radi li se o prodaji nekretnine kao predmeta osiguranja prijenosom prava vlasništva.

Potrebno je upozoriti i na posebna pravila o tzv. dostavi nadležnom tijelu koja su predviđena u čl. 4. PNPPNPOP-a, a uređuju kako Agencija dostavlja pismena sudu odnosno javnom bilježniku. Tako, prema čl. 4. st. 1. PNPPNPOP-a, Agencija nadležnom tijelu pismena dostavlja:

- a) preporučenom pošiljkom s povratnicom
- b) neposrednom dostavom - putem pretinaca koje nadležno tijelo ima u poslovnoj jedinici Agencije, s tim što ne preuzme li tijelo pismeno iz pretinca u roku od 8 dana od polaganja u pretinac - Agencija pismeno dostavlja poštom (čl. 4. st. 2. PNPPNPOP-a), a koji se troškovi dostave smatraju troškovima ovršnog postupka (čl. 4. st. 4. PNPPNPOP-a), ili
- c) elektroničkim putem kao elektronička isprava (kada se ostvare uvjeti).

Proizlazi li iz izvještaja o provedenoj dražbi da je bilo valjanih ponuda, javni bilježnik sastavlja *zapisnik o dosudi* kojim utvrđuje:

- a) koji je ponuditelj ponudio najvišu cijenu i
- b) kojim se najboljeg ponuditelja (koji je ponudio najvišu cijenu) poziva na uplatu kupovnine (čl. 32. st. 1. PNPPNPOP-a).

Zapisnik o dosudi dostavlja se Agenciji (v. pravila o dostavi iz čl. 3. PNPPNPOP-a) kako bi ga objavila na mrežnim stranicama, što je dužna učiniti u roku od osam dana od dana primitka (za javnu objavu, v. čl. 132.b OZ-a), čl. 32. st. 2. PNPPNPOP-a.³⁷

Kupovina se uplaćuje na poseban račun Agencije (v. čl. 132.c st. 1. OZ-a). Valjanom uplatom smatra se uplata izvršena u roku i evidentirana na računu Agencije najkasnije u roku od 8 dana od isteka roka za uplatu (čl. 27. st. 2. PNPPNPOP-a). Uplaćena kupovina ostaje na posebnom računu Agencije do primitka naloga za postupanje s novčanim sredstvima uplaćenim na ime kupovnine (čl. 27. st. 4. PNPPNPOP-a).

Nakon uplate kupovnine Agencija će o tome obavijestiti javnog bilježnika (čl. 32. st. 3. PNPPNPOP-a).

2.2.3.2.10. Zapisnik o namirenju vjerovnika

Kako bi u smislu čl. 132.i st. 1. OZ-a Agencija izvršila prijenos novčanih sredstava uplaćene kupov-

³⁷ Usp. i v. čl. 132.h st. 1. OZ-a prema kojem Agencija na mrežnim stranicama objavljuje pravomoćno rješenje o dosudi nekretnine kupcu. V. i čl. 26. PNPPNPOP-a koji određuje da radi objave rješenja o dosudi nekretnine kupcu na mrežnim stranicama Agencije, nadležno tijelo dostavlja Agenciji rješenje o dosudi nekretnine kupcu s potvrdom pravomoćnosti. Ne sadrži li rješenje potvrdu pravomoćnosti, Agencija će ga *vratiti* nadležnom tijelu.

nine potrebno je da joj javni bilježnik dostavi tzv. *zapisnik o namirenju* (v. pravila o dostavi iz čl. 3. PNPPNPOP-a).

Zapisnik o namirenju ima sadržaj predviđen čl. 33. PNPPNPOP-a. Sadržaj:

- a) poslovni broj spisa
- b) ime i prezime/naziv, adresa, OIB predlagatelja i protivnika osiguranja odnosno njihovih punomoćnika ili zakonskih zastupnika
- c) ime i prezime/naziv, adresa, OIB osoba kojima pripada pravo na namirenje
- d) vrstu predmeta prodaje
- e) opis predmeta prodaje
- f) identifikator predmeta prodaje
- g) nalog Agenciji za prijenos novčanih sredstava
- h) brojeve računa s kojih i na koje se obavlja prijenos novčanih sredstava te
- k) druge potrebne podatke.³⁸

Temeljem zapisnika o namirenju Agencija je dužna bez odgode izvršiti prijenos novčanih sredstava (*arg. ex. čl. 132. i st. 1. OZ-a*). O provedbi naloga iz zapisnika o namirenju ili nemogućnosti provedbe Agencija je dužna bez odgode obavijestiti javnog bilježnika (*arg. ex. čl. 132. i st. 2. OZ-a*).

2.2.3.3. Posebno o prekidu, odgodi i nastavku provedbe prodaje nekretnina u ovršnom postupku

Pravilom iz čl. 24. PNPPNPOP-a uređeno je postupanje Agencije u slučaju da tijekom postupka prodaje nekretnine elektroničkom dražbom primi odluku o:

- a) prekidu postupka - u kojem slučaju će prekinuti postupak prodaje nekretnine kada *prestaju teći* svi rokovi određeni za prodaju nekretnine elektroničkom javnom dražbom, a prekinuti postupak će se *nastaviti* kad Agencija zaprimi odluku o nastavku postupka kad rokovi koji su zbog prekida postupka prestali teći *počinju teći iznova* (čl. 24. st. 1. i 2. PNPPNPOP-a), odnosno
- b) odgodi ovrhe - u kojem slučaju će odgoditi prodaju nekretnine, a odgodeni postupak nastaviti kada zaprimi odluku o nastavku ovrhe (čl. 24. st. 3. PNPPNPOP-a). Tijekom odgode neće se poduzimati radnje kojima se provodi prodaja nekretnine elektroničkom javnom dražbom (čl. 24. st. 3. PNPPNPOP-a).

Treba naglasiti i posebno pravilo u vezi s prekidom odnosno odgodom ovrhe, a koje uređuje slučaj kada je odluka o prekidu ili odgodi zaprimljena u Agenciji nakon što je *počela* elektronička dražba.

U tom se slučaju postupak prekida odnosno ovrha odgađa, ali kada se ponovo nastavi (nakon prekida ili odgode) vraća se u fazu *objave poziva na sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi*.

Naime, prema čl. 24. st. 5. PNPPNPOP-a, primi li Agencija odluku o nastavku prekinutoga ili odgodenog postupka nakon početka elektroničke javne dražbe - ponovit će objavu poziva na sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi.

Malo je zamislivo da bi do prekida ili odgode došlo u postupku prisilnog ostvarenja fiducijarne tražbine.

2.2.3.2.11. Ugovor o prodaji nekretnine

Pravila o zaključenju ugovora o prodaji nekretnine u fiducijarnom režimu ostala su jednaka. Naime, prema čl. 317. st. 3. OZ-a, i nadalje se određuje da će na temelju provedene dražbe, a nakon što kupovna bude položena, javni bilježnik sklopiti u obliku javnobilježničkog akta u ime predlagatelja osiguranja s kupcem ugovor o prodaji nekretnine. Pretpostavka koja traži da je *provedena dražba* nešto je modificirana pa bi sada, imajući u vidu analizirana pravila, to moguće izgledalo ovako:

Nakon završetka elektroničke javne dražbe Agencija treba javnom bilježniku dostaviti izvještaj o provedenoj dražbi (v. dio rada pod 2.2.3.2.8.). Iz tog izvještaja bilježnik će utvrditi osobe ponuditelja i iznose svih ponuda stavljenih u dražbi (valjanih i nevaljanih). U skladu s utvrđenim podacima javni bilježnik sastavlja zapisnik o dosudi i njime utvrđuje koji je ponuditelj ponudio najvišu cijenu, pa ga kao takvog (najboljeg ponuditelja) poziva na uplatu kupovine (v. dio rada pod 2.2.3.2.9.). Zatim, zapisnik o dosudi dostavlja Agenciji kako bi ga objavila na mrežnim stranicama i čeka njezinu obavijest da je kupovna uplaćena. Tek nakon što primi takvu obavijest stekle bi se pretpostavke predviđene čl. 317. st. 3. OZ-a - najprije da je dražba provedena, a potom kupovna položena.

Tada može pristupiti sklapanju ugovora o prodaji nekretnine s kupcem. Prema čl. 317. st. 3. OZ-a u ugovoru se posebno naznačuje da je kupac prilikom upisa svoga prava vlasništva u zemljišnim knjigama ovlašten ishoditi brisanje zabilježbe da je nekretnina na predlagatelja osiguranja bila prenesena radi osiguranja.

Paralelno, javni bilježnik sastavlja i dostavlja Agenciji zapisnik o namirenju, kako bi Agencija izvršila prijenos novčanih sredstava uplaćene kupovine (v. dio rada pod 2.2.3.2.10.). Prema čl. 132. i st. 1. i 2. OZ-a, Agencija prijenos novčanih sredsta-

³⁸ V. i usp. čl. 28. PNPPNPOP-a.

va izvršava bez odgode temeljem pravomoćnog rješenja o namirenju, a o provedenom rješenju ili nemogućnosti njegove provedbe dužna je bez odgode dostaviti obavijest sudu.

2.2. Prisilno namirenje fiducijarne tražbine stjecanjem tzv. punopravnog prava vlasništva

U odnosu na prisilno namirenje predlagatelja osiguranja stjecanjem tzv. punopravnog prava vlasništva nema posebnih novina, pa će se pod ovim naslovom analizirati čl. 325. OZ-a kao jedina *izvor-na* izmjena i dopuna kojom je zakonodavac intervenirao u pravila o sudskom i javnobilježničkom osiguranju prijenosom prava vlasništva na stvari i prijenosom prava - zamijenivši stari članak 325. OZ-a novim.

Njime je uređena ovlast protivnika osiguranja da nakon dospijeća fiducijarne tražbine, nije li u stanju (ne želi li) namiriti dugovanu tražbinu, zatraži od predlagatelja osiguranja da *aktivira* svoju ovlast na prisilno namirenje iz predmeta osiguranja (ovdje nekretnine). Budući da se ova odredba primarno *oslanja* na namirenje stjecanjem tzv. punopravnog prava vlasništva iz čl. 322. OZ-a i izabrano ju je analizirati pod ovim naslovom. Međutim, i to je važno istaći, premda se zakonodavac opredijelio ovu ovlast protivnika osiguranja urediti novom odredbom ona je, zapravo, bila predviđena i starim čl. 325. OZ-a, jednako kao što je usprkos referiranju na namirenje stjecanjem tzv. punopravnog prava vlasništva uključeno iniciranje namirenja *svim* Zakonom predviđenim načinima.^{39 40}

Dakle, prisilno namirenje fiducijarne tražbine predlagatelj osiguranja i u slučaju aktivira li se ovlast na namirenje po zahtjevu protivnika osiguranja ostvaruje na jedan od načina, predviđen u slučaju kada *samoinicijativno* pokreće prisilno namirenje: prodajom i unovčenjem ili stjecanjem punopravnog vlasništva (čl. 322. OZ-a, čl. 325. st. 2. OZ-a). U čl. 325. OZ-a nema posebnih pravila koja bi se ticala prodaje i unovčenja predmeta osiguranja, pa vrije-

de pravila čl. 315. i 316. OZ-a, o kojima je više bilo riječi u dijelu rada pod 2.1.

Prodaje li se nekretnina, i ovdje će je biti moguće prodati elektroničkom javnom dražbom putem Agencije (primjena čl. 316. i 317. OZ-a).

Prisilno namirenje stjecanjem punopravnog vlasništva nekretnine, kao način prisilnog namirenja dugovane tražbine, prema čl. 325. st. 1. OZ-a, protivnik osiguranja ovlašten je zatražiti od predlagatelja osiguranja - za *cijenu* koja odgovara iznosu osigurane tražbine s kamatama i troškovima, te poreza. Odluči li se, dakle, predlagatelj osiguranja udovoljiti prijedlogu protivnika osiguranja i postati punopravni vlasnik nekretnine, njegova se tražbina uključivo sporedne tražbine i troškove (poreze) smatra namirenom *u cijelosti*.

Prijedlog predlagatelju osiguranja da se prisilno namiri tako da postane punopravni vlasnik nekretnine, protivnik osiguranja upućuje putem javnog bilježnika. Predlagatelj osiguranja ovlašten je u roku od trideset dana od primitka prijedloga, putem istoga javnog bilježnika, obavijestiti protivnika osiguranja pristaje li ili ne na njegov prijedlog (čl. 325. st. 3. OZ-a). U odnosu na daljnje postupanje moguće su tri varijante kao posljedice toga odgovorili li predlagatelj osiguranja da želi postati punopravni vlasnik nekretnine, ili se uopće ne očituje, a moguće je i da se usprotivi prijedlogu protivnika osiguranja.

Pristane li predlagatelj osiguranja postati punopravni vlasnik nekretnine davanjem *neopozive izjave*, bilježnik mu o tomu izdaje potvrdu (u roku od petnaest dana). *Ne očituje li se* predlagatelj osiguranja u zadanom roku, vrijedi *predmnijeva* da je pristao na prijedlog protivnika osiguranja - postao punopravni vlasnik nekretnine (čl. 325. st. 4. OZ-a).⁴¹ I u ovom slučaju bilježnik mu izdaje odgovarajuću potvrdu. Temeljem te potvrde (sadržaja, u biti istog kao i kada je pristao biti punopravni vlasnik nekretnine), predlagatelj osiguranja ima sve ovlasti iz čl. 322. st. 11. i 12. OZ-a (koji izvorno uređuje ovaj način namirenja kada ga inicira predlagatelj osiguranja) - pravo tražiti predaju nekretnine u posjed, tražiti brisanje eventualno upisanih hipoteka i zabilježbe da je prijenos prava vlasništva na nekretnini obavljen radi osiguranja i sl.

39 I prije se u teoriji smatralo da protivnik osiguranja ovlast može koristiti na način da od predlagatelja osiguranja traži da ostvari prisilno namirenje jednim od Zakonom predviđenih načina. Dika, M., Ovršni zakon, Narodne novine, Zagreb, 2012., str. 344.

40 Iako se, naime u čl. 325. st. 2. OZ-a zakonodavac *poziva na čl. 322. OZ-a* kojim je predviđen samo jedan od više mogućih načina prisilnog namirenja predlagatelja osiguranja. Pogleda li se pravilo čl. 325. st. 1. OZ-a, prema kojem je predlagatelj osiguranja ovlašten kada dospije tražbina i ne bude namirena tražiti prodaju i unovčenje, odnosno postati punopravnim vlasnikom, to je jasno da predlagatelj osiguranja ima iste ovlasti kao i kada inicira namirenje sam, neovisno što je u ovom slučaju inicirano po protivniku osiguranja. V. Dika, M., O Noveli Ovršnog zakona od 15. srpnja 2014., u: Aktualnosti hrvatskog zakonodavstva i pravne prakse, Godišnjak 21., Organizator, Zagreb, 2014., str. 411.

41 U čl. 325. st. 4. OZ-a nalaze se dvije omaške. Naime, u 2. i 3. reč. stoji: "Nakon što je protivniku osiguranja dao suglasnost iz ovog stavka, *protivnik osiguranja* nije više ovlašten povući je. Ako se *protivnik osiguranja* ne očituje u danom roku, smatrat će se da je pristao na prijedlog protivnika osiguranja." Treba: "Nakon što je protivniku osiguranja dao suglasnost iz ovog stavka, *predlagatelj osiguranja* nije više ovlašten povući je. Ako se *predlagatelj osiguranja* ne očituje u danom roku, smatrat će se da je pristao na prijedlog protivnika osiguranja."

Usprotivi li se predlagatelj osiguranja prijedlogu protivnika osiguranja da postane punopravni vlasnik nekretnine, preostaje mogućnost da sam zatraži prodaju i unovčenje nekretnine u smislu čl. 316. i 317. OZ-a. Zatraži li, naime, protivnik osiguranja od predlagatelja osiguranja da se prisilno namiri, pa ovaj odbije postati punopravni vlasnik nekretnine, trebao bi prisilno namirenju preostalim načinom namirenja - prodajom i unovčenjem pristupiti *bez odgadanja*.

Pravilo iz st. 6., čl. 325. OZ-a određuje da je predlagatelj osiguranja, postane li punopravni vlasnik nekretnine dužan platiti porez i druga javna davanja (čl. 324. st. 4.), dok je protivnik osiguranja taj koji je dužan snositi sve troškove vezane uz prijenos nekretnine na predlagatelja osiguranja. U tomu bi predlagatelj osiguranja mogao naći interes da prihvati po protivniku osiguranja inicirano prisilno namirenje.

3. POKRETNINA KAO PREDMET OSIGURANJA PRIJENOSOM PRAVA VLASNIŠTVA

3.1. Općenito

Jednako kao što izmjene i dopune učinjene Novelom OZ/14 nisu zahvatile pravila o *osnivanju* osiguranja prijenosom prava vlasništva na nekretnini, isto je i kada je riječ o pokretninama kao predmetima osiguranja. I ovdje se izmjene i dopune, zapravo, tiču samo prisilnog ostvarenja tražbine nije li namirena po dospijeću. Usporede li se s novinama koje se odnose na prisilno ostvarenje fiducijarne tražbine iz nekretnine kao predmeta osiguranja, novine su - kod pokretnina manje.

I pokretnine, jednako kao i nekretnine, ako je njima osigurana fiducijarna tražbina, podobne su da se fiducijar prisilno namiri tako da namirenje provede:

a) prodajom i unovčenjem temeljem ovlasti iz čl. 316. i 317. OZ-a odgovarajućom primjenom pravila o ovrsci na pokretninama (čl. 133.-168. OZ-a), s tim da se može raditi o dražbenoj prodaji i prodajom neposrednom pogodbom te

b) stjecanjem tzv. punopravnog vlasništva s naslova čl. 322. OZ-a.

I kada se radi se o pokretnini kao predmetu osiguranja, protivnik osiguranja može pokrenuti prisilno namirenje fiducijarne tražbine onako kao određuje novi čl. 325. OZ-a i vrijedi sve o čemu se govorilo kod nekretnina (v. dio rada pod 2.2.).

Razlika s obzirom na prisilno namirenje iz nekretnine postoji s obzirom na dražbenu prodaju pokretnine. Naime, za razliku od novih pravila o prisilnom namirenju iz nekretnine primjenom pravila o ovrsci na nekretnini prema kojima je prodaju i unovčenje na dražbi jedino moguće provesti elektroničkom javnom dražbom pod nadležnošću Agencije, ovdje su zadržana i stara rješenja.

Pravila o ovrsci na pokretninama izmijenjena su i dopunjena tako što je kao jedna od alternativa dražbene prodaje predviđena elektronička javna dražba putem Agencije u slučaju predloži li ovrhovoditelj takvu prodaju temeljem ovlasti iz čl. 149. st. 7. OZ-a. No i dalje je moguće javnu dražbu provesti na jedan od starih načina - po sudu (sudskom ovršitelju - odnosno povjeriti javnom bilježniku, čl. čl. 149. st. 2. OZ-a) ili po javnom komisionaru (čl. 152. st. 1. OZ-a). Zato i kod prisilnog namirenja fiducijarne tražbine, provodi li se ono prodajom i unovčenjem s naslova čl. 316. i 317. OZ-a, postoji mogućnosti da se pokretnina proda *dražbom* primjenom pravila o tomu kako se ona provodi kada je ne provodi Agencija, dakle kada se ne radi o elektroničkoj javnoj dražbi. U tom slučaju vrijedi dužnost iz dijelom novog čl. 317. st. 2. OZ-a koja nalaže javnom bilježniku da o prodaji predmeta osiguranja i o svakoj dražbi uputi obavijest protivniku osiguranja na adresu iz sporazuma iz čl. 310. st. 1. OZ-a. S tim da će se prodaja obaviti neovisno o tome je li obavijest dostavljena protivniku osiguranja.

3.2. Posebno o prodaji pokretnina na elektroničkoj javnoj dražbi

3.2.1. Općenito

Kada je prije bilo riječi o novoj ovlasti iz čl. 316. st. 3. OZ-a prema kojoj: „*Prodaju nekretnine ili pokretnine koja je predmet osiguranja javni bilježnik može povjeriti Agenciji koja će prodaju provesti odgovarajućom primjenom pravila o prodaji nekretnina na elektroničkoj javnoj dražbi,*“ a kada se radilo o nekretninama, rečeno je da pitanje privole stranaka - protivnika osiguranja neće biti od veće važnosti, budući da ionako nema alternativnih dražbenih pravila (v. dio rada pod 2.1.1.). Ovdje će, međutim, ovo pitanje biti važno jer prodaja pokretnina na elektroničkoj javnoj dražbi nije jedina varijanta dražbene prodaje pokretnina - postoje i stari načini. Dakle, predloži li predlagatelj osiguranja da se pokretnina u fiducijarnom režimu proda elektroničkom javnom dražbom - javnom bilježniku za takvu prodaju treba suglasnost protivnika osiguranja. Ona može postojati od prije, moguće je, naime, da stranke još u osnovnom sporazumu o osiguranju ili naknadnom sporazumu uglave ovu varijantu, ali mogu to učiniti i kasnije.

Temeljno pravilo o tomu kako se pokretnina u fiducijarnom režimu prodaje elektroničkom javnom dražbom je ono iz čl. 34. PNPPNPOP-a koje predviđa *odgovarajuću* primjenu odredbi o prodaji nekretnina i određuje da se: „Ako se pokretne prodaju elektroničkom javnom dražbom na odgovarajući način primjenjuju odredbe Pravilnika koje se odnose na prodaju nekretnina.“ Usp. i v. čl. 168. OZ-a prema kojem se odredbe Ovršnog zakona o ovrsi na nekretninama primjenjuju na odgovarajući način i u postupku ovrhe na pokretninama, ako pravilima o ovrsi na pokretninama nije drukčije određeno. Ono vrijedi i radi li se o prodaji elektroničkom javnom dražbom. Samo se napominje da postoje neka posebna pravila kod ovrhe na pokretninama koja određena pitanja drukčije uređuju negoli pravila o ovrsi na nekretninama. Kao važna moguće je apostrofirati pravila o prodajnoj cijeni i namirenju vjerovnika. Za razliku od nekretnine, pokretnina se može prodati za najnižu prodajnu cijenu koja iznosi *jednu polovinu procijenjene vrijednosti* (čl. 150. st. 1. OZ-a). Posebna su i pravila iz čl. 166. i 167. OZ-a kojima je uređeno namirenje ovrhovoditelja iz ostvarene kupovnine i to: a) kada u njemu sudjeluje samo jedan vjerovnik - ovrhovoditelj (čl. 166. OZ-a) odnosno b) kada u namirenju, pored ovrhovoditelja ili više ovrhovoditelja, sudjeluju i drugi vjerovnici (čl. 167. OZ-a). Ona namirenje ovrhovoditelja iz kupovnine uređuju drukčije negoli se predviđa za namirenje iz kupovnine ostvarene prodajom *nekretnine*.

3.2.2. Postupak prodaje pokretnina u fiducijarnom režimu elektroničkom javnom dražbom

3.2.2.1. Jedino posebno pravilo koje se predviđa s obzirom na prodaju pokretnina u fiducijarnom režimu elektroničkom javnom dražbom je ono iz čl. 36. PNPPNPOP-a kojim je uređen sadržaj *zahtjeva za prodaju pokretne u ovršnom postupku*. Njime je određeno da zahtjev za prodaju pokretne sadrži:

a) podatke koje je *nužno* unijeti u zahtjev jer u suprotnom zahtjev za prodaju nije *potpun* pa Agencija neće po njemu postupati (čl. 36. st. 2. PNPPNPOP-a u vezi čl. 6. st. 2. t. 3. i st. 3. PNPPNPOP-a), a tiču se:

1. naziva i adrese nadležnog tijela - javnog bilježnika koji provodi prodaju
2. poslovnog broja (javnobilježničkog) spisa
3. datuma zahtjeva za prodaju
4. podataka o strankama (ime i prezime/naziv, adresa, OIB ovrhovoditelja odnosno njegova punomoćenika ili zakonskog zastupnika te iste podatke za ovršenika odnosno njegova punomoće-

nika ili zakonskog zastupnika)

5. opisa pokretne
 6. utvrđene vrijednost pokretne
 7. minimalne zakonske cijena ispod koje se pokretnina ne može prodati
 8. početne cijena za nadmetanje;
 - b) podatke koje treba unijeti u zahtjev, ali njihov izostanak nije sankcioniran *nepotpunošću* zahtjeva za prodaju - pa nedostaju li Agencija treba postupati po zahtjevu za prodaju pokretne (čl. 36. st. 2. PNPPNPOP-a u vezi čl. 6. st. 2. t. 3. i st. 3. PNPPNPOP-a), a tiču se:
 9. iznosa dražbenog koraka;
 - c) daljnje podatke koje je *nužno* unijeti u zahtjev jer u suprotnom zahtjev za prodaju nije *potpun* pa Agencija neće moći po njemu postupati (čl. 36. st. 2. PNPPNPOP-a u vezi čl. 6. st. 2. t. 3. i st. 3. PNPPNPOP-a), a tiču se:
 10. oznaka elektroničke javne dražbe
 11. rednog broja održavanja elektroničke javne dražbe (koji put se dražba održava po redu), v. *infra* pod 3.2.2.2.;
 - d) daljnje podatke koje treba unijeti u zahtjev, ali njihov izostanak nije sankcioniran *nepotpunošću* zahtjeva za prodaju - pa nedostaju li Agencija treba postupati po zahtjevu za prodaju pokretne (čl. 36. st. 2. PNPPNPOP-a u vezi čl. 6. st. 2. t. 3. i st. 3. PNPPNPOP-a), a tiču se:
 12. iznos jamčevine koju ponuditelji moraju uplatiti (iznos u kunama);
 - e) daljnje podatke koje je *nužno* unijeti u zahtjev jer u suprotnom zahtjev za prodaju nije *potpun* pa Agencija neće po njemu postupati (čl. 36. st. 2. PNPPNPOP-a u vezi čl. 6. st. 2. t. 3. i st. 3. PNPPNPOP-a), a tiču se:
 13. roka u kojem je kupac dužan položiti kupovninu, v. *infra* pod 3.2.2.2.;
 - f) daljnje podatke koje treba unijeti u zahtjev, ali njihov izostanak nije sankcioniran *nepotpunošću* zahtjeva za prodaju - pa nedostaju li Agencija treba postupati po zahtjevu za prodaju pokretne (čl. 36. st. 2. PNPPNPOP-a u vezi čl. 6. st. 2. t. 3. i st. 3. PNPPNPOP-a), a tiču se:
14. podatak gdje se pokretnina nalazi na čuvanju
 15. podatak o mjestu i vremenu razgledavanja pokretne te osobi zaduženoj za kontakt
 16. napomena.

3.2.2.2. Naprijed navedenim podzakonskim pravilom koje uređuje sadržaj zahtjeva za prodaju pokretne - zahtjeva kojim se od Agencije traži da provede prodaju elektroničkom javnom dražbom

predviđeno je i da takav zahtjev mora sadržavati:

- a) redni broja održavanja elektroničke javne dražbe (koji put se dražba održava po redu)
- b) rok u kojem je kupac dužan položiti kupovninu - a ne sadrži li ove podatke, nastupa sankcija *nepotpunosti* zahtjeva kada Agencija ne može postupati po zahtjevu.

U vezi *rednog broja* održavanja elektroničke javne dražbe treba kazati da se u smislu čl. 150. st. 1. OZ-a pokretnine prodaju samo na *jednoj dražbi*. Ne uspije li ta dražba, ovrha se obustavlja (čl. 150. st. 2. OZ-a, v. i čl. 163. st. 1. OZ-a).

Što se tiče *roka* u kojem je kupac dužan položiti

kupovninu, prema čl. 151. st. 1. OZ-a kupac je kupovninu dužan položiti *odmah nakon zaključenja dražbe*. Ne učini li to, smatra se da dražba nije uspjela (čl. 151. st. 2. OZ-a, v. i čl. 164. st. 1. OZ-a).

Inkompatibilnost zakonskih i podzakonskih pravila rješava se u korist onih zakonskog podrijetla.

3.2.2.3. Potrebno je na kraju upozoriti da, imajući u vidu pravilo iz čl. 6. st. 2. PNPPNPOP-a koje određuje da *Agencija neće moći postupati* po zahtjevu za prodaju, između ostalog i kada zahtjev za prodaju nije dostavljen Agenciji *na propisanom obrascu*, zahtjev za prodaju pokretnine treba dati na obrascu koji se nalazi se u Prilogu 4 PNPPNPOP-a (čl. 36. st. 3. PNPPNPOP-a).

Formalna učinkovitost i dokazna vrijednost hrvatskih javnobilježničkih punomoći pred poljskim javnim bilježnikom

Valjanost bilateralnog ugovora o međusobnoj pravnoj pomoći u građanskim stvarima bitno utječe na međusobni pravni promet država - strana ugovornica. Načelno, odnosi se i na procesnu materiju, a nekad i na pitanje prava primjenjivog na pravne poslove. U pravnom prometu unutar Europske unije, značenje tih ugovora u bitnom opsegu se smanjilo posljednjih godina. Kao rezultat usvajanja većeg broja pravnih akata Europske unije, koji se odnose kako na pitanje nadležnosti kao i pitanja međunarodnoga privatnog prava, njihovo značenje se postupno smanjuje¹ i taj je proces neizbježan².

Medutim, valja napomenuti da isti ugovori u obvezujućem opsegu nekada značajno zamjenjuju, sukladno primatu međunarodnog prava nad državnim pravom, odgovarajuće propise kako državnih građanskih postupka, tako i kolizijskog prava. Dakle, bez obzira na njihov smanjen značaj, ne bi trebali biti zanemareni od strane europskih pravnik-a-odvjetnika. Isti je tekst posvećen obvezujućoj snazi (u opsegu koji se odnosi na priljev punomoći) ugovora između Narodne Republike Poljske i Federativne Narodne Republike Jugoslavije o pravnom prometu u građanskim i kaznenim

stvarima³, čiji je nasljednik na području građanske materije u jednakoj mjeri Hrvatska i njezin utjecaj na javnobilježnički promet između Poljske i Hrvatske.

Uvodno je potrebno obratiti pozornost na pitanje dokazne vrijednosti hrvatskih isprava u Poljskoj, a zatim prijeći na problem službene i materijalne učinkovitosti u Poljskoj, pravnih poslova koje obavljaju hrvatski javni bilježnici. Ta pitanja prijeko je potrebno odvojeno tretirati. Dokazna vrijednost strane isprave ne uvjetuje, naime, učinkovitost pravnih poslova čiji se sadržaj zrcali u ispravi, isto tako učinkovitost pravnih poslova ne može ništa odrediti ako se isprava koja predstavlja "nositelja" sadržaja istoga pravnog posla na stranom teritoriju ne može predočavati kao dokaz na tom prostoru.

Kad se radi o dokaznoj vrijednosti hrvatskih javnobilježničkih isprava u Poljskoj (njihovo priznavanje kao dokaza u procesu pred poljskim sudom ili javnim bilježnikom), potrebno je naglasiti da je ona potpuna i jednaka vrijednosti te vrste poljskih isprava. Hrvatskoj punomoći nije, dakle, potrebna dokazna podrška putem izvršavanja kakvih specifičnih zahvata u obliku konzularne legalizacije. To proizlazi iz čl. 61. Ugovora o međusobnoj pravnoj pomoći⁴, koji kaže: *1. Javne isprave koje je sastavio ili izdao sud ili drugo državno tijelo, u propisanom obliku i u granicama svoje nadležnosti u jednoj strani ugovornici, ako su opskrbljene*

Prof. Paweł Czubik

Profesor na Jagiellonsko-me sveučilištu i javni bilježnik u Krakovu

1 Od 17. kolovoza 2015. primjenjuju se propisi uredbe EU-a o nasljeđivanju (Uredba (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju, Službeni list Europske unije 27. 7. 2012., 19/Sv. 10, L 201/107, str. 296.-323.). To je poveznica s odstupanjem od primjene propisa ugovora o međusobnoj pravnoj pomoći koji su obvezujući u odnosima među državama članicama EU-a, vezanim za pitanja nasljednog prava (takvo rješenje predviđa također u fusnoti br. 3 navedeni ugovor o međusobnoj pravnoj pomoći između Jugoslavije i Poljske - pogledati čl. 35. i sljedeće članke).

2 Očekuje se donošenje uredbe koja se odnosi na imovinsko-pravne odnose bračnih drugova, koja će prekinuti primjenu odgovarajućih propisa o ugovorima međusobne pravne pomoći među državama članicama EU-a (uključujući i čl. 26. u fusnoti navedenoga jugoslavensko-poljskog ugovora).

3 Ugovor između Narodne Republike Poljske i Federativne Narodne Republike Jugoslavije o pravom prometu u građanskim i kaznenim stvarima, potpisan je u Varšavi 6. veljače 1960. Tekst u poljskom proglasu: "Dziennik Ustaw" /*Službeno glasilo Republike Poljske, op. prev./* (Dz. U.) iz 1963. god., br. 2.7., alineja 162. s kasnijim izmjenama.

4 Ova odredba u poljskom slučaju zamjenjuje odgovarajuće državne propise (čl. 1138. poljskog Zakona o parničnom postupku - Dz. U. iz 1965. god., br. 46, alineja 290. s izmjenama) koji ukazuju na nedostatak dokazne vrijednosti samo onih stranih isprava koje se odnose na prijenos vlasništva nad nekretninama i na potrebu usklađivanja njihovih dokaznih vrijednosti s poljskim ispravama putem izvršenja konzularne legalizacije.

službenim potpisom i pečatom, nije potrebno ovjeravati radi uporabe pred sudovima i drugim državnim tijelima druge strane ugovornice. 2. Odredbe stavka 1. odnosne se i na propise javnih isprava koje je ovjerio sud ili drugo nadležno državno tijelo. 3. Isprave izdane ili ovjerene od tijela jedne strane ugovornice koje po propisima te strane ugovornice imaju snagu javne isprave na njegovom teritoriju, smatrać će se takvima i na teritoriju druge strane ugovornice. Osim toga, članak 62. odnosi se na dokaznu vrijednost osobnih isprava te kaže: "Za privatne isprave koje je ovjerio sud ili neko drugo nadležno tijelo jedne strane ugovornice, nije potrebna daljnja ovjera za njihovu uporabu pred sudovima i drugim državnim tijelima druge strane ugovornice."

Valja napomenuti da na primjenjivost navedenog propisa i potpuno ukidanje zahtjeva konzularne legalizacije u poljsko-hrvatskim odnosima, nema utjecaja na sadržaj propisa konzularne konvencije između Republike Poljske i Republike Hrvatske⁵. Ista Konvencija u čl. 35. toč. 5. predviđa među različitim konzularnim funkcijama da konzularni dužnosnik ima pravo "legalizirati isprave izdane od vlasti države imenovanja ili države primateljice, te ovjeravati kopije, duplikate ili izvatke takvih isprava." Ista odredba konstituirala samo ovlaštenje konzularnog dužnosnika za obavljanje tog tipa pravnih poslova i nema nikakve veze s uvođenjem obveze njihova obavljanja. Pritom je potrebno istaknuti da se takvo shvaćanje čl. 35. konzularne konvencije dobro uklapa s ukidanjem zahtjeva legalizacije iz čl. 61. ugovora o međusobnoj pravnoj pomoći. Ugovor, naime, uklanja potrebu za legalizacijom (ali ne uklanja legalizaciju isprava kao takvu, ne zabranjuje je te stoga ne uklanja mogućnost njezina provođenja), dok konzularna konvencija daje mogućnost obavljanja konzularnih pravnih poslova toga tipa. Drugim riječima, u poljsko-hrvatskom prometu, nijedno od državnih tijela (sud, javni bilježnik, matični ured, upravni uredi, itd.) ne može zahtijevati legalizaciju isprava podnesenih na ista (oni, naime, uvijek imaju istu dokaznu vrijednost državnih isprava), ali ako to stranka želi, konzul može, na njezin izričit zahtjev, legalizirati te isprave.

Članak 61. ugovora o međusobnoj pravnoj pomoći izravno utječe na valjanost poljsko-hrvatskih odnosa Haške konvencije o ukidanju potrebe legalizacije stranih javnih isprava⁶. I Poljska i Hrvatska su ugovorne strane iste konvencije. Ona predviđa stavljanje na isprave, umjesto legalizacijskih klauzula, posebno predviđenih istom konvencijom kla-

uzula potvrde zvanih *apostille*. Isto tako, potrebno je imati na umu da čl. 3. rečenica 2. Haške konvencije navodi da se klauzulu *apostille* ne može zahtijevati ako je ona "zakonima, propisima ili običajima koji su na snazi u državi gdje se isprava predočuje ili je sporazumom između dvije ili više država ugovornica ukinuta, pojednostavljena ili je takva isprava oslobođena legalizacije". Samim time, valjanost u poljsko-hrvatskim odnosima koja u potpunosti uklanja potrebu legalizacije ugovora o međusobnoj pravnoj pomoći čini da je Haška konvencija neprimjenjiva takvim međusobnim odnosima.

Potrebno je napomenuti i da će uskoro biti usvojena uredba koja ukida potrebe legalizacije unutar Europske unije⁷. U slučaju poljsko-hrvatskih odnosa, u praksi usvajanje iste uredbe EU-a ne mijenja ništa - bilateralni pravni promet već godinama odvija se bez potrebe legalizacije isprava.

Kao što je spomenuto na početku, sama činjenica da strana isprava ima dokaznu vrijednost ne prejednicira učinak pravnim poslom čiji se sadržaj zrcali u ispravi. To što službene hrvatske isprave u Poljskoj uvijek imaju dokaznu vrijednost jednaku poljskim ispravama (i kao takve moraju biti priznate od strane poljskih sudova, javnih bilježnika, matičnih ureda, ureda državne uprave i samouprave, itd.), ne znači da pravni poslovi dovode do punoga pravnog učinka na području građanskog prava.

O učinkovitosti pravnih poslova, kako u materijalnom tako i u formalnopravnom aspektu, odlučuju odgovarajuće norme kolizijskog prava koje proizlaze u slučaju hrvatsko-poljskih odnosa iz propisa navedenog ugovora o međusobnoj pravnoj pomoći⁸.

O formalnoj učinkovitosti pravnog posla, odlučuje čl. 32. st. 1. ugovora o međusobnoj pravnoj pomoći. On kaže: "U pogledu forme pravnog posla primjenjuje se zakon države čiji se zakon primjenjuje i na sami pravni posao, pa je dovoljno da je sačuvana forma po zakonu mjesta gdje je pravni posao poduzet." To je tipično rješenje za alternativu kolizijskih poveznica - zakona koji se primjenjuje na sam pravni posao (*lex causae*) te zakona mjesta gdje je pravni posao poduzet (*lex loci actus*)⁹.

5 Dz. U. iz 1997. god. br. 127., alineja 815.

6 Haška konvencija o ukidanju potrebe legalizacije inozemnih službenih isprava (Dz. U. iz 2005. god., br. 112., alineja 938., UNTS - United Nations - Treaty Series / Nations Unies - Recueil des Traités, vol. 527., No 7625., pp.189.-203.

7 Pogledati čl. 4. prijedloga uredbe EU-a - *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on promoting the free movement of citizens and businesses by simplifying the acceptance of certain public documents in the European Union and amending Regulation (EU) No 1024/2012, Brussels, 24.4.2013., COM(2013) 228 final 013/0119 (COD).*

8 Samim time, u hrvatsko-poljskim odnosima ne primjenjuju se odgovarajući propisi državnoga međunarodnoga privatnog prava. U poljskom slučaju, ne primjenjuju se zakon o međunarodnom privatnom pravu iz 2011. god. (Dz. U. iz 2011. god., br. 80., alineja 432.) na pitanje forme pravnog posla koja se odnosi u čl. 25.

9 Pogledati: A. W. Scott, *Private International Law*, London 1972, s. 236, 290, por. M. Sośniak, *Précis de droit international privé polonais*, Wrocław 1976, s. 103.-104.

Karakteristično je i za rješenja državnih zakona brojnih svjetskih država¹⁰, a također se pojavljuje u rješenjima europskog zakona¹¹.

Samim time, potrebno je napomenuti da općenito pravni poslovi poduzeti od strane hrvatskih javnih bilježnika mogu računati na formalnu učinkovitost na teritoriju Republike Poljske. Bez problema će biti priznati kao učinkoviti kako oblikom, sastavljeni pred hrvatskim javnim bilježnikom, ugovori o bračnoj imovini, punomoći za prodaju udjela u društvima, opće punomoći za zastupanje u poslovnim stvarima, itd. Ako su takvi pravni poslovi sukladni zakonima mjesta gdje su poduzeti (*lexi loci actus*), koje je u analiziranom primjeru hrvatsko zakonodavstvo, ne postoji nikakva osnova za odbijanje priznanja njihove učinkovitosti u Poljskoj.

Ipak, potrebno je imati na umu jednu vrlo važnu iznimku koja proizlazi iz istog ugovora o međusobnoj pravnoj pomoći. Članak 32. stavak 2. kaže: "Ukoliko se pravni posao odnosi na nekretnine, onda se ovaj obavlja u formi koju propisuje zakonodavstvo strane ugovornice na čijem se teritoriju nalazi nekretnina." Ovaj propis koji ima karakter *legis specialis* u odnosu na prethodni stavak 1., uvodi značajno odstupanje od već navedene alternative *legis causae* i *legis loci actus*. To jasno dokazuje da je u slučaju pravnih poslova koji se odnose na nekretnine (uključujući punomoći, ako se one odnose na nekretnine) za osiguravanje učinkovitosti tih pravnih poslova, potrebno zadržati formalne zahtjeve koji proizlaze iz zakona mjesta gdje se nalazi ta nekretnina (*lex rei sitae*).

Samim time, ako pred hrvatskim javnim bilježnikom treba biti sastavljena punomoć koja se odnosi na prijenos vlasništva nekretnine koja se nalazi u Poljskoj (prodaja, darovanje, zamjena, itd.) ili također osnivanje na nekretnini ograničenih stvarnih prava, prava služnosti, hipoteka, itd., ona mora biti sastavljena prema formalnim pravilima koja proizlaze iz poljskog zakona. Ovaj je zakon dosta specifičan kada se radi o obliku punomoći. Sukladno čl. 99. poljskog Zakona o građanskim pravima,¹² punomoć mora biti dana u obliku koji zahtjeva zakon za pravne poslove za koje je punomoć bila dana. Sukladno čl. 158. Zakona o građanskim pravima, ugovori kojima se prenosi vlasništvo nekretnine, zahtijevaju posebnu formu javnobilježničkog akta. To znači da sukladno čl. 99., punomoć za prijenos

vlasništva nekretnine također zahtijeva takvu formu javnobilježničkog akta.

Nema sumnje da hrvatski javni bilježnik može postaviti punomoć koja će se prema formi u Poljskoj smatrati kao zamjena za poljske forme javnobilježničkog akta i koja ispunjava pravila prava *rei sitae*. Hrvatski javni bilježnik trebao bi, međutim, za učinkovito sastavljanje, imati na umu nekoliko posebnih pitanja koja, unatoč svom materijalno-pravnom sadržaju, definiraju formu poljskoga javnobilježničkog akta.

Sukladno čl. 92. st. 1. poljskog Zakona o javnom bilježništvu¹³: "Javnobilježnički akt mora sadržavati: 1) dan, mjesec i godinu sastavljanja akta, a u slučaju potrebe ili želje stranke - sat i minute početka i potpisivanja akta; 2) mjesto sastavljanja akta; 3) ime, prezime i sjedište javnobilježničkog ureda, a ako je akt sastavio javnobilježnički prisjednik - i ime i prezime javnobilježničkog prisjednika; 4) imena, prezimena, imena roditelja i prebivalište fizičkih osoba, naziv i sjedište pravnih osoba ili ostalih subjekata koji sudjeluju u aktu, imena, prezimena i prebivališta osoba koje djeluju u ime pravnih osoba, njihovi predstavnici ili ovlaštenici te isto tako osoba prisutnih prilikom sastavljanja akta; 5) izjave strana, s pozivanjem, u slučaju potrebe, na predložene isprave prilikom sastavljanja akta; 6) potvrdu, na zahtjev stranki, činjenica i relevantnih okolnosti koje su se dogodile prilikom sastavljanja akta; 7) potvrdu da je akt pročitao, prihvaćen i potpisan; 8) potpise osoba koje sudjeluju u aktu i osoba prisutnih prilikom sastavljanja akta; 9) potpis javnog bilježnika."

Ispunjavanje tih točaka u hrvatskoj javnobilježničkoj punomoći jamči njihovo priznavanje kao službenog ekvivalenta poljskoj punomoći te samim time jamči njezinu učinkovitost u istom opsegu. Glavni dio pitanja ispunjavanja tih točaka pojavljuje se kod svakog javnobilježničkog pravnog posla. Isto tako, potrebno je obratiti pozornost na dva elementa - pomalo arhaično, čiji nedostatak može rezultirati formalnom neučinkovitošću hrvatske punomoći za prijenos vlasništva nekretnina koje se nalaze u Poljskoj. Prvo, potrebno je obratiti pozornost na to da stranka koja stupa pred javnog bilježnika mora biti navedena u sadržaju pravnog posla svojim imenom, prezimenom, prebivalištem, ali i imenima oba roditelja. Nije dovoljno pisanje individualnoga evidencijskog broja. Neće se smatrati učinkovitim upisivanje samo imena oca (što je često u nekim pravnim kulturama). Pritom, prije nego je potrebno uzeti u obzir da su tako detaljne informacije nužne za identifikaciju osobe koja za pravni posao stupa pred javnog bilježnika koji sastavlja punomoć (da-

10 Kao i osnovno rješenje, pojavljuje se ono u propisima poljskoga međunarodnoga privatnog prava. Sukladno njegovim propisima (navedeni čl. 45.) poveznica *legis loci actus* ne primjenjuje se i na pravne poslove koji predstavljaju upravljanje nekretninama ili koje se odnose na postojanje pravnih osoba.

11 Uredba (EZ) br. 593/2008. Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I), Službeni list Europske unije br. L 177, 4. 7. 2008., 19/Sv. 6, Special edition in croatian Chapter 19 Volume 006 P. 109.-119. Pogledati čl. 11. ust. 1. Uredbe.

12 Dz. U. iz 1964. god. br. 16., alineja 93. s izmjenama.

13 Pročišćeni tekst Dz. U. iz 2008. god. br. 189., alineja 1158. s izmjenama.

kle, opunomoćitelj), a u slučaju osoba opisanih u punomoći (opunomoćenika), tako detaljno njihovo utvrđivanje nije potrebno (ali je nužno što jednoznačnije uzimanje njihovih podataka, kako oni ne bi budili kakve sumnje u tumačenju pri pojavljivanju pred poljskim javnim bilježnikom). Drugo, važno je da hrvatski javni bilježnik *in extenso* u punomoći navede da je *“javnobilježnički akt pročitán, prihvaćen i potpisan”*. To su uistinu dosta očite stvari, ali se takva rečenica nalazi na kraju svakog poljskog javnobilježničkog akta, na nju se obraća posebna pažnja i nedostatak takve pozicije može biti smatran važnim formalnopravnim nedostatkom.

U poljskoj praksi, naracija javnobilježničkog akta provodi se u prisutnosti 3 osobe (ili, rjeđe, u ime javnog bilježnika). Drugi način naracije javnobilježničkog akta (npr. u ime stranke koja stupa pred javnog bilježnika) ipak ne utječe na njegovu formalnu učinkovitost. U poljskom pravu, izvornik javnobilježničkog akta uvijek ostaje javnom bilježniku, posebno se strankama izdaju tzv. otpravci koje potpisuje i pečatira javni bilježnik, koji sadrže informaciju da se na izvorniku nalaze potpisi stranaka koje stupaju pred javnog bilježnika. Međutim, način izdavanja javnobilježničkih akata ili otpravaka, u inozemstvu ne utječe na očuvanje forme.

Ako se radi o materijalnopravnoj strani punomoći koja se odnosi na nekretnine, potrebno je napomenuti da na temelju čl. 33. ona isto tako podliježe pravu *rei sitae*. Članak 33. kaže: *“U stvarima koje se tiču nekretnina, uključivo najam i zakup istih, primjenjivat će se zakonodavstvo i nadležni sudovi one strane ugovornice na čijem se teritoriju nalazi nekretnina.”* U osnovi je karakter punomoći

u poljskom i hrvatskom zakonodavstvu isti, samim time način shvaćanja punomoći ne pokazuje razlike u oba pravna poretka. Jedino je potrebno obratiti pozornost na činjenicu da nema smisla birati zakon koji se primjenjuje na punomoć. Poljska kolizijska pravila, sadržana u čl. 23. Zakona o međunarodnom privatnom vlasništvu, predviđaju mogućnost podčinjavanja punomoći pravu koje odabere opunomoćitelj. Takav odabir ipak nije prihvatljiv u uvjetima primjene, u hrvatsko-poljskim realijama, članka 33. ugovora o međusobnoj pravnoj pomoći. U tom propisu je zakon primjenjiv na stranu materijalnih pravnih poslova koji se odnose na nekretnine (uključujući, u smislu poljskih sudova i javnih bilježnika, također primjenjiv za uspostavu punomoći za takve pravne poslove) jednoznačno određen.

Kao što se može vidjeti iz navedenoga, hrvatski javni bilježnik na relativno jednostavan način može ispuniti formalne zahtjeve koji proizlaze iz čl. 32. st. 2. Ugovora o međusobnoj pravnoj pomoći s Poljskom, ako sastavlja punomoć za prijenos prava vlasništva nekretnine koja se nalazi u Poljskoj. Dovoljno je da na umu ima održavanje nekoliko sitnih formalnih elemenata koji osiguravaju mogućnost priznavanja njegova pravnog posla u Poljskoj kao zamjene za poljski javnobilježnički akt. Zbog toga će sam dokument punomoći u pravnom prometu imati koristi od velikog broja olakšica - suvišna je, naime, u poljsko-hrvatskim odnosima njegova konzularna legalizacija ili opremanje klauzulama apostille iz Haške konvencije.

Prijevod: Małgorzate Uryge

Primjena sudskog poslovnika u javnobilježničkoj službi

UVOD

Za primjenu Sudskog poslovnika (NN 37/14) u javnobilježničkoj službi potrebno je prvenstveno poznavati odredbe Zakona o javnom bilježništvu (NN 78/93, 29/94, 162/98, 16/07, 75/09), Javnobilježničkog poslovnika (NN 38/94, 82/94, 37/96, 151/05 i 115/12) i posebne zakone na temelju kojih javni bilježnik postupa kao povjerenik suda ili druge vlasti.

Najčešći slučaj je ovlast iz Zakona o nasljeđivanju (NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13) pa ćemo se u ovome radu baviti postupanjem javnog bilježnika u primjeni Sudskog poslovnika u ostavinskom postupku.

Članak 2. Zakona o javnom bilježništvu određuje da se javnobilježnička služba sastoji, između ostalog, i od obavljanja, po nalogu sudova ili drugih javnih tijela, postupaka određenim zakonom.

Člankom 156. citiranog Zakona predviđa se da će se ovlasti javnih bilježnika u provedbi ostavinske rasprave urediti zakonom kojim će se urediti ostavinski postupak.

Članak 4. Javnobilježničkog poslovnika određuje da se na pitanja koja nisu uređena ovim Poslovníkom na odgovarajući način primjenjuju odredbe Sudskog poslovnika, ako Zakonom o javnom bilježništvu, ovim Poslovníkom ili drugim propisom nije drukčije određeno.

Članak 176. Zakona o nasljeđivanju predviđa da se ostavinski postupak u prvom stupnju provodi pred javnim bilježnikom kao povjerenikom suda, a članak 242. da javni bilježnik povjerene mu radnje u nasljednim stvarima provodi u skladu s odredbama ovog Zakona po kojima sud provodi taj postupak.

Upravo iz navedenih zakonskih odredaba i članka 4. Javnobilježničkog poslovnika proizlazi dužnost javnog bilježnika da primjenjuje Sudski poslov-

nik pri rješavanju ostavinskog spisa, što je vjerojatno razlogom zašto je zakonodavac u novome Sudskom poslovníku izostavio bivšu odredbu članka 1. stavak 4. Sudskog poslovnika koja je glasila: „Odredbe Sudskog poslovnika primjenjuju se u postupku sudjelovanja javnih bilježnika u ostavinskim postupcima i postupcima ovrhe, ako pojedina pitanja nisu drukčije riješena posebnim propisima o radu javnih bilježnika (čl. 1. st. 4. Sudskog poslovnika (NN 158/09, 3/11, 34/11, 100/11 123/11, 138/11, 38/12, 111/12, 39/13, 48/13, 59/13 i 91/13).“.

U cijelom tekstu, gdje se citiraju odredbe Sudskog poslovnika i Zakona o nasljeđivanju i gdje se navode riječi „sudac“, „predsjednik vijeća“, treba razumjeti kao „javni bilježnik“, a odredbe u kojima se navode riječi „ovlašteni službenik“, „voditelj upisnika“, „voditelj pisarnice“ treba razumjeti kao „ovlašteni službenik u javnobilježničkom uredu“, što može biti javnobilježnički prisjednik, savjetnik, vježbenik ili druga zaposlena osoba koju je javni bilježnik imenovao „ovlaštenom osobom“.

UPISNIK I IMENIK

Članak 6. Javnobilježničkog poslovnika određuje koje upisnike i druge knjige vodi javni bilježnik pa između ostalog i Upisnik povjerenih poslova (UPP) koji, osim opće oznake da se radi o povjerenom poslu UPP-a, ima i oznaku konkretnog suda koji je posao povjerio javnom bilježniku. Dakle, upisnik za vođenje ostavinskog postupka označuje se oznakom UPP/OS jer ga je povjerio općinski sud.

Članak 187. Sudskog poslovnika predviđa da općinski sudovi, između ostalog, vode upisnik za ostavine O.

Članak 211. Sudskog poslovnika navodi da u upisnik O općinski sudovi upisuju ostavinske predmete povodom dostavljenih smrtnica, izvadaka iz

Gordana Jakobović, dipl. iur., javna bilježnica u Zagrebu

državnih matice i prijedloga stranaka za pokretanje ostavinskih postupka.

Posebne odredbe za ostavinski postupak Sudski poslovnik predviđa u člancima 312. - 314. koji glase:

Članak 312.

(1) Nakon primitka smrtovnice, izvotka iz državne matice ili prijedloga stranke za pokretanje ostavinskog postupka te osnivanja spisa, sud će ostavinski predmet povjeriti javnom bilježniku prema odredbama Zakona o javnom bilježništvu o službenom području javnog bilježnika. Ako na području općinskog suda ima više javnih bilježnika, predmeti će im se dodjeljivati u rad ravnomjerno po abecednom redu prezimena javnog bilježnika.

(2) U upisnik će se upisati ime i prezime javnog bilježnika te datum kada mu je ostavinski predmet povjeren.

(3) Nakon što je ostavinski predmet dovršen kod javnog bilježnika i vraćen općinskom sudu, u upisniku će se upisati da je predmet pravomoćno dovršen, ali se neće iskazati kao riješeni predmet u statističkim podacima o radu suda.

Članak 313.

Nasljednopravni zahtjevi zaprimljeni nakon pravomoćnih rješenja o nasljeđivanju koji se odnose na naknadno pronađenu ostavinsku imovinu uvezuju se u ostavinski predmet na koji se odnose i povjeravaju javnom bilježniku koji je donio rješenje o nasljeđivanju. Ako je rješenje o nasljeđivanju donio sud, nasljednopravni zahtjevi se upisuju pod novim poslovnim brojem i o njima odlučuje sud.

Članak 314.

(1) Ako je protiv rješenja, kojeg je donio javni bilježnik podnesen prigovor, ostavinski spis dostavlja se općinskom sudu koji će u upisnik upisati podatke o podnesenom prigovoru te o njemu odlučiti.

(2) O predmetu u kojem je ostavinski postupak prekinut i nastavljen odlučuje sud.

Članak 29. Javnobilježničkog poslovnika glasi:

„(1) Na svaki spis stavit će se oznaka koja se sastoji od kratice naziva upisnika u koji je upisan, a ako se radi o povjerenom poslu i oznaka suda ili druge vlasti prema članku 6. toč. 5. ovog Poslovnika ispisana velikim slovima, rednog broja upisa i posljednja dva broja godine u kojoj je predmet unesen u upisnik. Pored ovih oznaka na spisu, iznad oznake iz javnobilježničkog upisnika, stavit će se i poslovni broj tijela iz predmeta povjerenog posla. Javni bilježnik može na svojim spisima imati i druge oznake.“

Odmah po primitku sudskog spisa osniva se javnobilježnički spis s oznakom kako je već navede-

no UPP/OS, te se istodobno obavlja upis u imenik povjerenog posla (čl. 17. Javnobilježničkog poslovnika).

Upisnik povjerenog posla, prema članku 14. Javnobilježničkog poslovnika, sadrži rubrike za upis sljedećih podataka: redni broj povjerenih poslova, datum primitka akta, ime, prezime, OIB i adresa odnosno naziv ili tvrtka i sjedište stranke, opis povjerenog posla, datum otpreme sudu ili drugoj vlasti, mjesto za primjedbu (obrazac broj 6.).

Ove rubrike sadrži naš računalni program koji je odobrila Hrvatska javnobilježnička komora jer upisnik se vodi elektronički (čl. 5. st. 1. Javnobilježničkog poslovnika glasi: „Javni bilježnik je obvezan koristiti računalni program koji je prihvatila i odobrila Hrvatska javnobilježnička komora“).

Imenik povjerenih poslova, prema članku 17. Javnobilježničkog poslovnika, sadrži rubrike za upis sljedećih podataka: redni broj upisa, prezime, ime i adresu odnosno naziv ili tvrtke i sjedište stranke u povjerenom poslu (ako sudjeluje više stranka u imenik se upisuje svaka stranka posebno pod početnim slovom koje odgovara početnom slovu njezina prezimena odnosno naziv ili tvrtke), oznaku upisnika povjerenog posla i broj tog upisnika (obrazac broj 9.). Kao i upisnik, i imenik se vodi na računalnom programu prema članku 5. Javnobilježničkog poslovnika.

Nakon toga javni bilježnik će pristupiti radnjama potrebnim za provođenje ostavinske rasprave, a to je traženje određenih podataka i zakazivanje ročišta. Pritom, naredbu za zakazivanje ročišta, traženje podataka iz Hrvatskog upisnika oporuka (HUO) ili nekih drugih, načinit će se na drugoj stranici lista prethodnog podneska (a to je većinom na rješenju suda o dodjeli spisa) ili na poseban papir. Ovisno o tome, navedene naredbe će dobiti poseban podbroj kao pismeno ili ne. Ovdje treba istaknuti dužnost javnog bilježnika da zatraži podatke od HUO-a (čl. 203. st. 3. Zakona o nasljeđivanju), na što je već upozorio i Upravni odbor HJK okružnicama br. 28. i 30.

OSNIVANJE SPISA

Za osnivanje spisa važne su odredbe članaka 104. - 107. Sudskog poslovnika koje glase:

Članak 104.

(1) Voditelj upisnika ili osoba ovlaštena od strane voditelja upisnika, dužan je istog dana, a najkasnije idućeg radnog dana po primitku, u odgovarajući upisnik upisati sve primljene podneske kojima se osnivaju novi spisi.

(3) Podnesak kojim se osniva novi spis stavlja se

u odgovarajući omot (obrasci br.: 10., 10.a, 10.b, 10.c, 10.d).

Poslovni broj spisa i popis pismena

Članak 105.

(1) Na svaki podnesak kojim se osniva spis stavlja se poslovni broj koji se sastoji od kraticе naziva upisnika u koji je upisan (npr. K, P, R1, OVR, O, Usl itd.) ispisan velikim slovima, rednog broja upisa i posljednja dva broja godine u kojoj je unesen u upisnik (npr. K-4/14), (za nas npr. O-1/14 a ispod toga UPP/OS-1/14).

(2) Na svaki omot spisa stavlja se ispred poslovnog broja spisa još i redni (arapski) broj vijeća, odnosno suca kojemu je predmet dodijeljen u rad (npr. 1 P-44/14) te naziv suda i podaci o predmetu i strankama.

Članak 106.

(1) Pri osnivanju spisa voditelj upisnika će na prvom podnesku u gornjem desnom kutu upisati poslovni broj s podbrojem 1 i upisati ga odmah u popis pismena (npr. P-44/14-1).

(2) Službenik sudske pisarnice vremenskim slijedom upisuje podneske i druga pismena koja se odnose na isti spis u popis pismena i označava ih istim poslovnim brojem i odgovarajućim podbrojem dok se spis nalazi u pisarnici (npr. P-44/14-2).

(3) Sudski zapisničar vremenskim slijedom upisuje podneske i druga pismena koja se odnose na isti spis u popis pismena i označuje ih istim poslovnim brojem i odgovarajućim podbrojem dok se spis nalazi u referadi (npr. P-44/14-3).

(4) Na interne naredbe kao i rješenja o zakazivanju rasprava i drugih ročišta, ako se pišu na podnesku ili drugom pismenu koje već ima podbroj, ne stavlja se novi podbroj.

Članak 107.

Listovi se označuju rednim brojem, olovkom u crvenoj boji, u desnom gornjem kutu. Broj lista upisuje se i u odgovarajućem odjeljku popisa pismena.

Prilozi uz pojedina pismena ulažu se u spis zajedno s pismenom na koje se odnose. Prilozi se označuju poslovnim brojem i podbrojem odgovarajućeg pismena uz stavljanje rednih brojeva (1., 2., 3., ...) na svaki prilog posebno. Izvornici isprava, za koje stranke traže vraćanje, ulažu se u spis u otvoreni omot na kojem će se navesti koje se isprave u njemu nalaze. Uz odgovarajuće pismo kojem su izvornici bili priloženi, priložit će se, po potrebi, prijepis ili preslika izvornika koji će se zadržati u spisu. Ostali prilozi koji se zbog oblika ili vrste ne mogu ulagati u spis pohranit će se odvojeno, a na pismenu kojem su priloženi staviti će se bilješka o tome gdje se takvi prilozi nalaze na čuvanju. (članak 108. Sudskog poslovnika).

Svi službenici koji rukuju spisima dužni su brižljivo

paziti da se sva pismena u spisu označuju pravilnim brojevima i podbrojevima i uredno unose u popis pismena. Spisi s više od 10 listova uvezuju se zajedno s omotom i popisom pismena prošivanjem ili lijepljenjem. Pri uvezivanju valja imati u vidu da tekst pismena ostane vidljiv i neoštećen. Spisi s više od 200 listova uvezuju se u posebne svežnjeve koji se označuju rednim brojem (npr. svežanj 1., 2. itd.). Popis pismena za spise od više svežnjeva vodi se kod prvoga svežnja i teče vremenskim slijedom, bez obzira na broj svežnjeva. Viši sud može vratiti na sređivanje spise koji su mu dostavljeni u nesređenom stanju. (članak 109. Sudskog poslovnika), dakle, javnom bilježniku općinski sud koji je povjerio posao.

Nakon osnivanja spisa javni bilježnik zakazuje ročište za ostavinsku raspravu i eventualno traži određene podatke.

Poziv za ročište treba sadržavati određene podatke, ovisno o tome pozivaju li se nasljednici i drugi sudionici prvi put ili ne, radi li se o punomoćnicima ili nekim drugim sudionicima. Poziv može biti otišnut na računalu ili se mogu upotrebljavati standardni obrasci. Ovisi o statusu osobe pozivi se šalju na određenim dostavnicama koje su različite, što ovisi o tome radi li se radi o osobnoj dostavi ili ne. Članak 247. Zakona o nasljeđivanju određuje da pozive i druge isprave koje javni bilježnik sastavlja kao sudski povjerenik dostavlja strankama prema propisima o sudskoj dostavi.

Osoba koja postupa po naredbi, nakon izvršene naredbe staviti će službenu bilješku da je njoj udovoljeno, odnosno da su pozivi ili dopisi otpremljeni.

Pozivom se obavještavaju stranke o pokretanju postupka, o tome je li već predana oporuka, poziva ih se da dostave pisanu oporuku, odnosno ispravu o usmenoj oporuci ili naznače svjedoke usmene oporuke.

Neki sudovi prije dostave spisa javnom bilježniku ulažu u spis i podatke o nekretninama ostavitelja koje nekretnine su upisane u zemljišnim knjigama toga suda.

U praksi pojedinih sudova poziva se stranke da na ročište dostave i sve isprave o ostaviteljevoj imovini, što ima za cilj učinkovitije provođenje postupka.

U pozivu se stranke moraju upozoriti da do donošenja rješenja o nasljeđivanju mogu dati izjavu o odricanju od nasljedstva kao i da, ako na ročište ne dođu i takvu izjavu ne daju, smatrat će se da žele biti nasljednici.

Ako je ostavitelj ostavio oporuku, o pokretanju postupka će se obavijestiti i na ročište pozvati i oporučni i zakonski nasljednici. Ako je ostavitelj postavio izvršitelja oporuke i njega će se obavijestiti o pokretanju postupka.

U određenim situacijama, ako se ne zna ima li

nasljednika, ako je nasljedniku postavljen privremeni zastupnik jer je nepoznatog boravišta ili se nasljednik nalazi u inozemstvu ili je nedostupan, a dostava se nije mogla obaviti, poziva se objavom u „Narodnim novinama“ i putem oglasne ploče suda. Oglasom se osobama, koje polažu pravo na nasljedstvo, daje rok od 6 mjeseci računajući od objave oglasa da se prijave sudu.

Članak 217. Zakona o nasljeđivanju glasi:

„Za ostavinsku raspravu sud će odrediti ročište.

U pozivu na ročište sud će zainteresirane osobe obavijestiti o pokretanju postupka, o tome je li mu koja oporuka već predana, te će ih pozvati da odmah dostave sudu pisanu oporuku, odnosno ispravu o usmenoj oporuci, ako se kod njih nalazi, ili da naznače svjedoke usmene oporuke.

Sud će u pozivu upozoriti zainteresirane osobe da mogu do donošenja prvostupanjskog rješenja o nasljeđivanju dati izjavu o odricanju od nasljedstva usmeno na ročištu ili javno ovjerovljenom ispravom, a ako na ročište ne dođu ili takvu izjavu ne daju, smatrat će da žele biti nasljednici.

Ako je ostavitelj ostavio oporuku, o pokretanju ostavinskoga postupka sud će obavijestiti i na ročište pozvati i osobe koje bi mogle po zakonu polagati pravo na nasljedstvo.

Ako je ostavitelj postavio izvršitelja oporuke, sud će i njega obavijestiti o pokretanju postupka.“

Članak 218. Zakona o nasljeđivanju glasi:

„Ako se ne zna ima li nasljednika, sud će oglasom pozvati osobe koje polažu pravo na nasljedstvo da se prijave sudu u roku od šest mjeseci od objave oglasa u »Narodnim novinama«.

Oglas će se pribiti na oglasnu ploču suda i objaviti u »Narodnim novinama« i na drugi prikladan način.

Po odredbama stavka 1. i 2. ovoga članka sud će postupiti i ako je nasljedniku postavljen privremeni zastupnik zbog toga što je boravište nasljednika nepoznato, a nasljednik nema opunomoćenika, ili zbog toga što se nasljednik ili njegov zakonski zastupnik, koji nemaju opunomoćenika, nalaze u inozemstvu ili su nedostupni, a dostava se nije mogla obaviti.

Pošto protekne rok iz stavka 1. ovoga članka, sud će provesti ostavinsku raspravu na temelju izjave postavljenog skrbnika i podataka kojima sud raspolaže.“

OTPREMA I DOSTAVA

Sudski poslovnik u člancima 136. - 140. određuje otpremanje i dostavljanje sudskih pošiljaka:

Članak 136.

(1) Pozivi, odluke i drugi otpravci, namijenjeni strankama i drugim osobama, dostavljaju se prema pravilima odgovarajućeg postupka na način određen u podacima o otpravku ili u dostavnoj naredbi.

(2) Ako postoji dvojba glede načina dostavljanja, zatražit će se uputa od suca.

Članak 137.

(1) Odluke, pozivi i drugo za koje je potreban dokaz o primitku dostavit će se strankama i drugim osobama uz dostavnicu ili će se staviti u omot s povratnicom, na kojem će se navesti ime odnosno naziv i točna adresa primatelja, naziv odluke, poziva ili drugo koja se dostavlja, poslovni broj predmeta, datum odluke, te oznaku vrste postupka u kojem se dostava obavlja (kazneni, parnični, ovršni, izvanparnični i dr.). Naziv suda na povratnici stavlja se štambiljem.

(2) Odluke, pozivi i drugo koje treba predati u vlastite ruke naslovniku, otpremić će se uz dostavnicu odnosno omot s povratnicom plave boje, a ostali dopisi uz dostavnicu odnosno omot s povratnicom bijele boje.

Članak 138.

(1) Kad se dopis dostavlja putem sudskog dostavljača ili neposredno predajom u sudu, dostava se obavlja, u pravilu, bez omota, ako pravilima odgovarajućeg postupka nije drugačije određeno.

Članak 139.

(1) Ako primatelj želi osobno primiti odluku, poziv ili drugo sudsko pismeno u sudu, službenik koji obavlja otpremu obaviti će takvu predaju nakon što utvrdi njegovu vjerodostojnost.

(2) Primatelj potvrđuje primitak tako uručene pošiljke vlastoručnim potpisom na izvorniku ili prvom pisano izrađenom primjerku odluke ispod dostavne naredbe, odnosno potpisom dostavnice.

(3) Opunomoćeniku primatelja može se predati pošiljka samo ako je ovlašten i na primanje takvih pošiljki.

(4) Državnim odvjetnicima, javnim bilježnicima i odvjetnicima u mjestu, kojima se odluke, pozivi i drugi dopisi dostavljaju, može se dopustiti da svakog dana u sudu neposredno primaju te pošiljke koje su im upućene, ako se dostava time ne bi odugovlačila. U tom se slučaju neposredno primanje pošiljaka potvrđuje potpisom na dostavnici, ili u dostavnoj knjizi za mjesto.

Članak 140.

(1) Poslove otpreme obavljaju sudski službenici.

(2) Službenik određen za otpremu pošiljaka dužan je prije otpreme provjeriti je li u svakom predmetu određenom za otpremu postupljeno po dostavnoj naredbi i podacima o otpravku, jesu li pošiljke pra-

vilno adresirane, stavljene u omote i opskrbljene dostavnicama i potrebnim priložima, jesu li primjerci otppravaka čitljivi i slično.

ROČIŠTA I KALENDARI

Nakon otpremjenih poziva i drugih dopisa potrebno je postupiti prema pravilima o poslovanju s predmetima vezanim za rok, što je regulirano člancima 142. i 143. Sudskog poslovnika koji glase:

Članak 142.

(1) Spisi u kojima je postupak u tijeku drža se u sudskoj pisarnici sredi po vrstama predmeta i rokovima u kojima treba obaviti pojedine sudske radnje (ročišta i kalendari).

(2) Spisi u kojima su zakazana ročišta drža se odvojeno od onih u kojima su određeni rokovi za obavljanje pojedinih radnji obilježeni brojevima 1 - 31, prema broju dana u mjesecu, bez obzira na mjesec i godinu.

Članak 143.

(1) Službenici sudske pisarnice svakodnevno pregledavaju rokovnik i pretince radi provjere isteka određenih rokova. Ta se provjera obavlja dan prije isteka roka popisa (kalendara).

(2) Spise koji se nalaze u pretincu i kojima istječu određeni rokovi treba dan poslije isteka roka predati sucu, osim ako za pojedini slučaj nije naredbom suca što drugo određeno.

(3) Prije dostavljanja spisa sucu ili određenom službeniku pregledat će se je li u svemu postupljeno po izdanim naredbama, osobito jesu li sve povratnice i dostavnice o obavljenoj dostavi vraćene i pridružene spisu, jesu li tražena izvješća primljena i jesu li naknadno prispjeli podnesci stranaka uloženi u spis i uneseni u popis pismena i slično. Sudska pisarnica je dužna uredno složiti spis prije nego što ga dostavi u rad određenoj ustrojstvenoj jedinici.

(4) Ako se utvrdi da nije u svemu postupljeno po naredbi ili da sve naredbene radnje nisu obavljene, ili da o tome nema dokaza, sudska pisarnica je dužna i bez posebne naredbe poduzimati potrebne mjere da se naredba provede (požurivanje vraćanja dostavnica i povratnica, dostavljanja traženih izvješća, ponovnog dostavljanja poziva i odluka na istu ili drugu adresu i slično).

ZAPISNIK

O ročištu za ostavinsku raspravu vodi se zapisnik (čl. 183. Zakona o nasljeđivanju). Zapisnik se vodi prema pravilima Sudskog poslovnika a ne Javnobilježničkog poslovnika. Bitno je uočiti da prema čl. 183. st. 3. Zakona o nasljeđivanju, osim javnog

bilježnika, na ostavinskoj raspravi obvezno mora biti zapisničar.

Članak 129. Sudskog poslovnika glasi:

(1) Zapisnike o sudskim radnjama piše zapisničar, ako je po pravilima odgovarajućeg postupka predviđeno sudjelovanje zapisničara. Pisanje zapisnika može se povjeriti sudskim i drugim vježbenicima te osobama na stručnom usavršavanju u sudu. Zapisnike i bilješke o obavljenim sudskim radnjama, kad se zapisničar ne može osigurati, sastavlja osoba kojoj je povjereno obavljanje radnje.

(2) U pogledu oblika i načina pisanja zapisnika primjenjivat će se odredbe članka 54. - 58. Sudskog poslovnika.

Članak 54.

(1) Zapisnik se sastavlja o svakoj sudskoj radnji u skladu s pravilima odgovarajućeg postupka.

(2) U svakom zapisniku označit će se točno vrijeme početka i dovršetka sudske radnje.

(3) Zapisnici o raspravama i drugim ročištima, kao i zapisnici sastavljeni u vezi s obavljanjem drugih sudskih radnji, pišu se pismom Times New Roman, veličine 12 pt, na obje strane lista papira veličine A4, s ostavljenim slobodnim prostorom širine 2,5 cm od gornjega i donjega, desnoga i lijevog ruba papira, bez proreda i s odvojenim stavicima.

(4) Odluke donesene tijekom rasprave i drugog ročišta koje se odnose na upravljanje postupkom ili odluke o glavnoj stvari koje su objavljene na raspravi, pišu se u zapisniku odvojeno od ostalog teksta i označuju nazivom, u posebnom redu, malim rastavljenim slovima, bez podebljavanja.

Članak 55.

(1) Zapisnik potpisuje sudac ili službenik koji provodi određenu radnju, u sredini ispod teksta zapisnika. Zapisničar stavlja svoj potpis ispod potpisa suca, odnosno službenika koji provodi određenu radnju.

(2) Na desnoj strani zapisnika ispod teksta ostavit će se prostor za potpisivanje stranaka, ako je to propisano pravilima odgovarajućeg postupka.

(3) Potpisi na zapisniku moraju biti čitljivi. Ako osoba koja treba potpisati zapisnik ne zna ili ne može pisati, stavit će umjesto potpisa otisak kažiprsta desne ruke iznad svojega upisanog imena i prezimena.

Članak 56.

(1) Zapisnik koji se sastavlja u povodu obavljanja sudske radnje izvan sudske zgrade može se iznimno pisati pisačim strojem ili kemijskom olovkom, ako nema mogućnosti za uporabu računala. U takvom slučaju zapisnik se mora prepisati računalom odmah nakon povratka u sud.

(2) Prijepis zapisnika pisanoga kemijskom olov-

kom ovjerava predsjednik vijeća ili sudac pojedinac odnosno službenik koji je provodio sudsku radnju, svojim potpisom i stavljanjem sudskog pečata. Zapisnik pisan kemijskom olovkom zadržat će se u spisu s time da mu se priloži prijepis.

Članak 57.

(1) Kad prema postojećim propisima ne treba sastavljati zapisnik, zapisnik može zamijeniti službena bilješka u kojoj će se navesti obavljena službena radnja, te datum i mjesto njezina obavljanja. Službenu bilješku potpisuje sudac ili službenik koji ju je sastavio.

(2) Ako službena bilješka sadrži izjavu stranke ili priopćenje dano nazočnoj stranci, bilješku će potpisati i stranka. Bilješka se potpisuje na način opisan u članku 55. Sudskog poslovnika.

Članak 58.

(1) Ako je tijekom rasprave ili drugog ročišta snimljen zvučnim ili optičkim uređajima, to ne oslobađa sud dužnosti da sastavi zapisnik.

(2) Sadržaj snimke prepisat će se računalom na način koji odredi sudac odnosno predsjednik vijeća koji je vodio raspravu ili drugo ročište. Medij sa snimkama čuvat će se kao dio spisa sve dok se čuva spis.

(3) Snimke iz stavaka 1. i 2. ovog članka mogu zamijeniti zapisnik samo u slučajevima kada je snimanje propisano pravilima odgovarajućeg postupka i obavljeno uređajima čije korištenje je odobrio ministar pravosuđa i predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

(4) Ako je sudska radnja, sukladno pravilima odgovarajućeg postupka, snimljena zvučnim ili optičkim uređajima, o snimanju će se sastaviti zapisnik u koji se unosi naziv tijela koje je odobrilo snimanje, mjesto snimanja, kratki sadržaj snimke i gdje se snimka čuva.

RJEŠENJE O NASLJEĐIVANJU

Nakon što se prikupe sve potrebne izjave i podaci, dokumentacija o nasljednicima i ostavinskoj imovini, javni bilježnik donosi rješenje o nasljeđivanju odnosno drugu odluku ovisno o rezultatu postupka. Prema članku 184. Zakona o nasljeđivanju sve odluke koje javni bilježnik donosi donose se u obliku rješenja. Rješenja protiv kojih je dopušten prigovor, odnosno žalba, moraju biti obrazložena. Prema članku 226. Zakona o nasljeđivanju određen je sadržaj rješenja o nasljeđivanju te on glasi:

„Rješenjem o nasljeđivanju sud utvrđuje tko je ostaviteljevom smrću postao njegov nasljednik i koja su prava time stekle i druge osobe.

Rješenje iz stavka 1. ovoga članka sadrži:

1. prezime i ime ostavitelja, ime jednoga od njegovih roditelja, datum rođenja, državljanstvo i, po mogućnosti, ostaviteljev jedinstveni matični broj građanina, te za osobe umrle u braku i njihovo prezime koje su imale prije sklapanja braka

2. oznaku nekretnina s podacima iz zemljišnih knjiga potrebnima za upis, kao i oznaku pokretnih stvari i drugih prava za koja je sud utvrdio da ulaze u ostavinu

3. prezime i ime nasljednika, njegovo prebivalište, odnos nasljednika prema ostavitelju, nasljeđuje li ga kao zakonski ili oporučni nasljednik, a ako ima više nasljednika, i nasljedni dio svakoga pojedinog nasljednika izražen razlomkom, te po mogućnosti nasljednikov jedinstveni matični broj građanina

4. je li i kako nasljednikovo pravo uvjetovano, oročeno ili opterećeno nalogom, odnosno inače ograničeno ili opterećeno i u čiju korist

5. prezime i ime i prebivalište osoba kojima je u vezi s nasljeđivanjem ostavitelja pripalo pravo na zapis ili neko drugo pravo iz ostavine s točnom oznakom toga prava, te po mogućnosti njihov jedinstveni matični broj građanina.

Ako u ostavinskom postupku svi nasljednici i zapisovnici sporazumno predlože diobu i način diobe, sud će i taj sporazum unijeti u rješenje o nasljeđivanju. Sud će isto tako postupiti ako diobu provede prema članku 143. i 144. ovoga Zakona.

Odredbе o rješenju o nasljeđivanju primjenjuju se na odgovarajući način i na slučajeve ošasnosti (članak 20.), kao da su ostaviteljevi nasljednici općina, odnosno grad na koje je na temelju ovoga Zakona prešla ostavina.“

Prema Zakonu o OIB-u umjesto JMBG-a upisuje se OIB za ostavitelja i nasljednike

Što se tiče načina pisanja, oblika i potpisivanja rješenja o nasljeđivanju, vrijede odredbe članka 59. - 62. koje glase:

Članak 59.

(1) Tekst sudskih odluka i ostalih pismena mora biti jasan i sažet.

(2) U odlukama i ostalim pismenima obvezna je uporaba zakonskih izraza.

(3) Zakone i druge propise koji se navode u odluci ili pismenu u pravilu treba pisati njihovim punim nazivom, uz naznaku glasila u kojem su objavljeni. Mogu se koristiti samo one kratice koje su uobičajene i lako razumljive.

(4) Vremensko trajanje sankcije i svi novčani iznosi u izreci odluke, osim brojevima, označit će se i slovima u zagradi.

(5) Kod upisa datuma, mjesec će se označiti nazivom. Ako su u postupku dvije ili više stranaka ili

se u istom postupku raspravlja o suprotnim zahtjevima (tužbi i protutužbi), stranke će se u izreci i obrazloženju spominjati punim imenom, a ne po redu nabiranja (kao npr. prvotuženi, drugotuženi i slično).

Članak 60.

(2) Odluke i ostala pismena koja se odnose na predmete u kojima sud postupa u obavljanju sudbene vlasti potpisuje sudac koji rješava predmet. Ako je pismeno sastavljeno na temelju pisanog naloga ili upute predsjednika vijeća odnosno suca pojedinca, otpravke i ostale prijepise potpisuje upravitelj sudske pisarnice ili drugi ovlašteni službenik.

Članak 61.

(1) U slučaju dulje odsutnosti ili nastupanja drugih iznimnih okolnosti zbog kojih sudac nije u mogućnosti izraditi ili potpisati odluku koju je objavio, odluku će po naredbi predsjednika suda izraditi i potpisati drugi sudac.

(2) Neizrađena odluka izradit će se prema sadržaju objavljene odluke i prema podacima iz spisa.

Članak 62.

(1) Sudske odluke i ostala pismena pišu se pismom Times New Roman, veličine 12 pt, na papiru veličine A4.

(2) Presude, važnija rješenja i odluke drugostupanjskog suda uvijek se pišu na cijelom listu, s ostavljenim slobodnim prostorom širine 2,5 cm od gornjega i donjega, desnoga i lijevog ruba papira, bez proreda, s time da pojedini dijelovi odluke (uvod, izreka i obrazloženje) budu vidljivo odvojeni.

(3) Izvornik odluke piše se samo na jednoj stranici. Ako je odluka sastavljena od više listova, svi će se listovi spojiti prošivanjem ili lijepljenjem.

(4) Na presudama i rješenjima kojima se dovršava postupak u gornjem lijevom kutu stavit će se grb Republike Hrvatske u izvornim bojama, a ispod njega naziv »Republika Hrvatska«, te naziv i sjedište suda i sjedište stalne službe. U sredini iznad uvoda stavit će se:

»U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E«, a ispod toga stavit će se naziv odluke

»P R E S U D A«, odnosno »R J E Š E N J E«.

(5) U ostalim sudskim odlukama u gornjem lijevom kutu stavit će se grb Republike Hrvatske u izvornim bojama, a ispod njega naziv »Republika Hrvatska«, te naziv i sjedište suda i sjedište stalne službe. U sredini iznad uvoda stavit će se:

»R E P U B L I K A H R V A T S K A«, a ispod toga stavit će se naziv odluke »R J E Š E N J E«.

(6) U gornjem desnom kutu u svim odlukama stavit će se poslovni broj spisa i podbroj pod kojim je

donesena odluka. Ako se odluka sastoji od više listova, poslovni broj i podbroj pod kojim je donesena stavlja se na svaki list u gornjem desnom kutu.

(7) U uvodu odluke, koju je donijelo vijeće, navode se imena svih članova vijeća, počevši od predsjednika vijeća.

(8) Ispod uvoda, a iznad teksta izreke, označit će se u posebnom redu, malim rastavljenim slovima bez podebljavanja, kakvu je odluku sud donio (»presudio je«, »riješio je« i sl.). Ispod izreke, a prije početka obrazloženja, stavlja se naslov »Obrazloženje« velikim početnim slovom, bez rastavljanja i podebljavanja.

(9) Ispod teksta obrazloženja, na sredini stranice stavlja se mjesto i datum objavljivanja odluke odnosno donošenja, a na desnoj polovici stranice potpis predsjednika vijeća ili suca pojedinca (ime i prezime), dok se na lijevoj polovici stranice stavlja potpis zapisničara, ako je to propisano pravilima odgovarajućeg postupka.

(10) Sudski pečat stavlja se lijevo od potpisa predsjednika vijeća ili suca pojedinca.

U odnosu na stavak 4., kada javni bilježnik postupa kao povjerenik Suda, potrebno je u gornjem lijevom kutu iza navoda „Općinski građanski sud u Zagrebu“ dodati u novom redu „po povjereniku suda“, novi red „javni bilježnik“, novi red „ime i prezime javnog bilježnika“ (vidjeti prilog br. 3.).

OSTALA PISMENA

Tijekom postupka gotovo uvijek je potrebno sastaviti neki dopis, zamolnicu, poziv za pristup odmah, potvrdu i slično. Na takva pismena primjenjuje se članak 63. Sudskog poslovnika koji glasi:

(1) Na sudske dopise, zamolnice, potvrde, kao i na pozive odnosno rješenja koja nemaju poseban uvod stavlja se u gornjem lijevom kutu službeni naziv suda i njegovo sjedište. Poslovni broj spisa stavlja se u gornjem desnom kutu, a datum donošenja odluke, sastavljanja dopisa i slično u sredini ispod napisanog teksta.

(2) Sudski poziv ovjerava se pečatom suda i potpisom službenika koji je poziv sastavio. Potpis se stavlja ispod štambilja ili štampanog otiska koji sadrži ime i prezime predsjednika vijeća odnosno suca koji je naredio pozivanje i štambilja »za točnost otpravka«.

Što se tiče izdavanja otpravaka rješenja o nasljeđivanju i drugih odluka i pismena, Zakon i Poslovnik poznaje nazive „izvornici“, „prijepisi“, „otpravci“, „kopija“. Riječi prijepis, otpravci, kopija imaju isto značenje što je vidljivo iz ovih članaka Sudskog poslovnika.

Članak 64.

(1) Izvornikom se smatra odluka suda, nagodba, nalog, potvrda, isprava i slično, sastavljena u propisanom obliku i vlastoručno potpisana od predsjednika vijeća, suca istrage, suca pojedinca ili drugog ovlaštenog službenika, ako zakonom nije drukčije određeno.

(2) Izvornici odluka, nagodbi i ostalih pismena zadržavaju se u odgovarajućem spisu, a strankama se dostavljaju u ovjerenom prijepisu (otpravak), odnosno u ovjerenom prijevodu, ako je zahtjev za izdavanje odluke na jeziku nacionalne zajednice ili manjine utemeljen na zakonu ili međunarodnom ugovoru.

(3) Potvrda i isprave sastavljene kod suda izdaju se strankama u izvorniku, a za sudski spis zadržava se prijepis (kopija) izvornika.

Članak 65.

(1) Otpravak je prijepis izvornika ili dodatni ispis koji se izrađuje po službenoj dužnosti radi dostavljanja strankama i drugim zainteresiranim osobama.

(2) Na svim otpravicima stavlja se ime i prezime potpisnika izvornika na mjestu gdje je izvornik potpisao predsjednik vijeća, sudac ili drugi ovlašteni službenik, kao i kratica koja označuje da je izvornik potpisan vlastoručno (v. r.). Ispod toga stavlja se potvrda o ovjeri točnosti otpravka koja glasi: »Za točnost otpravka – ovlašteni službenik«. Potvrdu potpisuje upravitelj sudske pisarnice ili drugi ovlašteni službenik uz stavljanje službenog pečata suda.

Članak 66.

(1) U sve izvornike i otpravke odluka protiv kojih je dopušteno podnošenje redovnog pravnog lijeka, ispod potpisa predsjednika vijeća ili suca, stavit će se uputa o pravnom lijeku.

(2) Uputa o pravnom lijeku sadrži uputu o tome kakav je pravni lijek dopušten, u kojemu roku, te kome i u kolikom broju primjeraka se može podnijeti.

SPAJANJE, RAZDVAJANJE I PRIKLOP SPISA

Ako je potrebno spojiti više spisa ili da se određenom spisu priklopi na uvid drugi spis, ili da se nakon spajanja spisi razdvoje, ili da se iz jednog spisa izdvoji dio spisa radi vođenja odvojenog postupka, primjenjuju se članci 113. - 117. Sudskog poslovnika.

Članak 113.

(1) U slučaju kad se sudskom odlukom spoji više spisa radi provođenja jedinstvenog postupka i donošenja zajedničke odluke, spis u kojem je kasnije

pokrenut postupak uvezat će se u spis u kojem je postupak pokrenut ranije, ako pravilima odgovarajućeg postupka nije drukčije određeno.

Članak 114.

(1) Spojeni, jedinstveni spis vodi se pod poslovnim brojem kojim je označen spis u kojem treba provesti jedinstveni postupak i donijeti zajedničku odluku. Spojeni spis preraspodjeljuje se u rad sucu koji provodi jedinstveni postupak te se sucu koji donosi zajedničku odluku iskazuje kao dovršen kada ta odluka bude otpravljena.

(2) Nakon obavljenog spajanja, u odgovarajućem odjeljku upisnika će se kod poslovnog broja spojenog spisa upisati poslovni broj jedinstvenog spisa, dok će se kod jedinstvenog spisa upisati poslovni brojevi svih spojenih spisa. Podaci o kretanju spisa i podaci o odluci upisuju se u upisniku u odgovarajućim odjeljcima kod spisa u kojem se donosi zajednička odluka.

(3) Na omotu jedinstvenog spisa navest će se olovkom u crvenoj boji činjenica spajanja i poslovni broj spojenog spisa (npr: »spojen K-20/14«) ispod poslovnog broja jedinstvenog spisa. Bilješke i oznake s omota uvezanog spisa koje vrijede za spojeni spis prenijet će se na omot jedinstvenog spisa.

(4) Uvezani spis unijet će se u popis pismena jedinstvenog spisa na jedan redni broj, a taj će se popis dalje voditi kao zajednički popis pismena.

Članak 115.

(1) Kad se jedan spis priloži drugom samo radi uvida ili dokaza, u popisu pismena glavnog spisa označit će se priloženi spis kao prilog onom pismenu na kojem se nalazi naredba o prilaganju spisa. Na omotu glavnog spisa kojemu je priložen drugi spis navest će se olovkom u crvenoj boji činjenica prilaganja i poslovni broj spisa koji mu je priložen (npr. »priložen P-12/14.«). Kad priloženi spis bude izdvojen iz glavnog, poslovni broj priloženog spisa precrtat će se u popisu pismena i na omotu glavnog spisa.

(2) U odgovarajućem odjeljku upisnika za priloženi spis zabilježit će se činjenica prilaganja i poslovni broj glavnog spisa (npr. »priložen spisu P-60/14«), a za glavni spis, činjenica prilaganja i poslovni brojevi priloženih spisa (npr. »priložen spis K-12/14 i 13/14« i slično). Podaci o kretanju spisa bilježe se u odgovarajuće odjeljke upisnika kod onog spisa kojemu je drugi spis priložen odnosno kod glavnog spisa.

(3) Ako se zbog naročite potrebe iz nekoga spisa izdvoji koji dio, u taj će se spis, na odgovarajućem mjestu, staviti bilješka o tome gdje se taj dio spisa nalazi.

Članak 116.

Kad se prije dovršetka postupka razdvoje spojeni spisi ili izdvoji dio jednog spisa radi vođenja odvojenog postupka i donošenja posebne odluke, u izdvojeni spis uvezuju se pismena koja se samo na njega odnose. Ostala pismena koja su potrebna za izdvojeni spis uvezat će se u preslici.

Članak 117.

(1) Ako se razdvojeni spis ne ustupa drugom sudu, u upisnik će se upisati pod novim poslovnim brojem.

(2) Razdvajanje spisa upisat će se u odgovarajućim odjeljcima upisnika. Oznake i bilješke koje su se nalazile na zajedničkom omotu, a odnose se samo na razdvojeni spis precrtat će se i prenijeti na omot novoosnovanog spisa. Za taj spis stavit će se novi popis pismena. U dotada vođenom zajedničkom popisu pismena, u odjeljku za primjedbe, označit će se koji dio spisa je izdvojen i uvezen u razdvojeni spis.

OBNOVA SPISA

Ako se spis ili dio izgubi, ošteti ili uništi, spis se obnavlja kako je predviđeno u člancima 118., 119. i 120. Sudskog poslovnika. Bitno je ovdje navesti da rješenje o obnovi donosi predsjednik suda.

Nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju kojim je postupak okončan, odnosno povodom izjavljenog prigovora, kao i u drugim slučajevima kada po odredbama članka 244. Zakona o nasljeđivanju vraća spis sudu, javni bilježnik izvršit će prijepis spisa (fotokopija) koji će zadržati u svom spisu. Pri tome nije potrebno opterećivati sudski spis, odnosno javnobilježnički spis, nepotrebnim dostavnicama nego će se dostavnice koje su postale bespredmetne izdvojiti iz spisa i uništiti (članak 147. Sudskog poslovnika). Primjera radi, ako smo na ostavinsku raspravu pozvali nasljednike i druge osobe koje su pristupile i to smo utvrdili na zapisniku koji predstavlja javnu ispravu, te dostavnice više nije potrebno zadržavati u spisu.

ZNAČENJE POJEDINIH IZRAZA

Prema članku 326. Sudskog poslovnika upotrebljavaju se pojedini izrazi i imaju sljedeće značenje:

1. Pismo je svaki podnesak, dopis, zapisnik, službena bilješka, odluka, kao i akt sudske uprave.
2. Podnesak je svako pismo stranaka, njihovih punomoćnika, zastupnika i drugih sudionika postupka upućeno sudu.
3. Dopis je svako pismo suda upućeno strankama, njihovim punomoćnicima, zastupnicima i drugim sudionicima postupka, odnosno drugim

tijelima i osobama u cilju davanja ili pribavljanja obavijesti ili podataka, koje nema značaj odluke, kao i pismo koje druga tijela i osobe, koja nisu sudionici postupka, upućuju sudu.

4. Zapisnik je svako pismo sastavljeno o sudskoj radnji obavljenoj u tijeku postupka na ročištima, o važnijim izjavama i priopćenjima koje stranke ili drugi sudionici daju izvan ročišta, kao i ostalim radnjama suda kad je to propisano pravilima odgovarajućeg postupka.

5. Službena bilješka je svako pismo suda sastavljeno o manje važnim izjavama i priopćenjima suda strankama ili drugim sudionicima postupka i obrnuto, a o kojima prema pravilima odgovarajućeg postupka nije potrebno sastavljati zapisnik.

6. Odluka je svako pismo suda kojim se započinje, prekida, nastavlja ili dovršava postupak ili službena radnja suda.

7. Akt sudske uprave je svako pismo koje donosi predsjednik suda ili drugi ovlašteni nositelj poslova sudske uprave u obavljanju poslova sudske uprave.

8. Prilog je svako pismo (isprava, tablica, prikaz, crtež i slično) ili fizički predmet koji se prilaže podnesku ili dopisu radi dopune, objašnjenja ili dokazivanja sadržaja podneska ili dopisa.

9. Predmet je skup svih pismena i priloga koja se odnose na istu pravnu stvar, pitanje, zadaću i slično, i čine posebnu cjelinu.

10. Spis je skup svih pismena i priloga koji se odnose na istu pravnu stvar odnosno na istu pravnu ili fizičku osobu, složeni, prošiveni ili slijepljeni u jednom ili više omota označenih istim poslovnim brojem.

11. Svežanj je skup više spisa koji se poslije dovršetka postupka čuvaju složeni u istom omotu (kutiji, koricama i slično).

12. Pod izrazom ročište podrazumijeva se i rasprava, ako iz pojedinih odredaba Sudskog poslovnika ne proizlazi da je riječ o određenom ročištu.

13. Viši sud je neposredno viši sud. Za općinski sud viši sud je županijski sud, za prekršajni sud viši sud je Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske, za trgovački sud viši sud je Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, za upravni sud viši sud je Visoki upravni sud Republike Hrvatske. Za sve sudove viši sud je Vrhovni sud Republike Hrvatske kao najviši sud u Republici Hrvatskoj.

OBRAČUNSKI LIST

Na kraju, ne manje važan je i članak 6. Pravilnika o visini nagrada i naknade troškova javnog bilježnika kao povjerenika suda u ostavinskom postupku (NN 135/03), a koji glasi:

„Javni bilježnik neposredno od nasljednika, tijekom ostavinskog postupka, naplaćuje pripadajuću mu nagradu i naknadu troškova.

O obračunatim i naplaćenim nagradama i troškovima, kao i o mežebitno naplaćenom predujmu ovih naknada, bez obzira jesu li oni u ostavinskom spisu zabilježeni na pojedinoj ispravi, javni bilježnik će u spisu voditi i poseban obračunski list kojim će kronološki bilježiti činjenice izvršenih mu uplata po pojedinom nasljedniku te plaćenim mu nagradama i naknadama troškova, a po obavljenim radnjama obračunski list će zaključiti potvrđujući jesu li mu u cijelosti podmireni i nagrada i troškovi.“ (Prilog broj 4).

Prilozi:

Poziv nasljednicima

Zapisnik s ostavinske rasprave

Rješenje o nasljeđivanju

Obračunski list

U Zagrebu, 22. rujna 2014.

Javni bilježnik

GORDANA JAKOBOVIĆ

Prilog 1. - Poziv nasljednicima

REPUBLIKA HRVATSKA

Javni bilježnik

GORDANA JAKOBOVIĆ

ZAGREB, Ilica 176/II

tel/fax 01/3777-317, 3776-181

notar-jakobovic@zg.t-com.hr

O-1234/14

UPP/OS-56/14

POZIV za ostavinsko ročište

Ime, prezime i adresa pozvane stranke:

Ivan Ivanić, Zagreb, Ilica 123

U ostavinskom postupku iza pok. **Josipa Ivanića iz Zagreba**, pozivate se na ročište, kod navedenog javnog bilježnika, zakazano za:

dne 31. prosinca 2014. g. u 13,00 sati.

Upozorenje:

Osoba koja ima saznanja o postojanju pisane **oporuke** ili isprave o usmenoj oporuci, dužna ih je, ukoliko ih posjeduje, **odmah donijeti na ročište**, ili naznačiti kod koga se navedene isprave nalaze, odnosno dojaviti imena i adresu svjedoka usmene oporuke.

Nasljednici mogu do donošenja prvostupanjskog rješenja o nasljeđivanju dati usmeno na ročištu ili pisanu, ovjerovljenu, izjavu o tome primaju li se nasljedstva, ustupaju ga nekom od sunasljednika ili se odriču nasljedstva koje im pripada po zakonu ili oporuci, te traže li nužni dio, a nadživjeli bračni drug traži li bračnu stečevinu (izjava se može dati na sudu prema mjestu boravišta – prebivališta, javnog bilježnika ili za državljane RH u inozemstvu, pri konzularnom ili diplomatskom predstavništvu RH).

Odricanje od nasljedstva ne može biti djelomično niti pod uvjetom, a odricanje vrijedi i za potomke onoga koji se odriče ako izričito ne izjavi da se odriče samo u svoje ime.

Potpisi na izjavi o primanju nasljedstva ili odricanju od nasljedstva koja je podnesena u pisanom obliku, kao i potpis na punomoći za davanje nasljedničke izjave, ukoliko je izjava dana po punomoćniku, moraju biti ovjereni.

Pozivaju se nasljednici da za ostavinsku imovinu dostave isprave kojima se dokazuje vlasništvo, odnosno druga prava na stvarima, u **IZVORNIKU I PO JEDNU PRESLIKU**:

za nekretnine potrebno je dostaviti izvadak iz zemljišne knjige ne stariji od 3 mjeseca (izdaje se na zemljišno-knjižnom odjelu općinskog suda mjesta gdje se nekretnine nalaze), ako vlasništvo ostavitelja nije upisano u zemljišne knjige potrebno je dostaviti i kupoprodajni ugovor, rješenje o povratu oduzete imovine, rješenje o nasljeđivanju, građevnu dozvolu ako nekretnina nije upisana u zemljišne knjige i slične isprave kao dokaz vlasništva ostavitelja

za pokretnu imovinu i s njom izjednačena prava odgovarajuće isprave kojima se dokazuje vlasništvo i dr. prava (knjižica vozila, štedna knjižica, karticu tekućeg računa, ugovor o oročenom štednom ulogu, ugovor o sefu, oružni list, ugovor o prijenosu dionica, odrezak mirovine, potvrda o pravu korištenja za grobno mjesto i slično).

Ako pozvani nasljednici ne dođu na ročište ili ne daju pisanu ovjerenu izjavu, o njihovu pravu će se odlučiti prema u spisu dostupnim podacima – da se prihvaćaju nasljedstva temeljem zakona ili oporuke, da oporuku priznaju istinitom i pravovaljanom i sl.

Osobe pozvane na ročište svoj identitet dokazuju **važecom osobnom iskaznicom RH ili putovnicom, te se pozivaju na ročište donijeti svoju potvrdu o osobnom identifikacijskom broju (OIB).**

U Zagrebu, _____ g.

Javni bilježnik

GORDANA JAKOBOVIĆ, u.z.

Prilog 2. - Zapisnik s ostavinske rasprave

JAVNI BILJEŽNIK
GORDANA JAKOBOVIĆ
Zagreb, Ilica 176

O-1234/14
UPP/OS-56/14-4

ZAPISNIK od 31. prosinca 2014. g.

PRISUTNI OD STRANE
JAVNOBILJEŽNIČKOG UREDA
javni bilježnik Ana Anić
zapisničar Iva Ivić

PRAVNA STVAR:
ostavinski postupak iza pok.
Ivanić Josip

Konstatira se da je u 13,00 sati pristupio:

1. IVAN IVANIĆ, sin Josipa, rod. 01.01.1987. g. u Zagrebu, OIB: _____, Zagreb, Ilica 123 (OI-111222333 PU Zgb/12), sin

S prisutnim se sačinjava

rodoslovlje

Ostavitelj je bio jedan puta u braku s pok. Majom Ivanić (umrla prije), a u kojem braku je rođeno jedno dijete i to:

a) sin Ivan Ivanić – prisutan.

Usvojene i izvanbračne djece nema.

Prisutni, pod prijetnjom materijalne i kaznene odgovornosti, izjavljuju da ostavitelj u trenutku smrti nije živjela u izvanbračnoj zajednici.

Oporuke nema.

Utvrđuje se da ostavinsku imovinu predstavljaju:

nekretnine:

stan u Zagreb, Ilica 123, prema z.k. izvratku koji prileži

pokretnine:

sredstva na računu ZABA, prema obavijesti, izvornik dan na uvid, preslika prileži

potraživanje prema HZMO-u s naslova neisplaćene mirovine

Druge imovine nema.

Prisutni, poučen po odredbama Zakona o nasljeđivanju, daje sljedeću

nasljedničku izjavu

Ja, sin ostavitelja Ivan Ivanić, izjavljujem da se prihvaćam nasljedstva temeljem Zakona.

(potpis nasljednika)

Javni bilježnik donosi sljedeće

Rješenje

Nasljednikom iza pok. Josipa Ivanića, temeljem Zakona, utvrđuje se:

a) sin Ivan Ivanić

na naprijed navedenoj ostavinskoj imovini, a prema Izjavi kao na Zapisniku.

Prisutni, poučen o pravu prigovora na Rješenje, izjavljuje da se odriče prava na prigovor.

Vrijednost ostavinske imovine, po izjavi nasljednika, iznosi više od 280.000,00 kuna.

Dovršeno u 13,25 sati.

Javni bilježnik:

Zapisničar:

Stranka:

Prilog 3. - Rješenje o nasljeđivanju

O-1234/14

UPP/OS-56/14-8

Republika Hrvatska
Općinski građanski sud u Zagrebu
po povjereniku suda
Javni bilježnik
Gordana Jakobović

REPUBLIKA HRVATSKA
RJEŠENJE O NASLJEĐIVANJU

Općinski građanski sud u Zagrebu, OIB: 01252163117, po javnom bilježniku Gordani Jakobović iz Zagreba, Ilica 176, OIB: 20204032088, kao povjereniku suda, u ostavinskom postupku iza pok. Josipa Ivanića iz Zagreba, Ilica 123, po dovršenoj ostavinskoj raspravi,

riješio je

Iza pok. JOSIP IVANIĆ, sin Petra, iz Zagreba, Ilica 123, OIB: _____, rod. ____ god., a umrolog ____ god. u Zagrebu, drž. Republike Hrvatske.

I. Utvrđuje se da njegovu ostavinu čine:

NEKRETNINE:

kat. čest. ____ u naravi ____ površine ____ kao z.k. tijelo u Al. i stambena ulična jednokatna obiteljska zgrada popisni broj ____ u ____ kao zk tijelo u All. upisano u zk.ul. ____ k.o. ____, prema Izvatku iz zemljišnih knjiga Zemljišnoknjižnog odjela Općinskog građanskog suda u Zagrebu broj ____ od ____ g.

POKRETNINE:

sredstva na računu Zagrebačke banke d.d., rn.br. _____, na ime ostavitelja u neutvrđenom iznosu

potraživanje prema HZMO-u s naslova neisplaćene mirovine na ime ostavitelja u neutvrđenom iznosu.

II. Njegovim nasljednikom temeljem Zakona utvrđuje se:

- sin, IVAN IVANIĆ, sin Josipa, rod. 01.01.1987. g. u Zagrebu, OIB: _____, Zagreb, Ilica 123.

III: Zemljišnoknjižni odjel Općinskoga građanskog suda u Zagrebu izvršit će upis vlasništva pod točkom 1. izreke na ime nasljednika.

IV. Banka će izvršiti isplatu pod točkom 2. izreke na ime nasljednika.

V. HZMO izvršit će isplatu pod točkom 3. izreke na ime nasljednika.

Obrazloženje

U ostavinskom postupku iza pok. Josipa Ivanića, umrolog bez oporuke, utvrđen je kao zakonski nasljednik I. nasljednog reda sin ostavitelja Ivan Ivanić, koji se prihvatio nasljedstva temeljem Zakona.

O-1234/14
UPP/OS-56/14-8

Utvrdivši ostavinsku imovinu kao pod I. izreke, valjalo je riješiti kao u izreci Rješenja.

U Zagrebu, 31. prosinca 2014.

Javni bilježnik
kao sudski povjerenik:
Gordana Jakobović

POUKA O PRAVNOM LIJEKU

Kao nepotrebna ispuštena, s obzirom na to da se nasljednik, po objavljivanju Rješenja, odrekao prava na prigovor.

DNA:

- Ivan Ivanić, Zagreb, Ilica 123
- Z.k. odjel Općinskoga građanskog suda u Zagrebu
- Odjel za katastar Zagreb
- Porezna uprava, Zagreb
- Banka i HZMO, po nasljedniku

RJEŠENJE PRAVOMOĆNO

dne 31. prosinca 2014.

U Zagrebu, 31. prosinca 2014.

Javni bilježnik
Gordana Jakobović

Prilog 4. - Obračunski list

O-1234/14
UPP/OS-56/14-10

OBRAČUNSKI LIST

I. NAGRADA	II. TROŠAK	III. PREDUJAM
datum, iznos, stranka	datum, iznos, stranka	datum, iznos, stranka
31.12.2014. g. Ivan Ivanić	A 05.12.2014. HUO upit 20,00 kn	
JBN 2.500,00 kn PDV 625,00 kn	B Ročište 31.12.14. poštarina 11,10 kn <u>PDV 2,78 kn</u> ukupno 13,88 kn	
	C Rješenje o nasljeđivanju poštarina 4 x 11,10 kn <u>PDV 11,10 kn</u> ukupno 55,50 kn	
UKUPNO 3.125,00 kn	UKUPNO A + B + C 89,38 kn	UKUPNO

SVEUKUPNO I. + II. = 3.214,38 kn

NAPLAĆENO U CJELOSTI

OSTALO NENAPLAĆENO

Oporuka u izvanrednim okolnostima - usmena oporuka

Pisani oblik oporuke kao pravilo postupanja uspostavljen je s razlogom smanjenja mogućih zloupotreba i krivotvorenja pri sastavljanju izjava posljednje volje oporučitelja. Budući da postoje i takve iznimne situacije u kojima nije moguće sastaviti pisanu oporuku, zakon je predvidio i iznimku usmene oporuke koju je moguće i dopušteno načiniti samo pod točno određenim uvjetima. Stoga za usmenu oporuku možemo reći da je ona izvanredni oblik oporuke, koji je valjan samo ukoliko su kumulativno ispunjene određene zakonom predviđene pretpostavke. Koje su to pretpostavke i kako je ovaj institut uređen u hrvatskom nasljednom pravu, više u nastavku članka.

Marija Butković,
dipl. iur., Rijeka

Ključne riječi: *nasljeđivanje, oporuka, usmena oporuka, oporuka u izvanrednim okolnostima, Hrvatski upisnik oporuka*

1. UVOD¹

Pravo nasljeđivanja je pravo zajamčeno Ustavom Republike Hrvatske². Oporučno nasljeđivanje je, uz zakonsko, jedno od dva moguća načina nasljeđivanja u kojem u potpunosti do izražaja dolazi sloboda ostaviteljeva raspolaganja vlastitom imovinom, što potvrđuje i Zakon o nasljeđivanju³ kao primarni propis koji uređuje materiju oporučnog nasljeđivanja⁴. Zakon o nasljeđivanju oporučnog se nasljeđivanja dotiče u Dijelu prvom - Općim odredbama⁵, te u Dijelu drugom - Glavi drugoj koja nosi naziv „Nasljeđivanje na temelju oporuke“⁶. Oporučnom nasljeđivanju posvećen je i osnovni i na Zakonu o nasljeđivanju utemeljen podzakonski propis koji uređuje pitanja vezana uz evidenciju postojanja i proglašenja oporuka općenito, a to je Pravilnik o hrvatskom upisniku oporuka⁷.

Oporuka je tako, u isto vrijeme, formalan, jedno-

stran i opoziv pravni posao mortis causa, odnosno razredba posljednje volje kojom ostavitelj raspolaže svojom imovinom za slučaj svoje smrti, kojom bi bio ovlašten raspolagati i za života i koja proizvodi iste pravne učinke kao i za života učinjeno jednostrano očitovanje ostaviteljeve volje⁸. Iako je zakonsko oporučivanje pravilo, a oporučno iznimka, u slučaju postojanja oporuke ona isključuje zakonsko nasljeđivanje.

1.1. Opće pretpostavke za valjanost oporuke

Kako oporuka proizvodi učinke tek nakon ostaviteljeve smrti, upravo je ispunjenje prijeko potrebnih formalnosti preduvjet koji smanjuje opasnost od eventualnih kasnijih nedoumica i tuđih zlouporaba, istodobno potičući oporučitelja na veću ozbiljnost i promišljanje svoje odluke kod oporučnog raspolaganja. Da bi oporuka (i to bilo koji oblik oporuke) bila valjana, potrebne su kumulativno ispunjene sljedeće pretpostavke: 1) oporučitelj mora imati navršених 16 godina života i 2) mora biti sposoban za rasuđivanje⁹. Ujedno, kod oporučitelja u trenutku razredbe posljednje volje 3) ne smiju postojati

1 Članak je izvorno objavljen u časopisu Novi Informator, broj 6348. od 12. siječnja 2015.

2 Narodne novine br. 56/90., 135/97., 8/98., 113/00., 124/00., 28/01., 41/01., 55/01., 76/10., 85/10., 05/14.

3 Narodne novine br. 48/03., 163/03., 35/05.

4 Vidjeti čl. 7. Zakona o nasljeđivanju

5 Vidjeti čl. 1. – 7

6 Vidjeti čl. 26. – 101.

7 Narodne novine br. 135/03., 164/04.

8 Vidjeti čl. 42. Zakona o nasljeđivanju

9 Vidjeti čl. 26. Zakona o nasljeđivanju

mane volje¹⁰, a sama oporuka 4) mora zadovoljavati uvjete glede zakonom utvrđenog oblika, uz pretpostavke određene zakonom, ovisno o vrsti oporuke koju oporučitelj sastavlja¹¹.

2. OPORUKA U IZVANREDNIM OKOLNOSTIMA - USMENA OPORUKA

Usmena oporuka je izvanredni i privatni oblik oporuke. Naime, pisani oblik oporuke s razlogom je uspostavljen kao pravilo postupanja, a sve radi smanjenja mogućih zloupotreba i krivotvorenja na minimum. Budući da postoje i takve situacije u kojima nije moguće sastaviti pisanu oporuku, zakon je predvidio i iznimku usmene oporuke koja se dopušta samo pod određenim uvjetima.

2.1. Usmenost oporuke

Kako joj i naziv govori, volja oporučitelja kod ovog oblika oporuke mora biti izražena usmeno, izgovorenim riječima. Usmena oporuka je i ona oporuka kod koje je namjera oporučitelja bila da je sastavi pisanu putem kazivanja svoje posljednje volje ovlaštenom sastavljaču, ali je igrom slučaja oporučitelj preminuo prije dovršetka pisanog oblikovanja oporuke¹², kao i u slučaju kad je oporuka dobila pisani oblik koji iz nekog razloga nije valjan¹³. U oba navedena slučaja moguće je da oporuka ipak postoji i bude valjana, ali samo kao usmena oporuka.

2.2. Izvanredne okolnosti

Jedan od uvjeta je postojanje izvanrednih okolnosti uslijed kojih ostavitelj nije mogao oporučiti niti u jednom drugom valjanom (pisanom) obliku, što ne znači da je to dopušteno i u slučajevima kada je sastavljanje usmene oporuke bilo lakše i jednostavnije za oporučitelja¹⁴.

Postojanje iznimnih prilika procjenjuje se prema trenutku izjave usmene oporuke, a ne prema vremenu prije toga¹⁵. Zakon izričito ne navodi što su to izvanredne okolnosti, stoga se njihovo postojanje i važnost procjenjuju u svakom pojedinom slučaju, i to s obzirom na trenutak davanja usmene oporuke. Najčešće izvanredne okolnosti su primjerice vremenske nepogode, postojanje nepo-

sredne životne opasnosti i ostali teški događaji¹⁶, zbog koje oporučitelj više ne može pisati ili se ne može čak ni potpisati, ne može pozvati ovlaštenu osobu da načini pisanu oporuku pred svjedocima ili javnu oporuku, kumulativno s nemogućnošću pisanja/potpisivanja oporuke. Ipak, kod oporučitelja moraju postojati i svijest i volja da načini oporuku, dakle on mora biti priseban, mora moći normalno razgovarati, ne smije se «gubiti» i sl.¹⁷.

Međutim, ako okolnosti nisu bile izvanredne, nego su bile redovne, trajne, tada usmena oporuka neće biti valjana, bez obzira što u trenutku oporučivanja nije bilo mogućnosti za sastavljanje pisane oporuke. Ovo zbog toga što su se u sudskoj praksi pojavljivali slučajevi kada je priznata valjanost i onim usmenim oporukama načinjenima u okolnostima koje su onemogućavale oporučitelja da oporuči u pisanom obliku, ali nisu bile izvanredne. Primjer takvih okolnosti bila bi duga bolest oporučitelja koji nije pozvao službenu osobu da sastavi oporuku ili nije sastavio vlastoručnu oporuku, nego je pred smrt oporučio usmeno¹⁸. Također, nemogućnost pronalaska ranije sastavljene pisane oporuke nema značaj izuzetnih prilika, koje onemogućavaju oporučitelja da sastavi pisanu oporuku¹⁹. Sve to nije u skladu s namjerom zakonodavca da usmenim oporukama samo iznimno prizna valjanost²⁰. Ipak, postojanje izvanrednih okolnosti procjenjuje se od slučaja do slučaja, ali je nužno da one budu iznenadne i da pred ostavitelja stavljaju nužnost sastava upravo tog oblika oporuke.

U slučaju spora o pravnoj valjanosti usmene oporuke, i to postojanja izvanrednih okolnosti zbog kojih oporučitelj nije bio u stanju oporučiti ni u jednom drugom valjanom obliku, ostavinski sud će na parnicu uputiti nasljednika koji svoje nasljedno pravo temelji na toj oporuci jer je njegovo pravo manje vjerojatno od prava zakonskih nasljednika²¹.

2.3. Svjedoci usmene oporuke

Usmena oporuka mora biti izjavljena pred dva istodobno prisutna svjedoka, s tim da oporučitelj mora izričito izjaviti da se radi o njegovoj posljednjoj volji. Svjedoci usmene oporuke mogu biti samo osobe koje mogu biti i svjedoci javne oporuke, dakle moraju biti punoljetni i ne smije im biti oduzeta

10 Vidjeti čl. 27. i 28. Zakona o nasljeđivanju

11 Vidjeti čl. 29. Zakona o nasljeđivanju

12 Vidjeti i Odluku Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Rev-962/87 od 1. srpnja 1987.

13 Gavella, N., Belaj, V., Nasljedno pravo, Narodne novine, Pravna biblioteka – udžbenici, Zagreb, 2008., str. 147.

14 Tako i Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev-569/73 od 23. ožujka 1983. i GŽ-4273/77 od 28. studenog 1978.

15 Odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Rev- 2432/92 od 26. siječnja 1993.

16 Odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Rev-86/59 od 18. veljače 1959. i Gzz-124/57 od 31. listopada 1957.

17 Odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Rev-2052/89 od 1. ožujka 1990. i Rev-2255/89 od 3. travnja 1991.

18 Vidjeti i Odluku Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Rev-637/83 od 30. ožujka 1983.

19 Odluka Županijskog suda u Zagrebu, Gž-4992/99, od 30. srpnja 2002.

20 Gavella, N., Belaj, V., Nasljedno pravo, Narodne novine, Pravna biblioteka – udžbenici, Zagreb, 2008., str. 147.

21 Odluka Županijskog suda u Bjelovaru, Gž-350/12-2, od 1. ožujka 2013.

poslovna sposobnost, ali ne moraju znati čitati i pisati²². No bitno je da razumiju jezik na kojem je oporučitelj iznio svoju oporuku. Svjedoci ne moraju biti posebno pozvani od strane oporučitelja, već je dovoljno da je u njihovoj prisutnosti oporučitelj jasno i određeno očitovao svoju volju²³. Ovo je i logično, budući da se na izvanredne okolnosti uslijeđ kojih se oporuka sastavlja nije moguće pripremiti, pa stoga niti oporučitelj niti itko drugi ne može predvidjeti tko će biti u njegovoj blizini kada bude izjavljivao svoju posljednju volju.

Ipak, određene osobe ne mogu biti svjedoci usmene oporuke. To su oporučiteljevi potomci, njegova posvojčad i njihovi potomci, njegovi predci i posvojitelji, njegovi srodnici u pobočnoj liniji do zaključno četvrtog stupnja, bračni drugovi svih tih osoba ni oporučiteljev bračni drug (isto vrijedi i za izvanbračnog druga).

Svjedoci oporuke dužni su što prije napisati ono što im je oporučitelj usmeno rekao kao svoju oporuku te to predati sudu ili javnom bilježniku na čuvanje. Ovo mogu i usmeno ponoviti pred sudom ili javnim bilježnikom. Uz izjavu o sadržaju oporučiteljeve usmene oporuke potrebno je da svjedoci navedu gdje, kada i pod kojim okolnostima ju je oporučitelj izrazio²⁴. Okolnost da svjedoci usmene oporuke nisu odmah napisali izjavu posljednje volje oporučitelja, ne utječe na valjanost usmene oporuke, što je potvrdila i sudska praksa²⁵. U tom slučaju problematično može biti jedino kako dokazati da je oporučitelj zaista oporučio i kako je to učinio.

2.4. Rok važenja

Iako po svom obliku izvanredna oporuka zahtijeva manje strog oblik od redovne oporuke, njezino trajanje je ograničeno te ona vrijedi 30 dana od prestanka izvanrednih okolnosti u kojima je načinjena²⁶. To znači da za valjanost ovog oblika oporuke nije bitno kad su nastupile izvanredne okolnosti (one mogu trajati sve i do same smrti oporučitelja), već je bitan protek roka od dana njihova prestanka. Primjerice, nade li se oporučitelj u životnoj opasnosti u prometnoj nesreći i pri tome izjavi svoju usmenu oporuku, njeno trajanje je ograničeno

u roku 30 dana od dana prestanka okolnosti prometne nesreće u kojoj se oporučitelj našao. Ako je oporučitelj preživio nesreću i u stanju je valjano oporučiti u nekom drugom redovitom obliku, prestaje i potreba važenja usmene oporuke²⁷. Upravo zbog toga načinjena izjava posljednje volje vrijedi kao pravovaljana oporuka, iako su se prilike poslije toga promijenile, ali samo unutar roka od 30 dana od prestanka izvanrednih prilika²⁸.

2.5. Ništavost pojedinih odredaba usmene oporuke

Ništavne su odredbe usmene oporuke kojima se nešto ostavlja svjedocima pri njezinu sastavljanju, njihovim bračnim drugovima, njihovim precima, njihovim potomcima, njihovim srodnicima u pobočnoj lozi do zaključno četvrtog stupnja srodstva i bračnim drugovima tih osoba. Ono što vrijedi za bračnog druga jednako vrijedi i za izvanbračnog druga²⁹.

3. POSTUPANJE S OPORUKOM

3.1. Proglašenje usmene oporuke i čuvanje izjave o usmenoj oporuci

Ako je ostavitelj ostavio usmenu oporuku i o tome postoji isprava koju su svjedoci izjavili, podnijeli sudu ili javnom bilježniku i nju su vlastoručno potpisali, sud ili javni bilježnik će sadržaj te isprave proglasiti po odredbama koje vrijede za proglašenje pisane oporuke. To znači da će utvrditi njihovu istovjetnost i potvrditi primitak njihove izjave na zapisnik.

Ako nema pisane isprave, sud će odvojeno saslušati svjedoke pred kojima je usmena oporuka izjavljena, a naročito o okolnostima u kojima ovisi njezina valjanost pa će zapisnik o saslušanju tih svjedoka proglasiti po odredbama koje vrijede za proglašenje pisane oporuke (dakle, po odredbama čl. 204. i 205. Zakona o nasljeđivanju)³⁰. Pod terminom «okolnosti o kojima ovisi valjanost oporuke» podrazumijeva se kada je, gdje i u kojim prilikama oporučitelj očitovao svoju posljednju volju.

Ako stranka zahtijeva da se svjedoci usmene oporuke saslušaju pod prisegom, ili ako sud ustanovi da je takvo saslušanje potrebno, odredit će ročište za saslušanje tih svjedoka na koje će pozvati predlagatelja, a ostale zainteresirane osobe samo ako se time ne bi odugovlačilo postupak³¹.

U svakom slučaju, a nakon što sud ili javni bilježnik

22 Vidjeti čl. 38. Zakona o nasljeđivanju

23 Odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Gž-294/67 od 23. ožujka 1967., Gž-2215/70 od 22. srpnja 1970., te Rev-583/60 od 14. siječnja 1960.

24 Vidjeti čl. 39. Zakona o nasljeđivanju

25 Odluka Vrhovnog suda RH, Rev- 769/03. od 7. listopada 2003. i Rev-992/90. od 27. veljače 1991.

26 Vidjeti odluke Vrhovnog suda RH, Rev-597/03. od 15. prosinca 2004., Rev-707/2004. od 9. ožujka 2005., Rev-127/2007. od 27. prosinca 2007., Rev-697/05. od 17. siječnja 2006., Rev-961/2007. od 13. ožujka 2008., Rev-540/2008. od 5. svibnja 2009., Rev-997/2007. od 28. studenoga 2007., Rev- 160/2007. od 14. ožujka 2007.

27 Tako i Gavella, N., Belaj, V., Nasljedno pravo, Narodne novine, Pravna biblioteka – udžbenici, Zagreb, 2008., str. 148.

28 Odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Gž-263/76.

29 Vidjeti čl. 40. Zakona o nasljeđivanju

30 Vidjeti čl. 206. st. 1. Zakona o nasljeđivanju

31 Vidjeti čl. 206. st. 3. Zakona o nasljeđivanju

utvrdi primitak izjava svjedoka na zapisnik, staviti ih u poseban omot i zapečatiti³². Obavijest o primljenoj izjavi službene osobe bez odgode će dostaviti Hrvatskom upisniku oporuka³³. U upisnik ne upisuje se sadržaj same oporuke, niti se u njezga oporuka može pohraniti. Upisnik oporuka vodi Hrvatska javnobilježnička komora sukladno odredbama Pravilnika o hrvatskom upisniku oporuka. U upisnik podatke dostavljaju nadležni sudovi, javni bilježnici, odvjetnici i osobe koje su načinile oporuku, a mogu se upisati sve vrste oporuka. Činjenica da postojanje oporuke nije evidentirano u Hrvatskom upisniku oporuka, niti da je ona bilo gdje posebno pohranjena, ne šteti njezinoj valjanosti. Prilikom vođenja ostavinskog postupka, službena osoba koja vodi postupak u obvezi je zatražiti podatak iz registra o postojanju oporuke, budući da je zakonski obvezno otkriti postojanje oporuke.

³² Vidjeti čl. 171. Zakona o nasljeđivanju

³³ Vidjeti čl. 68. st. 1., čl. 148. st. 8. i čl. 172. Zakona o nasljeđivanju

PRAVNI IZVORI

- 1) Ustav Republike Hrvatske (Narodne novine br. 56/90., 135/97., 8/98., 113/00., 124/00., 28/01., 41/01., 55/01., 76/10., 85/10., 05/14.)
- 2) Zakon o nasljeđivanju (Narodne novine br. 48/03., 163/03., 35/05.)
- 3) Pravilnik o Hrvatskom upisniku oporuka (Narodne novine br. 135/03., 164/04.)
- 4) Zakon o javnom bilježništvu (Narodne novine br. 78/93., 29/94., 162/98., 16/07., 75/09.)
- 5) Crnić, J., Končić, A.M., Zakon o nasljeđivanju, Organizator, Zagreb, 2005.
- 6) Gavella, N., Belaj, V., Nasljedno pravo, Narodne novine, Pravna biblioteka – udžbenici, Zagreb, 2008.
- 7) Borčić, J., Primjena Zakona o nasljeđivanju, Hrvatska javnobilježnička komora, Zagreb, 2003.

Primjer zapisnika u vezi usmene oporuke koju sastavlja javni bilježnik

Posl. broj: OU-___/2014-1

U Zagrebu, dana _____ (slovima: _____).-----

Započeto u _____ (slovima: _____) sati.-----

Ja, javni bilježnik _____, u prostorijama javnobilježničkog ureda, temeljem odredbe članka 39. Zakona o nasljeđivanju (u daljnjem tekstu: ZN), sastavio sam ovaj-----

ZAPISNIK U VEZI USMENE OPORUKE

U ovaj javnobilježnički ured pristupili su: -----

1. (prvo) _____, rođen dana _____. (slovima: _____), OIB _____, s prebivalištem u _____, istovjetnost kojeg sam utvrdila na temelju osobne iskaznice broj _____ izdane od _____ dana _____ i-----

2. (drugo) _____, rođen dana _____. (slovima: _____), OIB _____, s prebivalištem u _____, istovjetnost kojeg sam utvrdila na temelju osobne iskaznice broj _____ izdane od _____ dana _____,-----

te su izjavili da su svjedoci usmene oporuke oporučitelja _____, rođenog dana _____. (slovima: _____), OIB _____, s posljednjim prebivalištem u _____, te da žele njegovu usmenu oporuku ponoviti pred javnim bilježnikom.-----

Ja, javni bilježnik _____, posvjedočujem da su preda mnom navedeni svjedoci usmene oporuke izričito izjavili: -----

«Oporučitelj _____, rođen dana _____, OIB _____, s posljednjim prebivalištem u _____, u našoj je nazočnosti dana _____, oko _____ sati, u _____, na križanju ulica _____ i _____, u osobnom automobilu registarske oznake _____, neposredno nakon prometne nezgode u kojoj je zadobio teške tjelesne ozljede uslijed kojih je nekoliko minuta kasnije preminuo, usmeno izjavio svoju posljednju volju kojom je za jedinog nasljednika sve svoje nepokretne i pokretne imovine odredio svoju kćer _____, rođenu _____, s prebivalištem u _____.-

Svjedocima usmene oporuke ovaj je zapisnik pročitao te ga oni u znak suglasnosti, prihvaćanja i potvrde da je u zapisnik sve što su iskazali istinito uneseno, vlastoručno potpisuju.-----

O postojanju ove usmene oporuke obavijestit će se Hrvatski upisnik oporuka.-----

Dovršeno u _____ (slovima: _____) sati.-----

Vrijednost službene radnje: neodrediva.-----

Javnobilježnička pristojba naplaćena po Tbr. 14/1 i 3 ZJB u iznosu od _____ kn, a javnobilježnička nagrada naplaćena po čl. 26. PPJT u iznosu od _____ kn.-----

SVJEDOCI USMENE OPORUKE:

JAVNI BILJEŽNIK:

Iz prošlosti dubrovačkog notarijata - dubrovački notari u 13. stoljeću

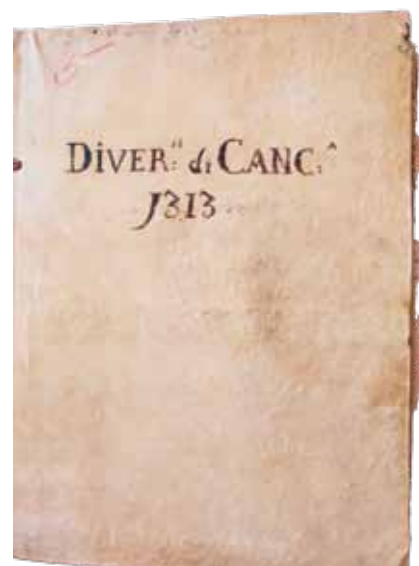
Dr. sc. Branka Grbavac

Odsjek za povijesne znanosti
Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU u Zagrebu

Institucija notarijata u Dubrovniku odigrala je važnu ulogu u oblikovanju društvenih odnosa u komuni. Početkom 20. st. na važnost institucije notarijata u dubrovačkoj komuni skrenuo je pažnju češki povjesničar Konstantin Jireček koji je u časopisu *Archiv für slavische Philologie* objavio rad naslovljen „Die mittelalterliche Kanzlei der Ragusaner“.¹ Rad na dubrovačkom notarijatu tijekom 20. st. nastavio je Gregor Čremošnik koji je objavio niz vrijednih studija.² Povrh toga, Čremošnik je 1951. objavio i prvu knjigu notarskih imbrevijatura dubrovačkog notara Tomazina de Savere iz Reggija.³ U osamdesetim godinama 20. st. rad na objelodanjanju spisa dubrovačke kancelarije nastavio je Josip Lučić objavljujući ih u seriji nazvanoj *Monumenta historica Ragusina*.⁴

Začeci notarske profesije u dubrovačkoj komuni

- 1 Konstantin Jireček, *Die mittelalterliche Kanzlei der Ragusaner*, *Archiv für slavische Philologie*, knj. 25, Berlin, 1903., str. 501-521 i knj. 26, 1904., str. 161-214.
- 2 Gregor Čremošnik, *Dubrovačka kancelarija do godine 1300. i najstarije knjige dubrovačke arhive*, *Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine*, sv. 2, god. 39, Sarajevo, 1927., str. 231-254; *Dubrovački notar prezbyter Johannes (1284-1293)*, *Glas Srpske kraljevske akademije*, knj. 171, Beograd, 1936, str. 89-119; Nekoliko dubrovačkih listina iz XII i XIII stoljeća, *Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine*, sv.43, Sarajevo, 1931., str. 25-54.
- 3 Gregor Čremošnik, *Spisi dubrovačke kancelarije, sv. 1, Zapisi notara Tomazina de Savere 1278-1282.*, *Monumenta historica Ragusina* (dalje MR), sv. 1, Zagreb, 1951.
- 4 Prvi svezak objavio je 1984. godine (Josip Lučić, *Spisi dubrovačke kancelarije. Zapisi notara Tomazina de Savere 1282-1284.*, MR, knj. 2, Zagreb, 1984.). Ubrzo su objavljene i treća (Isti, *Spisi dubrovačke kancelarije. Zapisi notara Tomazina de Savere 1284-1286. Zapisi notara Aca de Titullo 1295-1297*, MR, knj. 3, Zagreb, 1988.) i četvrta knjiga (Isti, *Spisi dubrovačke kancelarije. Zapisi notara Andrije Beneše 1295-1301*, MR, knj. 4, Zagreb, 1993.). Vrijedne studije napisali su i pravni povjesničari Ante Cvitanić (Uvod u dubrovačko statutarno, kasnije zakonsko pravo, *Statut grada Dubrovnika 1272.*, Dubrovnik, 1990., str. 9-48) i Ante Marinović (Postanak i prvi spisi kancelarija srednjovjekovnih dalmatinskih gradova, posebno Dubrovnika i Kotora u XIII. i XIV. stoljeću, *Anali Zavoda za povijesne znanosti IC JAZU u Dubrovniku*, sv. XXII-XXIII, Dubrovnik, 1985., str. 7-24) te Nella Lonza koja je napisale vrijedne studije o Dubrovačkom statutu.

Korice knjige *Diversa cancellariae* iz 1313.

javljaju se tijekom 11. st. od kada potječe i prvi spomen riječi *notarius* u sačuvanim dubrovačkim ispravama. Radi se o ispravi datiranoj mjesecom kolovozom 1023. kojom dubrovački nadbiskup Vitalis i knez Lampredije osnivaju samostan sv. Benedikta na Lokrumu. Njezin sastavljač je dakon Petar koji se potpisuje kao *Petrus diaconus et notarius*.⁵ Isprave iz 11. st. su rijetke, a poznata je još samo jedna sastavljena između 1050. i 1060. rukom poddakona Vitalisa.⁶ Tijekom 12. st. u dubrovačkoj komuni bilježimo novi pomak u razvoju notarske službe. U ispravi iz srpnja 1168. godine dakon Marko u svom potpisu osim isticanja činjenice da je notar navodi i mjesnu odrednicu, tj.

- 5 Jakov Stipišić i Miljen Šamšalović, *Diplomatički zbornik Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije. Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae*, sv. 1, (dalje: CD 1), Zagreb, 1967., dok. 45, str. 62-65.
- 6 CD 1, dok. 59, str. 79-81.

kaže da je *communis notarius*.⁷ To je bilo u skladu s onodobnom notarskom tradicijom i u ostalim istočnojadranskim komunama. Primjerice, u Splitu 1176. magistar Gvalterije sastavlja isprave potpisujući se kao *magister Gualterius communis notarius*.⁸ Od notara Marka sačuvana je samo jedna isprava pa o dužini trajanja njegove službe nemoguće je govoriti. Sljedeći poznati notar dubrovačke komune bio je đakon Marin de Camas (*diaconus Marinus de Camas communis notarius*) koji je u službi zasigurno od 1184. od kada potječe prva sačuvana isprava.⁹ Službu dubrovačkog notara Marin je obavljao sve do 1198.¹⁰ godine kada ga zamjenjuje klerik Gatald (*clericus Gataldus et communis notarius*). Od notara Gatalda sačuvane su četiri isprave, jedna u originalu i tri u prijepisima, a potječu iz travnja 1199.¹¹, ožujka 1204.¹² te dvije iz listopada 1222. godine.¹³ Vrijedno je spomenuti kako je Gatald ujedno i prvi zakleti notar dubrovačke komune što je razvidno iz njegovog potpisa u ispravi iz 1204. u kojoj stoji *clericus Gataldus et communis notarius iuratus*. Na temelju sačuvanih isprava čini se da je notar Gatald službu obavljao u dva mandata. Prvi mandat trajao je do 1206. kada se u službi dubrovačkog notara spominje izvjesni klerik Blaž.¹⁴ Blaž je dužnost dubrovačkog notara obavljao duži niz godina, a posljednja sačuvana isprava potječe iz ožujka 1219. godine.¹⁵ Potrebno je istaknuti da kod notara Blaža u ispravi sastavljenoj u ožujku 1214. prvi put zabilježen je pravi notarski potpis koji glasi: *Ego Blasius clericus et comunis notarius iuratus Ragusii, scripsi complevi et roboravi*.¹⁶ Iz Blaževog potpisa razvidni su elementi, tj. podatci o pisanju i uobličavanju isprave izraženi glagolima *scripsi* i *complevi et roboravi* koji se kasnije pojavljuju u potpisima gotovo svih zakletih općinskih notara. To svjedoči o činjenici da se polako počinje gubiti arhaični element koji je u potpisima njegovih prethodnika izražen glagolom *audire* kojim se naglašavao usmeni karakter pravnog posla te činjenica da je notar zapisao posao onako kako ga je čuo.¹⁷ To svjedoči o procesu jačanja institucije notarijata i važnosti pisanih dokaza. Čini se da se na mjesto dubrovačkog notara početkom dvadesetih godina 13. stoljeća ponovno

Korice knjige *Diversa notariae* iz 1313.

vraća notar Gatald koji sada isprave sastavlja kao prezbiter, a ne klerik (*Ego presbyter Gataldus et communis notarius iuratus*). Moguće je da je Gatald svoj prvi mandat završio iz razloga jer se odlučio školovati i napredovati u crkvenoj hijerarhiji no o tome nemamo čvrstih dokaza. Njegova služba je zasigurno završila do kraja 1227. godine budući da u siječnju 1228. godine dužnost dubrovačkog notara preuzima prezbiter Paskal. Poznat je i točan datum njegovog stupanja u službu (26.1.1228.) budući da je sačuvana njegova prisega koju je i osobno sastavio.¹⁸ Naime, zna se da su notari, kao i ostali komunalni dužnosnici, polagali prisegu kad su se postavljali u službu. To je značilo da nije bilo dovoljno samo da imaju odgovarajuće obrazovanje, nego je bilo potrebno da od komune ishode dozvolu za obavljanje prakse koja se stjecala polaganjem prisega. Prisega prezbitera Paskala započinje riječima: *Ego presbyter Pascalis iuro ad sancta dei evangelia domino Iohanni Dandulo militi et comiti Ragusii et populo Ragusii (facta) in curia cum sonitu campae secundum usum nostre ciuitatis, cartas tabelii fideliter scribere nec amicum iuvare nec inimicum ledere ...* Paskal se zakleo na Sveto pismo pred dubrovačkim knezom i narodom da će notarske isprave vjerno sastavljati pritom ne pogodujući prijatelju ni šteteći neprijatelju. Zatim se obvezao da neće odati tajne kneza i vijećnika (*Et secretum domini comitis et consiliarorum mihi creditum secreta illud tenebo*), te kako neće sastaviti nijednu notarsku ispravu bez prisustva zakletog suca (*Et nullam cartam tabelii faciam sine iudice iurato, qui et testis sit*). To je značilo kako je Paskal prihvaćao komunalnu kontrolu koja je postojala i u ostalim gradovima Dalmacije, a očitovala se u

7 Tadija Smičiklas i ostali, *Diplomatički zbornik Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije. Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae* (dalje: CD), sv. 2-18, Zagreb, 1904.-1990; CD2, dok. 113, str. 119-120

8 CD 2, dok. 141, str. 143-144.

9 CD 2, dok. 338, str. 365.

10 CD 2, dok. 278, str. 294-295.

11 CD 2, dok. 297, str. 315.

12 CD 3, dok. 39, str. 42.

13 CD 3, dok. 190, str. 216-217 i dok. 191, str. 217-218.

14 CD 3, dok. 54, str. 59.

15 CD 3, dok. 145, str. 171-172.

16 CD 3, dok. 105, str. 125.

17 Primjerice kod notara Gatalda u čijoj ispravi je zabilježeno *A quibus ego clericus Gataldus et communis notarius iuratus audiens, scripsi* (CD 3, dok. 39, str. 42).

18 CD 3, dok. 250, str. 279-280.

Stranica statuta Dubrovnika. Izvor: Državni arhiv Dubrovnik.

službi egzaminatora ili auditora. Prisegom se Paskal obvezao zapisivati i presude (*Et per preceptum duorum vel trium iudicum iuratorum cartam sententiae faciam*) te da će lažno sastavljene notarske isprave prijaviti knezu i njegovom vijeću (*Et si aliquam cartam tabelii alicui (!) inuenero falsam, secundum meam conscientiam manifestabo illam domino comiti et illius consilio, uel qui uice domini comitis fuerit*). Čini se da je funkcijom dubrovačkog notara Paskal bio vrlo zadovoljan jer je u službi bio više od trideset godina budući da njegova posljednja sačuvana isprava potječe iz prosinca 1262. godine.¹⁹

Tri godine kasnije službu dubrovačkog notara preuzima prezbiter Petar (*presbiter Petrus et comunis Ragusiensis notarius iuratus*). Prva Petrova sačuvana isprava odnosi se na ugovor iz travnja 1265. kojim splitski i dubrovački izaslanici nastoje utanačiti mir između dva grada nastao zbog nekih razmirica.²⁰ Na mjestu dubrovačkog notara Petar se posljednji put spominje u ispravi iz 1275. godine.²¹ Budući da u razdoblju od 1275. do 1277. nemamo sačuvanu niti jednu dubrovačku notarsku ispravu ne možemo sa sigurnošću utvrditi je li Petar sve

do 1278. godine obavljao dužnost dubrovačkog notara. Naime od 1278. godine mjesto dubrovačkog notara preuzima po prvi put profesionalni notar stranac sa završenim studijem koji je službu obavljao po ovlaštenju svete palače (*sacrii palatii notarius*), tj. papinske kurije. Radi se o notaru Tomazinu de Savere, porijeklom iz talijanskog grada Reggija u Lombardiji, koji je ujedno i prvi notar laik u dubrovačkoj komuni. Vrijedno je istaknuti kako je njegovom službovanju prethodila i s kodifikacijom statutarne prava. Naime, Dubrovčani su 1272. godine uspjeli kodificirati pravne norme za reguliranje društvenih odnosa u komuni objedinivši ih u zakoniku nazvanom *Liber statutorum civitatis Ragusii*. U njemu su zatim redom unosili sve novousvojene zakone u svojim gradskim komunalnim vijećima. Tako je 1275. unesena i odredba prema kojoj su se svi kreditni poslovi u gradu i dubrovačkom kotaru u vrijednosti iznad deset perpera morali sklapati u pisanoj formi pred notarom koji je bio dužan u roku od osam dana izdati notarski ispravu.²²

Dolazak Tomazina na mjesto dubrovačkog notara označio je prekretnicu u razvoju institucije notarijata u dubrovačkoj komuni. Naime, za njegovog službovanja u Dubrovniku dolazi do odvajanja vođenja raznih tipova pravnih poslova, u prvom redu dokumenata sastavljenih za potrebe privatne klijentele i onih sastavljenih za potrebe neke službene upravne i političke instance. Stoga Tomazin u svom potpisu koristi i dvostruku titulu. Naime, kada djeluje za privatnu klijentelu sastavljajući razne privatno-pravne isprave potpisuje se kao *comunis Ragusii iuratus notarius*, a kada djeluje za službene upravne instance potpisuje se kao *communis Ragusii scriba*. Važno je napomenuti da je Tomazin također uveo i podjelu na kojoj se temelji buduća struktura bilježničkog arhiva. Naime, knjige je podijelio u dvije serije *Diversa notariae* i *Diversa cancellariae*.²³ Ipak, potrebno je napomenuti da se unutar toga ranijeg perioda pri sastavljanju dokumenata notari ne drže striktno te podjele pa se stoga i u kancelarijskim spisima također mogu naći privatno-pravni ugovori.

Iz sačuvanih notarskih spisa vidljivo je kako je Tomazin bio vrlo aktivan i u gospodarskom životu dubrovačke komune pa ga često susrećemo kao kupca različitih nekretnina. Tako u listopadu 1278. kupuje od svog tasta Tripuna Skorobogatog vinograde na lokalitetu *Brenum*, tj. na području današnje Župe za 500 perpera.²⁴ Iste godine na spomenutom lokalitetu kupuje i vinograde od Pe-

19 CD 5, dok. 743, str. 238-239.

20 Šime Ljubić, *Listine o odnosjima između južnoga slavenstva i Mletačke Republike*, sv. 1, Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium (dalje: MSHSM), sv. 1, Zagreb, 1868., dok. 129, str. 100-103.

21 CD 6, dok. 133, str. 148-149.

22 M. Križman i J. Kolanović, *Statut grada Dubrovnika 1272.*, Dubrovnik, 1990., knj. VIII, gl. 22, str. 217.

23 O tome vidi više u: Čremošnik, *Dubrovačka kancelarija do 1300.*, str. 233-236.

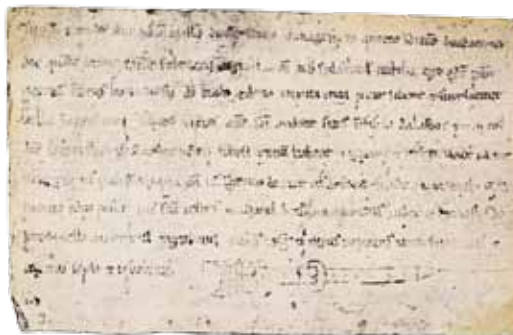
24 MR 1, dok. 5, str. 2

tra Smaltice po cijeni od 200 perpera²⁵. Spomenuti Petar u studenom 1280. godine sastavlja svoju oporuku u kojoj mu ostavlja kuću u Dubrovniku sa svim njezinim pripadcima, smještenu pored kuće Dabre, supruge Petra *de Volcinna* pod uvjetom da njemu ili njegovim izvršiteljima isplati 350 perpera (*domum meam ... do et dono magistro Thomasino notario et ipse magister Thomasinus debeat dare mihi vel pitropis meis yperp. trecentos quinquaginta*).²⁶ Iz isprave sastavljene 2. prosinca 1280. doznajemo kako je Tomazin ispunio oporučni zahtjev te za dotičnu kuću isplatio 350 perpera.²⁷

Iz sačuvanih notarskih imbrevijatura razvidno je kako je Tomazin bio uključen i u kreditno poslovanje u dubrovačkoj komuni te se u dokumentima vrlo često spominje kao zajmodavac. Tako primjerice u ispravi iz ožujka 1282. Dabraslava, supruga Pavla *de Volcina* zajedno sa svojim sinovima posuđuju 50 perpera koje obećavaju vratiti do Božića.²⁸ Nadalje u lipnju iste godine Vitanja Crnić oporučno mu ostavlja tri perpera na ime duga²⁹ dok u ispravi iz siječnja 1284. Dominik *de Erleçe* priznaje da mu duguje 15 perpera koje obećava vratiti do blagdana Božića.³⁰

Samom činjenicom što je kao notar imao završene pravne studije Tomazin se vrlo često u dokumentima spominje kao zastupnik u raznim pravnim poslovima što svjedoči o njegovu ugledu u komunalnoj zajednici. Tako se primjerice spominje kao zastupnik trećoredice Gajaslave, kćerke Petra *de Palmisca* iz Kotora u čije ime prima 10 perpera koje joj je oporučno ostavio Petar Smaltica.³¹ U listopadu 1284. Dumanja *de Stepi* postavlja ga za svog opunomoćenika.³² Godinu dana kasnije (1285.) Juraj *de Carbonoso* postavlja ga za svog zastupnika kako bi primio novac od dubrovačke komune za sol koju im je prodao.³³ Iste godine Petar *Pollanus* iz Venecije opunomoćuje ga da od Kotoranina Dragonje Balduina zatraži novac koji mu duguje.³⁴

Od notara Tomazina sačuvana je i oporuka koju je sastavio u siječnju 1284. godine.³⁵ Kao razlog sastavljanja oporuke Tomazin je naveo strah od iznenadne smrti koji je izražen formulacijom *quod nil cercius morte et nichil incercius hora mortis*, dakle da ništa nije izvjesnije od smrti i ništa neizvjesnije od trenutka smrti. Iz oporuke doznajemo da je iz svog rodnog grada Reggija otišao živjeti u Vene-

Isprava notara Ivana de Prodanello iz 1284.

ciju, zatim u Istru, a potom je došao u dubrovačku komunu obavljati službu gradskog notara gdje se i oženio Stanom, kćerkom Tripuna Skorobogatog.

Isprava notara Andrije Beneše iz 1299.

Također doznajemo da je obavljajući notarsku službu u dubrovačkoj komuni stekao priličan imetak od 3600 perpera. I sam u oporuci kaže *ex labore continuu manuum mearum scribendo die noctuque et exercendo artem et officium notarie, sicut et publicum et notorium, omnia que habeo stabilia et mobilia aquisiui et lucratus fui*.³⁶

Tomazinova oporuka izražava uobičajenu dvosmjernu strategiju u izboru primatelja legata. Naime, Tomazin dio svoje imovine raspodjeljuje za svoju dušu (*pro anima*) raznim samostanima, crkvama, duhovnim osobama u svrhu lakšeg prelaska iz ovozemaljskog u vječni život. Tako je dubrovačkom nadbiskupu oporučio jedan, a kaptolu crkve sv. Marije Veće pet perpera, zatim svakom dubrovačkom svećeniku ostavlja po pola groša da slave mise za njegovu dušu. Dubrovačkim franjevcima i dominikancima oporučuje po tri perpera. Svakom samostanu u gradu ostavlja po jedan perper, a trećoredicama unutar i van grada po dva groša. Zatim želi da se njegovo tijelo pokopa kod franjevac bez obzira u kojem gradu preminuo oporučujući pritom i 15 perpera za mise koje će slaviti. Benediktinskom samostanu sv. Andrije na Lokrumu oporučuje 3 perpera, samostanima sv. Petra i sv. Jakova na Višnjici po tri groša, samosta-

25 MR 1, dok. 6, str. 2

26 MR 1, dok. 376, str. 105-106.

27 MR 1, dok. 397, str. 113.

28 MR 1, dok. 875, str. 266-267.

29 MR 1, dok. 1020, str. 303.

30 MR 2, dok. 755, str. 173.

31 MR 2, dok. 1259, str. 317.

32 MR 3, dok. 183, str. 65.

33 MR 3, dok. 329, str. 103.

34 MR 3, dok. 359, str. 114.

35 CD 6, dok. 383, str. 454-459.

36 Čremošnik, Dubrovačka kancelarija do 1300., str. 236.

Isprava notara prezbitera Ivana iz 1292.

nu sv. Savina na Daksi 6 groša, a benediktinskom samostanu na Mljetu 4 perpera. Zatim samostanu sv. Klare ostavlja 25 perpera. Istu svotu novaca ostavlja i dubrovačkim siromasima dok 50 perpera ostavlja za sva loša djela (*pro male ablata*) koja je počinio. Iz oporuke doznajemo da je imao i nezakonitu kći Mariju kojoj oporučuje 50 perpera i određuje da stanuje sa njegovom suprugom i nasljednicima sve do udaje. Drugi dio Tomazinove oporuke, potanko razraden, posvećen je razdiobi imovine njegovim zakonskim nasljednicima. Prva odredba odnosi se na suprugu Stanu koja dobiva pravo uživanja njegovih posjeda i prihoda isključivo u slučaju ako nakon njegove smrti čuva udovičku postelju, tj. da se ne preuda. Svojoj braći Severitanu i Petru oporučuje po sto perpera. Za glavne nasljednike imovine postavio je svoje sinove koji su trebali podijeliti imovinu na jednake dijelove i pobrinuti se za udaju svojih sestara. Zanimljivo je kako Tomazin naglašava da se niti jedna njegova kćerka nije smjela zarediti protiv svoje volje. U slučaju ako njegovi sinovi nisu željeli preuzeti brigu oko udaje svojih sestara to su trebali učiniti izvršitelji oporuke.

Na mjestu gradskog notara zamijenio ga je 1284. dubrovački kanonik Ivan *de Prodanello* što je značilo da su notarski poslovi u dubrovačkoj komuni ponovno povjeravali crkvenim osobama. Kada je dotični notar stupio u službu nije poznato budući da je sačuvana samo jedna njegova isprava sastavljena u veljači 1284. godine.³⁷ Potrebno je naglasiti kako Ivan *de Prodanello* i njegov kasniji nasljednik prezbitar Ivan nisu identične osobe kako tvrdi Gregor Čremošnik u svojoj studiji.³⁸ Da se radi o dvjema osobama jasno pokazuje analiza njihovih rukopisa kao i njihovih notarskih znakova po kojima su bili prepoznatljivi i razlikovali se od drugih notara. Notarska služba Ivana *de Proda-*

nello u dubrovačkoj komuni nije bila dugog vijeka, a moguće da je bio prisiljen i odstupiti iz službe zbog pobune i sukoba s dubrovačkim nadbiskupom Bonaventurom iz Parme, o čemu nemamo čvrstih dokaza. Naime, u travnju 1284. Ivan je bio optužen da je u nadbiskupovoj palači kamenovao nadbiskupovu stražu, a zajedno s njima i samog nadbiskupa te da ga je psovao kao i čitavu njegovu obitelj.³⁹ Stoga mu je nadbiskup zapovjedio da plati odštetu u iznosu od 100 perpera i to na način da 50 perpera isplati u zadužnicama, a 50 preko vjerovnika.⁴⁰ Dvadesetog dana mjeseca travnja te godine Ivan se pokorio nadbiskupu Bonaventuri, ali mu nije isplatio odštetu koja je bila dogovorena u zakazanom terminu.⁴¹ Stoga je u studenom 1284. godine ponovno pozvan i tada je pred nadbiskupovim sudom prisegnuo da će platiti navedenu odštetu, a kako vjerovnika nadbiskup je prihvatio dubrovačkog kanonika Petra *de Scillo*.⁴² Što se događalo s Ivanom nakon incidenta s dubrovačkim nadbiskupom nije poznato. No, ono što je sigurno jest da početkom 1285. Ivan *de Prodanello* nije u službi što potvrđuje i isprava iz ožujka 1285. u kojoj se spominje *diaconus Johannes Prodanelli, olim notarius*, tj. nekoć notar.⁴³ Ipak da se 1285. nalazio u Dubrovniku svjedoči sačuvana isprava iz studenog u kojoj ga Petar Predaneli, njegov otac Versacije i brat Ivan postavljaju za svog pravnog zastupnika.⁴⁴

Ivana *de Prodanello* na mjestu dubrovačkog notara naslijedio je njegov imenjak i također crkveno lice prezbitar Ivan (*presbyter Iohannes notarium communis*). Prva poznata Ivanova isprava potječe iz siječnja 1285. godine u kojoj opat benediktinskog samostana na Lokrumu potvrđuje samostanske posjede u Župi Dubrovačkoj te ih daje na obrađivanje Mateju Salvadi uz plaćanje najamnine od 2 perpera.⁴⁵ Dužnost gradskog notara prezbitar Ivan obavljao je punih osam godina. Posljednja Ivanova notarska isprava datira iz srpnja 1293. godine.⁴⁶

Istodobno s prezbiterom Ivanom dužnost komunalnog kancelara obavljao je još jedan notar stranac Aco pokojnog Jakova *de Titullo* koji je nosio

39 CD 6, dok. 362, str. 426-427, dok. 294, str. 476-477.

40 CD 6, dok. 395, str. 477.

41 CD 6, dok. 396, str. 478.

42 CD 6, dok. 421, str. 504-505.

43 MR 3, dok. 280, str. 88.

44 MR 3, dok. 358, str. 114.

45 CD 6, dok. 438, str. 521-522.

46 CD 7, dok. 127, str. 145-146. Čremošnik u svojoj studiji *Dubrovačka kancelarija do 1300. i najstarije knjige dubrovačke arhive* pogrešno tvrdi da su uz notara Ivana istodobno djelovali i izvjesni Paskal, dakon Marin i prezbitar Junije. Notar Paskal se spominje u ispravi iz 1286., ali ne u svojstvu sastavljača isprave nego se u njoj navodi neka isprava koju je sastavio Paskal ne precizirajući pritom godinu. Isprava dakona Marina je najvjerojatniji prijepis iz 1286. za koji nije naznačeno tko ga je učinio, budući da je isprava vrlo arhaična i ne uklapa se u onodobnu notarsku praksu. Za notara Junija vidi bilješku 49.

37 Josip Barbarić, Jasna Marković i suradnici, *Diplomatički zbornik Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije. Dodaci. Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae. Supplementa*, sv. 2, Zagreb, 2002., dok. 67, str. 132.

38 Čremošnik, *Dubrovački notar prezbitar Johanes (1284-1293)*, str. 89-119.

Izvod iz registra notara Tomazina de Savere

naslov *imperiali auctoritate notarius*, što je značilo da je službu obavljao po carskoj ovlasti. Prije nego je počeo karijeru dubrovačkog kancelara Aco je bio notar kneza Mihovila Morosinija. Na tom je položaju prvi put zabilježen u ispravi iz listopada 1284. Zanimljivo je da se u jednoj ispravi iz svibnja 1285. spominje da ga je izvjesni Barbije prilikom bune zbog progona *Bincçole* htio udariti nožem.⁴⁷ Kao knežev notar zadnji put zabilježen je u ispravi iz travnja 1286. u kojoj dubrovačka komuna dokazuje papinskom delegiranom sucu da nije kriva zbog zatočenja svećenika Barbija.⁴⁸ Čini se da je Aco ubrzo nakon toga prešao iz kneževе službe u komunalnu i obnašao dužnost kancelara već u listopadu 1286. kada se u odredbama dubrovačkog Vijeća iz 1312. spominje isprava koja je bila dodana u knjigu imbrevijatura notara Junija 27.10.1286., a napisana rukom *Azonis tunc cancellarii communis Ragusii*.⁴⁹ Aco je službu dubrovačkog kancelara obavljao sve do srpnja 1297. godine od kada potječe posljednji njegov upis u knjigu *Diversa cancellariae*.⁵⁰

Godine 1294. službu komunalnog notara u Dubrovniku preuzeo je đakon Andrija Beneše, kasnije dubrovački kanonik, koji je ujedno i posljednji notar koji je djelovao u 13. st., a službu je nastavio obavljati i u prvim desetljećima 14. stoljeća. Prva poznata isprava potječe iz svibnja 1284. godine.⁵¹ Andrija se na mjestu dubrovačkog notara zadržao duži niz godina. Naime, posljednja poznata isprava datira iz 1323. godine.⁵² U studenom 1326. go-

Isprava notara Paskala iz 1246.

dine dubrovačko Malo vijeće donosi odluku kojom je Andrija morao do blagdana Uskrsa dostaviti u komunalnu kancelariju sve svoje spise (knjige) koje je sastavio kao komunalni notar te je morao uobličiti i završiti sve isprave zapisane u njima.⁵³

Njegovu službu naslijedio je Ivan de Finis od koga se spominje isprava sastavljena 7.11.1325.⁵⁴ Istodobno s notarom Andrijom kao kancelar dubrovačke komune djelovao je izvjesni Markvard koji je u službu stupio nakon srpnja 1297. godine. Zna se da je u srpnju 1302. u dubrovačkom Velikom vijeću potpisao odluku o komunalnoj plaći kancelara za jednu godinu u iznosu od 4 libre groša i 15 folara.⁵⁵ U službi dubrovačkog kancelara nije se zadržao dugo što je razvidno iz odluke dubrovačkog Vijeća od 9. ožujka 1303. kada ga izbacuje iz službe i zaključuje da se sve isprave koje je sastavio ponište i ne vrijede.⁵⁶ Razlozi ovakve odluke nisu poznati no vjerojatno su povezani s nedopuštenim radnjama koje je očito provodio.

Iz navedenog razvidno je da je institucije notarijata u Dubrovniku pratila iste razvojne trendove kao i u ostalim gradovima istočnojadranske obale. Prva etapa je bila ona u kojoj su službu obavljali notari-skriptori kao najobrazovanije osobe toga doba, zatim je uslijedila etapa u kojoj su službu obavljali notari-svećenici koji su za taj posao bili i plaćeni, da bi u posljednjoj fazi notarsku službu preuzeli profesionalni notari, uglavnom stranci iz talijanskih gradova. Vrijedno je spomenuti kao u Dubrovniku kao i u većini ostalih dalmatinskih gra-

47 Čremošnik, Dubrovačka kancelarija do 1300., str. 236.

48 CD 6, dok. 463, str. 545-547.

49 MSHSM, knj. 10, Monumenta Ragusina, Libri Reformationum, str. 15. Navedeni dubrovački notar Junije koji se spominje u navedenoj odredbi zasigurno je notar Ivan kako to tvrdi i Jireček u svojoj studiji, a ne druga osoba kako smatra Čremošnik. Naime, malo je vjerojatno da je u tom periodu uz Ivana djelovao i izvjesni Junije od kojeg nemamo sačuvanu niti jednu ispravu. Moguće je da se radi o pogrešno transliteriranom imenu, a i činjenici da ime Junije odgovara Ivanu. Vidi: Čremošnik, Dubrovački notar prezbiter Johannes (1284-1293).

50 MR 3, dok. 1111, str. 340.

51 MR 3, dok. 1022, str. 324.

52 DAD, Miscellanea saec. XIV, nr. 8: Josip Lučić, *Arhivski vjesnik*,

XVII-XVIII (1974.-1975.), str. 74-75.

53 MSHSM, knj. 29, Monumenta Ragusina, Libri Reformationum, str. 224.

54 MSHSM, knj. 29, Monumenta Ragusina, Libri Reformationum, str. 294.

55 MSHSM, knj. 29 Monumenta Ragusina, Libri Reformationum, str. 30.

56 MSHSM, knj. 29, Monumenta Ragusina, Libri Reformationum, str. 30: *...capta fuit pars, quod Marculdus qui fuit cancellarius in Ragusio eiciatur de officio cancellarie, et habere debeat salarium suum, usque ad complementum sui anni. Et quod omnes scripture facte per eum a modo in antea sint casse et nullius vigoris*. Čremošnik, Dubrovačka kancelarija do 1300., str. 237-238.

Početak knjige *Diversa notariae* iz 1318.

dova prvi profesionalni notari obavljaju službu po ovlasti rimskog pape (nove naslove *sacri palatii*). Iako se razvoj institucije notarijata u dubrovačkoj komuni poklapao s razvojem u ostalim dalmatinskim komunama, ali i susjednim talijanskim važno je istaknuti da je svaka od njih bila na neki način samostojna i izolirana politička zajednica koja je nastala pod utjecajem specifičnih lokalnih društvenih i političkih okolnosti što je imalo za posljedicu da pored zajedničkih crta, sadrže i posebnosti vezane uz instituciju notarijata.

Tako primjerice u Dubrovniku sve do drugog desetljeća 14. st. notarska služba bila je u svećeničkim rukama, što svjedoči o tome kako je znatnu ulogu u funkcioniranju dubrovačke komune imala crkva. Vjerojatno je i udaljenost dubrovačke komune u tom razdoblju utjecala na manji upliv profesionalnih notara stranaca u odnosu naspram drugih dalmatinskih gradova u prvom redu Zadra, Trogira i Splita.

DOGAĐANJA

Orsat Miljenić u HJK

29. 4. 2014.

Zagreb

Skupština HJK

17. 5. 2014.

Zagreb

André Michielsens

25. 9. 2014.

Zagreb

Daniel. Sédar Senghor

14. 10. 2014.

Zagreb

Ministar pravosuđa u HJK

Zagreb, 29. travnja 2014.

O preustrojtstvu pravosudnog sustava

U Hrvatskoj javnobilježničkoj komori ministar pravosuđa Orsat Miljenić predstavio je javnim bilježnicima Republike Hrvatske prijedlog reorganizacije pravosudnog sustava. Tom je prigodom ukazao na čitav niz aktivnosti koje valja poduzeti kako bi se došlo do željenih učinaka preustrojstva koje ima dva osnovna cilja: pružiti bolju uslugu građanima i ravnomjernije rasporediti rad sudaca, što znači da bi sudci za istu plaću obavljali približno isti opseg posla. Podacima je potkrijepio kako su danas ta odstupanja velika te da neravnomjerna radna opterećenost dovodi do dugotrajnosti sudskih postupaka, povećavanja zaostataka u radu i velik godišnji iznos isplate naknada za suđenje u razumnom roku.

Budući da će se preustrojstvo pravosudnog sustava svakako odraziti i na rad javnih bilježnika, odgovarajući na pitanja, ministar je pokazao otvorenost i spremnost prihvatiti sve prijedloge koji će biti u pravcu unaprjeđenja pravosudnog sustava i zaštite interesa građana.

26. konferencija europskih javnih bilježnika

Salzburg, 24.-29. travnja 2014.

26. konferencija europskih javnih bilježnika održana je 24.- 25. travnja 2014. u Salzburg na temu: "Više pravne sigurnost za obitelji i poduzeća u Europi". Na konferenciji su bili i bilježnici iz Hrvatske

Susret predsjednika Heksagonale

Sarvar, Mađarska, 22.-23. svibnja 2014.

Pod predsjedavanjem predsjednika Mađarske javnobilježničke komore dr. Adama Totha održan je redoviti sastanak predsjednika bilježnika Heksagonale (Češka, Hrvatska, Mađarska, Austrija, Slovačka, Slovenija). Sjednica je tematski bila usmjerena na raspravu o pitanjima slobodnog protoka javnih dokumenta u EU te budućnosti povezivanja nacionalnih registara. Pozornost je posvećena i razvoju bilježništva i pratećih propisa u zemljama sudionicama. Vrlo aktivno u raspravi su sudjelovali i naši predstavnici Lucija Popov, Denis Krajcar i Filip Milak.

19. redovna sjednica Skupštine HJK

Redovna sjednica Skupštine Hrvatske javnobilježničke komore održana je u Zagrebu, 17. svibnja 2014. Predsjednica Komore Lucija Popov predložila je izbor radnog predsjedništva i to Mirnu Pliško, Tea Karaotića-Milovca i Mirjanu Borčić. Na sjednici je prihvaćen Statut Hrvatske javnobilježničke komore, godišnje izvješće o financijskom stanju o čemu je izvijestio Ivica Kraljičković rizničar Komore te izvješće Duška Sudara, predsjednika Nadzornog odbora. Izvješće o proračunu Komore za 2014. skupu je izložila potpredsjednica Sandra Pandža.

Na kraju je predsjednica HJK Lucija Popov, uz prigodni govor, uručila plaketu Jadranki Borčić, javnoj bilježnici izvan službe za njene aktivnosti i osobite zasluge u proteklih dvadesetak godina.

Predsjednik Vijeća notarijata Europske unije (CNUE) u Zagrebu

André Michielsens, belgijski bilježnik bio je 24.-25. rujna u službenom i radnom posjetu Hrvatskoj javnobilježničkoj komori u sklopu konferencije i skupštine European Law Institutea u Zagrebu.

Tom prilikom predsjednika CNUE-a u Hrvatskom saboru primio je predsjednik Odbora za pravosuđe Josip Kregar, predsjednik Odbora za ustav, poslovnik i politički sustav Peda Grbin te potpredsjednik Odbora za europske poslove Igor Kolman. Na sastanku je predstavljen "Plan 2020" Vijeća notarijata EU i prioriteti u razvoju javnobilježničke profesije u narednih pet godina.

Takoder je razgovarao i s predstavnicima Ministarstva pravosuđa o aktualnim zakonskim rješenjima koji se odnose i na javne bilježnike, Ivanom Crnčecom, pomoćnikom ministra pravosuđa.

U kratkom posjetu predsjednik Michielsens imao je prilike upoznati predstavnike i članove najvažnijih tijela HJK i u zajedničkom druženju razmijeniti mišljenje te ukazati na moguće unapređenje rada u javnom bilježništvu.

Posjet predsjednika Međunarodne unije notarijata (UINL) Daniela Sédara Senghora

Hrvatska javnobilježnička komora i bilježnici Hrvatske počašćeni su posjetom predsjednika Međunarodne unije latinskog notarijata od 12. do 14. listopada 2014.

Osim razmjene iskustava s hrvatskim bilježnicima o aktualnim svjetskim pitanjima daljnjeg razvoja notarijata predsjednik Senghor imao je priliku razgovarati s predsjednikom Republike Hrvatske Ivom Josipovićem te u Ministarstvu pravosuđa sa zamjenicom ministra pravosuđa Sandrom Artuković Kunšt.

Posebno je bilo zanimljivo njegovo predavanje na Pravnom fakultetu u Zagrebu za profesore, studente, uzvanike i javne bilježnike. Tijekom susreta predsjednik Senghor je upoznao Zagreb, Hrvatsku javnobilježničku komoru gdje je zajednički s članovima Upravnog odbora HJK održao svečanu sjednicu i kraće prigodno predavanje.

Predsjednica Lucija Popov zahvalila je na posjetu predsjedniku Seghora te javnoj podršci hrvatskim bilježnicima u nastojanjima da zakonski preuzmu nove ovlasti te poboljšanju funkcioniranja pravnog sustava i pravnu sigurnosti Republike Hrvatske uvođenjem novih tehnologija i praćenjem trendova svjetskog notarijata.

HRVATSKA JAVNOBILJEŽNIČKA KOMORA

ZAGREB, Radnička cesta 34

Tel.: 01/4556-566, faks 01/4551-544

E-mail: hjk@hjk.hr

<http://www.hjk.hr>

POPIS JAVNIH BILJEŽNIKA

10000 ZAGREB (01)

Andrašić Damir, Prilaz Ivana Visina 5
tel. 655 59 05 fax. 655 58 28
e-mail: damir.andrasic@zg.t-com.hr
Dražen Markuš, jb prisjednik

Ankon Jasminka, Nehajska 22
tel. 301 76 93, fax. 301 76 93
e-mail: jasminka.ankon@zgt-com.hr
Snježana Torić, jb prisjednik
Vedran Horvat, jb prisjednik

Babić Katić Marina, v.d.jb
Turinina 5, tel. 480 20 80, fax. 660 39 92
e-mail: notar.babic.katic@gmail.com
Marijana Čosić, jb prisjednik
Jan Mikuličić, jb savjetnik

Baković Marija, M. Matošeca 3
tel. 373 13 76, fax. 373 59 25
e-mail: jb-m.bakovic@zg.t-com.hr
Milijana Baburić, jb prisjednik
Viktorija Nikolić, jb prisjednik

Barbarić Sanja, Ivana Šibla 13
tel. 663 61 70 fax. 663 62 70
e-mail: barbaric.sanja@zg.t-com.hr
barbaric.sanja@notar-barbaric.hr
Duje Ordulj, jb prisjednik
Lavinija Stipišić, jb vježbenik

Bošnjak Darja, Ivana Lučića 2a
tel. 615 43 22, fax. 615 43 23
e-mail: ured@notar-bosnjak.hr
Ana Škarić, jb prisjednik
Svjetlana Pleić, jb prisjednik

Brozović Škrinjaric Štefica, Remetinečki gaj 2f
tel/fax. 614 13 85
e-mail: javni.biljeznik.brozovic@zg.t-com.hr
Jadranka Kuić Humeck, jb prisjednik
Marija Baković, jb vježbenik

Burec Mladen, Trg Stjepana Konzula 1
tel. 239 55 44 fax. 234 45 35
e-mail: mladen.burec@zg.t-com.hr
Božo Miletić, jb prisjednik
Ivana Kozar, jb savjetnik

Čaklović Ljubica, Ilica 253
tel. 370 30 35, fax. 370 33 97
e-mail: notar.caklovic@zg.t-com.hr
Daniela Božić, jb prisjednik

Čavajda Zorka, Radnička cesta 48
tel. 483 16 70, fax. 604 04 45
e-mail: notar-cavajda@zg.t-com.hr
Melita Čondrić, jb prisjednik
Ivana Baburić Katalinić, jb prisjednik
Mija Žužul, jb vježbenik

Čerić Velimir, Ul. Hrvat. proljeća 65
tel. 298 98 22, fax. 292 30 89
e-mail: biljeznik.ceric@zg.t-com.hr
Dolores Svitlanović, jb savjetnik

Dabelić Marina, Vukovarska 284
tel. 230 30 58
e-mail: biljeznik-dabelic@email.t-com.hr
Gordana Relić-Gutenberger, jb prisjednik

Despot Zorka, Lastovska 12
tel. 618 07 10, fax. 618 09 56
e-mail: notar.zdespot@gmail.com
Davor Dukat, jb prisjednik

Dolinar Nenad, Varšavska 4/II
tel. 483 00 95, fax. 483 00 96
e-mail: nenad.dolinar@zg.t-com.hr
Martina Šugar, jb prisjednik

Draškić Lada, Frana Petrića 1
tel. 481 32 01, fax. 481 34 02
e-mail: javni.biljeznik.lada.draskic@zg.t-com.hr
Blaženka Plećaš, jb prisjednik
Martina Jankač, jb prisjednik
Jelena Gvozdanović, jb savjetnik

Dujmović Iva, Jurišićeva 21, tel/fax. 481 45 19
e-mail: javni-biljeznik-iva-dujmovic@zg.t-com.hr
Renata Marković, jb prisjednik

Džankić Pero, Ul. grada Vukovara 269G
tel. 618 03 50, fax. 618 03 61
e-mail: notar@notardzankic.hr
Martina Plastić, jb prisjednik
Ivana Podobnik, jb prisjednik
Lana Milković, jb vježbenik

Gajski Alemka, Mandrovićeva 17
tel. 231 13 32, fax. 234 57 17
e-mail: info@notargajski.hr
Boža Svedrec, jb prisjednik
Nadija Jević, jb prisjednik
Dubravka Rakitničan, jb savjetnik
Jelena Gajski, jb vježbenik
Petra Kaleb Čerber, jb vježbenik

Galić Radojka, Čikoševa 3, tel./fax. 244 25 73
e-mail: galicr@zg.t-com.hr
Goranka Mališa, jb prisjednik
Marina Bukovčak, jb savjetnik

Galović Stanislava, Miroslava Milića 4
tel. 388 17 57, fax. 388 17 80
e-mail: notar.galovic@hi.t-com.hr
Gorana Blaić Hebrang, jb prisjednik
Tomislav Garofulić, jb savjetnik

Glibota Milan, Trnjanska cesta 23
tel/fax. 615 19 60
e-mail: notar-glibota@zg.t-com.hr
Marija Glibota, jb prisjednik
Luka Glibota, jb vježbenik

Grladinović Dubravka, Draškovićeva 13
tel/fax. 461 23 16
e-mail: biljeznik-grladinovic@email.t-com.hr
Ivana Macanić, jb prisjednik
Mirna Ivković, jb prisjednik

Herceg-Miličević Ljiljana, Jurišićeva 1
tel. 492 12 20, fax. 492 12 21
e-mail: javni.biljeznik.herceg@gmail.com
Ivana Herceg, jb prisjednik
Zvezdana Popović, jb prisjednik
Matej Herceg, jb vježbenik

Horvat-Pernar Željka, Savska cesta 9
tel/fax. 482 95 70
e-mail: notar-pernar@zg.t-com.hr
Valerija Pernar, jb savjetnik

Hukelj Anica, Mrazovićeva 6/I
tel. 481 99 55, fax. 481 99 51
e-mail: notar-hukelj@zg.t-com.hr

Kristian Hukelj, jb prisjednik
Marija Soko, jb prisjednik
Maša Morić, jb savjetnik

Jakić Branko, Zelinska 3, tel/fax. 611 46 44
e-mail: branko.jacic@notar-jacic.hr
Marko Elijaš, jb prisjednik
Ivan Jakić, jb vježbenik
Mia Leko, jb vježbenik

Jakobović Gordana, Ilica 176, tel/fax. 377 73 17
e-mail: notar-jakobovic@zg.t-com.hr
Ljerka Gec, jb prisjednik

Jelavić Zoran, Hrvatskog proljeća 40
tel/fax. 291 36 08
e-mail: zoran.jelavic@zg.t-com.hr
Tamara Kaiser, jb prisjednik

Ježek Mladen, Šošarićeva 10, tel./fax. 492 96 41
e-mail: mladen.jezek2@zg.t-com.hr
Danaja Debicki, jb prisjednik
Tomislav Žabek, jb savjetnik
Branimir Jazbec, jb vježbenik

Jukić Nevenka, Koranska 1c
tel. 617 09 33, 617 09 34
e-mail: nevenka.jukic@zg.t-com.hr
Tea Gracin, jb prisjednik

Jurić Marijan, Savska cesta 56,
tel. 617 71 34, fax. 617 72 07
e-mail: ivan@biljeznik-juric.hr
Ivan Jurić, jb prisjednik
Sinja Maja Oštrek, jb prisjednik
Marija Čatić, jb savjetnik
Neven Kočila, jb vježbenik

Juroš Alen, Dankovečka 8
tel. 298 94 94
e-mail: notarjuros@zg.t-com.hr

Kelečić Vesna, Zagrebačka avenija 104 c/III
tel. 387 80 88, fax. 387 81 07
e-mail: biljeznik.kelecic@post.t-com.hr
Tina Petrić, jb prisjednik
Željka Štefanić, jb vježbenik
Mirna Makovec, jb vježbenik

mr. sc. Knego-Rogina Jadranka, Argentinska 4
tel/fax. 345 19 46
e-mail: j.b.knego@gmail.com
Vika Despot Roso, jb prisjednik
Marija Pezer, jb prisjednik
Krešimir Rogina, jb vježbenik
Margareta Žabčić, jb vježbenik

Kutija-Kušpilić Renata, Maksimirska 3
tel. 239 59 84, fax. 239 59 85
e-mail: renata-kutija-kuspilic@zg.t-com.hr
Nikolina Milešević, jb prisjednik

Lisonek Ilinka, Trg hrvatskih velikana 4
tel. 481 04 93, fax. 487 15 48
e-mail: ilinka.lisonek@zg.t-com.hr
Sanja Kodrnja, jb prisjednik
Suada Jašarević, jb prisjednik
Sandra Nikolov, jb prisjednik
Zrinka Akalović, jb savjetnik

Lovrić Biserka, Grižanska 6
tel. 295 52 10, fax. 295 52 12
e-mail: biserka.lovric@zg.t-com.hr
Božica Jagoić Tukša, jb prisjednik
Andrea Kurilić, jb savjetnik

Marčinko Vladimir, Palmotićeve 43a
tel. 483 96 27, fax. 492 11 20
e-mail: notar.marcinko@inet.hr
Tanja Kapitan, jb prisjednik
Tena Genc, jb prisjednik
Iva Kršić, jb savjetnik

Maroslavac Željka, Av. Dubrovnik 12
tel. 655 13 73, fax. 654 81 51
e-mail: zmaroslav@inet.hr
Gordana Manojlović, jb prisjednik
Irena Marić, jb prisjednik
Ernita Obuljen, jb savjetnik

Martinović Igor, Petrinjska 14
tel. 492 02 51, fax. 492 03 99
e-mail: igormartinovic60@gmail.com
Mirela Kovačević, jb vježbenik

Matijević Tomislav, Vukovićeva 11, tel. 370 01 99
e-mail: ured@notar-matijevic.hr
Ivica Vuković, jb prisjednik

Matko Ruždjak Jožica, Kneza Višeslava 2
tel. 461 17 60, fax. 462 28 33
e-mail: jozica.matko-ruzdjak@zg.t-com.hr
Sanja Vladušić, jb prisjednik
Nataša Marijanović, jb prisjednik
Vida Baranović, jb savjetnik

Matoš Mladen, Ilica 297
tel. 377 92 06, 377 65 60, fax. 374 56 78
e-mail: mladen.matos@notar-matos.hr
Željka Belić, jb prisjednik
Medina Karahasanović, jb prisjednik

Modrušan Kornelija, Draškovićeva 8
tel. 481 43 53
e-mail: kornelija.modrusan@zg.t-com.hr

Pandža Sanda, Kačićeva 9
tel. 484 07 03, fax. 484 63 37
e-mail: ured@notar-pandza.hr
Snježana Pavlović Rajčević, jb prisjednik
Sandra Mikinac, jb prisjednik

Parlov Ivan, Ozaljska 21
tel. 309 73 33, fax. 309 83 33
e-mail: notar-parlov@zg.t-com.hr
Ivana Jerković, jb prisjednik

Pejović-Fumić Lidija, Gundulićeva 31
tel. 484 67 95 fax. 485 46 90
e-mail: lpejovic@inet.hr

Picukarić Željka, Draškovićeva 57
tel. 481 00 95 fax. 481 02 58
e-mail: zeljka.picukaric@zg.t-com.hr

Popov Lucija, Iblerov trg 2/II, tel/fax. 455 27 02
e-mail: notar-popov@zg.t-com.hr
Vanja Popov, jb prisjednik
Josip Gović, jb prisjednik

Pučar Vesna, Miramarska 24
tel. 615 51 91, 615 51 94, fax. 615 51 90
e-mail: v.pucar@notar-pucar.hr
Ivana Cvetković, jb prisjednik
Vedran Vujanović, jb savjetnik

Ranogajec Branko, Heinzelova 40
tel. 450 08 88, fax. 450 08 75
e-mail: notar-ranogajec@zg.t-com.hr
Domagoj Ranogajec, jb prisjednik

Ribarić Obrenija, Nikole Tesle 16
tel/fax. 485 50 84
e-mail: jb-ribaric@zg.t-com.hr
Marija Antolin, jb prisjednik
Ivana Blaić Bagatin, jb savjetnik

Mr. sc. Rotim Jozo, Trg J. F. Kennedyja 6b
tel. 238 36 40, fax. 238 36 41
e-mail: biljeznik-rotim@biljeznik-rotim.hr
Boro Bubnjić, jb prisjednik
Ivan Rotim, jb vježbenik
Nevena Cota, jb vježbenik

Serda Pavlović Suzana, Maksimirska 38
tel. 231 01 30
e-mail: suzana @inel.hr
Biserka Hrvatinić, jb savjetnik

Sudar Duško, Frankopanska 2A
tel. 484 78 69, fax. 481 53 18
e-mail: notar-sudar@zg.t-com.hr
Katarina Dilber, jb prisjednik
Tihana Sudar, jb prisjednik

Suzana Ilić, jb savjetnik
Igor Sudar, jb vježbenik

Mr. sc. Svedrović-Kilibarda Ljubinka, Ilica 139a,
tel. 377 93 00, fax. 377 95 00
e-mail: biljeznik-lj.svedrovic@zg.t-com.hr

Šarčević Vladimir, Tratinska 79/I,
tel. 302 26 12, fax. 309 43 32
e-mail: biljeznik-sarcevic@zg.t-com.hr

Šaškor Stjepan, Petrinjska 4, tel/fax. 481 05 35
e-mail: stjepan.saskor@jbured-saskor.hr
Vesna Lelas, jb prisjednik
Katarina Sokić, jb prisjednik
Borna Balta, jb vježbenik

Škrinjar Kos Senija, Vlaška 103, tel/fax. 466 50 78
e-mail: senija.skrinjar@zg.t-com.hr
Marijana Dekanić, jb prisjednik
Andrijana Plenča, jb savjetnik

Štefčić Jasna, Zajčeva 1, tel/fax. 242 28 66
e-mail: jasna.stefcic@zg.t-com.hr

Tadić Nikola, Prilaz Đ. Deželića 23
tel. 482 64 40, fax. 482 65 12
e-mail: nikola@notar-tadic.hr
Jelena Maržić Benzija, jb prisjednik
Skala Sandra, jb prisjednik
Martina Šarić, jb vježbenik

Trkman Pajić Mirjana, Škrlečeva 39
tel/fax. 230 23 35
e-mail: notar.trkmanpajic@yahoo.com
Jana Pajić, jb prisjednik

Valić Katica, Trg N. Š. Zrinskog 17
tel. 487 30 60, fax. 487 30 51
e-mail: ured@notar-valic.hr
Tomislav Knez, jb prisjednik
Krešimir Valić, jb prisjednik
Alida Valić Pešut, jb savjetnik
Kristijan Krznarić, jb vježbenik

Vodopija Čengić Ljiljana, Rudeška cesta 173
tel. 388 85 16, fax. 388 85 17
e-mail:
vodopija.cengic.ljiljana.javni.biljeznik@zg.t-com.hr
Nevenka Šimac, jb prisjednik
Marina Sente, jb savjetnik

Zajec Vlasta, Trg K. Tomislava 4
tel. 485 27 07, fax. 485 27 08
e-mail: vlastazajec@inet.hr
Sanja Lovrić, jb prisjednik
Domagoj Balentin, jb prisjednik
Matea Markesina, jb vježbenik

Zorić Jasna, Dugoselska 12, tel./fax. 231 13 31
e-mail: jb-j.zoric@zg.t-com.hr
Anamarija Baljkas Hrgić, jb prisjednik
Nikolina Gažić, jb prisjednik
Ivana Galić, jb savjetnik

Žitko Janko, Poljička 12
tel. 611 73 03, fax. 617 64 71
e-mail: javnibin@inet.hr

Žitko Jasna, Milana Amruša 7/II
tel. 481 01 65, fax. 481 31 66
e-mail: notar.jasna.zitko@zg.t-com.hr
Ivana Bajutti, jb prisjednik

Škaričić-Sinčić Lada, Gajeva 2/IV
tel. 487 60 71, fax. 481 29 67
e-mail: javnobiljeznicki.ured.zivkovic-sincic@
email.t-com.hr
Sabrina Kafedžić, jb prisjednik
Anita Škurjanec, jb prisjednik
Kristina Mikulić, jb savjetnik
Barbara Živković, jb savjetnik

31300 BELI MANASTIR (031)

Milas Krešimir, v.d.jb, Kralja Tomislava 39
tel. 742 242, fax. 742 240
e-mail: notar.milas@gmail.com

23420 BENKOVAC (023)

Dražina Martina, Trg Alojzija Stepinca 14
tel. 682 264, fax. 682 26
e-mail: javni.biljeznik.martina.drazina@zd.t-com.hr
Amanda Šikić Vernik, jb vježbenik

23210 BIOGRAD NA MORU (023)

Kvartuč Dušan, Obala P. Krešimira IV bb
tel/fax. 383 021
e-mail: javni-biljeznik-dusan-kvartuc@zd.t-com.hr

43000 BJELOVAR (043)

Čulo Poljak Marija, Trg E. Kvaternika 2
tel. 220 696
e-mail: j.b.m.culo.poljak@bj.t-com.hr

Dujmović Martina, P. Preradovića 8/I, tel. 241 250
e-mail: notar.martina.dujmovic@gmail.com
Ivana Mrsin Kusturin, jb prisjednik
Tajana Borovac Šinko, jb savjetnik

Franjić Mario, Ul. A. K. Miošića 28a
tel. 221 251, fax. 221 252
e-mail: notar-franjic@bj.t-com.hr

Kustić Marija, A. Starčevića 5b, tel/fax. 242 145
e-mail: jb.marija.kustic@bj.t-com.hr
Natalija Batinac, jb prisjednik

20271 BLATO (020)

Marinović Sandra, Ulica 85. broj 18, tel. 852 739
e-mail:
sandra.marinovic.javni.biljeznik@du.t-com.hr

52460 BUJE (052)

Nazarević Snježana, Trg J. Broza Tita 1
tel. 721 743, fax. 721 744
e-mail: snjezana.nazarevic@pu.t-com.hr
Dijana Akrap, jb prisjednik

52420 BUZET (052)

Ivković Miodrag, Trg Fontana 2
tel. 695 712, fax. 662 929
e-mail: notar@notar-ivkovic.com
Mario Brajdić, jb prisjednik

51250 CRIKVENICA (051)

Boras Koko, Ul. kralja Zvonimira 29
tel/fax. 241 952
e-mail: javni.biljeznik.koko.boras@ri.t-com.hr

40000 ČAKOVEC (040)

Crnčec Jasenka, I. G. Kovačića 6, tel/fax. 311 507
e-mail: jb-jasenka.crncec@ck.t-com.hr
Latinka Ivošević, jb prisjednik
Tena Crnčec, jb savjetnik

Jalšovec Sanda, Valenta Morandinija 13
tel. 310 688
e-mail: jb.jalšovec.sanda@ck.t-com.hr

Kvakan Ivan, R. Boškovića 21, tel/fax. 390 733
e-mail: kvakan.ivan.javni.biljeznik@ck.t-com.hr
Jelena Bogdan Kvakan, jb savjetnik

Marodi Ivan, Matice hrvatske 14,
tel. 390 477 fax. 391 580
e-mail: ivan.marodi@ck.t-com.hr
Katarina Posavec, jb prisjednik
Sandra Marodi, jb savjetnik
Marija Jambrović, jb vježbenik

Zvonarek Mirjana, Park Rudolfa Kropka 2
tel. 390 750
e-mail: zvonarek.javni.biljeznik@ck.t-com.hr
Tamara Horvat, jb prisjednik
Mateja Ivković, jb vježbenik

51219 ČAVLE (051)

Seškar Vesna, Čavle 78, tel. 545 326
e-mail: notar.seskar@ri.t-com.hr
Željka Tuškan Bregovac, jb prisjednik
Jelena Papić Trbović, jb prisjednik

43240 ČAZMA (043)

Torbašinić Ljerko, Trg čazm. kaptola 9
tel. 772 342, fax. 227 040

e-mail: ljerko.torbasinovic@bj.t-com.hr

31326 DARDA (031)

Kovač Marija, Sv. Ivana Krstitelja 91
tel/fax. 741 151
e-mail: mkovac.biljeznik@gmail.com

43500 DARUVAR (043)

Čop Mladen, Trg kralja Tomislava 1
tel/fax. 333 512
e-mail: notar.cop@bj.t-com.hr

51300 DELNICE (051)

Mihelčić Nikola, Amerikanska 3, tel/fax. 811 812
e-mail: javni-biljeznik-nikola-mihelcic@ri.t-com.hr

49240 DONJA STUBICA (049)

Cividini Marija, Trg M. Gupca 25, tel/fax. 286 268
e-mail: jbm-cividini@kr.t-com.hr
Maja Baković, jb prisjednik

31540 DONJI MIHOLJAC (031)

Zrnka Stamatosa, v.d.jb Trg A. Starčevića 11
Tel/fax. 632 527, e-mail: ured@notar.djurdjevic.hr

22320 DRNIŠ (022)

Buva Dijana, Nikole Tesle 17a,
tel. 886 749, fax. 886 593
e-mail: buva.dijana.javni.biljeznik@si.t-com.hr

20000 DUBROVNIK (020)

Bronzan Luce, Dr. Ante Starčevića 24
tel. 411 292, fax. 311 943
e-mail: luce.bronzan@gmail.com
Iva Carić, jb prisjednik

Mozara Nikša, Vukovarska 17
tel. 638 570, fax. 638 574
e-mail: jb.ured@biljeznik-mozara.hr
Jelena Škrabo, jb prisjednik
Marijana Matijašević, jb vježbenik

Radović Ivo, Vukovarska 19, tel. 492 050
e-mail: notar@radovic.com.hr
Marina Kristović, jb prisjednik
Eldin Karamehmedović, jb vježbenik

Stanić Anđelko, Ulica dr. A. Starčevića 20
tel. 357 777, fax. 357 946
e-mail: andjelko.stanic@du.t-com.hr
Nada Pirjać, jb prisjednik
Iva Radović, jb savjetnik

Viden Nikša, Vukovarska 22
tel. 412 644, fax. 311 566
e-mail: niksa.vidjen@du.t-com.hr
Franić Mirna, jb savjetnik

47250 DUGA RESA (047)

Bišćanin Zdravka, Bana Josipa Jelačića 7
tel. 841 075, fax. 841 00 79
e-mail: notar.pesut@gmail.com
Vedrana Jaković, jb prisjednik

10370 DUGO SELO (01)

Copić Krešimir, Dragutina Domjanića 1
tel. 275 44 79
e-mail: copickresimir@gmail.com
Natalija Pavlović, jb prisjednik
Niko Skoblar, jb savjetnik

Perić Slavica, J. Zorića 8,
tel. 277 56 20, fax. 277 56 21
e-mail: notar-slavica.peric@zg.t-com.hr
Andreja Tanasković, jb prisjednik
Marija Dajak, jb savjetnik

31400 ĐAKOVO (031)

Brač Nikola, Ulica pape Ivana Pavla II 8
tel/fax. 810 605
e-mail: javni.biljeznik.brac@os.t-com.hr
Marija Mutavdžić, jb savjetnik

Crnov David, Ul. pape Ivana Pavla II 9/I,
tel. 815 136, fax. 815 154
e-mail: crnov.david.javni.biljeznik@os.t-com.hr

Ratinčević Pavao, Stjepana Radića 4
tel/fax. 814 325
e-mail: jb-pavao.ratincevic@os.t-com.hr

48350 ĐURĐEVAC (048)

Matulec Darko, Kralja Tomislava 2
tel/fax. 813 891
e-mail: notar.darko.matulec@hi.t-com.hr

Šimčić Ankica, Trg Sv. Jurja 1, tel/fax. 811 811
e-mail: simcic.ankica.javni.biljeznik@kc.t-com.hr
Iva Markov, jb savjetnik

43280 GAREŠNICA (043)

Bilandžija Marko, Trg hrvatskih branitelja 6
tel/fax. 532 476
e-mail: notar.bilandzija@hi.t-com.hr

44400 GLINA (044)

Bukovac Marina, S. i A. Radića 12
tel/fax. 882 625
e-mail: marina.bukovac.javni.biljeznik@sk.t-com.hr
Ivana Bukovac, jb vježbenik

53000 GOSPIĆ (053)

Fajdić Mile, Kaniška 9, tel/fax. 573 337
e-mail: mile.fajdic@gs.t-com.hr

Zdunić Boris, Popa Frana Biničkog 10
tel/fax. 574 862
e-mail: boris.zdunic.javni.biljeznik@gs.t-com.hr
Marija Grivičić, jb savjetnik

43200 GRUBIŠNO POLJE (043)

Luketić Ivo, A. G. Matoša 3, tel/fax. 485 025
e-mail: ivo.luketic@bj.t-com.hr

44430 HRVATSKA KOSTAJNICA (044)

Pličanić Gordana, Nine Marakovića 69
tel/fax. 851 229
e-mail: javni.biljeznik.plicanic@sk.t-com.hr
Belma Pličanić, jb prisjednik

32236 ILOK (032)

Šimunić Tomislav, Dr. Franje Tuđmana 50
tel. 590 300
e-mail: javni.biljeznik.simunic.ilok@email.t-com.hr
Marko Šimunić, jb vježbenik
Anita Bošnjak, jb vježbenik

21260 IMOTSKI (021)

Juroš Mate, Šetalište Stjepana Radića 8
tel/fax. 672 561
e-mail: biljeznik.juros@gmail.com

Ujević Petar, Ante Starčevića 17, tel/fax. 670 001
e-mail: javni.biljeznik.petar.ujevic@st.t-com.hr

42240 IVANEC (042)

Šagi-Belcar Nada, Ak. Ladislava Šabana 5
tel. 782 104
e-mail: nada.sagi-belcar@vz.t-com.hr
Danijela Marković, jb prisjednik

10310 IVANIĆ GRAD (01)

Mišković Marijan, Moslavačka 12, tel. 288 86 88
e-mail: marijan.miskovic@vk.t-com.hr
Željka Kirin, jb prisjednik

10450 JASTREBARSKO (01)

Volarić Stjepan, Braće Kazić 7, tel. 628 39 69
e-mail: notar-stjepan.volaric@zg.t-com.hr
Ivana Širanović Vulić, jb prisjednik

47000 KARLOVAC (047)

Antić Ivanka, Josipa Šipušića 1, tel. 844 262
e-mail: notar.antic@post.t-com.hr
Ines Antić, jb prisjednik

Augustinović Marina, V. Nazora 6, tel. 615 466
e-mail: jb-marina.augustinovic@ka.t-com.hr

Tranfić Željka, V. Nazora 6, tel. 615 466
e-mail: jb-zeljka.tranfic@hi.t-com.hr
Ivana Lipošćak, jb prisjednik
Tena Tranfić, jb vježbenik

Bubaš-Magličić Nina, I. G. Kovačića 2
tel. 616 111
e-mail: nina.bubas-maglicic@ka.t-com.hr
Sandra Rekaš Roca, jb savjetnik

Plavetić Zrnić Snježana, Domobranska 6
tel/fax. 600 605
e-mail: jb-plavetic@ka.t-com.hr
Alen Alić, jb savjetnik
Zvonimir Kuzman, jb vježbenik

Žaja Blanka, Gundulićeva 8
tel. 615 920, fax. 615 940
e-mail: notar.blanka.zaja@ka.t-com.hr
Morana Kasun, jb prisjednik

51215 KASTAV (051)
Mavrinac Radosna, Trg Matka Laginje 1
tel. 691 070
e-mail: notar.mavrinac@ri.t-com.hr
Martina Lučić, jb prisjednik
Iva Paškvan Opačić, jb prisjednik

21216 KAŠTEL STARI (021)
Donika-Stanojević Joško, Obala k.Tomislava 26
tel. 232 333
e-mail: javni-biljeznik-donika@st.t-com.hr
Tatjana Perić, jb prisjednik
Marija Katić, jb savjetnik

49290 KLANJEC (049)
Čizmek Mirko, Lijepa naše 22 a, tel. 550 331
e-mail: mirko.cizmek@kr.t-com.hr

22400 KNIN (022)
Čujec Josip, Tvrtkova 3, tel. 662 673
e-mail: josip.cujec@si.t-com.hr
Marina Čujec, jb vježbenik

48000 KOPRIVNICA (048)
Bakrač Nikola, Opatička 5, tel. 622 755
e-mail: notar-bakrac@kc.t-com.hr

Ostović Marina, A. Nemčića 4a, tel. 623 820
e-mail: marina.ostovic@kc.t-com.hr

Papac Ljubica, A. Nemčića 1/I, tel. 626 817
e-mail: ljubica.papac@kc.t-com.hr
Antonia Torma, jb prisjednik

Pavlović Ronald, Križevačka 5, tel/fax. 622 440
e-mail: notar-pavlovic@kc.t-com.hr

20260 KORČULA (020)
Kaliman Ivna, Kovački prolaz 25, tel. 715 758
e-mail: ivna-kaliman-javni-biljeznik@du.t-com.hr
Dajana Sardelić, jb vježbenik

53230 KORENICA (053)
Kolar Milica, Pere Šnjarića 11, tel/fax. 776 571
e-mail: milica.kolar@email.t-com.hr

51221 KOSTRENA (051)
Flego Davorka, Žuknica 1b,
tel. 289 700, fax.289 007
e-mail: biljeznik.d.flego@vip.hr
Đurđica Đukić, jb prisjednik

49000 KRAPINA (049)
Bjelčić Damir, Ljudevita Gaja 8, tel. 373 064
e-mail: damir.bjelcic@kr.t-com.hr
Martina Majcen, jb prisjednik
Lorena Frljužec, jb vježbenik

Dika Konstantin, Kardinala Stepinca 6
tel. 300 307
e-mail: konstantin.dika@kr.t-com.hr

48260 KRIŽEVCI (048)
Jelić-Veršić Nataša, Baltićeva 4
tel. 682 890, fax. 271 340
e-mail: jb-natasa-jelic.versic@kc.t-com.hr
Ana Benko Budja, jb prisjednik
Jelena Velić, jb vježbenik

Tušek Višnja, I. Z. Dijankovečkog 9
tel. 681 700, fax. 271 218
e-mail: visnja.tusek@gmail.com
Željka Skalički Širko, jb prisjednik
Luka Tušek, jb vježbenik

51500 KRK (051)
Katunar Zrinski Miljenka, Trg bana J.Jelačića 1
tel/fax. 520 536
e-mail: katunar.zrinski@hi.t-com.hr
Andrej Pavešić, jb prisjednik
Kristijan Trinajstić, jb vježbenik
Marin Valković, jb vježbenik

44320 KUTINA (044)
Malačić Mira, Hrvat.branitelja 11
tel. 681 500, fax. 676 500
e-mail: jb-mira.malacic@sk.t-com.hr
Tina Puškaš, jb prisjednik

Medić Mato, Trg kralja Tomislava 7, tel. 683 525
e-mail: javni.biljeznik.medic.mato@sk.t-com.hr
Iva Medić, jb savjetnik

Mokry-Uroić Dubravka, Kolodvorska 2
tel. 630 288
e-mail: dubravka.mokry-uroic@sk.t-com.hr

52220 LABIN (052)

Terković Branko, Rudarska 7
tel. 851 141, fax. 851 142
e-mail: notar.terkovic@hi.t-com.hr
Čekada Franković Lara, jb prisjednik

Udovičić Rita, Zelenice 18/I, tel. 852 013

e-mail: notar-udovicic@pu.t-com.hr

51415 LOVRAN (051)

Radmila Mandić, Šetalište M. Tita 35, tel. 293 426
e-mail: notarlovran@ri.t-com.hr
Bojana Mandić, jb vježbenik

42240 LUDBREG (042)

Radašić Kruno, Miroslava Krleže 27, tel. 810 125
e-mail: kruno.radasic.j.b@vz.t-com.hr
Lidija Bačani, jb prisjednik

21300 MAKARSKA (021)

Barbić Ante, Ul. 4. svibnja 533 br. 1, tel. 615 500
e-mail: notar-a.barbic@hi.t-com.hr
Anamarija Arapović Vranješ, jb prisjednik
Jela Kutleša, jb vježbenik

Pejković Ante, Ul. Stjepana Radića 7, tel. 615 257

e-mail: notar.pejkovic@gmail.com
Anja Pejković Vujčić, jb prisjednik
Lora Pejković, jb vježbenik

51550 MALI LOŠINJ (051)

Marković Božo, Braće Vidulić 2-6,
tel. 233 047, fax. 520 401
e-mail: bozo.markovic@ri.t-com.hr
Filip Marković, jb savjetnik

20350 METKOVIĆ (020)

Pandža Joško, A. Starčevića 9, tel./fax. 681 154
e-mail: biljeznik-pandza@email.t-com.hr

Plečaš Vedran, Trg k.Tomislava 3/I, tel. 681 177

e-mail: notarvedranplecas@gmail.com
Jure Plečaš, jb prisjednik

40315 MURSKO SREDIŠĆE (040)

Hoblaj Ruža, Trg braće Radića 8a, tel. 543 300
e-mail: notar.hoblaj@ck.t-com.hr
Hana Hoblaj, jb savjetnik

31500 NAŠICE (031)

Godžirov Boris, Pejačevićev trg 11, tel. 615 100
e-mail: boris.godzirov@os.t-com.hr
Ivna Godžirov, jb savjetnik

Mandić Ljerka, Braće Radića 4,

tel. 612 092, fax. 612 093
e-mail: j.b.ljerka.mandic@hi.t-com.hr
Valentina Benić-Kapraljević, jb prisjednik

Lana Kusturić Škurla, jb vježbenik

35400 NOVA GRADIŠKA (035)

Jelinić Stanka, Karla Dieneša 3, tel/fax. 363 388
e-mail: javni-biljeznik-s.jelinic@sb.t-com.hr
Domagoj Strinavić, jb prisjednik

52466 NOVIGRAD (052)

Micelli Aleksandra, Trg Pozzetto 19
tel. 757 043, fax. 726 232
e-mail: info@notar-micelli.hr
Ana Maria Micelli, jb savjetnik

42220 NOVI MAROF (042)

Vidović-Džidić Nada, Zagrebačka 2,
tel. 612 244, 205 244, fax. 205 243
e-mail: nada.vidovic-dzidic1@vz.t-com.hr
Valentina Žugec, jb prisjednik

51259 NOVI VINODOLSKI (051)

Tus Jelena, Korzo Vinodolskog zakona br. 50A,
tel/fax. 245 503, e-mail: jelena.tus@ri.t-com.hr

44330 NOVSKA (044)

Đerek Ante, Trg L. I. Oriovčanina 18/1
tel/fax. 601 515
e-mail: javni.biljeznik.ante.derek@sk.t-com.hr
Nives Drobnjak, jb vježbenik

47300 OGULIN (047)

Brčić Mirjana, Vladimira Nazora 23
tel/fax. 525 444
e-mail: biljeznik-m.brcic@ka.t-com.hr
Maja Stjepanović, jb vježbenik

21310 OMIŠ (021)

Vuković Radoslav, Četvrt Ž. Dražojevića bb
tel/fax. 861 753
e-mail: jb-radoslav.vukovic@st.t-com.hr

51513 OMIŠALJ (051)

Kučar Neven, Put mora 1, tel/fax.841 126
e-mail: javni.biljeznik.neven.kucar@ri.t-com.hr

51419 OPATIJA (051)

Beletić Robert, Maršala Tita 75
tel. 711 280 fax. 272 939
e-mail: notar.beletic@ri.t-com.hr
Branka Šarić, jb prisjednik
Andrea Jović, jb savjetnik

Šuran Nataša, Maršala Tita 80

tel. 272 955 , fax. 271 738
e-mail: jb-natasa.suran@ri.t-com.hr
Morana Čavka Markiš, jb savjetnik

33515 ORAHOVICA (033)

Novačić Antun, Trg pl. Mihalovića 2
tel/fax. 674 336
e-mail: jb-antun-novacic@vt.t-com.hr

49243 OROSLAVJE (049)

Kramar Jadranka, Milana Prpića 65, tel. 264 154
e-mail: biljeznik.jadranka.kramar@kr.ht.hr

31000 OSIJEK (031)

Arambašić Biserka, Kapucinska 17
tel. 214 660, fax. 214 661
e-mail: notar.arambasic@gmail.com
Vjenceslav Arambašić, jb prisjednik
Marija Šarić, jb prisjednik

Borić Mirjana, Jakova Gotovca 13
tel. 202 200, fax. 202 204
e-mail: notar-mirjana.boric@os.t-com.hr
Ivana Kovačević, jb prisjednik
Vedran Borić, jb savjetnik

Dumančić Dragica, Vrt J. Truhelke 3
tel/fax. 201 277
e-mail: jbdumancic@yahoo.com
Marijan Dumančić, jb prisjednik
Rahela Kovačić, jb prisjednik

Gagro Pavao, v.d.jb, Županijska 13a
tel. 200 808, fax. 214 163
e-mail: vdjbpavaogagro@post.ht.hr

Kokić Anamarija, Trg slobode 3/l, tel. 204 027
e-mail: amkjavni.biljeznik@os.t-com.hr

Kovačev Tatjana, Europske avenije 4
tel/fax. 206 605
e-mail: tatjana.kovacev@os.t-com.hr
Janjić Dora, jb prisjednik
Brnjevarac Boris, jb prisjednik

Perić Lidija, Kapucinska 25/l, tel/fax. 201 110
e-mail: lidija.peric@inet.hr
Mijo Perić, jb prisjednik
Jasminka Pavlov, jb prisjednik
Antonija Rako, jb savjetnik

Popović Mandica, Trg A. Starčevića 10
tel. 650211
e-mail: javni.biljeznik.mandica.popovic@os.t-com.hr
Sanja Popović, jb vježbenik

Rok Verica, Kapucinska broj 23/l
tel/fax. 700 707, 205 211
e-mail: javni.biljeznik.rok.verica@gmail.com
Lana Albert Majstorović, jb prisjednik

Šimašek Zlatko, Vijenac Paje Kolarića 2
tel./fax. 215 650
e-mail: simasek.zlatko.javni.biljeznik.@os.t-com.hr

Šustić Hrvatin, Hrvatske Republike 31b
tel. 213 213
e-mail: sustic.hrvatin@os.t-com.hr
Sumba Peček, jb prisjednik

53220 OTOČAC

Mudrovčić Mato, Bartola Kašića 8
tel./fax. 053/773-366
e-mail: notar.mudrovacic@gs.t-com.hr
Mateja Kostelac, jb vježbenik

47280 OZALJ (047)

Ivić Jenkač Tea, Zrinskih i Frankopana 15
tel/fax. 732 048
e-mail: javni.biljeznik.ivic.tea@ka.t-com.hr

23290 PAG (023)

Škunca Elizabeta, Podmir bb, tel. 612 281
fax. 616 905
e-mail: elizabeta.skunca@zd.t-com.hr

34550 PAKRAC (034)

Grgurić-Rukavina Dubravka, Trg bana Jelačića 6
tel/fax. 412 905
e-mail: dubravka.grguric-rukavina@po.t-com.hr

52000 PAZIN (052)

Blečić Marija, Jože Šurana 6, tel/fax. 621 544
e-mail: jb-marija.blecic@pu.t-com.hr
Marijan Paulišić, jb prisjednik
Deana Matković, jb savjetnik

Jeromela Mauša Nataša, Dinka Trinajstića 2
tel/fax. 621 111
e-mail: biljeznik.natasa@hi.t-com.hr
Tijana Belac, jb prisjednik
Andrea Zgrablić Bučić, jb vježbenik

44250 PETRINJA (044)

Antoš Višnja, Dr. Franje Tuđmana 10
tel. 814 587, 815 465, fax. 813 851
e-mail: biljeznik.antos@gmail.com
Zrinka Kovačićek, jb savjetnik

Ocvarek Domagoj, Trg Stjepana Radića 13
tel/fax. 812 959
e-mail: j.b.domagojocvarek@gmail.com

33405 PITOMAČA (033)

Andal-Mlinarić Brigita, Trg Kralja Tomislava bb,
tel/fax. 801 561
e-mail: jburedbam@email.t-com.hr

10451 PISAROVINA (01)

Barbarić Petar, Trg Stjepana Radića 4/I
tel/fax. 629 18 69
e-mail: barbaric.petarjavni.biljeznik@zg.t-com.hr

20340 PLOČE (020)

Žderić Tomislav, Neretvanskih gusara 12
tel/fax. 670 323
e-mail: biljeznik.zderic@gmail.com

44317 POPOVAČA (044)

Greblo Vladimir, Trg grofa Erdedyja 28
tel/fax. 670 771
e-mail: vladimir.greblo2@optinet.hr

52440 POREČ (052)

Ferenc Tanja, Trg slobode 2
tel. 452 905, fax. 428 210
e-mail: jb-tanja.ferenc@pu.t-com.hr
Marjana Kirin, prisjednik

Hrvatini Marija, 8.marta 1, tel. 433 258
e-mail: marija.hrvatini@pu.t-com.hr
Tina Kalac, jb prisjednik
Morena Jakovčić, jb savjetnik

Pahović Đordano, Trg Joakima Rakovca 5
tel. 442 163

e-mail: notar-pahovic@pu.t-com.hr
Sabina Parenčan, jb prisjednik
Maksimiljan Pahović, jb vježbenik
Josip Pahović, jb vježbenik

34000 POŽEGA (034)

Bagarić Niko, Ul. Sv. Florijana 6, tel/fax. 272 551
e-mail: niko.bagaric@po.t-com.hr
Marijana Perić, jb prisjednik

Brekalo Ante, Dragutina Lermana 6
tel. 313 153, fax. 313 152
e-mail: javni.biljeznik.ante.brekalo@po.t-com.hr
Zdenka Husar, jb prisjednik
Domagoj Brekalo, jb vježbenik
Ivana Kronšteter, jb vježbenik

mr. sc. Včelik Mario, Primorska 2, tel/fax. 251 640
e-mail: biljeznik-vcelik@po.t-com.hr
Ksenija Hudeček, jb prisjednik
Matea Včelik, jb vježbenik

40323 PRELOG (040)

Blažeka Ljiljana, Glavna 26, tel/fax. 645 062
e-mail: ljiljana.blazeka@inet.hr
Andreja Gredelj, jb prisjednik
Tamara Blagus, jb vježbenik

Kvakan Petar, v.d.jb, Trg Sv. Florijana 20
tel. 646 200, fax. 645 155

e-mail: marijan.balaban@optinet.hr

49218 PREGRAĐA (049)

Večerić Gordana, Kostelgradska 9
tel/fax. 377 884
e-mail: ured@notar-veceric.hr

52100 PULA (052)

Crljenica Alida, Ćirilometodske družbe 1
tel/fax. 215 625
e-mail: notar-crljenica@pu.t-com.hr
Sandra Bilić, jb prisjednik
Maja Crljenica Štimac, jb prisjednik
Ana Janko, jb vježbenik

Kopić Nansi, Anticova 9/I, tel/fax. 217 808
e-mail: notar.nansi@pu.t-com.hr
Vedran Franković, jb prisjednik
Tena Kopić, jb savjetnik
Tijana Celija, jb vježbenik
Samra Dervović, jb vježbenik
Morena Mačina, jb vježbenik

Krajcar Denis, Flanatička 10, tel/fax. 215 315
e-mail: notar.krajcar@pu.t-com.hr
Mladen Meničanin, jb prisjednik
Željko Valenta, jb prisjednik

Kukučka Ivan, Jurja Žakna 4b
tel. 544 755, fax. 213 097
e-mail: notarpula@pu.t-com.hr
Danijela Diković Komadina, jb prisjednik
Miroslav Kutlača, jb savjetnik
Goran Tomić, jb vježbenik
Andreja Mihevc, jb vježbenik

Obrovac Skira Sonja, Laginjina ulica 2
tel. 211 260
e-mail: sonja.obrovac.skira@pu.t-com.hr
Jelena-Kristina Cindrić Bačac, jb prisjednik

Paić-Čerin Marina, Olge Ban 8,
tel. 215311, fax. 380 804
e-mail: marina.paic-cerin@notar-cerin.hr
Duško Bambić, jb prisjednik
Marko Vitasović, jb prisjednik
Jelena Raguž, jb savjetnik

Perković Divna, Mletačka 2
tel. 217 505, fax. 522 316
e-mail: notar.d.perkovic@pu.t-com.hr
Iva Pauro Ćiković, jb savjetnik

Pliško Mirna, Smareglina ul. br.7
tel. 210 511, fax. 522 377
e-mail: notar@notar-plisko.hr
Ivan Regvat, jb prisjednik
Gorana Savčić, jb vježbenik

51280 RAB (051)

Radić Ermina, Palit 69, tel/fax. 725 498
e-mail: javnibin@inet.hr
Draženka Pičuljan, jb prisjednik

51000 RIJEKA (051)

Banić Miroslav, Korzo 4/II, tel/fax. 338 114
e-mail: miroslavbanic@inet.hr
Petar Banić, jb savjetnik

Ćuzela Vesna, Korzo 18

tel. 339 686, fax. 322 969
e-mail: notar-cuzela@notar-cuzela.hr
Milena Čehajić, jb prisjednik
Sunčica Žužić Kovačić, jb prisjednik
Silvija Perišić, jb savjetnik
Marina Cvitan, jb vježbenik
Maja Grgić, jb vježbenik
Sara Madžarov, jb vježbenik

Grozdanić-Dekleva Marija, Korzo 35/I

tel/fax. 336 727
e-mail: notar.grozdanic-dekleva@ri.t-com.hr
Loris Baričević, jb prisjednik
Nikolina Grozdanić, jb savjetnik
Hrvoje Hauptert, jb vježbenik

Legović Gordana, Rudolfa Strohala 3

tel. 322 922, fax. 321 052
e-mail: notar.legovic@ri.t-com.hr
Veronika Fućak Zvonarić, jb prisjednik
Kristina Grižon, jb savjetnik

Lovrović Lečić Vera, Fiorello la Guardia 25

tel/fax. 212 665
e-mail: jbvll@ri.t-com.hr
Nada Jovanić, jb prisjednik
Katarina Datković, jb savjetnik

Marinković Žaklina, Korzo 22, tel. 323 409

e-mail: notar.zaklinamarinkovic@hotmail.com

Panjković Velibor, Ante Starčevića 4

tel. 317 370, fax. 317 076
e-mail: velibor.panjkovic@ri.t-com.hr
Danijela Duran Šunić, jb prisjednik
Tamara Mihalović, jb prisjednik
Nataša Babić, jb savjetnik
Branka Ramić, jb vježbenik
Romana Miculinić, jb vježbenik
Natali Superina, jb vježbenik
Danijel Lučić, jb vježbenik
Iva Stipković, jb vježbenik

Paravić Darko, Gnambova 2/II, tel/fax. 330 532

e-mail: jb-paravic@ri.t-com.hr
Blanka Kosjek Rumora, jb prisjednik
Marin Belavić, jb prisjednik

Boris Volarić, jb savjetnik

Pejnović Stevan, Ribarska 2/2, tel. 214 783

e-mail: notar.pejnovic@ri.t-com.hr
Kovačić Vesna, jb prisjednik
Ivan Dobrović, jb savjetnik

Sablić Dorčić Marina, Ciottina 5, tel. 494 169

e-mail: biljeznik@sablic-dorcic@optinet.hr
Ana Sabljak, jb prisjednik

Smojver-Bašić Anđelka, Školjić 2

tel/fax. 335 890
e-mail: jb-andjelka-smojver-basic@ri.t-com.hr
Željko Bašić, jb prisjednik
Tonka Bašić, jb vježbenik

Sokolić-Ožbolt Olga, Užarska 28-30/II

tel/fax. 212 513
e-mail: notar-sokolic@ozbolt.tcloud.hr
Danijela Miloš Novak, jb prisjednik
Martina Klarin, jb savjetnik
Sanja Bugarinović, jb vježbenik

Švegović Vesna, Titov trg 10, tel/fax. 335 753

e-mail: javni-biljeznik-vesna-svegovic@ri.t-com.hr
Ivana Pahljina, jb vježbenik

Vrsalović Zoran, Korzo 40

tel. 322 211, fax. 322 393
e-mail: javni.biljeznik.zoran.vrsalovic@ri.t-com.hr
Ana Huserik Zujčić, jb prisjednik
Andrea Rajković, jb prisjednik
Sara Vrsalović, jb vježbenik

52210 ROVINJ (052)**Dušić Davor**, Ul. Carera 20, tel/fax. 818 051

e-mail: notar-dusic@pu.t-com.hr
Morana Erak Dušić, jb prisjednik
Anita Ledenko, jb vježbenik

Zujčić Rino, N.Quarantotto bb

tel. 830 008, fax. 840 197
e-mail: rino.zujic@pu.t-com.hr
Tatjana Burić, jb prisjednik

10430 SAMOBOR**Frković Gordana - Jožinec Ljubica**

Trg kralja Tomislava 13/I, tel/fax. 336 62 10
e-mail: javni.biljeznici.samobor@zg.t-com.hr
Dubravka Leljak Hršak, jb prisjednik
Kristina Župančić, jb prisjednik

Palinić-Čulin Sandra, Gajeva 35

tel. 332 65 86, fax. 332 65 87
e-mail: notar-palinic@zg.t-com.hr
Maja Peris, jb prisjednik

Remenarić Slavko, Trg kralja Tomislava 10
tel. 338 72 43, fax. 338 72 45
e-mail: biljeznik.remenaric@email.t-com.hr
Elvira Belošević, jb prisjednik

53270 SENJ (053)

Eda Biondić, v. d. jb., Pavlinski trg 17
tel/fax. 881 759
e-mail: v.d.biljeznik.biondic@gmail.com

10360 SESVETE (01)

Batušić-Šlogar Zinka, Vladimira Ruždjaka 8
tel. 205 82 88, fax. 205 82 99
e-mail: zinka.batusic-slogar1@zg.t-com.hr
Ana Gerić, jb prisjednik
Daniela Vuković, jb savjetnik

Čergar Milka, Ninska 1
tel. 200 05 82, fax. 201 02 91
e-mail: milka.cergar@zg.t-com.hr
mr.sc.Ante Kravar, jb prisjednik
Marija Čukelj, jb prisjednik

Ledić Sanja, Ninska 3
tel. 200 55 50, 200 55 52, fax. 200 55 17
e-mail: jav.biljeznik.ledic@zg.t-com.hr
Javorka Zaplatić, jb prisjednik
Darja Kaleb Gavran, jb savjetnik

Vuger Ignac, Karlovačka c. 2
tel/fax. 200 88 28
e-mail: vuger@biljeznik-vuger.hr
Joško Pervan, jb prisjednik
Andrija Vuger, jb savjetnik

21230 SINJ (021)

Delonga Vladimir, Trg dr. Franje Tuđmana 7
tel/fax. 825 900,
e-mail: vladimir.delonga@st.t-com.hr

Romac Ana, Put Petrovca 12/2
tel. 823 081, fax. 826 022
e-mail: ANAROMAC971@gmail.com
Marijana Buljan, jb prisjednik

44000 SISAK (044)

Briševac Imprić Gordana, Trg Lj. Posavskog 3
tel. 522 909
e-mail: gordana.brisevac.impric.javni.biljeznik@sk.t-com.hr
Gabrijela Gavranović, jb savjetnik

Čubelić Šimac Sanja, S. i A. Radića 5
tel. 523 246, fax. 521 228
e-mail: j.b.cubelic.simac.sanja@sk.t-com.hr
Vjekoslav Andrić, jb prisjednik

Kraljičković Ivica, S. i A. Radića 25
tel/fax. 523 363
e-mail: ivica.kraljickovic@sk.t-com.hr
Dragutin Habulin, jb prisjednik
Silvija Harambašić, jb vježbenik
Ivan Borić, jb vježbenik

Marković Ivan, S. i A. Radića 1, tel/fax. 523 694
e-mail: ivan.markovic@sk.t-com.hr
Maja Tomazinić Grahovac, jb prisjednik
Ivan Marković, jb vježbenik

Stojanović Natalija, S i A.Radića 6/6
tel. 522 708, fax. 522 723
e-mail: natalija.stojanovic@sk.t-com.hr
Marko Bebek, jb savjetnik

35000 SLAVONSKI BROD (035)

Bračun Miroslav, Ul. P. Krešimira IV br. 3
tel. 449 467, fax. 449 468
e-mail: miroslav.bracun@sb.t-com.hr
Mira Relić, jb prisjednik
Zvonimir Bračun, jb prisjednik

Čečatka Robert-Anton, Trg pobjede 19
tel. 449 498, fax. 404 140
e-mail: robert-anton.cecatka@sb.t-com.hr
Igor Kokanović, jb vježbenik
Marina Smernić, jb vježbenik

Kemec Nada, Trg pobjede 22
tel. 410 299, fax. 415 344
e-mail: nada.kemec@sb.t-com.hr
Blanka Marjanac, jb prisjednik
Iva Kemec Kokot, jb prisjednik

Lukačević Mario, Matije Gupca 22
tel. 445 805, fax. 445 833
e-mail: lukacevic.mario@sb.t-com.hr

Medunić Ruža, Trg pobjede 10, tel. 440 616
e-mail: javni biljeznik.ruza.medunic@sb.t-com.hr
Katarina Oreč, jb prisjednik

33520 SLATINA (033)

Krpačić Mato, Trg Sv. Josipa 9, tel/fax. 550 665
e-mail: biljeznik-krpacic@vt.t-com.hr
Sandra Naumovska, jb prisjednik

47240 SLUNJ (047)

Naletilić Martina, Trg dr. Franje Tuđmana 8
tel. 400 008, fax. 400 009
e-mail: notar.naletilic@gmail.com

21210 SOLIN (021)

Ivančić Marija, Kralja Zvonimira 75
tel/fax. 210 548
e-mail: jb.marija.ivancic@st.t-com.hr

Snježana Ludvajić, jb prisjednik
Maja Maleš Talaja, jb prisjednik

Jurišić Boško, Kralja Zvonimira 85
tel/fax. 213 286
e-mail: javni.biljeznik.bosko.jurisc@st.t-com.hr
Yvonne Zlatar Šunjić, jb prisjednik
Srdan Dvornik, jb vježbenik

21000 SPLIT (021)

Bilan Vedrana, Kneza Lj. Posavskog 17/I
tel/fax. 321 505
e-mail: jb.v.bilan@st.t-com.hr
Vesna Ogorevc, jb prisjednik
Vesna Radovan, jb prisjednik

Bradarić Ivan, Obala Hrv. nar. preporoda 9
tel/fax. 345 859
e-mail: notar-ivan-bradaric@st.t-com.hr
Pero Berić, jb prisjednik
Ivana Bradarić, jb prisjednik

Čipčić Mila, Gundulićeva 20, tel/fax. 380 122
e-mail: notar.mila.cipcic@email.t-com.hr
Sandra Jelavić, jb prisjednik
Matea Herceg, jb vježbenik

Dragun Helena, Škrape 53,
tel. 530 902, fax. 530 988
e-mail: javni.biljeznik.helena.dragun@st.t-com.hr
Milka Tošić, jb prisjednik

Karabotić-Milovac Teo, Kavanjinova 4
tel. 339 888, fax. 339 890
e-mail: teo.karabotic-milovac@st.t-com.hr
Marko Pavičić, jb prisjednik

Kekez Nevenka, Hrvatske mornarice 1B,
tel. 485 255, fax. 322 361
e-mail: biljeznik.kekez@st.t-com.hr
Dunja Brajčić, jb prisjednik
Irena Šimunović, jb prisjednik

Kovačević Borica, Ivana Gundulića 44/II
tel/fax. 362 497
e-mail: jb-borica.kovacevic@st.t-com.hr

Makelja-Šuljić Jagoda, Šimićeva 2
tel/fax. 371 442
e-mail: biljeznik-makelja-suljic@st.t-com.hr
Dražen Makelja, jb prisjednik
Jagoda Vuković, jb prisjednik

Matačić Jasna, Rudera Boškovića 9
tel/fax. 482 509
e-mail: jasna.matacic@st.t-com.hr
Ivana Vučemilović Vranjić, jb vježbenik
Kristina Juriša, jb vježbenik

Milić-Štrkalj Zrinka, Domovinskog rata 27b
tel. 485 776, fax. 322 455
e-mail: javni.biljeznik.zrinka.milic-strkalj@st.t-com.hr
Ana Vukojević, jb prisjednik
Marina Sladoljev, jb prisjednik
Ivana Pandža, jb vježbenik

Pavlović Dalibor, Klaićeva poljana 3
tel. 772 948, fax. 772 943
e-mail: dalibor.pavlovic@st.t-com.hr
Anita Gudelj Juričić, jb savjetnik
Gojka Damjanić, jb vježbenik

Popovac Mirjana, Mažuranićevo šetalište 13
tel/fax. 317 401
e-mail: jbpopovac@jbpopovac.hr
Iris Popovac, jb prisjednik
Ivana Brkljačić Malenica, jb savjetnik
Ana Zaninović Popovac, jb vježbenik

Mr. sc. Puljiz Zoja, Mažuranićevo šetalište 14
tel. 322495, fax. 347000
e-mail: jb.zoja.puljiz@hi.t-com.hr
Snježana Felzer-Puljiz, jb prisjednik
Lucija Buljan, jb savjetnik

Rubić Mira, Domovinskog rata 11, tel/fax. 348043
e-mail: jb-mira.rubic@st.t-com.hr

Šarić Ilija, Hrvatske bratske zajednice 3a
tel. 480 341, 480 358
e-mail: saric.ilija.javni.biljeznik@st.t-com.hr
Matijana Paradžik, jb prisjednik
Rozika Dajak, jb savjetnik

mr. sc. Šuško Ante, Domovinskog rata 3
tel./fax. 348 104
e-mail: jb.susko@hi.t-com.hr
Gorana Kokot, jb prisjednik

Zlokić Ante, Velebitska 26, tel/fax. 534 528
e-mail: jb-slobodan-zlokic@st.t-com.hr
Kornelija Valjan, jb prisjednik

21300 SUPETAR (021)

Kuzmanić Ervin, Ratac 2, tel/fax. 630 555,
e-mail: ervin.kuzmanic@st.t-com.hr
Dinko Martinović, jb prisjednik
Danijel Bezmalinović, jb vježbenik

21460 STARI GRAD (021)

Plenković Jadranka, Sv. Rok bb, tel/fax. 765 547
e-mail: jadranka.plenkovic@st.t-com.hr

10380 SVETI IVAN ZELINA (01)

Rački Branka, Trg Ante Starčevića 14/II
tel/fax. 206 09 37
e-mail: branka.racki@zg.t-com.hr
Ivan Rački, jb prisjednik

22000 ŠIBENIK (022)

Kale Alisa, Stjepana Radića 79a
tel. 330 025, fax. 330 116
e-mail: info@notar-kale.hr

Malenica Ljiljanka, Fra Stjepana Zlatovića 18
tel. 331 812, fax. 331 819
e-mail: javni.biljeznik.ljiljanka.malenica@si.t-com.hr
Mario Sulje, jb vježbenik
Jelena Kljajić, jb vježbenik

Nakić Nevenka, A. Starčevića 5, tel. 212 265
e-mail: nevenka.nakic@hi.t-com.hr
Neven Nakić, jb prisjednik
Sanja Veštić, jb vježbenik

Vuletin Vojislav, Vladimira Nazora 15
tel. 212 096, fax. 213 190
e-mail: javnibiljeznik.vuletin@si.t-com.hr
Marko Vuletin, jb prisjednik
Sunčica Vuletin, jb savjetnik

21220 TROGIR (021)

Biuk Željena, Matije Gupca 1/II, tel/fax. 885 397
e-mail: zeljana.biuk@st.t-com.hr
Velebita Erkapić, jb prisjednik
Slavija Mihovilčević, jb vježbenik

Žanko Petar, Matije Gupca 1/I tel/fax. 885 330
e-mail: notar.petar.zanko@st.t-com.hr
Danira Margeta-Nuber, jb prisjednik
Ana Pavković, jb prisjednik
Ivana Bartulica Antulov, jb savjetnik

52470 UMAG (052)

Krajina Željko, Trgovačka 1
tel. 743 464, fax. 743 463
e-mail: notarumag@gmail.com
Fabiana Kliman, jb prisjednik

31550 VALPOVO (031)

Gagro Ružica, Trg kralja Tomislava 10
tel. 663 555
e-mail: notar.r.gagro@os.t-com.hr
Maja Gagro Bošnjak, jb prisjednik

Grgić Jelena, Vij.107. brigade HV 3
tel. 650 100, fax. 650 190
e-mail: jelena.grgic-notar@email.t-com.hr

42000 VARAŽDIN (042)

Benc Rankica, Vrazova 8c
tel. 211 400, 212 558, fax. 211 400
e-mail: rankica.benc@vz.t-com.hr
Lidija Metlikovec, jb prisjednik
Jelena Valdec Plantak, jb savjetnik

Čmrlec-Kišić Biserka, Mihanovićeveva 2
tel. 211 662, fax. 211 699
e-mail: biserka.cmrlec-kisic@vz.t-com.hr
Marija Peručić Jošić, jb prisjednik
Natalija Kaselj Tušek, jb prisjednik
Tea Stilinović, jb vježbenik

Duić Melanija, Franjevački trg 17
tel. 212 214, fax. 200 985
e-mail: melanija.duic@vz.t-com.hr
Andreja Levatić Marin, jb prisjednik
Željka Poljak Tuholjak, jb prisjednik
Lana Pavković Rendić, jb savjetnik
Iva Bajt, jb vježbenik

Madarić Koraljka, Kapucinski trg 2/I
tel. 201 323, fax. 201 329
e-mail: madjaric.koraljka.javni.biljeznik@vz.t-com.hr
Melita Gerbus, jb prisjednik
Emilija Ivetić, jb vježbenik

Mihinjač Lana, Braće Radića br. 6
tel/fax. 212 833, e-mail: jblm@optinet.hr
Iva Zadrović, jb prisjednik
Bojana Štrlek Vočanec, jb savjetnik

Rauš-Klier Zvezdana, Anina 2
tel. 212 812, fax. 200 672
e-mail: zvezdana-raus.klier@vz.t-com.hr
Barbara Viličić Peharda, jb prisjednik
Iva Cimerman, jb vježbenik

Trstenjak Stjepan, Trg slobode 1
tel. 300 550, fax. 300 552
e-mail: stjepan.trstenjak@gmail.com
Ana Brezovec, jb prisjednik

Vajdić-Sevšek Jagoda, Pavlinska 5
tel/fax. 320 015
e-mail: jagoda.sevsek-vajdic@vz.ht.hr
Jasenka Pjevac, jb prisjednik
Sunčica Gložinić, jb prisjednik

10410 VELIKA GORICA (01)

Jurlina Marko, Ulica kralja Dmitra Zvonimira 10
tel/fax. 622 10 97, fax. 622 15 52
e-mail: ured@notar-jurlina.hr
Iva Brazda, jb prisjednik
Mirna Rob, jb vježbenik

Maleković Ivan, Trg kralja Tomislava 7
tel. 622 21 23, fax. 622 52 66
e-mail: ivan@notar-malekovic.hr
Bernarda Meštović, jb prisjednik
Ivana Švegar, jb prisjednik
Maja Grgurić, jb savjetnik

Mirčetić Nives, N. Šopa 41
tel. 622 52 77, fax. 623 25 83
e-mail: nives.mircetic@zg.t-com.hr
Martina Begović, jb prisjednik

Spevec Ranka, Trg kralja Tomislava 39
tel. 621 38 69, fax. 625 11 06
e-mail: jb.ranka.spevec@zg.t-com.hr
Jasminka Vrba, jb prisjednik

32100 VINKOVCI (032)

Kovač Mirodar, Trg B. J. Šokčevića 1
tel/fax. 334 235
e-mail: kovac-mirodar-javni-biljeznik@vk.t-com.hr
Nikola Perković, jb prisjednik

Mendeš Marijan, Duga ulica broj 10/I
tel/fax. 334 221
e-mail: mendes.marijan.javni.biljeznik.vd@vu.t-com.hr
Tomislava Komesarović, jb vježbenik

Vajcl Alen, Duga ulica 8
tel. 338 285, fax. 338 118
e-mail: javni.biljeznik.alen.vajcl@gmail.com

Vulić Nikola, Vladimira Nazora 13, tel/fax. 338 050
e-mail: nikola.vulic@vu.t-com.hr
Lejla Šutalo, jb vježbenik
Ivana Marcikić, jb vježbenik

33000 VIROVITICA (033)

Filipović-Kovačić Dubravka
Andrije Kačića Miošića 2, tel/fax. 726 850
e-mail: filipovic-kovacic.dubravka.javni.biljez@vt.t-com.hr
Tomislav Vuković, jb vježbenik
Ivana Pavošević, jb vježbenik

Nad Ema, Antuna Mihanovića 26, tel/fax. 800-635
e-mail: nadj.ema.javni.biljeznik@vt.t-com.hr
Iva Petrović, jb savjetnik

21480 VIS (021)

Mladineo Margarita, Šetalište Stare Isse 2
tel/fax. 718 088
e-mail: jb.m.mladineo@hi.t-com.hr
Anita Krvavica, jb vježbenik

52463 VIŠNJAN (052)

Poropat Anka, Trg slobode 1
tel. 427 852, fax. 427 854
e-mail: notar.poropat@hi.t-com.hr
Matea Posedel, jb vježbenik

22211 VODICE (022)

Gojanović Aljoša, Obala Juričev Ive Cote 27
tel. 441 644, fax. 440 944
e-mail: aljosa.gojanovic@si.t-com.hr

Mira Grbac, jb prisjednik

10340 VRBOVEC (01)

Koretić Dubravka, Ul. poginulih branitelja 2
tel/fax. 279 28 92
e-mail: javni.biljeznik.dubravka.koretic@zg.t-com.hr
Stela Bajić, jb prisjednik

21276 VRGORAC (021)

Kristić Ivan, Tina Ujevića 13
tel. 675 160, fax. 674 313
e-mail: ivan.kristic@st.ht.hr

32000 VUKOVAR (032)

Arambašić Boro, I. G. Kovačića 2/I
tel. 441 988, fax. 441 989
e-mail: jb-boro.arambasic@vk.t-com.hr
Duška Uzelac, jb prisjednik
Ivana Stočko, jb prisjednik
Jelena Arambašić, jb vježbenik

Kovačić Jelica, Trg Kralja Tomislava 1
tel/fax. 421 278
e-mail: kovacic.jelica.javni.biljeznik@vu.t-com.hr
Ljiljana Lenče, jb prisjednik

Ore Vojislav, Dr Franje Tuđmana 5
tel. 413 304, fax. 443 331
e-mail: notar.vore@vu.t-com.hr
Branislava Jovanović, jb prisjednik

49210 ZABOK (049)

Martinić Javorka, Matije Gupca 47/I
tel/fax. 221 152
e-mail: javni.biljeznik.martinic@kr.t-com.hr

Podgajski Vlasto, Matije Gupca 70
tel. 221 168, fax. 501 197
e-mail: vlasto.podgajski@kr.t-com.hr
Emil Podgajski, jb vježbenik

23000 ZADAR (023)

Brkić Emil, Ul. Domovinskog rata 3
tel. 231 383, fax. 231 481
e-mail: emil.brkic@zd.t-com.hr
Ivana Gadža Beganović, jb prisjednik
Tina Perin Crnošija, jb savjetnik
Mareta Parada, jb vježbenik

Grdović Silvana, Zrinsko Frankopanska 38
tel. 300 646, fax. 300 648
e-mail: silvana.grdovic@zd.t-com.hr
Vesna Hadasija Filipi, jb savjetnik

Grigillo Ramljak Darija, Dalmat. sabora 2
tel/fax. 213 000
e-mail: darija.grigillo-ramljak@zd.t-com.hr
Josipa Zubčić, jb prisjednik

Ana Ramov, jb savjetnik
Petra Taraš, jb vježbenik

Hrabra Suzana, Don Ive Prodana 4, tel. 312 166
e-mail: suzana.hrabra@zd.t-com.hr

Kolega-Zubčić Alkica, Stjepana Radića 42b
tel/fax. 300 900
e-mail: notar-zubcic@zd.t-com.hr
Dragana Marčina, jb prisjednik
Filip Zubčić, jb savjetnik
Tina Magaš, jb vježbenik
Stefani Kasap, jb vježbenik

Marčina Vera, 112. brigade br.3, tel/fax. 314 665
e-mail: notar.marcina@zadar.net
Goran Marčina, jb prisjednik
Ana Mihić, jb prisjednik
Ana Svorcina, jb savjetnik

Mišković mr. sc. Davor, Ul. Mihovila Klaića 7
tel/fax. 311 111
e-mail: notar-davor-miskovic@zd.t-com.hr

Skoblar Jelena, Sv. Vinka Paulskog 32
tel. 628 901, 628 902 fax. 628 903
e-mail: jelena@notar-skoblar.hr

10290 ZAPREŠIĆ (01)

Adžija Ivan, Baltazara A. Krčelića 15
tel. 331 08 75, fax. 331 08 76
e-mail: ivan.adzija@zg.t-com.hr
Lidija Kolombo, jb prisjednik
Mirta Marijan, jb prisjednik

Poljak Estera, Tržna 12
tel. 331 45 94, fax. 331 45 93
e-mail: javni.biljeznik.esterapoljak@os.t-com.hr
Željko Petrušić, jb prisjednik

49250 ZLATAR (049)

Bartolek Zvonimir, Trg Slobode 2
tel/fax. 466 808
e-mail: notar.bartolek@notar-bartolek.hr

Pozaić Đurdica, Zagrebačka 15a
tel. 467 077, fax. 501 721
e-mail: djurdjica.pozaic@kr.t-com.hr
Martina Preis, jb savjetnik

52341 ŽMINJ (052)

Pucić Patricia, Pazinska 2/h, tel/fax. 846 530
e-mail: biljeznik.pupcic@pu.t-com.hr
Vedrana Kliman, jb prisjednik

32270 ŽUPANJA (032)

Kaluđer Mladen, Veliki Kraj 59, tel/fax. 830 130
e-mail: kaludjer.mladen.javni.biljeznik@vk.t-com.hr
Marija Karalić, jb savjetnik

Marošević Kata, Josipa bana Jelačića 1
tel/fax. 832 793
e-mail: marosevic-kata-jb@vk.t-com.hr
Hrvoje Marošević, jb vježbenik